

ROČNÍK 51.

ZÁŘÍ 1931.

ČÍSLO 1.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ

PASÁČEK

(od Jar. Čermáka.)

Hra a práce.

(K našim osmi obrázkům.)

Řada obrázků v tomto čísle ukazuje jasně, že děti jsou na celém světě stejné: všude si rády hrají!

Jako se liší od sebe zevnějškem, podobou, barvou pleti, majetkovými poměry i povahou, tak se ovšem liší i způsobem svých her. Ale jistě má takový indiánský nebo japonský chlapec ze své jednoduché, laciné hračky, kterou si sám zrobil, zrovna takovou a možná ještě větší radost, než synek nějakého kalifornského milionáře z drahé pozemní yachty, kterou pro něj pracovaly cizí, placené ruce.

Malí Japonečci u svých nizoučkových stolečků baví se při čaji zrovna tak, jako oni větší italští hoši, kteří se již pyšní svými černými fašistickými košilemi, ale při tom už se jim dychtivě otvírají ústa po oblíbené národní lahůdce.

Vy se, pravda, nemůžete projížděti na obrovských želvách, nemáte ani osílka, ale za to máte sta jiných, rozmanitějších způsobů, jak si můžete ve volných chvílích pohrát a se pobavit. Umíte-li fotografovat, nebo umí-li to někdo z vašich známých, zachyťte nějaký takový pěkný obrázek a pošlete redakci „Anděla Strážného“; bude-li se hodit, rádi jej otiskneme a zalíbí se jistě také jiným našim čtenářům.

Ten pasáček na titulním obrázku, jak jej namaloval náš slavný malíř Jar. Čermák, jistě neměl drahých hraček, a přece se mu očka a celá tvář tak roztomile smějí nevinnou dětskou radostí, že jsme jej dali v čelo celého ročníku, aby svým úsměvem provázel „Anděla Strážného“ hned od prvního kroku do nové padesátky a také všem našim mladým i starším čtenářům probouzel v duši podobnou čistou radost.

Za to ten malý český muzikant na jiném obrázku hledí vážně, skoro přísně, nedá se strhnout nadšením ani smíchem své vděčné posluchačky — pro něj není to již jen h r a, ale skoro povinnost, s jakou se připravuje snad na své budoucí povolání.

A což teprve ten malý čistič bot, jemuž se naskytla na ulici hodně nezvyklá práce: chopil se jí rád, neboť ví, že se nemusí bát trpělivého koníka, ví, že budí všeobecnou pozornost i velkých lidí, ale ví také, že přinese domů mamince větší výdělek a dlouho bude vzpomínat, jak místo bot čistil koníkovi kopyta.

Spojiti tak hru s prací není vždy možno. Ale vždycky — i u vás již — po hře a zábavě má následovati práce, ať ve škole, ať doma! Hra není cílem života, ale jen jakýmsi jeho kořením. A jen tenkrát člověka opravdu těší, když ji předcházela a když po ní zase následuje — práce!

M.

Bohatí kloučci v Kalifornii zařizují si celé pozemní jachty.

K. V o j e n :

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

1. PETR NASTUPUJE SLUŽBU NA VÁLEČNÉ LODI.

Před sto lety vládl ve Francii císař Napoleon. Chtěl se ve své ctižádostivosti zmocnit celé Evropy, a proto vedl skoro stále války s mnohými státy. Jeho veliká armáda pronikala vítězně dál a dál na východ, dobývala vítězství za vítězstvím a naplňovala strachem panovníky i poddané.

Ale Napoleon nebojoval jen na souši: chtěl opanovat i moře. Jeho silné válečné loďstvo ohrožovalo zvláště nejbližší stát, hrdý na svou námořní moc — Anglii.

Anglie se ovšem statečně bránila. K tomuto zápasu potřebovala stále nových a nových námořníků pro své válečné lodi, ale potřebovala také mnoho důstojníků, kteří by jim veleli. A tu tak mnohý mladík pocítil v sobě živou touhu pomoci tímto způsobem vlasti a při tom dobytí si snad i slávy.

Mezi těmito byl i Petr, o jehož dobrodružných osudech chci vám tu vyprávět.

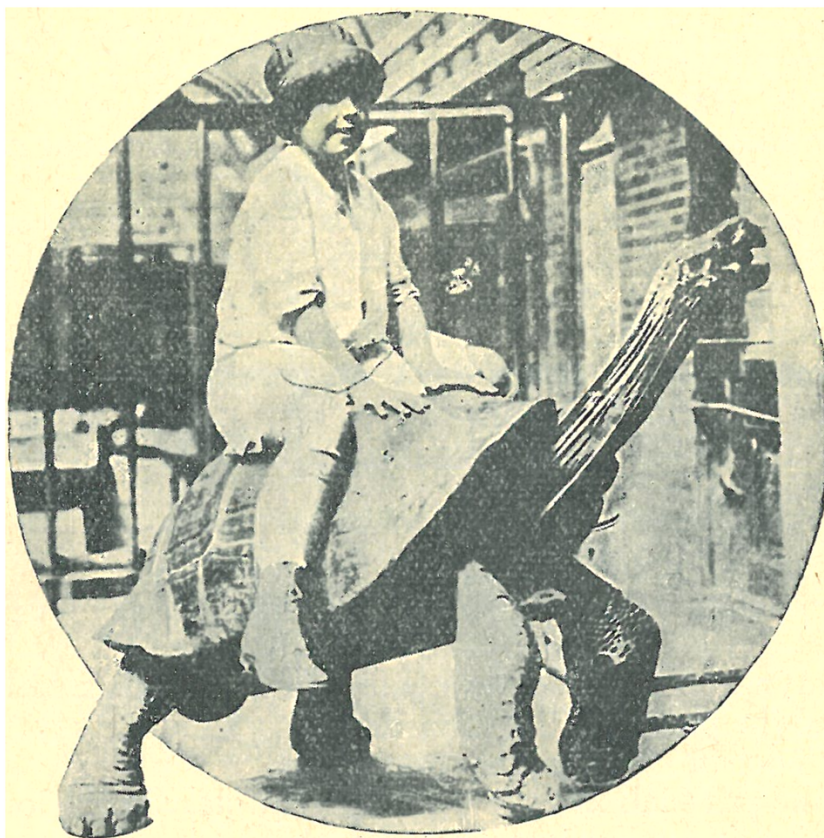
Byl nejmladším synem poctivého a moudrého měšťana v malém anglickém městě. Rodičové byli by ho dali rádi studovat na vyšší školy, ale Petr sám poznával, že nemá k tomu náležitých schopností. Byl sice pilný, svědomitě se učil, dobře se vždy choval, ale přesto ve škole mnoho neprospíval. Trápilo ho to, věděl, že i rodiče to rmoutí, ale pomoci si nemohl.

A tu jednou, když slyšel vykládat o velkých námořních bojích s francouzským loďstvem, napadla ho myšlenka, že by mohl vstoupit do služby na válečné lodi a tak si zajistit i pro budoucnost pevné postavení v životě.

Se svým úmyslem svěřil se rodičům. Bylo mu teprve sedmnáct let. Proto se rodiče nejprve ulekli této myšlenky a hleděli ji chlapci všemožně rozmluvit. Poukazovali zvláště na válečnou dobu kdy námořnické povolání je tak nebezpečné.

Ale Petr dovedl také hájiti to, co si umínil. Vždyť mnoho o tom sám nejprve přemýšlel, dobře všechno uvážil, a proto nyní rozhodně rodičům prohlásil, že se cítí povolán k životu vojenskému, když ve studiích přes všechnu píli nemohl dosáhnouti větších úspěchů. Nadarmo by ztrácel čas, zbytečně by působil rodičům výlohy. Dosavadní studie stačí, aby mohl býti přijat mezi námořní kadety, z nichž se časem po náležitém výcviku stávali námořní důstojníci.

Důvody Petrovy pohnuly otce, že konečně po delším uvažování svolil. Ba později i pochválil dobrosrdečného a statečného chlapce. Prával, že mu takové daleké cesty do cizích zemí a různé příhody námořnického života mohou i prospěti, neboť mu přinesou mnoho zkušeností a otuží jeho tělo i ducha.

V Newyorku projíždějí se děti ve zvěřinci na obrovské želvě.

V mořských lázních poskytne jim mnoho zábavy zase trpělivý osílek.

Otec si také vzpomněl, že byl dříve znám s jistým kapitánem válečné lodi. Ten dovede jistě nejlépe poradit, kam by se měl Petr obrátit, aby došel svého cíle. Napsal mu tedy dopis a skutečně: za krátkou dobu kapitán odpověděl, aby se jen hoch brzy připravil a vydal na cestu, že ho přijme za kadeta na svou loď.

Matka prolila mnoho slz, když chystala Petrovi prádlo jako výbavu do neznámé ciziny, a těžko se loučila, když přišel konečně okamžik odchodu. Ani hoch neubránil se pohnutí, také jemu zvlhly oči, když naposled líbal otci a matce ruku a zvláště když cítil, jak matka dělá mu svěcenou vodou křížek na čele a dává mu požehnání na cestu. Přijal je vděčně, ale pak hned, aby ukrátil těžkou chvíli loučení, uchopil svůj vak, ve kterém měl nový stejnokroj námořního kadeta, a spěchal k poštovskému vozu.

Za několik okamžiků ujížděl již do světa. Jen čapkou ještě naposled zamával na pozdrav rodičům, kteří stáli před rodným domkem a hleděli ještě dlouho, dlouho tam, kde se již ztrácel poštovský vůz v kotouči prachu.

Až do Londýna jel Petr ve voze sám. Tam přisedl k němu nějaký pán oděný šedým pláštěm. Oči jeho hleděly vlídně a brzy také dal se do hovoru s hochem. Ptal se ho, kam jede.

Petr upřímně pověděl, že chce býti kadetem na válečné lodi a že jeho cílem je velké přístavní město Portsmouth.

„A jak se jmenuje loď, na které máte vstoupiti do služby?“ ptal se neznámý cizinec se zájmem.

„Zapomněl jsem to jméno. Ale mám u sebe dopis, který můj otec posílá kapitánovi oné lodi.“

Vytáhl z kapsy pečlivě uschovaný dopis a četl na něm adresu: Kapitán Mistral, velitel válečné lodi „Neptun“.

Pán sáhl po dopise, vyňal klidně nožík a chystal se, že dopis otevře.

„Ale dovolte, pane!“ vykřikl skoro Petr, všecek užaslý nad tou smělostí, a vytrhl neznámému dopis z rukou. „Nemohu přece připustit, abyste otevíral a četl list, který jest určen pro pana kapitána. A vůbec se divím, že je možno takhle jednat. Muž jemných způsobů nikdy by nic podobného neučinil!“

„Prosím, jak je libo!“ odpověděl pán. Zahalil se pak do pláště, díval se na krajinu, kterou projížděli, a nepromluvil již ani slova.

Petr viděl, že je pán uražen, ale nic si z toho nedělal, naopak byl sám u sebe spokojen, že našel v sobě tolik odvahy a tak rázně umlčel neobyčejného, smělého nezdvořilce. Ať se teď zlobí, neměl si něco takového dovoliti.

Když dojeli do přístavního města, pozdravil při odchodu pána v šedém plášti, ale již se o něho nestaral. Měl jinou starost: nalézt nějaký dobrý hostinec, kde by mohl slušně přenocovati. Kdosi mu poradil hostinec „U modré štiky“, tam prý se právě scházejí kadeti válečných lodí.

Nalezl jej a skutečně uviděl, že v hostinci je plno kadetů. Rázem se mu zalíbili. Byli oblečení v pěkný námořnický stejnokroj, byli vesměs mladí a veselí. Hráli i zpívali a žádný si nepovšiml cizího hochu v „civilu“, který je s takovým zájmem pozoroval.

Až teprve za chvíli, když se Petr ptal číšníka již po druhé, zdali mu poslali z pošty vak, zaslechl jeho otázku kterýsi kadet a řekl na to trochu posměšně: „To máte bezpochyby ve vaku nějaké poklady, že se o něj tak bojíte!“

„Mám v něm svou uniformu. Chci se už konečně zbavit tohoto civilního zeleného šatu.“

„Mám tedy čest mluvit s kadetem?“

Petr prostě jen přikývl.

„A směl bych snad i vědět, na kterou loď jste povolán do služby?“

„Na Neptuna, kde velí kapitán Mistral,“ odpověděl hoch s jakousi hrdostí.

„Na Neptuna?“ zvolal udiveně zvědavý kadet. Obrátil se pak k několika svým druhům, kteří se zatím shromáždili kolem nich, mrkl na ně šibalsky a ptal se jednoho z nich: „Poslouchej, Eduarde, není to onen válečný křížák, na němž kadeti dostali nedávno po padesáti ranách holí za to, že zapomněli napsat kapitánovi povinnou týdenní zprávu?“

„Ovšem,“ odpověděl tázaný, usiluje zatajiti smích. „A je to sotva několik dní, co kapitán Mistral dal jednomu kadetovi vysázet pětadvacet proto, že měl u hodinek pásku barvy ruděnachové!“

„Sotva je na celém loďstvu větší tyran, než kapitán Mistral,“ vykládal zase první kadet. „Nedávno dal zbičovati všechny své lodníky, protože při plavbě byl protivný vítr a loď nemohla tak rychle uhánět, jak by byl chtěl.“

Prostosrdečný Petr, který nikdy nelhal a proto i sám každému upřímně věřil, nepochopil ani teď ještě, že kadeti tropí s ním jenom žerty. Zalomil jen rukama a zvolal: „Pane Bože, teď abych se opravdu bál jíti k tomu kapitánovi! Jak se to jen stalo, že můj otec o tom nic nevěděl?“

„Možná, že v mladších letech byl kapitán Mistral hodnější,“ odpovídal jiný kadet. „Ale teď je z něho ras, který vás zanedlouho utluče. Na Neptunu zůstali už jen tři kadeti, ostatní všichni utekli. Není tomu tak, Eduarde?“

„Nikoliv! Zbyli už jen dva, neboť ten třetí dnes zemřel. Také ho má jen kapitán na svědomí. Musil ve dne pracovati, až se potil krví, a kromě toho ještě každé noci po šest týdnů musil státi na stráži. Dnes ráno našli ho, jak seděl na vaku — a už nedýchal...“

„Dobrotivý Bože!“ zabědoval Petr. „Jak je tohle možné? Slyšel jsem přece, že kapitán Mistral chová se ke svým lidem velice pěkně.“

„Však se o tom sám brzy přesvědčíte!“ pravil Eduard. „Je mně vás líto, ubohý hochu, ale zatím není vám pomoci. Pojd'te si raději sednout mezi nás a zapomenete brzy na to, co vás čeká. Sklenice grogu zažene vaše starosti.“

Petr nemohl ještě zapomněti na to, co slyšel. Představoval si, co asi čeká na lodi jeho, nezkušeného nováčka. Napadla ho docela myšlenka, že by udělal nejlépe, kdyby na loď ani nešel a vrátil se zase domů. Tam nebyl nikdy tak krutě bit a rodiče by ho s radostí uvítali. Ptal se na to i kadetů, ale ti začali ho hned zrazovati od toho úmyslu. Je přece

válka, kdyby ho chytili, soudili by ho jako vojenského zběha a zkrátka — oběsili.

Pochmurné myšlenky po těchto výstrahách zachvátily mladého hochu tak, že zapomněl na rady svého otce: pobízen stále veselými kadety pil silný nápoj, jakému nebyl zvyklý, pil více, než mohl snést. Všecko se s ním nakonec už točilo, nevěděl, čím je a kde je. Když se kadeti rozcházel, odnesl ho číšník na lože.

Tak smutně skončil první Petrův den v přístavním městě.

Když se ráno probudil, nemohl se dlouho ani upamatovati, co se dělo večer. Cítil jen, že ho bolí náramně hlava. Pak se teprve zvolna rozpomínal na všechno. Styděl se teď za to a hned pevně si umiňoval, že už nikdy v životě nenechá se svést k podobnému nestřídmému pití.

(Pokračování.)

S. J e l e ň s k i :

Malá Miriam.

Biblická povídka. Přeložil Izram Chětjov.

1. OSAMOCENÁ PASTÝŘKA.

Malá Miriam, obtížně navazujíc přetrhané řemínky u svých hodně obnošených sandálů, zpozorovala, že matka dnes vložila do její velké pastýřské mošny jen dva tenké podpopelné chleby a kousek suchého sýra.

„Mamo, dej ještě třetí chléb, mám-li se teprve na poledne s kozami vrátiti . . .“

„Nemám, dítě, musí ti vystačiti . . . Dan již tolik dní nemůže najíti práci, a z toho, co já vydělám, nemožno uživiti čtyři lidi. Dobře, že jsem včera tu mírku mouky dostala. Dnes upeku vám čerstvé matsoh (maces — nekvašený chléb)“.

„Stále jen ty macesy a macesy,“ naříkala Miriam. „Že bys aspoň někdy upekla chléb kvašený! Thersa denně má chomets (kvašený chléb) a někdy i placku s medem.“

Matka smutně pohlédla na dcerku a povzdechla.

„Co dělat? I ty jsi měla, pokud žil otec. A nyní musíme se nuzovati. Snad Dan dostane nějaký výdělek . . .“

Ve dveřích v šerém světle objevila se shrbená postava stařenky. Šla zvolna a nejistě, vztaženou holí hledajíc před sebou cestu. To osleplá babička malé Miriam vracela se se džbánem od koz, které denně před svítáním dojila.

„Tu máte mléko,“ pravila, podávajíc hmatavě džbán.

Miriam přiskočila, vzala nádobu a hned ji přiložila k ústům.

Babička, hmatajíc zlehka rukou po stěně, šla podél jizby k lůžku v koutě za štoudvemi s vodou.

Po chvíli Miriam přestala pít a nahlédla do džbánu.

„Mamo, mohu ještě?“

„Polovinu nechej Danovi.“

Chudý indiánský kluk — stejně jako náš — udělá si jednoduchou houpačku.

Dívka chtivě pila dále.

„Miriam!“ zavolala ji babička. „Pojď sem! Tu máš kousek chleba; včera jsem nedojedla, bylo ho mnoho pro mne starou.“

„Tolik jsem se napila mléka, že mi vystačí, co mi dala mama. Již jdu...“ odpověděla Miriam.

Přehodila řemen velké mošny přes hlavu na rameno, chopila se dlouhé, zahnuté pastýřské hole, dvakrát tak velké jako ona, a neodpovídajíc na další naléhání babiččino, aby vzala chléb, jako by chtěla utéci pokušení, vyběhla na dvorek. Tu se zastavila, nad pasem povytáhla pro ni trochu předlouhou matčinu jakousi košili, těsněji se ovinula pláštěm, křikla na kozy a hned za ohradou zahrula přímo k východu, kde na nebi nad horami planuly již červánky.

Šla zvolna, měříc cestu velkým nakláněním hole, která ve vztažené ruce dívčině dělala jako by jeden krok na kolik drobných kroků jejích vlastních. A za ní řadou šly čtyři černé kozy, pomekující žalostně ve vlhké mlze.

Již i po jiných ohradách rozléhalo se bečení ovec, hýkání oslů a veselé výkřiky pastýřů. Miriam po cestě k horám musela minouti několik chat. Nikdo však se k ní neozval, nikdo nepozdravil a ona k nikomu se neobravela, nepromluvila.

„Vidíte,“ zavolal kterýsi pastýř k svým druhům, uzřev Miriam s jejím stádkem, „vidíte tam . . . pět koz?“

„Vidíme jen čtyři.“

„Čtyry černé a jedna bílá s červenou hlavou.“

Chlapci se hlasitě rozesmáli.

Z jiné ohrady vycházely s ovceci dvě sestry právě v té chvíli, kdy mījela je Miriam.

„Počkej!“ zadržovala starší sestra mladší, „nepřibližuj se k tomu divochovi.“

Divochem nebo divou kozou nazývaly malou Miriam děti z Beth Nimra a stranily se jí jako nečisté, ačkoliv Miriam nejen nebyla malomocná, ale naopak na pohled byla milým a pěkným děvčátkem. Dovedla však odraziti od sebe všechny družky falešnou pýchou a nezkrotitelnou závistí. Jsouc nejchudobnějším dítětem v celé osadě, neuměla se smířiti s tím, že jiné jsou lépe oděné, pasou větší stáda a jedí lepší jídla. Každému dítěti, které se jí přibližovalo, dovedla říci něco příkrého, zlostného a potrápivši vzdalovala se sama od vrstevníků a vrstevnic, ukazujíc jim nechť a opovržení.

Do nedávna ještě bavila se Miriam na loukách při pastvě s Thersou, kterou považovala za stejně chudobnou. Thersa pásala sice kozy bílé, ale jen tři a jedno kůzlátko.

Od té doby však, co matka Miriamina, trpíc stále větším nedostatkem, dávala dcerce stále skromnější snídaně a svačiny, počala se Miriam vzdalovati Thersy, neboť nechtěla před ní prozraditi, že jí denně macesy a suchý sýr. Když pak jednoho dne dala jí Thersa kousek medové placky, přinesené z domu, Miriam pohrdavě pohlédla na placku, přikročila k nejbližší koze a podala jí ten chutný kousek.

„Nechť tvoje kozy jedí takové placky, já mám lepší věci k jídlu,“ zvolala zlostně a dokonce bez rozloučení odešla od své poslední přítelkyně.

Nyní pak trávila celé dny již v úplném osamocení. Nestýskala si však na to ani před matkou, ba ani před babičkou, ku které cítila nejvroucnější přichylnost. Chtěla raději býti sama se svými černými kozami a s holí, která konečně byla velmi milou družkou, než pociťovati hořkost závisti při pohledu na cizí bohatství.

Vycházela také obyčejně z městečka první, aby unikla jakékoliv společnosti, a vybírala cestu delší a místa spíše pustá, kudy vodila své stádko.

Všechny děti sousedů kupily se v hromadu a spolu se sloučenými stády svých koz a ovcí ubíraly se hned za poslední ohradou na nejnižší pastviska, kde si hrály, dováděly od rána do poledne, od poledne do večera.

Miriam pak chodila vlastními cestami. Šla dále směrem východním a vystupovala na svahy hor. Činila tak ze dvou příčin: Předně proto, aby se odloučila od druhých a přece s vrchu viděla jiné děti, hleděla na jejich zábavy, honičky a tance a za druhé proto, že jdouc tou „svou“ cestou, šla podél vinic Amosa bar Hesli, nejbohatšího v tom kraji majetníka velkých zahrad a četných stád.

Dívčina ráda se dívala na dlouhé jakoby bez konce záhony vinnohradu, které se táhly podél ohrad podepřených bílými kameny, aby voda stékající s hor nesplachovala úrodnou prst, ráda patřila na olivové sady, obehnané pěknou, vysokou zdí, a tu a onde z hustých stromů vyčnívající zubaté zdi zahradních strážných věží.

A divná věc, která se přichází často v životě: její malé srdce, které nemohlo opanovati závisti při pohledu na trochu lépe oděné vrs-

tevnice, oslněné tím ohromným bohatstvím, pociťovalo ne závist, ale spíše podiv, plný nadšení, ba dokonce zbožnění.

Snad konečně příčinou tohoto změněného pocitu jinak závistného dítěte bylo to, že Amos bar Hesli, člověk neobyčejně zajímavého zevnějšku, kdykoliv potkal malou pastýřku se čtyřmi kozami, mijející jeho usedlost, vždy měl pro ni příznivý pohled a nejednou i přátelský úsměv.

Miriam také denně, přecházejíc podél velké brány, zvolnila krok, aby nahlédla do ohrady a jak nejvíce popatřila, co se tam děje.

Dnes brána byla ještě zavřena. Zastavila se tedy, přistoupila blíže a vystoupivši na špičky prstů, snažila se očima dosáhnout velké vodorovné štěrbině, která byla jakoby k tomu udělána, aby jí mohla osmi-letá dívka uspokojiti svou zvědavost.

Užřela v ohradě stíhlou postavu mladíka, který procházel se v stromořadí, vedoucím k bráně, a v němž, ač právě v té chvíli byl obrácen k ní zády, poznala ihned Amosa. Šel pomalu a často se zastavoval, rozhlížeje se po svých vinicích.

Miriam, přesvědčivši se, že ji nepozoruje, počala zvědavým pohledem těkati po celé zahradě. Všechno ji tu zajímalo: i studně i vinný lis i nejbližší strážná věž, odtud dokonale viditelná.

Náhle přímo před jejím zvědavým nosíkem jak by ze země vyrostli tři velcí psi a vrhli se se vzteklým štěkáním ku bráně.

Miriam v první chvíli hrozně se ulekla a uskočila doprostřed cesty. Ale hned na to si uvědomila, že ji od těch strašných útočníků dělí vysoká zeď a dobře zavřená brána. Již se chtěla zasmát svému strachu, když v tom postřehla, že nebezpečí jest opravdu hrozné. Psi náhle umkli, zřejmě odběhli k jakémusi jim známému otvoru ve zdi a za chvíli již objevili se na cestě, aby několika mocnými skoky dostihli a zaútočili na Miriam. Přestrašena přitiskla se v kout zdi a snažila se hůl ubránit se před útokem. Dlouhá silná hůl sice na okamžik zadržela, ale ještě více podráždila psy. Vrhli se na hůl, zachytili zuby její konec a bez námahy vyrvali ji z útlých ruček dítěte.

Miriam zoufale vzkřikla a zavřela oči. V téže chvíli brána mocným trhnutím zaskřípěla a se otevřela. Psi odskočili.

Několikerým zašvihnutím dlouhého biče zahnal je Amos do ohrady a bránu hned zavřel. A vida strachem chvějící se dítě, přistoupil k němu, ujal je za ruce, kterými zakrývalo tvářičky, a promluvil lahodně: „Neboj se již, malá! Psi tu již nejsou a já je nepustím. Jdi pokojně!“

Miriam vzhlédla k němu očima plnýma ještě leku a omámena nehýbala se s místa. Amos zvedl hůl a podal dívčině. Vzpamatovala se. Chopila se hole a pohledem hledala své kozy. Rozběhly se, ale ne příliš daleko. Zatím, co hnula se za nimi, Amos vyňal z velkého koženého kapsáře, který měl na boku, hrst mandlí a vložil je dítěti do dlaně.

„Vezmi, ať ti osladí vytrpěný strach.“

A Miriam, ta Miriam, která nechtěla vzíti od Thersy kousek placky, bledými ještě rty se usmála, přitiskla mandle k sobě, aby se jí nevyšpaly z ruky, a počala volati na kozy.

Amos zatím vešel za bránu a šel podél ohrady, aby našel ve zdi otvor, kterým psi dostali se na cestu, a zavalil jej kamenem. (Pokračování.)

E d. E l p l :

Koroptev a křepelka.

Bylo po žních. Ze stodol ozýval se příjemný klepot cepů a z nedalekého většího statku zaléhal sem šumot mlátícího stroje. Na malém pahrbku mezi poli seděli hoši a vypouštěli barevné papírové hvězdy a draky. Těšili se, jak vítr unáší je do výšky. Seděli a bavili se vespolek a vypravovali si různé příhody.

Však brzy již započne jim starost, vždyť prázdniny blížily se ku konci a škola volala k nové práci. Pojednou uviděli kráčetí polem řadu mužů. Šli v řadě rozestoupnutí a podle nich pobíhali psi. Byli to střelci. Kráčeli po strništích, zpodmítaných polích, přecházeli jeteliště, brambory osázené lány i řepniště. Po posledních deštích zelenalo se vše jako rozmarýna. Pojednou vyletělo z řepného pole hejno ptáků. Neletěli daleko. Letíce nevysoko, zapadli do nedalekého brambořiště, aby po chvílce oddechu odletěli dále z místa nebezpečí.

Ale nepodařilo se uniknouti všem. Po prvním vzletu zarachotily rány a několik jedinců z hejna padalo k zemi. Lovci se zastavili a psi přinášeli jim úlovek. Byly to koroptve. Ptáci větší holuba, podobající se malé slepici. Peří na hřbetě zbarveno do šedohněda jako hlína, vespod bylo bělošedé. Jeden ze zastřelených ptáků měl na břiše rezavou, podkovitou skvrnu. To byl koroptví kohout. Zobák krátký a zahnutý, ocas byl rovněž malý. Nevysoké nohy čítaly po 4 prstech, z nichž do předu obráceny tři, nazad jeden. Všechny byly opatřeny tuhými drápkami, takže noha byla přizpůsobena k hrabání.

Koroptev ráda vyhrabává v zemi zrníčka a červíky. Sbírá různá zrnka plevelu, čímž napomáhá rolníku čistiti pole. I hmyz hubí. V zimě a z jara, když jiného není, sbírá bobule, jež zůstaly na keřích.

Koroptev nejraději pochutnává si na zrnkách pšeničných, proto vyhledává pšeničná pole.

Poněvadž má křídla malá a tělo těžké, nevlétne vysoko. Let jest jí obtížným a lítá při zemi a ne daleko. Zato umí dobře běhati. Zle bývá koroptvím na podzim. Po žních pořádají se na ně hony, vždyť maso jejich jest chuti znamenité a proto hojně vyhledávané.

Koroptev je plachá a bázlivá. V nebezpečí krčí se v brázdě nebo za hroudou. Poněvadž peří její jest zbarveno jako hlína, těžko je ji od země rozeznati. Žije po páru na polích a lukách.

Hnízdo dělá si na poli. Vyhrabe mělký důlek a snese do něho 10—12 vajíček. Asi za tři neděle vysedí z nich mladé koroptve. Koroptvičky jsou mírné, tiché a snášelivé. Kuřátka brzy běhají se starou, zobají zrníčka, bylinky a červíky. Staří nemusí jich krmiti, jako vidíme na př. u holubů a pod.

Rozprchne-li se stádo, svolává je koroptví kohout zvláštním voláním, kterému členové rodinky dobře rozumějí.

Na podzim mnoho koroptví střelci vystřílejí.

Ty, které zbudou, neodlétají od nás. Zůstávají tu s námi, třeba jest jim za dnů mrazu mnoho přetrpěti. Nechtějí-li myslivci, aby mrazem a

Malí Japonečci hrají si na velké a baví se pěkně při čajové besídce.

hladem zahynuly, zvláště udeří-li krutá, neúprosná zima, musí se o ně starati. Do budek, zřízených ze chvojí, sypou jim pšeničná zrnka.

Jak si pochutnávají vyhladovělí ptáci, kteří zároveň v prostém útulku nacházejí přístřeší za velikých mrazů a vánic.

Ale koroptvím není nepřitelem pouze člověk. Jsou to také různé jedinci z říše živočišstva. Tchoř, liška, kočka, straka a vrány slídí po nich a dosti jich pohubí. Koroptev miluje svoje mláďata a pečuje o ně velmi starostlivě. Vidí-li, že jim hrozí nebezpečí, užívá i různé lsti, aby jich ochránila. Tak nejednou staví se poraněnou, pokulhává nebo tahá za sebou křídélko, dávajíc tak možnost, aby byla lapena. Sotva však odvede nepřitele od hnízda svých mláďat, vzlétá do výše a zamíří zpět k místu, kde očekávají ji její děti.

Její věrnou družkou jest křepelka. Je menší a barvy hnědošedé s podélnými, žlutavými proužky na pírkách. Vede podobný život jako koroptev.

V obilí vyhrabává si hnízdo a živí se výhradně zrnky plevele a obilí. Nejednou, když sekáč kosí obilí, přijde na hnízdo křepelka.

Pokud jsou mandele na polích, pobíhá bezstarostně. Jakmile začne ze strniště foukati vítr, ví, že třeba pomýšleti na odlet.

Nezůstane u nás jako koroptev, nýbrž chystá se na dalekou pout do teplejších krajů. Ale bývá to pro křepelky cesta křížová. Na této pouti mnoho křepelka zpravidla zahyne únavou, jiné pochyťají lidé pro chutné maso. Letí nízko nad zemí, vždyť po celé léto nijak v letu se necvičily. A což teprve cesta přes moře! Je-li klidno, odpočinou si chvíli na hladině a znovu se dávají v let. Je-li moře rozbouřené, mnoho jich zahyne.

Často z celé rodinky, která prožívala šťastné dny na našich nivách, sotva jediná v květnu k nám se navrácí.

Ale přes to, že bylo ubohým ptáčkům zažítí těžkou zkoušku přelétnutí daleké moře, rádi vrací se na rodné nivy.

Vždyť již na podzim smutně se s nimi loučila. Zamýšlena obletovala rodné lány, kde trávila krásné dny svého dětství.

Ale šťastně se opět navrátila! Až mez zaskvěje se tisíci barevných květů a věrný druh skřivan roztomilými trylky rozveselí vše kolkolem, znova založí si svůj příbytek. Však krásné slunné dny nahradí jí přestálé útrapy a plně oddá se šťastnému životu.

Křepelka je pták oblíbený a známý svým popěvkem „pět peněz“. Proto i v poesii lidové často se vyskytuje a vánoční koleda přináší Jezulátku pro obveselení křepelčičku. Koroptev a křepelka jsou ptáci našich polí a lučin. Jsou to věrní druhové rolníkovi, jemuž srdce jistě radostně povyskočí, uslyší-li zazníti při těžké práci roztomilý hlas křepelčin.

Žně jsou přede dveřmi. Obilí pod těžkými klasy sklání se na stranu, cvrček pronikavě volá z rozkvetlé meze a hejna zlatých mušek a motýlci oživuje letní ples. Ale pojednou zastínil krajinu černý mrak, jenž zatemnil celý západ. V dálce zaduněl hrom. Ze žitniště ozývá se úzkostlivé volání. Křepelka svolává drobné děti, aby je měla před bouří již všechny ve hnízdě. A drobné křepelky jako na povel se sbíhají, aby hledaly ochrany u pečlivé matičky.

Fr. Řehoř:

Stehličí hnízdo.

Na naší třešni, mezi dvěma větvemi, měli stehličí hnízdo. Pěkné hnízdečko, kulaťoučké, pichlavé a drsné na povrchu, uvnitř však hladoučké, tak útulné. Čtyři maličtí stehličtí právě se vyklubali a udiveně rozhlíželi se kolem sebe. Staří sháněli pilně potravu pro tento hladový čtyřlístek, který vítal vždy jejich příchod otevřenými, nenasytnými zobáčky.

Povídám tatíčkovi: „Mám chuť vybrati je a vzíti si je domů. Tam bych je krmil, ošetřoval, takže by jistě nebyli v ničem zkráceni.“

Tatíček často mi vysvětloval, že je to zločin, chytati ptáčky a zavírati je, olupovati je o jejich volnost, zkrátka, všemožně snažil se po dobrém zabrániti mi v podobném počínání. Tentokráte však, snad že byl již unaven stálým opakováním jedné a téže řeči, snad ani neslyšel, co mu povídám — tentokráte na mé předsevzetí neodpovídal.

Za několik dnů povídám mu zase: „Budu-li chtít, nebude s tím žádných potíží. Nejdříve dám hnízdo do klece a klec pak pověším na strom. A ti staří, ti je budou živit dále. Mezi mřížkami budou jim tak dlouho podávat červíky, až toho nebudou potřebovat a budou se moci uživiti sami.“ — Tak jsem mluvil, v duchu však viděl jsem již klec i se stehlíky doma pod svým oknem.

Otec mně neřekl, co soudí o tomto mém nápadu. Bylo mi to po-

někud divné, že mi v tom nikterak nezabraňuje, brzy však jsem na to zapomněl.

Dal jsem tedy hnízdo do klece, klec na třešeň a co jsem předvídal, stalo se; staří stehlíci krmili dále klidně své mladé, přinášejíce jim plné zobáky housenek, jako by ani klece nebylo. A tatíček, šťasten jako já, pozoroval z povzdálí jejich starostlivou péči.

Povídám mu zase jednou večer: „Ti maličci jsou již tak vyrostlí, že by uletěli, kdyby nebylo té klece.“ — Odmlčel jsem se a hleděl, zda tatíček s touto mojí řečí souhlasí. Povídám tedy dále: „No, nechť jsou tam ještě jednu noc. Zítřka je vezmu, zanesu domů — (při tom pozoruji pokradmu tatíčka, jak se k tomu tváří) a pověším si je před okno — a buď jist, že nenajdeš na celém světě lépe ošetřovaných stehlíků.“

Tatíček neříká ani tak, ani tak. Zaradoval jsem se v duchu a byl jsem přesvědčen, že mám vyhráno.

V noci jsem měl „stehličí“ sny. Nakonec jsem se sám stal stehlíkem, byl jsem zavřen v kleci, byl to můj tatíček, který mne tam zavřel s podotknutím, ať prý vidím, jak to je. — Byl jsem rád, že to byl pouze sen. — Moje první cesta byla k třešni. — Klec byla prázdná! Tatíček stál vedle mne a byl svědkem mého leknutí. „Jsem zvědavý,“ povídá, „který nezdara otevřel dvířka u klece.“ Při tom tvářil se tak smutně jako já.

Musel jsem oželet stehlíčky. Byl jsem přesvědčen, že si stehlíci sami v téhle věci poradili. — Později teprve, až jsem povyrostl, přiznal se tatíček, že on byl tím nezdarem. Bylo mu líto stehlíčků a mně také nechtěl kaziti radost. Já pak musel jsem se zasmát při vzpomínce na to, jak se smutně tvářil a jak byl rozhorlen na toho neznámého nezdaru!

F r. V š e t e č k a:

Obrázek z katolických misii.

Co jsme našli na cestě.

Kansu je velmi odlehlá krajina v Číně, kam nutno cestovati dlouho nejdříve vlakem, dále pak po bídých cestách povozy, částečně dnes snad místy i autem, s obtížemi však takovými, že cesta tam trvá několik týdnů.

Z této odlehlé misie píše misionář P. Götsch následující zprávu:

„Bylo to dne 18. listopadu 1930, v předvečer svátku sv. Alžběty. Vykonal jsem již na svém koníku cestu 80 km. Na rozsáhlé stepi se počínalo stmívat. Abych se zahřál, sestoupil jsem s koně, vzal jej za uzdu a vedl jej poslední 3 km k nejbližšímu noclehu, kráčeje vedle něho pěšky. Jistý křesťan a jeden spřátelený pohan, zaměstnaný v blízkém solním úřadě, uvítali mě u cíle. Pohan připravil pro mě i pro křesťana, přebývajícího tu bez rodiny, jídlo, upravené dle čínského způ-

sobu. Za řeči mi pohan vypravoval, že tam nablízku bydlí chudé, desítileté děvče. Doložil: „Knězi, ujmi se ho, jinak v zimě zmrzne.“

Jaké byly osudy dítěte? Jsouc tři roky staré, bylo děvče sem dopraveno z osady 20 km vzdálené. Když pak jeho pěstounka měla sama hošíka, stalo se jí děvče obtížným. Nadto onemocnělo tytem, po němž zůstalo hluchoněmým. Od té doby nedostalo ubožátko ani v zimě oděvu a potravu si musilo vyžebroti od cestujících na karavanní cestě. Spáti musilo na holé zemi, neboť necitelná pěstounka mu nedala žádných peřin. Za to je častovala bitím a nadávkami.

Dal jsem maličkou zavolat. Přišla hladová, zahalená několika hadříky a umrzlá. Byla velmi plachá a bázlivá a neodvážila se ode mne přijati kousek chleba. Požádal jsem některé křesťany, aby ji zavezli do misie, vzdálené odtud dva dny cesty. Pokřtil jsem ji na jméno Alžběta.

Takových opuštěných děvčat tu pobíhá mnoho. Kde bydlí lidé, tam uhájí tato ubožátka bídě život. Ale kde je karavanní cesta, vedoucí stepěmi a kamenitými pouštěmi, na níž jsou stanice teprve po 30—40 km, tam běda ubohým dětem, pak-li se jich někdo neujme. Za rok jsem přivedl do misie takové čtyři.

Napadlo mi tehdy, an jsem se po dva dny dále cestou ubíral: „Jakpak, kdybys všecky takové slepé, nemocné a ubohé, které se nalézají v celém misijním území, rozprostírajícím se do vzdálenosti cesty devatenácti dní. sebral a do misie dopravil? Tam by si mohly předem a tkaním vydělati aspoň kousek chleba. Jejich duše by byla při tom zachráněna.“ Snad mi tuto myšlenku vnukla sv. Alžběta.

Vím že i v našich vlastech je hojně bídy. I tam hladoví a mrzne ne jeden. Ale tak zubožen, s tak vpadlýma očima a v takových hadrech se tam neukazuje nikdo. V létě tu bývá až 41 stupňů Celsia, v zimě 25 stupňů pod nulou. Pak je bída takových ubožáků tím citelnější.

Proto sv. Otec Pius XI. doporučí katolíkům celého světa, aby misionářům v jejich snahách pomáhali, s nimi spolupracovali. Dítky to mohou činiti, stanou-li se členy „Spolku sv. Dětsství“. Čtenářové „Anděla Strážného“, poproste svého pana katechetu, aby vás o „Sv. Dětsství“ poučil!

Anna Augustina :

PŘÁNÍČKO.

Mamičko má drahá,
dceruška Tvá malá
srdečko Ti nese:
Otevři!
Najdeš v něm jen lásku,
lásku za Tvou lásku,
jež Ti modro snese
s oblohy!

K narozeninám Tvým
devětadvacátým
přeji Ti,
by Tě Pán Bůh chránil,
cestu Tvou ozářil
radostí!

Italští kluci — ve fašistické uniformě — mají přece jen největší radost ze svých makaronů.

Dva obrázky.

Jest parný den. Přes to, že v městských ulicích několiikrát za den se kropí, přece se dosti práší. A po takto vypráhlé ulici vozík plný masa táhne řeznický pes. Táhne ze vši síly, jazyk vypláznutý, až hrozně unaven, se zastavuje. Učeň řeznický, který šel při vozíku, si odplivl a se slovy: „ potvoro, táhneš!“, tak nemilosrdně kopl psa, že chudák bolestí zavyl. Rozumí se, že jsem mu řekla, že to dělat nemá, jak zvíře je už zmořeno, by chvilku počkal. Ale řekl mi na to něco tak pěkného, že to nemohu na tomto místě opakovat. — To je jeden obrázek.

*

Dosti slunný den. A zas řeznický pes táhne vozík plný masa z jatek městskou ulicí. Při vozíku jdou dva učni a dosti mu pomáhají, jeden táhnout, druhý tlačit. Ale na všech jest námaha zřejmá. A tu pes učiní začátek a zastaví se. Zastavím se také, neboť mne zajímá, co bude dál. Hoši si něco povídali a pak jeden šel do blízkého cukrářského krámu. Vrátil se po chvilce s dosti velkým kornoutem. Čekám. Kornout otevřeli a berou si z něho „polámané oplatky“. Pes, který už ležel, se obrátil, vstal a hrozně lačně, až se mu chutí nohy třásly, na hochy pohlížel. Myslím si: teď ho jistě některý kopne. Však velký údiv. Hoch vzal do hrsti oplatků a odhrnuv náhubek, vsypal mu oplatky do tlamy. A pak ještě zbytek mu s poznámkou: „Chutná ti to, ty hubo mlsná!“, do tlamy vsypal. A za chvilku jeli dál.

Celou dobu, než mi odjeli s dohledu, jsem aspoň očima toho hochu musela hladit. — To je druhý obrázek.

Kosiková M., Brno.

Jan D ě d i n s k ý :

Na výzvědách.

Bylo letní odpoledne.

Tři „Stepní vlci“ (v obyčejném životě Tonda, Franta a Pepek zvaní) sestřčili za Hanouskovou stodolou hlavy dohromady. Byla to narychlo svolaná „válečná porada“ tří náčelníků indiánského kmene Borčáků, jehož členové byli vesměs žáci z Borku, a nebyla to maličkost, oč se jednalo. Slyšme!

V lovišti „Stepních vlků“ objevila se náhle a neočekávaně „bílá tvář“, úhlavní nepřítel, proti němuž se musilo něco podniknouti. Zpráva přišla před chvílí. Mařka Zvonařovic s jinými děvčaty šla do lesa na borůvky a když přišla zpět, vypravovala, že v „Končinách“ jsou cikáni.

To byla ta „bílá tvář“.

Pohlaváři „Stepních vlků“ se dlouho neradili a shodli se na tom, že proti vetřelcům „vyhrabou válečnou sekeru“.

„Dříve však musíme se přesvědčiti, co na věci je,“ poznamenal opatrný Frantík.

„To se ví,“ souhlasil Tonda, „kdopak ví, co holky viděly.“

„Mařka by to neřekla,“ mínil Pepek.

„Musíme se přesvědčit,“ opakoval Frantík. „A proto na výzvědy!“

„Na výzvědy!“ zvolali druzí souhlasně a hned se rozběhli domů pro své válečné sekery. Byly to dřevěné sekerky, jež měli všichni členové indiánského kmene doma uschovány.

Po nějaké chvíli všichni tři pohlaváři kráčeli již k lesu Končinám. V ruce měl každý svou sekerku a válečný svůj vzhled doplnili několika husími brky, jež si zastrkali za čepice, ovšem teprve za humny, nechtějíce ve vsi svým válečným vzezřením působiti zbytečně poplach mezi klidnými domorodci.

Když byli již hodný kousek za vsí, vzpomněl si vždy opatrný a prozřetelný Frantík, že se přece jen měli Mařky zeptati, ve kterých asi místech nepřítel viděla, jak je silný a jak vypadá.

„Máš pravdu,“ povídá Tonda. „Udělalí jsme chybu!“

Ale čiperný Pepek byl hned rozhodnut. „Půjdu se zeptat!“ zvolal a již upaloval ke vsi.

Oba pohlaváři zatím si sedli na mez pod šípkový keř do chládku a čekali.

Pepek přiběhl k Hanouskovům, aby vyhledal Mařku. Tu si vzpomněl, že má za čepicí plno husích brků.

„Tak se nemohu před ní ukázati, vysmála by se mi,“ pomyslíl si a schoval si čepici za stodolou do bezu. Vtom vyběhla Mařka na dvůr. Zavolal na ni.

„Co chceš, Pepičku?“ ptala se.

Kýval na ni prstem, aby šla blíže. Šla tedy a on jí povídal, že se jdou jako podívat na ty cikány a že by tento rádi věděli, co a jak . . .

Mařka mu schválně řekla, že je toho tam plno, že jich je jako mra-

venců, že se tím les jen hemží a nakonec ho důtklivě varovala, aby tam nechodil.

„Tonda a Franta ať si jdou,“ povídala, „těch nebude škoda, když je cikáni ukradnou a odvezou někam daleko, čím dál, tím líp,“ doložila jaksi uštěpačně.

Vtom vykřikla ukazujíc za stodolu k bezu. „Koukej, co to má Bosák?“ „Jemine, to je má čepice!“

Opravdu! Bosák se vykradl za Mařkou ven, vyčenichal v bezu čepici, vytáhl ji a zuřivě nyní rval s ní husí brky.

„Dáš ji sem!“ zvolal Pepek a hnál se k Bosákovi, ale pes dal se s kořistí svou na útěk.

„Bosáku!“ křičela Mařka a chichlajíc se běžela za Pepkem, jenž honil Bosáka. Na štěstí pes si chtěl jen pohrát a vida nyní, jak je pronásledován a obávaje se také výprasku, pustil svou kořist a utekl.

Ale čepice byla v žalostném stavu: uválená, zamazaná a poškubaná a z celé té pyšné indiánské ozdoby zbyla na ní jen dvě zmuchlaná pera — té žalosti!

Mařka se smála a Pepík, přísahaje v duchu strašnou pomstu Bosákovi, ubíral se schlíple zpět ke svým kamarádům.

Hoši vyslechli zprávy jeho s malým potěšením a jeho nehodu s Bosákem, ač byla více k smíchu než k pláči, pokládali rozhodně za špatné znamení pro podniknutou právě výpravu.

Ale přes to šli statečně dále a dorazili brzy k lesu. Jaké však bylo jejich překvapení, když nikde nikoho neviděli a nic neslyšeli.

„To si z nás Mařka udělala dobrý den,“ mínil Frantík.

„Však já jí povím!“ durdil se Tonda.

„Tím lépe, když tu nikdo není,“ smál se Pepek, „ostatně jsme teprve na kraji, dále může býti cikánů až černo.“

„To je pravda,“ souhlasil Frantík.

„Tak pojďme dál,“ pravil Tonda.

„Ale pchromadě!“ připomínal Pepek.

„A opatrně,“ radil Frantík.

Šli tedy a chvílemi se zastavovali a naslouchali, ale bylo ticho — les jako by v tom horkém odpoledni podřimoval.

Vyšli z vysokého lesa a spatřili před sebou paseku, kde mezi mladými stromky rostlo hojnost malin a ostružin. Tu zaslechli veselé dětské hlásky a brzy spatřili též několik černých kudrnatých hlav drobných cikánů, jež tam trhala maliny a ostružiny.

Frantík zticha zasykl. To bylo umluvené indiánské znamení a znamenalo „Pozor!“ Hoši hnedle se přikrčili za stromky a cíhali jako praví Indiáni na blížícího se a nic netušícího nepřítele.

Frantík měl hnedle svůj válečný plán pohromadě a pravil: „Hoši, až bude nepřítel docela blízko, zapísknu, vyskočíme a hr na ně!“

„Jako krupobití,“ liboval si Tonda.

„A doopravdy?“ ptal se Pepek.

„Ale kdež!“ usmál se Frantík. „Jen pro strach. Postrašíme je a pak rychle zmizíme —“

„— jako pára,“ doložil Tonda a mnul si radostí ruce.

Cikánata se zatím víc a více blížila, proto Franta nařídil: „Ticho!“ A bylo ticho jako v kostele, jen cikánské děti v ostružinách cupaly a šustily.

Náhle před nimi vyskočil ušák, kterého vyplašily z pelechu a dlouhými skoky pádil přes mýtinu — děti s křikem a smíchem za ním. Zajíc letěl přímo k našim pohlavárům, ale zahlédnuv je, zakličkoval a cikánata se zarazila.

Vtom hvízdnutí a hurá! Pohlaváři vyskočili s huronským křikem, máchajíce nad hlavami svými sekerkami. Cikánata dala se s křikem a jekotem na útěk a naši Indiáni bojovnou vášní zaslepeni hnali se za nimi, ale náhle se zarazili. Před nimi kde se vzala, tu se vzala, vystoupila z houští stařena, z níž šla hrůza. Pravá čarodějnice: ošklivá, černá, s očima jiskřícíma, vlasy rozcuchanými a s cáry na těle...

Založila si ruce, měřila kluky zlými pohledy a skuhrala: „Tak vy tak? Copak ty děti honíte? Udělaly vám něco, nebo vám snad překážejí, vy zbojníci? Však taky vypadáte jako loupežníci!“

„My nejsme loupežníci, my jsme Indiáni!“ pravil Frantík směle.

„Indiáni! Podívejme se!“ chechtala se stařena, až mráz klukům po zádech přecházel. „Kdo by si to jen pomyslnil, že tady v lese jsou Indiáni!“

A chechtala se, až se ohýbala. Když pak se poněkud utišila, povídá: „I vy kluci zatrápení, to jsem se zasmála. Opravdu, už dlouho jsem si tak neroztřásla osrdí. To je lepší, než kdyby mě pan hrabě svezl v kočáře!“

Kluci se dali do smíchu při pomyšlení, že by taková bába seděla v kočáře.

„Co se smějete, kluci?“ zaškaredila se cikánka. „Najezdila jsem se něco v kočárech!“

„Ale někdy dávno!“ prohodil Tonda.

„Už to ani pravda nebude,“ podotkl Pepek.

„Jen mlčte!“ rozkřikla se bába. „A co ty tam vzadu?“ dodala ukazujíc na Pepka. „Na tebe se už nedostalo husích brků, co?“

„On mu je pes otrhal,“ vysvětloval Frantík.

„Však si právě myslím,“ povídá bába, „kdyby tady byl náš Filaks, ten by vám ty brky orval. A což teprve naše chasa! Ta by vás prohnala, že by vám zašla chuť honit cikánské děti. Ta by to vzala opravdu po indiánsku!“

„A kdepak je ta vaše chasa?“ ptal se Frantík.

„Kde by byla?“ ušklíbla se bába. „Jdou po svém a vy uděláte nejlépe, půjdete-li taky po svém, třeba do školy!“

„Máme prázdniny,“ smáli se kluci.

„Tak jděte pást krávy,“ vyhrkla bába. „Vím dobře, že jste tuhle z Borku a musila bych nebyti ani cikánkou, abych neuhodla, čí jste a neřekla to vašim rodičům a učiteli...“

„Však jsme vám nic neudělali,“ namítl Frantík.

„No, moc hezké to od vás nebylo,“ zabručela ještě stará cikánka a odcházela... Kluci se obrátili a kráčeli mlčky a schlíple domů.

Český chlapec ovšem, jako budoucí muzikant, statečně troubí, nepotřebuje se ani dívat sestřičce do not.

Teprve, když vyšli z lesa, ozval se Frantík: „Bylo to přece jen zlé znamení, ten klobouk!“

„Nikdy se nikdo nemá vracet, říkají naši,“ podotkl Tonda.

„A Mařka nás taky nalhala,“ povzdechl Pepík.

„Aspoň kdyby to byla „bílá tvář“, smál se Franta, „ale tahle byla černá jako —“

„— jako cikánka,“ doložil Tonda a všichni smějíce se, pelášili s kopce ke vsi, nemohouce se už dočkat, aby vypravovali klukům svoji příhodu.

Bohuslav Brožek :

PO PRAŽDNINÁCH.

Dny se krátí, babí léto
poletuje po poli,
děti moje, drobné děti,
musíte zas do školy.

Osvěženy, posíleny
na duchu i na těle
ke knihám zas usednete
ochotně a vesele.

Čerpat další poučení,
vědomosti nezbytné,
jenom hlavě příčinnivé
lepší příští zasvitne.

Duše svatý, děti naše
v jejich práci posiluj,
srdce jejich důvěřivá
milostí Svou naplňuj!

V. M. K a m e n i c k á :

Pohádka o králíčkovi se stříbrnými ušima.

Zle bylo venku toho večera, kdy začíná moje pohádka. Sluníčko zahalilo svou tvář nejhustším závojem bouřných mraků. Vichřice sténala, pískala, hučela, lámala větve stromů a několik pláňat u silnice vyvrátila i s kořeny. V lese to praskalo, skučelo, jako by se tisíc rozpustilých rarášek honilo kolem hájovny. Pršelo, jako by už nikdy nechtělo přestat. Dešťové kapky tloukly krupobitím na zavřené okenice a do jejich nárazů mísilo se táhlé vytí Meluziny.

V koutě u krbu hájovny seděla stará služka Baruška a sepjatými prsty propouštěla zrnka klokočového růžence. Rty šeptaly modlitbu. U okna seděl chlapec asi desítiletý. Byl to hajných Bořík. Čekal na tatínka. „Kdy už se přece vrátí tatíček, Baruško? Co dělá v lese v takové čině?“ obrátil se s otázkou k staré služce.

„Snad se schoval někde v jeskyni a čeká, až se déšť trochu utiší, ale je to čina! Pán Bůh s námi, běda těm, kdo jsou teď v širém poli, zrovna smrt aby z toho měli.“

Vtom ozvaly se v předsíni dupavé kroky a do spoře osvětlené světnice vešel hajný Jeřábek. Statný, silný muž, asi padesátník. Loni mu umřela žena, proto jediný synek Bořík byl mu celým světem. Stará Baruška vedla mu skrovnou domácnost.

Bořík s hlasitým jásotem běžel tatínkovi vstříc.

„Počkej, počkej,“ bránil se tatínek bouřlivým výbuchům jeho radosti, „nejsem dnes sám, něco ti nesu.“ Oči hošíkovy rozšířily se údivem. Tatínek vyndal z rukávu kožichu hezounkého šedivého králíčka. „Našel jsem jej pod smrkem u Stříbrné studánky. Je, chudinka, celý unavený, asi tam zbloudil, vidíš, jak má uši schlíplé. Ustелеme mu do starého košíku na seno, zítra sneseme s půdy králikárnu. Baruško, dejte mu ze špiže několik salátových lupenů.“

Ale ráno čekalo Boříka nové překvapení. Když králíka nesl do králikárny, ten najednou vztyčil uši. A věřte nebo nevěřte, měl je uvnitř celé ze stříbra. Ba, po chvíli viděl Bořík, že i tlapky vespod má krásně stříbrné. Tak se všechno rozsvětlo od jejich záře. Jen ty oči milého králíčka zdály se Boříkovi tolik, tolik smutné. Jako by prosily a žalovaly. Ale Bořík nevěděl, proč a zač.

První noc zdálo se mu o krásném hošíkovi královsky oděném, jenž stál u jeho postýlky se sepjatými rukama. Jeho oči byly tolik podobné očím malého šedého králíčka. Druhou noc zdálo se Boříkovi totéž. I svěřil se s tím staré Barušce. Poradila mu, aby, bude-li se mu to zdát ještě třetí noc, zeptal se hošíka, co od něho žádá.

Hoch tak skutečně učinil. A neznámý, krásný hošík vyprávěl teskným hlasem: „Jsem princ Milan z říše zapadajícího slunce, zakletý v tvého králíčka. Zlá čarodějnice Ryzka zaklela mne za to, že jsem nevědomky utrl na jejím pozemku šípkovou růži. Jen nožky a ruce udělala mi ze stříbra, abych se lišil od obyčejných králíků. Pouze hoch s čistým srdcem a pevnou vůlí může mne vysvobodit a to jen jednou za rok.“

„Mohl bych to učinit já?“ ptal se Bořík.

„Chceš-li, můžeš. V noci filipojakubské, tu noc před ní a tu noc po ní půjdeš na jeteliště u jedlového lesa. Tam utrhneš čtyřlístek, který sis den před tím vyhlídl. Vždy v prvou půlnoc musíš mi jej položit na jazyk. Podaří-li se ti to, jsem vysvobozen.“

Hošík zmizel, Bořík procitl. Nepochlubil se nikomu, co v noci slyšel, ale pevně si umínil, že musí prince vysvoboditi za každou cenu.

Říkává se: Dobrá vůle všecko zmůže. Tak i Boříkovi se vysvobození dokonale povedlo. Když položil králíčkově na jazyk čtyřlístek první noc, zašumělo to lesem kolem hájovny jako tichý vzdech. Po druhé zahučelo jako v máji před bouří. Po třetí zabouřilo a na oči Boříkovy snesla se bílá mlha. Když se zase vyjasnilo, stál před ním princ Milan, jak ho viděl ve snu a děkoval mu srdečně za vysvobození.

Druhý den vedl hajný Jeřábek se synkem prince na královský zámek. Všichni se radovali, jásali a byli veselí. Jeřábek byl povýšen na královského lesmistra a Bořík se stal princovým společníkem. Baruška dostala malou chaloupku pod zámek. Do hájovny nastěhoval se nový hajný. Jen králikárnu vzali si s sebou, dali ji pozlatit a chovali v královské zimní zahradě na památku.

Edv. Elpl:

ANDĚL STRÁŽNÝ.

Můj Anděl strážný se mnou jde,
chrání mě na cestách žití
jak zlaté hvězdy jasná zář,
když večer do temna svítí.

Anděl strážný, toť přítel můj,
jenž střeží vratkých mých kroků,
vede mě vírem života,
po stezce skalnatých boků.

V mou duši sype štěstí květ,
jenž plane v mladé mi tváři,
bědy a bolest a neštěstí
bílou svou rukou kol maří.

Proto se k němu obracím
v modlitbě tiché a vroucí,
na mě se s láskou usmívá,
když slyší srdce mé tlouci.

Ochraňuj stále mě v životě,
Anděle strážný a světlý,
vnuknutí, jež jsi v srdce vsel,
kež by mi růžemi zkvetly!

Fryderyka Lazarusówna:

První den ve škole.

Děti seděly v lavicích a čekaly. Brzy vešla paní učitelka. Zeptala se, kdo umí psát.

Malý Roman vstal. Paní učitelka ho zavolala k tabuli. Chlapec vzal křídu do ruky a hned řekl, že se to jmenuje křída.

„Napiš: škola,“ řekla paní učitelka Romanovi.

„Škola?“ zeptal se Roman vážně. „Školní budovu nebo děti?“

„Výraz škola!“

„Výraz?“ Ne, on výrazy ještě psát neumí. On se umí na něco podívat a napsat to. Umí psát obrázky.

„Tak napiš, co chceš!“

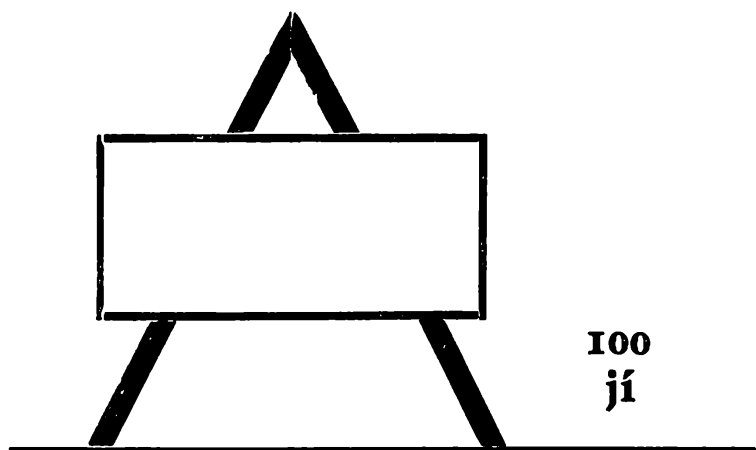
Roman šel až do prostředku třídy a rozhlížel se. Zahleděl se dlouho na jedno místo a potom řekl s úsměvem: „Napišu něco, ale kdo to přečte?“

„Bude to hádanka?“ zeptala se paní učitelka.

„Ano, hádanka.“

„Přečteme ji všichni společně,“ řekla paní učitelka vesele a děti to svorně potvrdily.

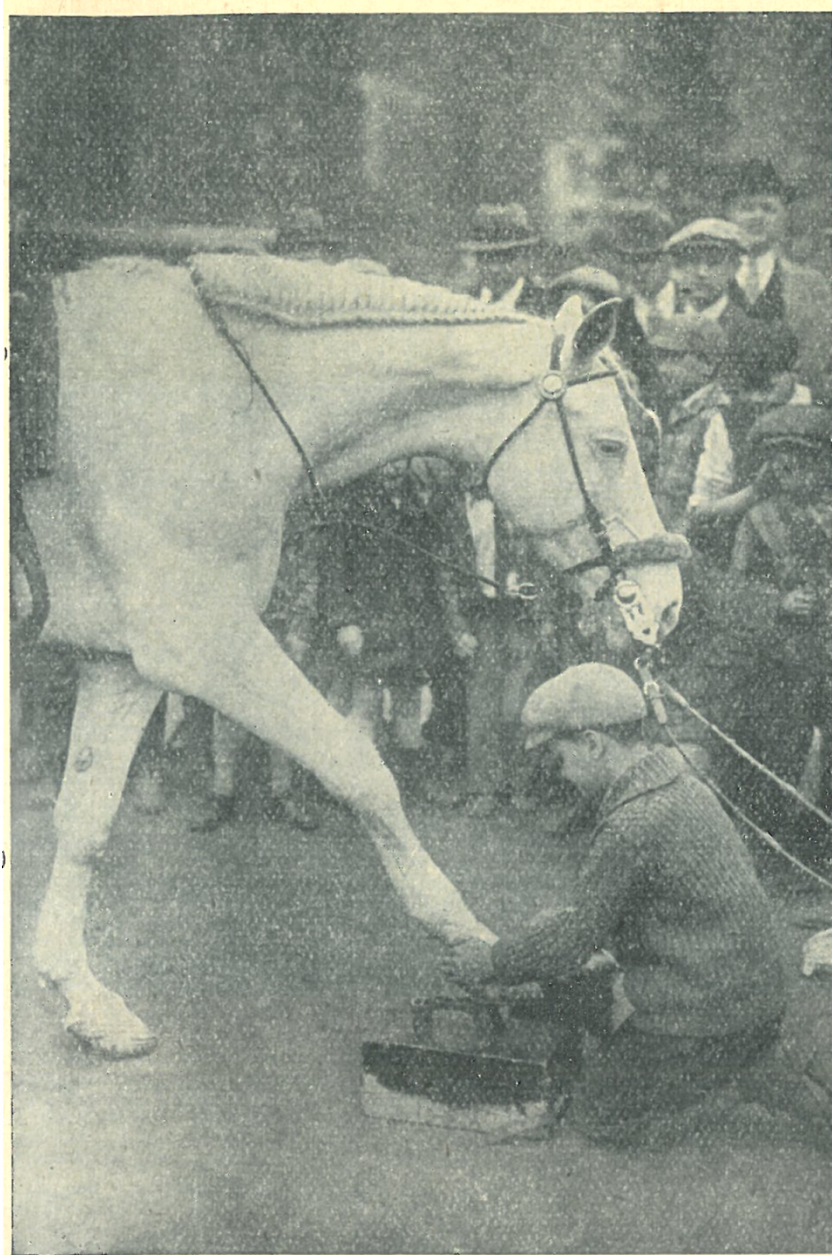
Roman přistoupil k tabuli a nakreslil toto:

A to mělo znamenat: TABULE STOJÍ V KOUTĚ.

Roman už dovede psát obrázky. Teď ve škole se naučí psát tak, jako dospělí, pomocí písmen.

Přel. Otto F. Babler.

A toto už není hra: berlínský chlapec vydělává si na chléb jako pouliční čistič bot. Poslouží třeba i koníkovi, který také má rád čisté nohy.

Svatava H o u s k o v á :

Pepíkovy nehody..

Jahodovi měli jen dvě děti, ale paní Jahodová tvrdila, že má s Pepíkem větší trápení, než jiná matka se sedmi dětmi.

Pepíčkoví bylo teprve pět roků, avšak jeho maminka za těch několik let téměř zešedivěla.

Od časného rána běhal venku, ba často se u známých najedl a tak ho maminka celé dny doma neviděla. Měla dosti starání s domácností a dvouletým Karlíčkem, který ustavičně stonal. Pepův otec byl sluhou v blízké nemocnici a mnohdy ani v noci nemohl přijít domů, a proto

měl snad Pepíček tolik volnosti. Maminka byla jako všechny maminky hodně slabá a nerada se mnoho zlobila. Těšila se, až začne Pepa chodit do školy, že pak bude lépe.

Nastalo léto a s ním dlouho očekávané prázdniny. Pepovi přátelé si většinou oddechli a čile se umlouvali, jak by volného času nejlépe využili. Vyprávěli si, jak budou chodit do lesa na jahody, borůvky a maliny a jak se za parných dnů červencových osvěží lahodnou koupelí v blízkém rybníce. Na to se ovšem těšili hoši odrostlejší, kteří uměli plovati a na něž nikdo přísně nedohlížel.

Stávalo se každoročně v rybníce nějaké neštěstí a koupání bylo všeobecně zakázáno, ale jak to vždy bývá, většinou mládež, k vlastní své škodě, pramálo dbá výstrah a zákazů.

Pepíček byl nadšen plány svých kamarádů a pln radosti spěchal domů, aby o všem řekl své matce.

Ta se ovšem zhrozila a první dny prázdnin Pepu nikam nepustila, ač to bylo velkou prací, udržeti malého šibala v domě. Také Karlíček stonal a ubohá paní bývala večer starostmi a prací téměř vysílena.

Zdalo se, že se sám Pán Bůh nad ní smiloval. Dalo se do deště a nepřetržitě pršelo. Pepovo domácí vězení se neočekávaně prodloužilo a nálada našeho čipery byla stále mrzutější.

Běhal po chaloupce, tropil neplechu, škádlil mrzutého kocoura, roztahoval matce dříví od plotny a budil malého bratříčka. Není divu, že se maminka mnohdy dozlobila a silnou rukou pokušítele ihned vyplatila.

V neděli ráno se Pepík probudil právě, když otec odcházel do nemocnice za svou prací. Byl hodně ustaraný a maminka tiše plakala. Měli, chudáci, hodně starostí, aby svým dětem zaopatřili dostatek chleba.

Paní Jahodová chvatně se oblékala a spěchala, aby mohla býti včas přítomna mši svaté. Dala Pepovi hrníček kávy, připravila Karlíčkovu mléko a napomenula hošika, aby byl hodný a nekřičel. Kdyby se Karlíček náhodou vzbudil, měl ho bratříček kolébati a dát mu mlíčka. Po matčině odchodu si Pepa mrzutě sedl k oknu. Díval se do kraje k lesům a dobrodružné myšlenky honily se kloučkovi malou hlavičkou.

Zdalo se mu, že běhá s kamarády po lese, že si tam z dříví staví domeček a živí se lesním ovocem.

Z myšlenek vytrhl jej Karlíčkův pláč. Mrzutě přišoural se ke kolébce a mírným houpáním snažil se malého bratříčka znovu uspati.

Při tom toužebně koukal k okénku ven k lesům. Nedbal, že se venku zase dalo do deště, jen maně mu napadlo, že maminka jistě zmokne, až půjde domů z kostela. Proto se díval z okna a až maminku spatří, chtěl jí s deštníkem spěchat naproti. Aby lépe viděl, umínil si, že kolébkou přistrčí pod okno, aby maminku již z dálky uhlídal. Leč nemohl kolébkou ani pohnouti. Po dlouhém úsilí podařilo se mu bratříčka z kolébky vytáhnouti a postaviti na zemi k matčině posteli. Pak vši silou tahal kolébkou k oknu. Protože však Pepa jako vždy počínal si trochu prudce, kolébka se náhle převrhla a skryla pod sebou naříkajícího neposedu.

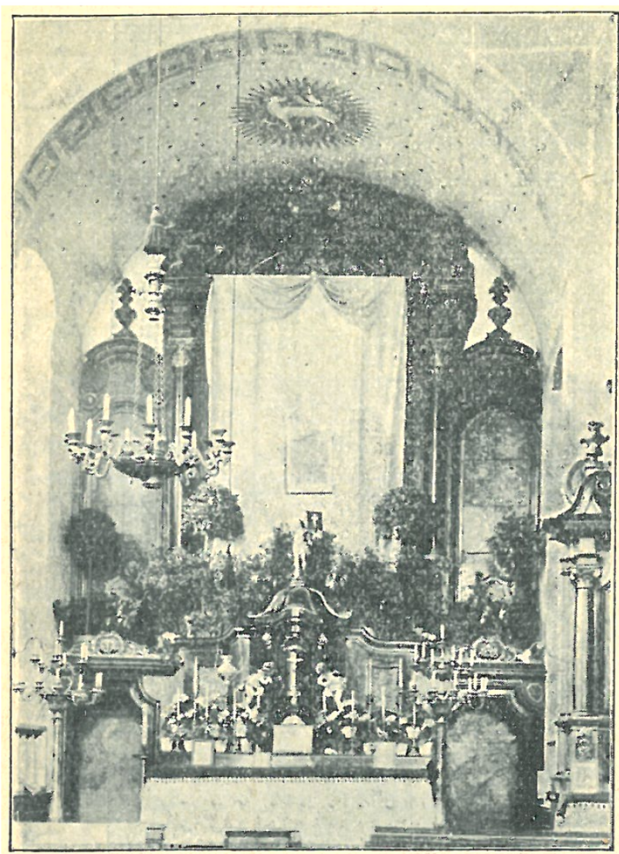
HENRI FORD A T. A. EDISON.

Slavný americký vynálezce Edison, přes 80 let starý, v srpnu nebezpečně onemocněl.

To bylo pláče a křiku! Chudák Karlíček, když mu Pepa tak náhle zmizel, hlasitě nařikal a k jeho pláči družil se ukrutný křik nebohého Pepíka.

Maminka už z dále siyšela, že se něco děje, a byla strachem a úzkostí téměř mrtva. Vytáhla smutného hrdinu zpod kolébky, dala vše do pořádku, ale Pepíka už celý den nic netěšilo. Maminka se bála, jestli si snad hošík pádem neublížil, ale když si synáček na žádné bolesti nestěžoval, uklidnila se.

(Konec přístě.)

Fotografická soutěž č. 1.

J. CHALUPA,
studující IV. tř. gym.

Praha IV.—99.

Hlavní oltář v klášteře chrámu Páně při slavnosti tridua ke cti bl. Konráda z Altötingu v Praze.

Okénka do světa.

Do druhé padesátky vstupuje tímto číslem „Anděl Strážný“. Nepocituje nijak stáří, naopak cítí se stále mladým a svěžím, vždyť žije a pracuje mezi mladými a nejmladšími, chápe jejich potřeby a snahy a poskytuje jim rád možnost, aby také oni v něm se uplatňovali a spolupracovali. Chce býti i dále nejen vaším vůdcem a rádcem, ale i přítelem, zvláště když jej k tomu znovu povzbudily nesčetné projevy uznání i lásky, jakých se mu dostalo loňského roku a z nichž jen malou část mohl otisknouti. Vítá proto s radostí všechny své starší i nové přátele a slibuje, že se vynasnaží, aby vám poskytl opět hojně ušlechtilé zábavy i poučení, aby každý v něm na-

lezl aspoň něco pro sebe — i filatelisté a hádankáři, fotografové a milovníci skrývaček i ti, kteří se pokoušejí dostat na básnický Parnas. Doporučte jej nyní na počátku školního roku i těm, kteří ho snad dosud neznají, aby ve druhé padesátce naše veliká rodina opět tak rychle rostla jako v posledním desetiletí!

Na pařížské koloniální výstavě je také misijní pavilon, v němž jsou obsaženy zajímavé podrobnosti o činnosti katolických misionářů. Je z něho patrné, že na zeměkouli je celkem 46.170 katol. misionářů, z nich je 12.959 kněží, 5115 bratří, ostatní pak jsou klášterní sestry, které působí jako ošetřovatelky, pěstounky sirotek, učitelky atd. Mezi misi-

onáři jest již 4304 domorodých kněží, 1315 domorodých bratří a 11.399 sester. Zajímavo jest také, že 3852 osob jest více jak 30 let misionářsky činnó.

Ohromná práce lidského srdce. Francouzský učenec H. de Parville přesnými výpočty ukázal, jak velikou mechanickou práci koná to malé lidské srdce. Měřítkem byl mu kilogram-metr. Za 24 hodin vykoná srdce práci 70.000 kgm, za rok 25.550.000 kgm. Síla, kterou po 70 let srdce vyvíjelo, stačila by k vyzdvižení železničního vlaku na vrchol Mont Blanku!

Láska mateřská. Brněnské „L. N.“ přinesly letos od svého italského dopisovatele zajímavou zprávu, která opět ukazuje, že dobrá matka dovede dáti za své dítě i život. Stalo se to v malém městečku Gonzagu v severní Itálii. Kočující obchodnice prodávala po celý boží den se svým osmiletým synkem drobné střížné zboží, které měli na vozíku. Několikrát projela všemi ulicemi pohorského městečka. A za celý den neutržila ani na nocleh. Žebrati nechtěla a ani neuměla. Nastala noc. Někde pojedli trochu teplé polévky a potom se odebrali s vozíkem za město. Tam v příkopě uchytila po-

ctivá žena synkovi lůžko na starém plášti a přikryla ho hadříkem, neboť teplejších věcí neměla. A sama ulehla na pole vedle příkopu. Pomodlili se a brzy usnuli. Ale v noci synek počal kašlat. Matka obávajíc se, aby se jí bošák nenachladil, svlékla nejprve kazajku a přikryla mu prsa. A když pokašlával dále, strhla s těla sukni a potom i druhou a zabalila dítě, aby je uchránila od nemoci. Potom sama usnula, neboť hoch již nekašlal a byla unavena. Mrazivá noc mýjela. Ráno bošák vstal, zavolal maminku. Ale maminka neodpovídala. Synek postrašen s pláčem zavolal mimojdoucího venkovana. Ten poznal, že žena zmrzla. Činil sám všechny možné pokusy, aby ji oživil, potom zavolal sousedy, ale všechno bylo marné. Konečně kolem jedoucí auto odvezlo ubohou matku do nemocnice. Tam se na chvíli probrala, ale potom v přítomnosti synkově, který klečel v modlitbách u lůžka, zemřela. Den potom pohřbil synek doprovázen dobročinnou dámou svou matku na hřbitově nedaleko místa, kde ztrávila poslední noc svého života. Tam bude její hrob připomínati dlouho lásku mateřskou, lásku téměř nadlidskou.

Z Mařčina zápisníku. (Moje první gratulace.) Naše maminka nesla také vdovské jho. V zimě právala u zámožnějších rodin a v létě pracovala v hraběcí zahradě. Tamní zahradník byl všeobecně znám jako „velký hrubián“. V obci Op., v níž bydlel, každý se ho bál. Na své zaměstnance působil též hrůzně. Jeho paní i dcery, jichž měl pět, chodily doma po špičkách, jen aby tati nekřičel, natož my děti jsme se ho bály víc než strašidla. Než on celkem vzato, křičel sice moc, ale nikomu vlastně nic zlého nedělal. Jednoduše pouštěl hrůzu na celé okolí. Lidičkové draží, a

tomuto člověku jsem musela já, asi osmiletá, jít až do pokoje gratulovat. To byl jeho velký koníček, že ode všech zaměstnanců musel mu jít někdo přát. Jelikož jsem věděla od starších sester, co to je, jít p. zahradníkovi gratulovat, měla jsem velký strach, když tentokrát padl los na mne. Hrozně nerada, ale maminka řekla „Půjdeš!“ A to slovo bylo svaté, vždyť to řekla maminka. Což o říkání, to jsem uměla jak „Otčenáš“, jak se říká, to jsem věděla, že se nezmýlím. Tak jsem šla. Paní zahradníková mi otevřela a vedla mne do třetího pokoje, kde na pohovce ležel

onen obávaný „pan zahradník“. A já přes to, že on se mým příchodem ani nepohnul, začala:

Vděčny všeho dobrodiní,
jež nám vaše láska činí,
přicházím vám k svátku přátí,
by vám Pán Bůh ráčil dáti —

a teď se milý p. zahradník, chtěje vstát,
pohnul. Já se tak lekla, že místo, co
jsem měla říkat

šťěstí ve všem podnikání,
v práci zdar a požehnání,

breptala jsem:

by vám Pán Bůh ráčil dáti
podnikání, zmar a práci
a požehnání zdar a š-t-ě-s-t-í —

a teď jsem se rozbrečela na celé kolo (pláč u mě bylo vždy to první) a on se začal tak srdečně smát a blížit se ke mně (mně bila už poslední hodinka), sevřel mne do náručí a hladě mne po vlasech pravil: „Holka, takhle krásně mně ještě nikdo negratuloval! Mám velkou radost.“ A hned volal paní a ježto byla i s dcerami za dveřmi, přišly hned všechny s velkými otazníky v obličejích. „To se koukáte, co?“ pravil on, „ta to zná, to byste vy žádná nedovedly takhle gratulovat.“ Já jsem pořád nevěděla, na čem jsem a jen jsem brečela. Vyjasnilo se mi však za chvíli, neboť za toto podařené přání mne mce hezky pohostili a pán mi dal celou zlatku v penězích. Paní velký balík jídla i šatstva domů, by nám to maminka přešila. Nikdo se nedozvěděl, jak jsem gratulovala, on to přísně zakázal říkat, jen se všeobecně mluvilo, jakou měl p. zahradník radost a moje maminka od té doby dostala denně o pět krejcarů přidáno. Tak dopadla moje první gratulace. Nyní teprve chápu, že on vlastně zlý nebyl, ale jeho povaze asi nikdo nerozuměl.

M. Kosíková, Brno.

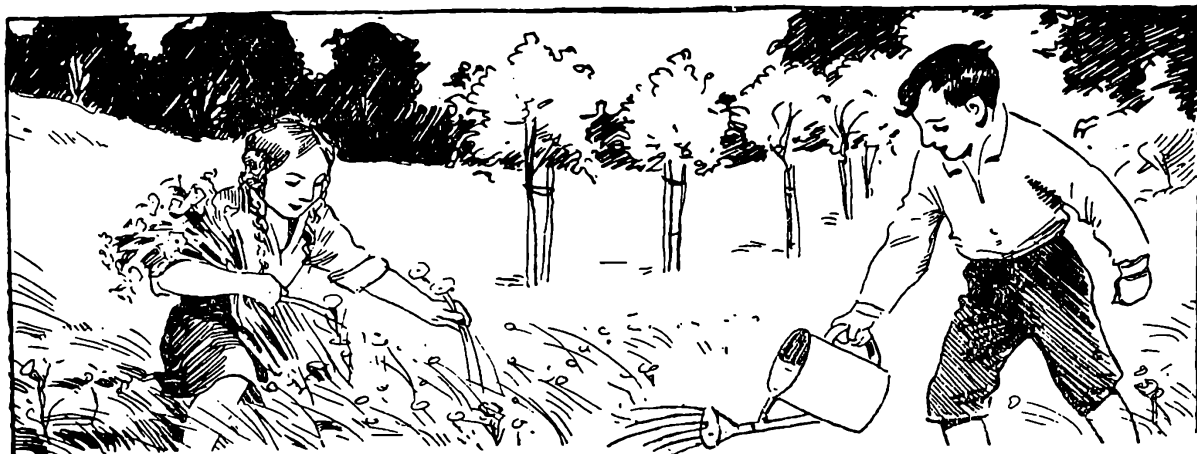
Jak jde kroj, tak se stroj, praví staré přísloví. Není v tom nic hříšného, když dívka se strojí dle módy, jen je-li ta móda slušná a vkusná. Rozumná dívka však hledí, aby nebyla otrokyní různých výstřelků v módě, jež jsou často až směšné a pošetilé. Volí vždy raději střední cestu, neopíčí se po všem, co kde uvidí, a chrání se všech výstředností a přemrštěností. Nemiluje také křiklavých barev a nápadných ozdob. Čím méně krajek, pentliček a různých titěrností, tím lépe. Frávě v jednoduchosti je krása. Oděv prostý, ale vkusný nejlépe sluší.

Z tváří mysl září, praví jiné naše přísloví. Znamená to, že jaká je duše, takovou se jeví obyčejně i tvář. Jemné srdce se zračí pravidelně i v obličejí. Něžný pohled, jasná a klidná tvář jsou jen odleskem jasného vnitřku. Proto rozumná dívka potlačuje již od mladosti ve svém srdci všechny zárodky hrubosti, nevlídnosti, urputnosti a vzdorovitosti, učí se dívatí, mluvití a jednatí s každým mírně, vlídně a uhlazeně. Tak ubrušuje v sobě nepěkné hrany, tak jako granát jen broušením nabývá lesku a ceny. Proto ani v řeči nepoužívá nikdy výrazů hrubých, sprostých, nebo docela neslušných, Nemluví nic, čím by urážela víru nebo mravnost, nekleje, nepokřikuje zdaleka na jiné a nehvzdá. Nechce se vyrovnati chlapecům, neprovádí nějaké výstřední kousky, nestaví na odiv svou sílu nebo odvalu. Osvojí-li si takové jemné chování, přináší si jistě výborný doporučující list na životní pout.

Jak zacházeti s mokrým deštníkem. Je zvykem mokrý deštník roztáhnout a nechat uschnout. Ale tímto napnutím deštník velmi trpí, poněvadž musí snášeti silný tlak. Lépe je roztáhnouti deštník jen napolo a postaviti špicí vzhůru. Tím se látka mnohem více ušetří a deštník déle nám vydrží.

V letošním ročníku bude v lichých číslech „Dívčí koutek“, v sudých „Kcutek pro ruční práce“.

Záhonek mladých.

Moje touha.

Vždycky bývá mým krásným sněním,
bych mnoho peněz získala svým přiči-
něním.

Vždycky mně říkává maminka moje milá,
bych se pilně učila a hodnou vždy byla,
bych prý měla lepší nežli ona žití.

Já však jiné chtěla bych těmi penězi
oblažiti.

Slychávám, co bídy, strastí a bolu
jde ruku v ruce všudy spolu
tou naši krásnou osvobozenou vlastí . .
Pomoci všem trpícím bylo by mou
slastí.

Manuška Benešová, Křetín.

Pěkný nález.

Nenkovští hoši si hráli za „Zmolou“
a vesele dováděli. Bylo to v létě a ještě
k tomu v neděli, takže nebylo co dělati.
O něco výše před jedním domem sedělo
několik žen, jež si o všelícems povídaly.
Mimo denní události vyprávěly si o vod-
nicích, o strašidlech a o různých zlých
dobách, kdy táhli Nenkovicemi Prajzi,
jak musily všechno před nimi ukryvat.

A tu si vzpomněla Poláčková na to,
co včera její muž objevil. Trochu tlume-
nějším hlasem začala vyprávěti: „Náš
starý včera, jak kopal na dvoře ve sklepe
hlínu na cihly, přišel na malou díru.
Začal rychle kopati dále. Díra se zvětšo-
vala, a když již byla dosti široká, vlezl do-
vnitř. Bylo tam tma. Když si však přinesl
světlo, uviděl, že je to prostranná jeskyně
a velmi dlouhá. Za chvíli vyšel ven a povi-
dal mi, že si ji musí ještě lépe prohlédnouti.
Kdo ví není-li tam nějaký poklad nebo
něco podobného?“

Chlapecům zatím zaletěl míč nahoru
k oněm ženám. Jeden pro něj utíkal a
zaslechl, co si povídaly. Zůstal chvíli
státi a vyslechl to až do konce. Rychle
pak utíkal za ostatními a hned se tázal
Jožky Poláčkového, je-li to pravda. Ten
přisvědčoval a navrhl, že by se tam mohli
jíti podívat. Hned se jich několik hlásilo.
Poláček si vybral jen dva: toho, co utíkal
pro míč, a pak Pěničika.

Vzali si olejovou lampičku a neohro-
ženě vešli do sklepa. Kráčeli opatrně a
bedlivě si pak prohlíželi vlhké stěny zá-
hadné jeskyně, do níž ze sklepa vešli.

Byli tam již asi pět minut. Musili obe-
jíti velkou studnu plnou vody, do které
Poláček div nespádl. Také se jim tam
příliš dobře nedýchalo. Byl tam silný zá-
pach, že i lampička každou chvíli chtěla
zhasnouti.

Konečně přišli až na konec. Rozhlédli
se a leknutím div nezdřevěněli. Poláč-
kovi i lampička div z rukou nevypadla.
Brzy se však vzpamatovali a opatrně
blížili se k tomu, čeho se tak polekali.
Seděla tam na malém výstupku žena a
držela na ruku dítě. To mělo v pravé
ruce rohlík — aspoň se to rohlíku podo-
balo — v levé pak veliký peníz. Všichni
tři plni údivu prohlíželi si tuto záhadnou
postavu.

„Ten peníz bych chtěl,“ pravil Pěničik
a natahoval se po něm. Poláček hned po
něm chytil také, mysle si, že čí je sklep,
toho je i to, co je v něm. Stalo se však
něco neočekávaného. Sotvaže se oné
postavy dotkli, rozsypala se na samý
prach a popel.

Všichni tři tu stáli zklamáni, ale umí-
nili si, že peníz přece najdou. Hrabali
tedy v hromádce prachu a hledali ho,

našli však po dlouhém hledání jen malý zrzavý plíšek. Poté rozmrzeni odcházeli.

Venku se již stmívalo. Hoši, kteří si ještě hráli před jejich domem, dychtivě

poslouchali, co všichni tři vypravovali. Lítovali velikého peníze a rokovali, z které doby to asi bylo.

Frant. Pěňčík, stud. v Brně.

Ze zeměpisu. „Jak to přijde, že v Londýně je později poledne než u nás?“ — „Tam se později obědvá.“

Aby babička nemohla zemřít. „Ach,“ pravila jednou babička, „již za nedlouho snad odejdu od vás, drahé hlavičky, navždy!“ — „A kam půjdeš, babičko?“ zeptala se tříletá Mařenka, „Daleko?“ — „Daleko, drobečku, tam až nad hvězdičky!“ — Druhého dne sháněla se babička po brejlích. Všecko prohledali, ale nikde nebylo po nich ani památky. „Já jsem je schovala do postýlky,“ priznala se konččně Mařenka šeptem mamince. — „A proč?“ ptala se matka. — „Babička bez nich nikam netrefí a tak nepůjde pryč!“

Statečný hrdina. „Pepičku, čím bys chtěl býti: pěším vojákem nebo na koni?“ — „Vojákem na koni.“ — „A proč?“ — „Kdybych viděl zloděje, mohl bych rychleji utéci!“

Ze školy. Učitel: „A kde povstává bouře?“ — Žák: „V kostech mé babičky!“ — „Co ti to napadlo, chlapče?“ — „Naše babička vždycky říká: Půjde bouřka, cítím to ve všech kostech.“

Skrývačka.

Princezna s touhou kouzelníka čeká,
by ze zakletí už ji vysvobodil.

K oblakům hledí, zírá do daleka,
kouzelník zatím blízko se už skryl!

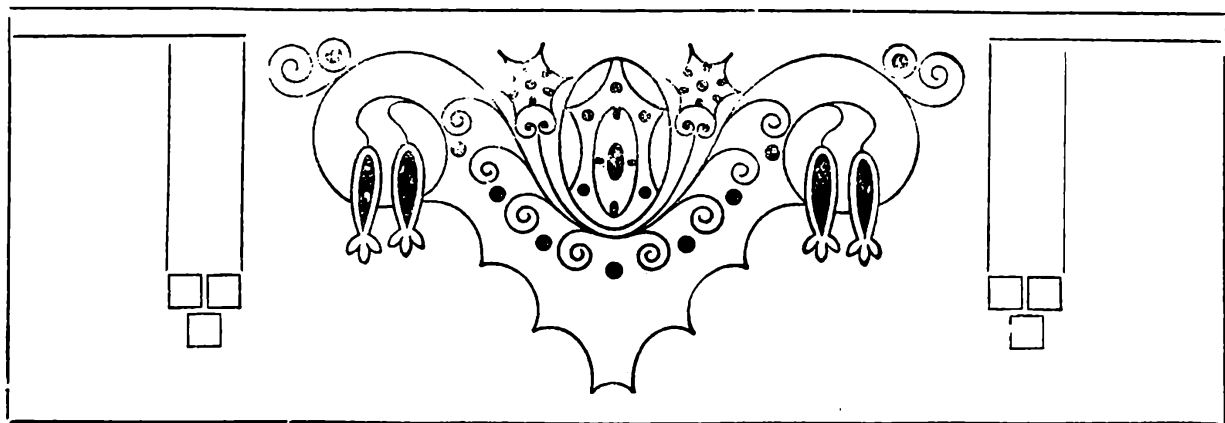
ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

ČERNOHORKA S DÍTĚTEM.

(Od Jar. Čermáka.)

L. Grossmannová-Brodská :

Člověk a oheň.

Staroindiánská pohádka.

Z pradávných časů uchovala se u kmenů indiánských poutavá i poučná pohádka o původu ohně, která svědčí, jak i tito divoši měli, třeba neuvědomělý — smysl pro přírodní úkazy. Tak vypravují tam matky dětem: Dávno a dávno byla země širou rovinou, nad kterou se klenula obloha v podobě půlky obrovské skořepiny kokosového ořechu, podpírána jsouc vysokými sloupy vysokých královských palm. Bůh, který to všecko stvořil, žil se svou družinou, se svými sluhy a zvířaty na zemi, na břehu řeky Orinoka, kde všelijak zaháněli dlouhou chvíli.

Potom stvořil Bůh prvního člověka s celou jeho rodinou. Tento první muž se jmenoval Kizboa a byl to velmi zlý člověk, neboť vynalezl luk, šípy a foukačku, aby mohl usmrcovat zvířata, jimiž se on i jeho rodina živili.

Poněvadž plenil zvířata náležející Bohu, tento se velmi rozhněval a pohrozil člověku trestem. Ale zpupný muž se nezalekl, nýbrž posměšně pokřikoval, on sám že je stejně mocný a silný jako Bůh. Tento pohněván takovou opovázlivostí a nevděkem, nechal s nebe udeřiti hromu a blesku do ohromné hranice dříví nanesené na břehu řeky, aby silný a mocný plamen přesvědčil lidi, jak jsou proti boží vůli bezmocni. Poté svolal Bůh kolem sebe k hořící hranici veškeré tvorstvo, jemuž pravil: „Pohleďte, tvorové boží, na tento záhubný plamen, který po případě sežehne všecko pozemské. Kdo z vás by si troufal tento požár uhasiti, nechať přistoupí blíže a srdnatě se přihlásí.“

A tu se stalo, že ustrašení ptáci hned se daleko rozlétli, ba i ty neohrožené a neposedné opice se ukryly do nejvyššího vrcholku vzdáleného stromu, kde se chvěly bázní a úzkostí. Jeleni a srnky prchli do lesa, kde se podnes ukrývají; ba i dravý jaguar a krvežíznivá puma se skryli do neproniknutelného houští pralesa, jak se velkého ohně polekali . . .

Konečně se přihlásil velký, starý kajman (druh krokodila) a řekl: „Jsem velký a silný, troufám si ten oheň uhasiti.“ Řekl a svou tlamou vrazil do hořícího kmene, aby jej svalil s břehu do vody, ale ihned

žalostně zaskučel, neboť nejen že si popálil tlamu, než i jeho srst se vzňala plamenem. Bolestí ječe vrhl se kajman do vody, ve které podnes žije, ale jeho srst mu již nikdy nenarostla, ani jeho pozdějšímu potomstvu.

„Mně se to spíše podaří, poněvadž jsem tlustý,“ myslil si tapír (druh čtvernožců podobných vepři), sebral se a ulehl na oheň, aby jej svou tíhou udusil, leč nedocílil jiného, nežli že se hodně popálil. Ječe bolestí, válel se ve vodě. Spodem i navrchu byl do černa popálen, čehož stopy jsou podnes znáti na všech tapírech.

Potom se o to pokoušel pásovec, který se tehdy velmi podobal mrave-nečníku, ale nedocílil nic jiného, nežli že se mu kůže celého těla spekla na jakousi tvrdou kůru a on beze smyslů bolestí hluboko se do země zaryl — od té doby má po těle jakýsi tvrdý pancíř a ze strachu před světlem vůbec vychází jen za noci ze svého brlohu.

Tu vystoupil Kizboa, první pozemský muž, a pyšně hlásil: „Mně však se podaří ten oheň zdolati.“

Bůh neříkal nic, ale jeho průvod propukl v hlučný smích: „Ty, zemský červe, chceš býti silnější nežli druzí tvorové?“ posmívali se mu. „Dokážeš-li toho, staneš se pánem země a všeho, což na ní jest.“

„Dobře,“ vece Kizboa a trpělivě vyčkával, až se plameny poněkud zmírnily a přestaly šlehati až vysoko k nebesům. Potom každému ze svých dětí dal velikou nádobu z vydlabané tykve a šel s nimi na břeh řeky Orinoka. Všichni sem a tam pobíhali s plnými nádobami vody a bez přestání poléváli hořící kmeny, které znenáhla mokvaly, syčely a zvolna uhasínaly, až po delší době zanikl i ten poslední plamének. Tak přemohl Kizboa svou lstí i silné plameny.

„Nuže, nyní také ty musíš dodržeti své slovo!“ promluvil člověk k pohněvanému Bohu. „Hleď se vzdáti moci a vlády nad zemí, která dle tvého slibu pouze mně nyní bude náležeti!“

„Slovo je slovo a já je dodržím,“ pravil Bůh. „Odejdu se svou družinou do nebe a zanechám ti svět i zemi se vším všudy, co na ní jest. Ale toho budeš brzo želeť, cos učinil, neboť když jsi uhasil oheň mnou stvořený, na čem budeš ty i tvoji potomci nyní i v budoucnu připravovati své pokrmy?“

„Však si oheň nějak opatřím!“

„Jak toho docílíš?“

„Však uvidíte a netřeba, aby se mně tvá družina posmívala.“

„Jsou v právu. Ty nemáš moci poručit hromu a blesku, aby ti vytvořil oheň, jakož se to Bohu podařilo.“

„Však já si znovu oheň vytvořím!“

„Jenom podaří-li se ti to.“

„Uvidíš!“

„Ano, uvidíme.“

„Oheň, který jsi zanítil, není úplně uhašen, on se toliko z bázně před vodou ukryl do nitra stromového dřeva.“

Řekl a položil kousek zuhelnatělého dřeva na slunce do největšího žáru. Když dřevo proschlo, odštípl větší kusa potom druhým kusem

tak dlouho třel dřevo o dřevo, až se působením horka dříví vzňalo, proskočily jiskry a naposledy slabý plamének.

Vida Bůh důmysl člověka jím stvořeného, ve své dobrotě pravi! ke své družině: „Tomu se na zemi zle nepovede, kdo je ozbrojen takovým důmyslem. My zde již nemáme co činiti a Kizboa opanuje svět, pro nás zbývá nebe.“

Bůh zavolal pavouka, jemuž poručil upřísti vlákno tak dlouhé, aby dosahovalo až do nebe; když se tak stalo, Bůh se svým průvodem vstupovali nahoru a nezbylo po nich na zemi památky.

Ale stalo se cosi divného a krásného. Bůh se na nebi proměnil v jasné, zářivé slunce a denně chodí od východu na západ, aby viděl, je-li na zemi všecko v pořádku. Za noci se uchyluje do nebe a malými otvory, které lidé hvězdami nazývají, dívá se dolů. A jeho matka proměněna v jasný stříbrný měsíc. Za noci se místo něho prochází po tmavé obloze.

Takové pohádky vypravují u Indiánů maminky svým tmavým děťátkům.

S. J e l e ň s k i :

Malá Miriam.

Biblická povídka. Přeložil Izram Chětjov.

(Pokračování.)

S pastviska, na němž Miriam pásala kozy, zakrytého od východu horami Abarim, na západ rozkládal se pohled daleko až za Jordán na hory Judské a Samařské. Městečko Beth Nimra leželo blizoučko v údolí, tak dokonale viditelné, že malá, osamělá pastýřka mohla nejenom vidět svou chaloupku, ale i rozeznat osoby, které se pohybovaly na malém dvorečku.

Hle, vidí matku i bratra, jak spolu vycházejí z domu a rozcházejí se na rohu nejbližší uličky. Matka spěchá do práce k bohatším sousedům, kde pomáhá hospodyním při ručních mlýnech, příliš těžkých na sílu jedné ženy. A Dan vchází na náměstí, kde stojí již jiní dělníci, čekající, aby je někdo najmul . . .

Vtom srdečko Miriamino zatlouklo hlasitěji: zpozorovala, že k náměstí míří též Amos bar Hesli. Přiblížil se k hloučku čekajících dělníků, mezi kterými stanul Dan, rozmlouvá s nimi, chce je jistě najmouti na svou vinici. Shodli se snadno, neboť jdou za Amosem k velké bráně jeho statku.

Miriam až zatleskala v ruce radostí. Dan tedy dostal práci, výdělek, a to u Amosa bar Hesli . . . Pán Svrchovaný buď pochválen!

Plna velkého uspokojení běžela hned k oblíbenému kamenu, hodila naň mošnu, plášť a počala skákat, podpírajíc se holí, tak velkými skoky a rozmachy, že až udivené kozy přestaly na chvíli šhubati ještě od rosy mokrou trávu a pozdvihnuvše hlavy pohlížely udiveně, co se to jejich malé paní dnes přihodilo.

„Hosanna! Hosanna!“

Jaksi šťastně se utváří ten dnešní den a zítra sobota, den odpočinku. Ó, jak ráda měla Miriam soboty! Ne proto, že by byla lenivou, ale proto, že v sobotu jí matka pečlivěji učesávala vlasy, oblékala jasně-modrou sukni a — ryba byla k obědu.

Již slunce vyhlédlo nad horami a pozlatilo pastvisko. Miriam, dosyta se vyskákavší, zatknula nyní pastýřskou hůl do země před kamenem a nahodila na ni plášť tak, aby se široko rozprostřel, torbou pak, z které vyjmula snídaní, přikryla svršek kamene. Tímto způsobem utvořil se trůn jistotně královský. Usedla na něm s velkou vznešeností a počala uvažovat, kterou ze svých oblíbených zábav vybrat: zda na královnu ze Sáby, když se skvělým průvodem navštívila krále Šalomouna a velmi moudře s ním rozmlouvala, či na královnu Ester, když hostila u sebe svého manžela, krále Asvéra a nehodného Amana. Dnes padla volba na hostinu královny Estery. A ani nepozorovala, že při té pěkné zábavě, oživené rozmluvou s holí, snědla oba chleby i sýr i polovici mandlí, ačkoliv původně zamýšlela jeden chléb ponechat si na dobu pozdější. Dobře, že zůstalo aspoň trochu mandlí: však musí je donést domů na ochutnání. Proto co nejrychleji je sebrala, vstrčila v nejtemnější kout mošny, by ji neuvedly v pokušení, a běžela sehnati kozy, které se zatím roztoulaly na vše strany. Sehnala je a naporučila přísně, aby se držely poblíž kamene; sama pak sběhla po mírném úbočí poněkud níže, aby z rozsedliny popatřila, co dělají druzí pastýřové a pastýřky z Beth Nimra. Přisedla nespátřena v stínu nevelkého keře hořčice a vychýlila se k níže položenému pastvisku.

Dovedla tak hledět celé hodiny s neslábnoucím stále zájmem na čtveráctví a šelmovské kousky svých pohrdaných vrstevníků.

Když po nějaké hodině povstala, aby znova svolala kozy, pocítila hlad a s upřímným žalem si připomněla, že již celé snídaní požila po čas hostiny na dvoře babylonském. Přišel jí na mysl ten kousek chleba, který jí chtěla darovati babička, a smutně vzdychla. A přece nemohla přijmouti toho kousku, poněvadž jistě si jej babička od úst utrhla. Lépe, aby ona sama byla trochu hladná, než její milovaná babička, i tak pro slepotu velmi nešťastná.

Konečně poledne jest již blízko, možno tedy pomalu s přestávkami hnouti se k domovu.

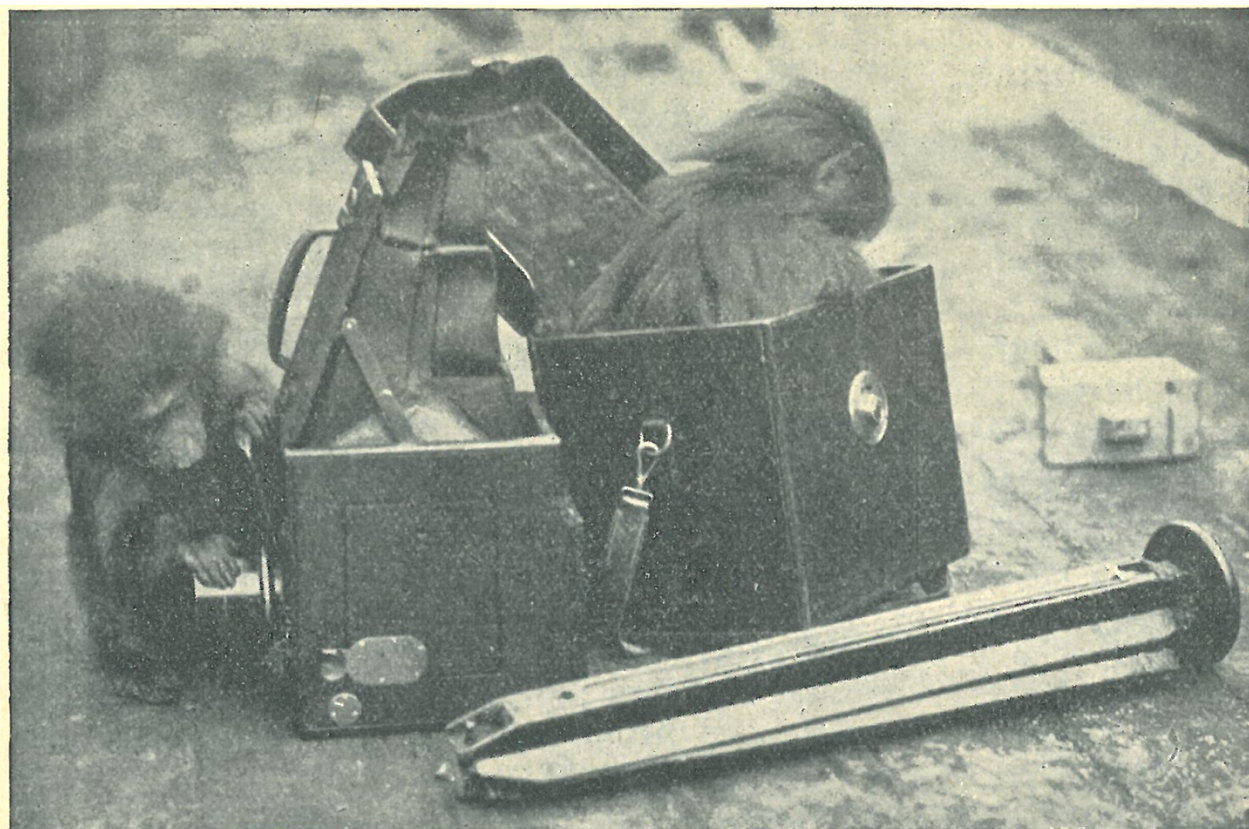
„Pojďte, kozy!“

Na náměstí v Beth Nimra čekalo ji ještě jedno v tom šťastném dnu milé překvapení: po třetí uzřela Amosa bar Hesli, jak znovu najímal dělníky na vinici. Musí tam býti asi pilná práce, snad tedy Dan najde u Amosa výdělek na delší dobu.

Když vypověděla babičce všechno, co se jí přihodilo, a zvláště strašnou příhodu s psy, přitiskla ji stařenka s velkou starostlivostí k sobě.

„Miriam, Miriam, proč ty chodíš na pastvisko sama, proč nemůžeš žít s jinými dětmi ve shodě a pokoji? Co se Hospodina naprosím, aby změnil to tvé závistivé a k lidem nevlídné srdce...“

Miriam svěsila hlavičku zarmoucená, ale ne přesvědčena: to ne po prvé kárala babička její nerozumnou pýchu a závist.

Nejen děti — také zvířátka si ráda hrají. Tyhle dvě opičky si našly moderní hračku — fotografický aparát.

„Babičko, ty víš, že já se neumím s nimi bavit . . . Za co mám je mít ráda? Mně jich není třeba. A jim též co je po mně? . . .“

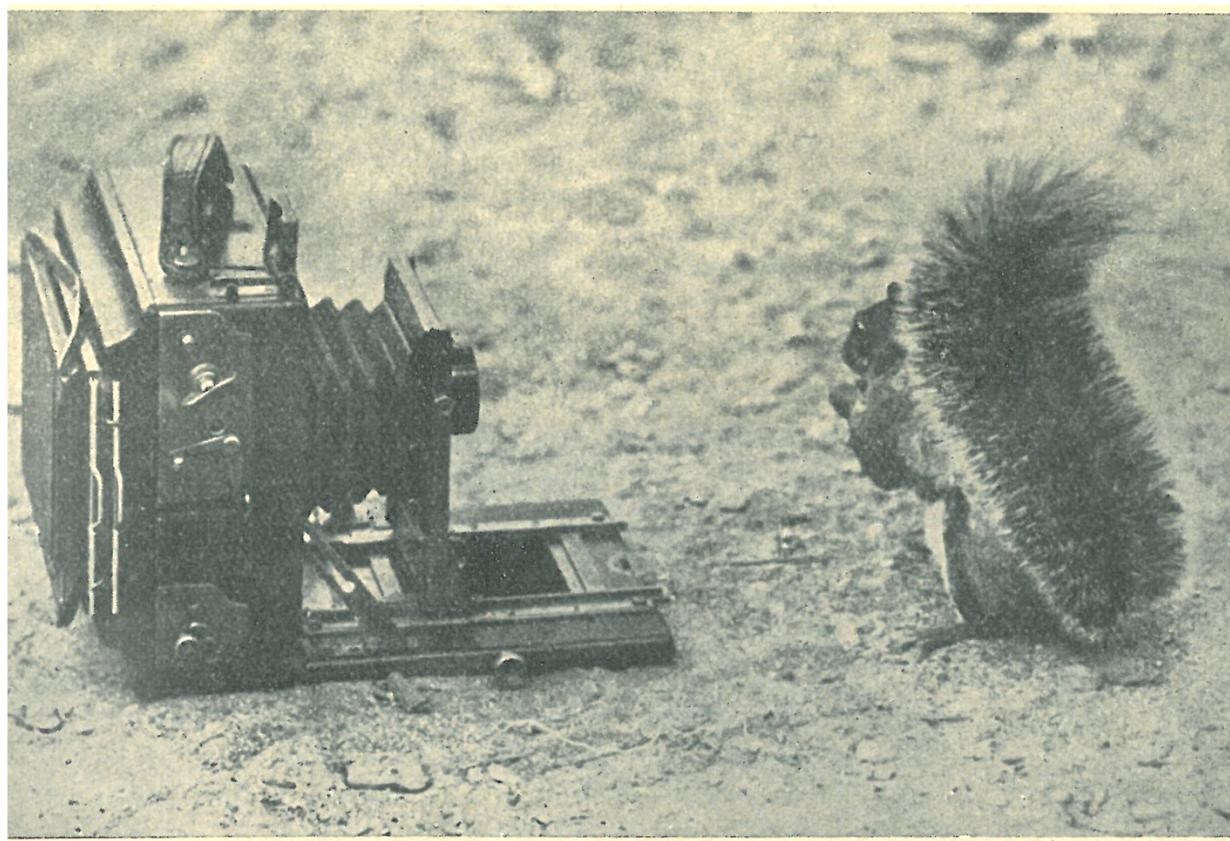
„Oj, dítě, bude ti zle v životě, jestli se nezměníš!“

„A já jsem říkala, abys měla vždy s sebou v mošně kamení. Který pak pastýř nenosí kamení na psy a supy? Kdy ty posloucháš matku a nezapomínáš? !“

Miriam tentokrát nezapomněla a vedouc po obědě kozy na pastvu, nasbírala tolik kaménků, že než došla k bráně Amosově, měla mošnu plnou a tak těžkou, že ji sotva mohla unést. Psi byli nyní již uvázaní neb zavření, kdyžtě nebylo slyšeti ani jejich štěkání. Míjíc tedy pokojně ono nebezpečné místo, vysypala Miriam polovici kamení hned u brány patrně v předtuše, že zvědavost ještě nejednou ji sem přivede a bude snad musít se bránit před zlověstným nápadem.

Z jara druhá část dne, od poledne do soumraku, ač více horká než první, ale značně kratší, ubíhá pastýřům zpravidla kvapně. A přece Miriam nemůže se dnes dočkat večera. Jak to slunce pomalu plíží se po obloze! Kdy konečně dosáhne vrcholků tam těch hor za Jordánem? Dříve nemožno odejít s pastvy. A Miriam tak zvědavá, tak velmi zvědavá, co bude Dan vypravovati o své práci u Amosa, o jeho zahradách, o paláci . . . Kolik pak vydělal? Zdali po sobotě opět tam bude mít práci? . . .

Slunce zatím posouvalo se zvolna, zvolnička . . . Konečně přece usedlo na horách. Konečně! Miriam vzkřikla jednou, dvakrát na kozy a již

Také veverka je zvědava, jaká je to divná věc.

ubírá se v údolí tak rychle, že ubohým kozičkám naplněná vemena nedovolují postačit. Malá jejich paní se zastavuje, ohlíží a s přísnou tváří nutí k pospěchu. A ony rády by tu i onde nějaký chutný trs trávy uškubly. Nenasytní žrouti!

Cesta trvá tedy o mnoho déle než jiný den, ač Miriam sestupuje s hor o mnoho rychleji než obyčejně. Takové už se stávají časem divné případy . . .

Když s prvním soumrakem dostihla domku, Dan se již před chvilkou vrátil a právě začal matce a babičce živě a žalostně vyprávět, jaká se mu dnes stala křivda.

„Co? Amos ukřivdil Danovi?“ Miriam svým uším nevěří. Nezahnala ani kozy do chléva, jen vběhla do jizby.

Stanula tiše ve dveřích a poslouchá, co Dan vypravuje.

„To on se s námi: Šimonem a Gadem a Jessem a Jonou a Jakubem — bylo nás se mnou šest — smluvil od časného rána za denár (asi 4 Kč, obvyklá to mzda palestinských dělníků v té době) na den a poslal nás na svou vinici. A o třetí hodině (u nás 9. ráno) znovu vyšel na náměstí a potkal Nahuma a Judu a jim také pověděl: Jděte i vy na mou vinici a co bude slušno, dám vám! To oni přišli a hned s námi rozhazovali hnůj a překopávali půdu. A znovu vyšel Amos o šesté (u nás 12.) a o deváté (naše 3. odpoledne) hodině a stejně tak jednal s Rezu a Nerim a Natanem a Davidem. A o jedenácté hodině (naše 5. odpol.) to on ještě jednou vyšel a užířel Abrama a Booza a ptal se jich: Proč tu stojíte celý den nečinně? — A oni mu povídají: Nikdo

nás nenajal. — Tu on' mluví k nim: Jděte i vy na mou vinici! — I přišli a připojili se k nám, ale co mohli udělat za tu jednu hodinu? Tolik jako nic . . .“

Tu Dan vypravováním rozehrátý na chvíli ustal, neboť matka mu podala šálek mléka.

„Viděla jsem,“ podotkla Miriam, „jak Amos tebe najímal, i potom jsem viděla, jak v poledne mluvil s Rezou a s Nerim. Ale jaká je v tom pro tebe křivda?“

„Počkej, hned se dozvíš.“

Dan dopil mléko a mluvil již poněkud klidněji: „Když zapadl večer, tu Amos povídá svému správci: Svolej dělníky a vyplať jim mzdu, začínaje od posledních až do prvních! Tu přišel Booz a Abram a dostali po denáru. Jak jsem to zpozoroval, tu jsem se zaradoval a mluvili jsme mezi sebou s Jakubem a Jonou: To dobře, když oni dostali po denáru, to nám připadne po zlatém denáru (rovná se pěti denárům stříbrným). Ale co na to řeknete, že nám dali také jen stříbrného denára!?“

Tu Dan zrakem plným zloby pohlédl na poslouchající ho ženy. Tvář matky nevyjadřovala žádného rozhodného pocitu: bylo znáti, že neutvořila si ještě úsudku o té věci. Babička kývala hlavou, nevědomo, zda přitakujíc žalosti vnukově či majíc soucit s jeho zanedbaností. Miriam pak chtěla jen vědět všechno do konce.

„No a co? No a co?“ volala netrpělivě.

„No, co mělo být? Já,“ pokračoval tónem jakési pohružky, „šel jsem za Amosem a řekl mu: Ti poslední jednu hodinu pracovali a rovné jsi je učinil s námi, kteří jsme nesli břímě dne i horka?“

„A on?“ volala Miriam, chytajíc Dana za ruku.

„A on mi povídá: Příteli, nečiním ti křivdy; zdali nesmluvil jsi se se mnou o jednom denáru? Vezmi, co jest tvoje, a odejdi, chci také tomu poslednímu dáti jako i tobě. Aneb snad nesmím učiniti, co chci? Či oko tvé jest zlé, že já dobrý jsem?“

„Amos spravedlivě pověděl,“ vybuchla Miriam, „shodl jsi se a dostal jsi, co jsi měl dostat . . .“

„Bud' ticho, hloupá! Co ty víš o tom? Zda to jest spravedlivé, no, pověz, matko? Což to jest spravedlivé? . . . Což to není křivda?!“

Matka neodpověděla ihned. Zakroutila hlavou na znamení, že to není věc jen tak prostá, jak by se mohlo zdáti, a po přemýšlení promluvila: „A pověz, zda Booz a Abram nemají ženy a děti?“

„Mají . . .“

„A kdyby Booz a Abram dostali poměrně k tvé mzdě několik asů (měděný peníz, asi našich 24 haléřů), zdali by to byla tvá křivda?“

„Ne, to by bylo spravedlivé,“ odpověděl Dan.

„Kdyby oni dostali dva, tři asy, z čeho by živili své rodiny?“

„Tak jest, tak!“ zavolala Miriam přesvědčivě, poznavši, že matka chvaluje Amosův skutek.

„Ale oni pracovali desetkrát méně než já,“ bránil se Dan.

„A což oni nechtěli pracovat?“ ptala se matka.

„Ovšem, jistě chtěli.“

„Jsou oni tomu vinni? Jsou vinny jejich děti?“

„Dane,“ začala babička hlasem nejprve tichým a chvějícím se ze vzrušení, „Amos jednal spravedlivě. A tebe ne křivda bolí, ale závist tě hryže . . .“

Tu hlas osleplé stařenky zatřásl se bolestným výbuchem: „Saul záviděl Davidovi. Aron záviděl Mojžíšovi, bratři záviděli Josefovi, Rachel záviděla Lii, Sára záviděla Hagaře, Kain záviděl Abelovi. Závistí, závistí přišla smrt na okrsek zemský! . . .“

Po těchto slovech, která hřměla jako by výrok a napomenutí pocházející ne s tohoto světa, nastalo ticho. Dan vyšel na dvůr, našťípat dříví. Matka šla ke kozám . . .

A Miriam potichu přiblížila se k babičce, ujala její schýlenou sivou hlavu ručkama a přitiskla k svému mocně bijícímu srdečku, které po prvé pocítilo ošklivost závisti. (Pokračování.)

Svatava H o u s k o v á :

Pepíkovy nehody.

(Konec.)

Druhého dne se konečně vyjasnilo. Několik dnů poté paní Jahodová prala a spěchala, aby byla do večera hotova. Pepík byl toho dne nápadně hodný, že se tomu až divila. Upravila narychlo skrovný oběd a chystala se s prádlem na rybník, kde se jí dobře máchalo.

Karlíček pevně usnul. Matka se postarala, aby jí dítě nemohlo, kdyby se probudilo, z kolébky vypadnouti, a připravila se na cestu k rybníku, který byl od jejich domku vzdálen jen několik kroků. Pepu pro jistotu vzala s sebou, když jí slíbil, že bude hodný a nikam se jí nezatoulá.

Hošík radostně přislíbil. Těšil se nesmírně na získanou chvíli volnosti a vesele si před matkou poskakoval.

Jen se maminka pustila do práce, už stál Pepa u ní a díval se na prádlo, jak se ve vodě bělelo. Líbila se mu kola tvořící se na hladině klidného rybníčku. Sluníčko teple hřálo a Pepovi se tvářičky jeho jasem rozčervenaly jako růžičky.

Dlouho však nevydržel dívat se na matku. Na pokraji rybníku, dva kroky od kamene, na němž paní Jahodová při práci klečela, tyčil se z vody jiný balvan, hladký a ošemetný, kterému se pradleny vyhýbaly a raději čekaly, až se jinde místo uprázdní.

Tento balvan však padl Pepovi do oka. Lákal ho k sobě, třpytil se v slunci, ukazoval na odiv své hrany vodním mechem porostlé a stál ve vodě tak nevinně, že k němu Pepa pojal nesmírnou důvěru.

Podíval se po očku na matku, ale ta upokojena hochovým chováním hleděla si práce. To mu dodalo odvahy. Několika krůčky ocitl se u kamene. Již se opřel jednou nožkou a chtěl se na kameni postaviti, když náhle matka vzhledla a vykřikla. V zápětí však svého činu litovala, neboť Pepík se ulekl, zapotácel a ztrativ rovnováhu, upadl do rybníka.

Matka nelenila. Bez dlouhého rozmýšlení skočila za dítětem a šťastně se s ním dostala na břeh.

Ani se na prádlo nepodívala a spěchala domů. Chladná koupel hochovi neuškodila. Přes to však hrozilo mu velké nebezpečí, protože voda byla hluboká a kdyby nebyla bývala na blízku maminka, byl by jistě utonul.

Domlouvala mu maminka a domlouval i tatínek, až klouček slíbil, že bude příště opatrnější. Dlouho však mu dobrá vůle nestačila. Již druhého dne skotačil vesele před chaloupkou a byl celý rozdováděný, když jej v poledne maminka z okna zavolala, aby šel domů. Bujně jako hříbě rozběhl se k chaloupce, nedbaje varovného hlasu trubky, která upozorňovala, že se blíží auto.

Marně snažil se šofér zabrzdit. Paní sedící v autě hlasitě vykřikla, když viděla, jak malý hošík vběhl přímo před kola. Hlasitý výkřik a srdcelomný pláč vylákal z domku též paní Jahodovou.

Maminka hned pochopila, co se stalo. Uchopila křičícího hochu do náruče a na vyzvání cizí paní usedla podle ní do auta, které je vezlo přímo do nemocnice.

Pan Jahoda stál právě před budovou, když spatřil svou ženu s Pepou v náručí. Ani mu neřekla, co se stalo, ale vběhla s hochem přímo do kanceláře lékaře majícího právě službu.

Nakřičel a naplakal se Pepa dost za tu chvíli, než mu lékař poraněnou hlavu a ruku zavázal. Velké štěstí bylo, že neutrpěl vážnějšího poranění, jen odřeniny. Jistě Pepův strážný anděl hochu chránil.

Jak děkovala Pepova maminka Bohu, když slyšela, že není nebezpečí! Domů si však synáčka vzít nesměla, protože potřeboval dobrého ošetření a častého převazování.

Celé tři týdny si hošík poležel a když prvně vyšel s matkou na cestu k domovu, byl jako vyměněný.

Jeho tři nehody učinily z rozpustilého kluka tiché a poslušné dítě, které rostlo rodičům a později i učitelům ke cti a chvále.

Ed. Elpl:

NEDĚLNÍ ZVONY.

Nedělních zvonů jasný zvuk
velebně zní tak v šíř i v dál.
V mé duši vždy, když slyším je,
jak by kdos v zlaté struny hrál.
Já slýchal jsem je za mlada,
ten souzvuk milý dobře znám,
jak v neděli lid zvaly v chrám,
já přecasto si vzpomínám.

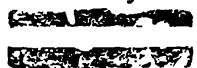
Však přece jenom zdá se mi,
že zněly tenkrát sladčeji,
v jich řeč se mísil mládí hlas,
jak skřivani když zapějí.
Tak zvony mile zvučely
vískou za mladých, zašlých let;
kterou pak asi neděli
je slyšet budu naposled?

Londýnští holubi slétají se přítulně ke svému malému živiteli.

K. Vojen:

! Mladý hrdina.

Petr sestoupil dolů do hostinské místnosti, aby se posnídal. Bylo tam však již několik kadetů a ti začali se mu znovu posmívat.

„Copak jste to včera prováděl, zelenáčku?“ zavolal na něho jeden z nich. „Kapitán Mistral už všechno ví a zuří proti vám!“

„Chybil jsem,“ přiznával se zahanbeně Petr. „Ale nepomyslel jsem si, že by se o tom kapitán mohl dovědět!“

„Inu ovšem! Cožpak si myslíte, že je kapitán slepý nebo hluchý? Stačilo, aby se na vás podíval v divadle, a poznal hned, kolik uhodilo.“

„Cožpak jsem byl včera v divadle?“ užasl Petr ještě více. „A co jsem tam dělal?“

„To se dá těžko říci,“ odpověděl druhý. „Chtěli jsme vám to vymluvit, abyste už nikam nechodil, ale vy jste neposlechl a šel ještě do divadla. A jaká nešťastná náhoda! Kapitán Mistral seděl v téže lóži jako vy! A vy jste ho docela rýpl několikrát do žeber. Všechno jste už zapomněl?“

„Docela jsem na všechno zapomněl, nevím o tom naprosto nic!“ prohlášoval Petr a utíral si s čela studený pot. „Ó, kéž bych byl dbal rady svých rodičů, kteří mě právem tolikrát varovali před nestřídmostí v pití a zvláště před špatnou společností.“

Kadet se na oko rozhorlil. „Koho míníte, zelenáči, tou špatnou společností?“

„Ty, kteří mě včera sváděli k tomu, abych se opil!“

„To je urážka pro nás a zvláště pro mě!“ vykřikl kadet, který včera Petra nejvíce nutil do pití. „Takové pohany nesnesu! Žádám, abyste mi dal zadostučinění!“

„Dám vám je,“ odvětil Petr, „ačkoliv jsem dosud nikdy nezápasil v souboji. Můj otec říkával, že souboj je velkým hříchem proti přikázání lásky k bližnímu. A nic se jím nedokáže: čest, která má pro člověka cenu zlata, cení se v souboji jen kouskem olova.“

Jeden z kadetů domlouval, aby se věc dojednala po dobrém, ale první kadet hned rozhorleně odmítl a zvolal: „Kdo bude mým svědkem?“

„Já, ale jen ze zvláštního přátelství k tobě,“ hlásil se jiný, „neboť to bude velice zlá záležitost. Ty jsi přece tak výborný střelec! Ale kdo bude svědkem tvému soupeři? Nemá tu žádného známého.“

„Ó, ano,“ zvolal nejstarší z kadetů, který po celou tu dobu Petra pozoroval. „Jak vidím, je to statečný mládenec: neleká se vás a je tak klidný, ke všemu odhodlaný. Takové lidi mám rád. Budu jeho svědkem.“

Petr cítil, že si této chvály tak docela nezaslouží. Navenek zachovával sice klid, poněvadž věděl, že se jako budoucí důstojník nesmí podle tehdejších názorů vyhýbati souboji — zatím však srdce zrovna divoce mu bušilo.

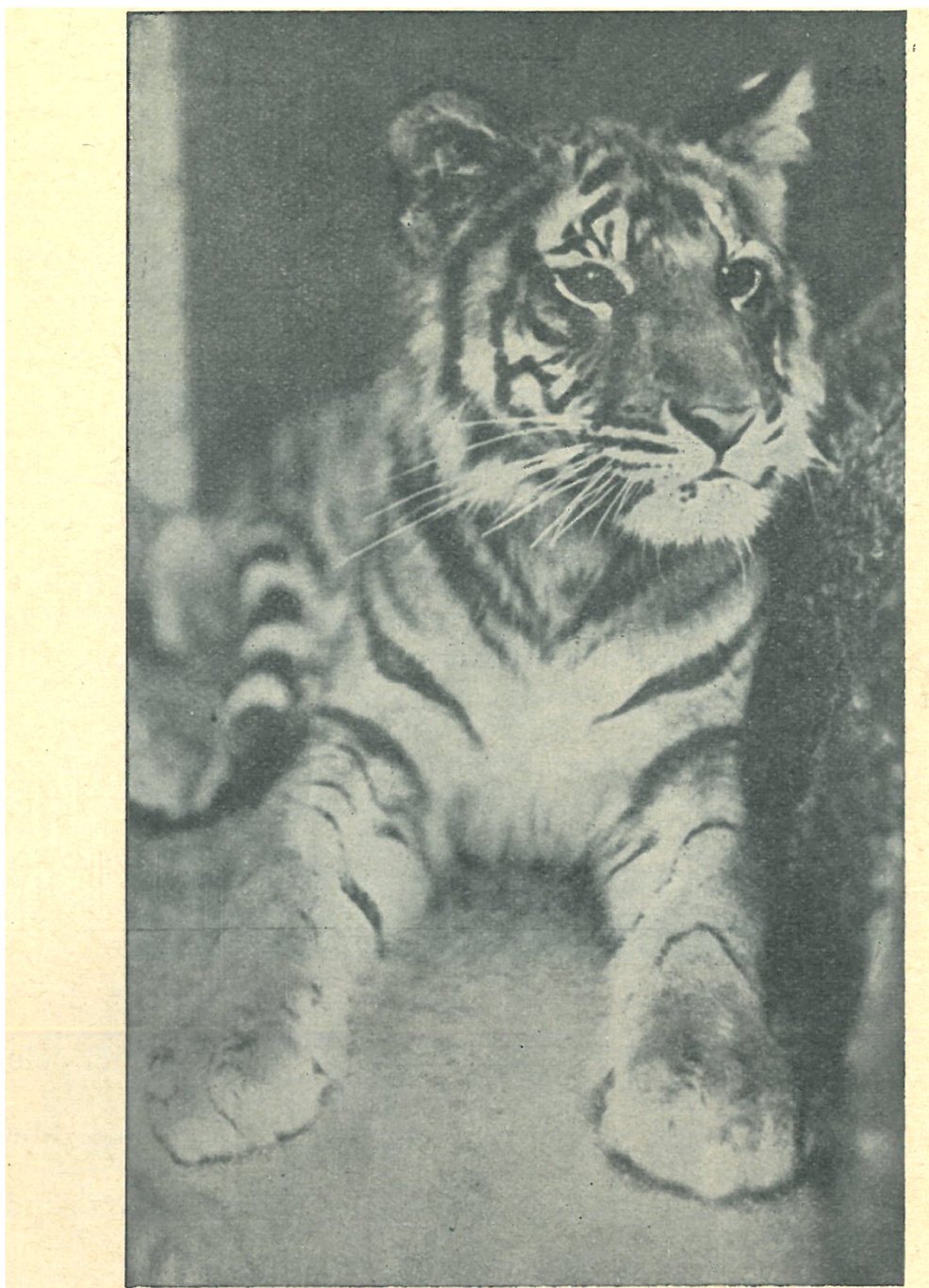
Kadeti se pak domluvili, že se souboj odbude ihned v hostinské zahradě, a to pistolemi. Petr požádal jen o malý odklad, aby mohl nahoře ve svém pokojíku napsati list rodičům na rozloučenou a pro případ, že by v souboji padl, vyložit jim pravdivě, jak došlo k celému tomuto případu.

Když se zase po chvíli vrátil, byla již zahrada naplněna kadety. Ale ku podivu: neviděl na žádném nějaké větší vážnosti, všichni se spolu vesele bavili. Zatím svědkové všechno připravili: vyměřili každému ze soupeřů 12 kroků, podali jim pistole, a poněvadž Petr se prve přiznal, že nikdy dosud neměl v ruce střelné zbraně, svědek mu vyložil, jak se s ní zachází a jak se spouští. Domluvili se také, že na dané znamení vystřelí oba soupeři zároveň.

Petr byl si jist, že nevyvázne z této příhody zdráv: nebude-li zabit, bude aspoň raněn. Sám však nechtěl svého soupeře zabít, proto, když bylo dáno určené znamení, zavřel oči a vystřelil do výšky, aby ho vůbec nezasáhl.

Zahoukly rány. Petr sebou trhl a zapotácel se — byl přesvědčen, že je střelen. Ale vtom již mezi oba soupeře vkročili jejich svědkové. — Petr otevřel oči a poznal, že se mu nic nestalo, že nijak nekrvácí ani bolesti nikde necítí. Když pak svědkové navrhli, aby si podali ruce, oba zápasníci ihned svolili.

Petr cítil v duši, jak se mu ulevilo, jako by byl spadl s něho těžký balvan. Proto se vrátil ochotně s druhými do hostince a posnídal tam s nimi. Nyní mu konečně kadeti prozradili, že všichni jsou z posádky „Neptuna“, k níž má náležeti nyní i Petr, a že se jim líbí jeho statečnost, poněvadž kapitán Mistral je skutečně velice neohrožený člověk: ukořistí každou nepřátelskou loď, se kterou se setká na moři, ať si je

Ani zkrocený bengálský tygr nenahání příliš strachu, ale hrát byste si s ním přece jen asi nechtěli...

malá nebo velká, a nebojí se útočiti třeba přímo proti jícům nepřátelských děl...

Po snídani svlekl konečně Petr svůj zelený šat a oblekl připravený stejnokroj námořního kadeta. Byloť už nutno, aby se představil kapitánovi.

Po prvé v pěkné uniformě na ulici! Jak by si byl radostně a hrdě vykročoval, kdyby v duši netísnil takový strach před hrozným kapitánem! A co nejhoršího: včera v divadle ho tak hrubě urazil!

S nevýslovnou úzkostí přišel až ke dveřím pokoje, v němž byl ubytován kapitán Mistral. Zaklepal. V pokoji se ozvalo rázné: „Vstupte!“

V Petrovi byla malá dušička, ale nemeškal ani vteřiny. Jen si rychle setřel s čela studené krůpěje potu a vstoupil.

Byl před kapitánem, ale neviděl ho. Kolena se mu chvěla strachem, neodvážil se ani oči pozdvihnout — jen se mu míhaly před zrakem obrysy dvou mužů. Vtom už také uslyšel hlas: „A — pan Hejret! Těší mne, že se zase spolu setkáváme!“

Petr všecek překvapen pohlédl na mluvícího. Jeho hlas zněl tak přátelsky a byl tak známý — kde jej už slyšel? Ale vtom zamžilo se Petrovi před očima a div neklesl k zemi: poznával, že důstojník, který tu před ním stojí, není nikdo jiný, než onen pán v šedém plášti, který s ním jel v poštovském voze a chtěl otevřít otcův dopis a kterému tehdy tak přímo řekl, že se nechová jako vzdělaný muž. . .

Kapitán dobře viděl Petrovy rozpaky a chápal jeho zmatek, Tušil, že by mladý hoch nejraději padl na kolena a prosil za odpuštění. Proto se dal do srdečného smíchu.

„Upokojte se, pane Hejrete!“ řekl konejšivě. „Jsem rád, že jste mě konečně poznal. A není vám třeba se bát. Naopak, velice jste se mi tehdy zalíbil, poněvadž jste konal neohroženě svou povinnost, když jste mi nedovolil otevřít cizí dopis. Nevěděl jste ovšem, že patří mně. Teď se posadte a posnídejte s námi. Kapitáne!“ obrátil se k důstojníkovi, se kterým spíše rozmlouval, „to je nastávající námořní kadet, syn mého dávného přítele. Nastupuje právě službu na mé lodi. Setkali jsme se spolu náhodou již v poštovském voze.“

Zatím co kapitán za veselého smíchu vypravoval svému hostu celou onu příhodu, Petr byl ještě tísněn obavou, že si kapitán vzpomene na včerejší divadlo a pokárá ho za to, co tam provedl.

„Byl jste včera v divadle, Mistrale?“ slyšel pojednou, jak se za řeči ptá host kapitána.

„Teď to přijde!“ myslil si s hrůzou Petr a cítil, jak mu na čele vystává znovu studený pot.

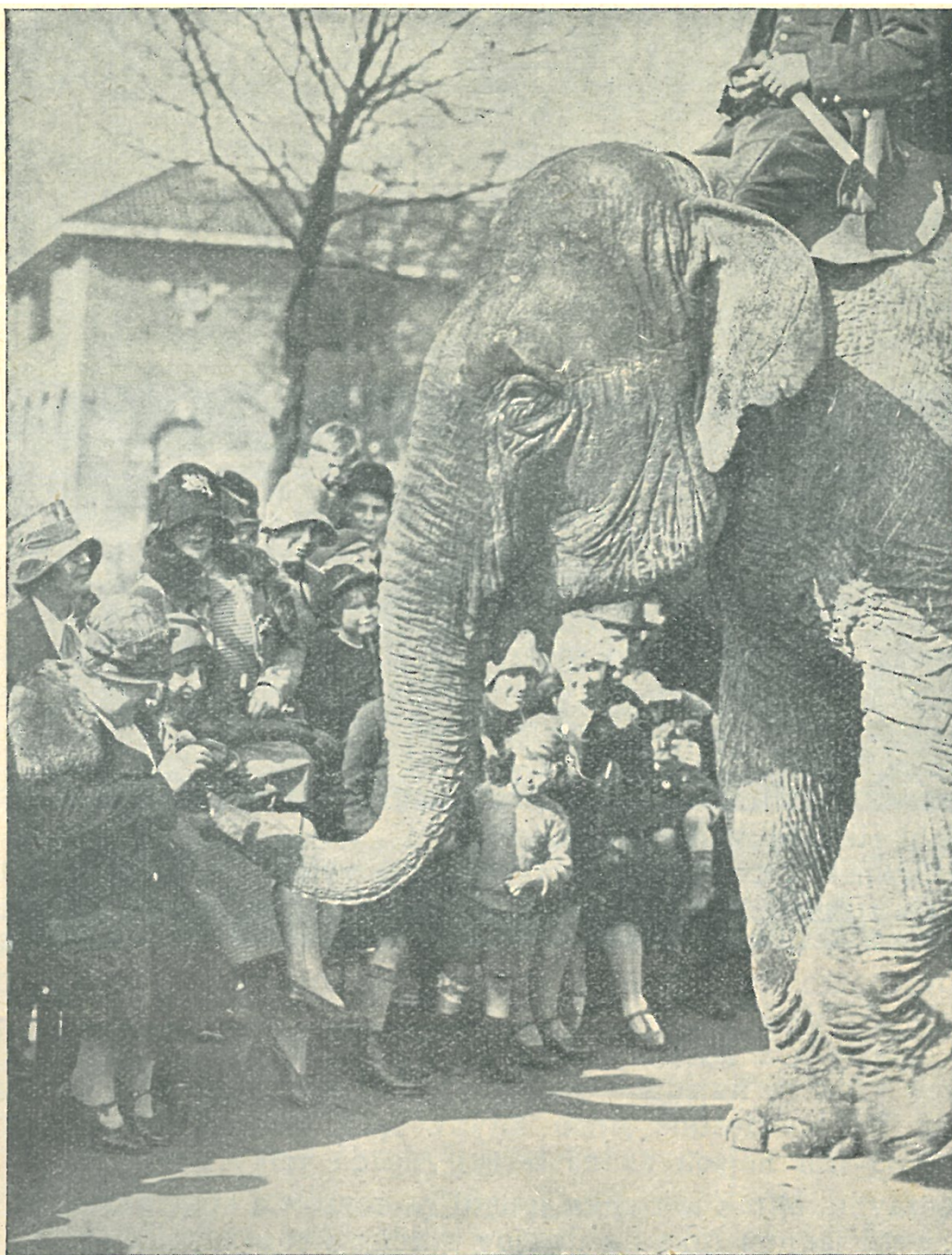
„Byl jsem pozván včera na večeři u admirála,“ odpověděl Mistral. „Nemohl jsem do divadla. . .“

Těžký kámen padl Petrovi se srdce. Poznal nyní, že si kadeti udělali s ním jen nepěkný žert.

Kapitán začal se po chvíli vyptávat Petra na domov a také na to, co dělal po svém příchodu do neznámého přístavního města, našel-li si tu již nějaké známé.

Petr byl naučen od svých rodičů mluvit vždycky jen svatou pravdu, nikdy nelhát ani nic nevymlouvat. Proto ani teď nedovedl zapírat a zamlčovat, co se stalo. Vypravoval vše zcela upřímně, přiznal se, že se opil a měl už i souboj, a při tom nemohl ovšem zamlčet ani toho, co mluvili kadeti o kapitánovi.

Kapitán Mistral všecko pozorně vyslechl a bylo vidět, že se musí kolkrát hodně přemáhat, do rtů se kousat, aby zdržel smích. A když Petr skončil své vypravování, pravil již vážně: „Jste hodný, upřímný, ale ještě nezkušený mladík, mohlo by se vám v tomto divokém přístavním městě stát ještě všelicos nepříjemného. Proto bude nejlépe, půjdete-li co nejdříve na loď, tam už vládne kázeň a pořádek, tam se tak snadno

A stejně ochotně nechává se slon krmit malými i velkými dětmi.

do něčeho nezapletete. A tam se také sám přesvědčíte, že vás ti vydatní kadeti obelhali i v tom, co vám vykládali o mé povaze. Dám hned rozkaz, aby vás dopravili na loď.“

Mladý nastávající kadet ani skoro nevěděl, jak se dostal z bytu kapitánova: takovou měl radost, že se všechno tak šťastně skončilo a že už brzy bude na lodi. Uspořádal v hostinci své věci, zaplatil a než se slunce ponořilo v celé své slávě do modravých mořských vln, byl již na palubě „Neptuna“.

(Pokračování.)

J. V.:

Jak oslavil Mírek první 28. říjen.

Je milo a příjemno vzpomínati, ba velice užitečno, neboť kdo vzpomíná, ten dvakrát žije: jednou skutečný život a po druhé právě ve vzpomínce. Vzpomínkou si možno často způsobiti radost, potěšiti se a zapuditi tak trudné myšlenky. To jistě přispívá i ke zdraví tělesnému, je-li naše mysl bujará, prosta všeho zármutku, žalu a neklidu,

Mírek Poláčků také vzpomíná: Letos budeme slaviti třinácté výročí naší samostatnosti — ale tehdy, kdy tento den byl slaven po prvé, tedy hned 28. října 1918, tehdy byl Mírek ještě školákem. A když zvěděl doma od maminky a ve škole od pana učitele, že je tento den pro nás tak důležitý, přes to, že si to ve své malé hlavičce nemohl nijak srovnat, umínil si, že jej také oslaví. A hned se dal do díla . . .

Vylezl po žebří na půdu a vyhledal tam starý prapor v národních barvách, jehož stuha byla asi dvoumetrová. Oprášil jej a rozhodl se, že jej zastrčí do konsoly elektrického vedení na střeše stodoly.

Šel tedy do zahrady vyzkoumat nejbližší cestu ke konsole. V zahradě za mlatem byl plevník, na němž byla spuštěna střecha se stodoly, takže byla jen mírně skloněna. Před ním stál stoh slámy po celé délce okapu.

Toto všechno Mírek důkladně prohlédl a pak si osnoval cestu, kudy by mohl šikovně vylézt na kalenici . . .

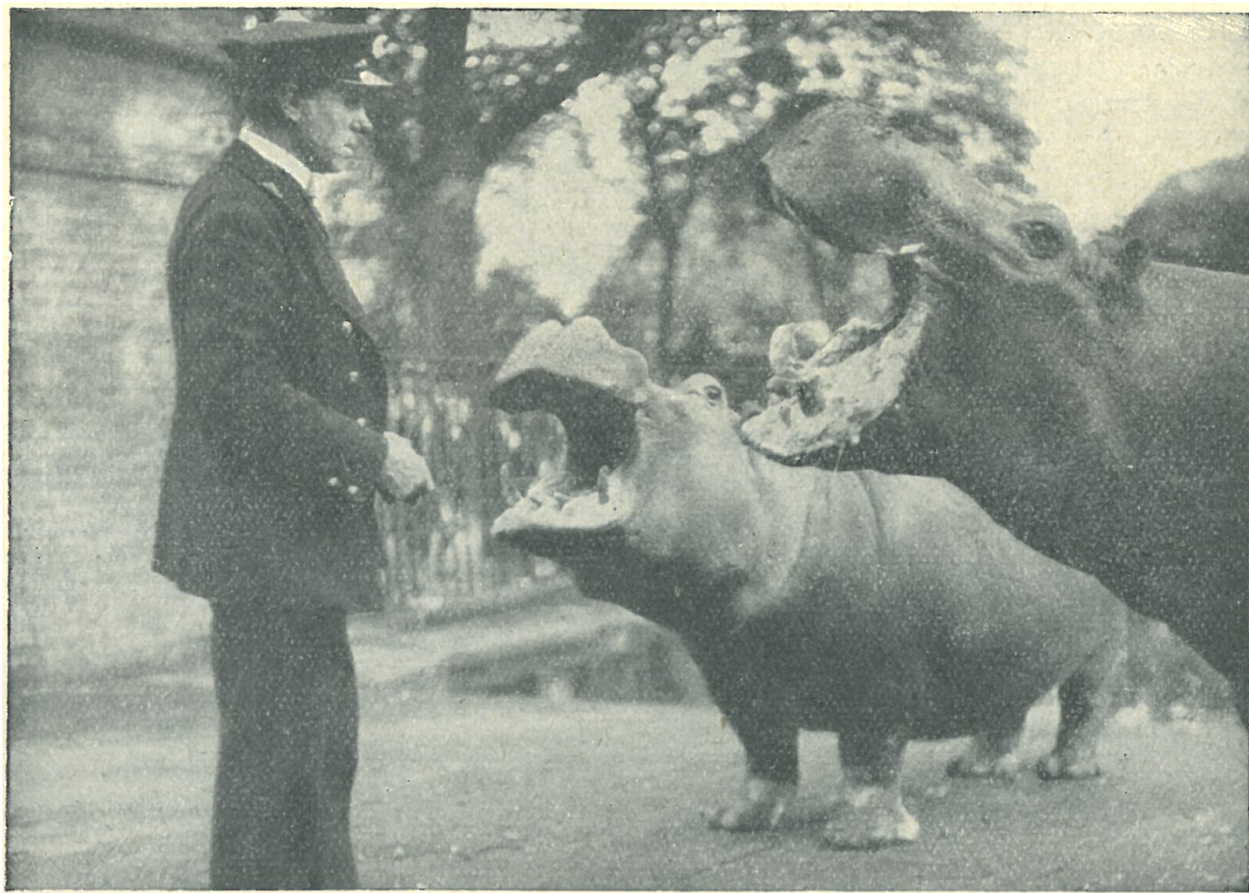
Po chvíli byl rozhodnut. Vzal prapor a vylezl s ním po přistaveném žebří na střechu plevníku a po kraji této posunoval se nahoru. Byl bos a šlo mu to tedy dobře. Podobně dostal se za přidržování štítové zdi sousedního stavení až na kalenici a tam si vítězně sedl na hřeben střechy jako na koně. Nyní ještě tak metr — dva ke konsole po šikmé ploše do dvora a bude vyhráno!

Mírek však se najednou začal bát. Což kdyby ho tak uviděla maminka? To by dostal! Aneb kdyby spadl nebo si ublížil elektřinou vedení? S tím nejsou žádné žerty! Ale dá velký pozor . . .

A opravdu. Mírek se zlehka spustil ke konsole a opatrně, avšak pevně se zachytil jednou rukou a druhou zvedl prapor, několikrát jím otočil, aby se rozvinul a pak jej zasadil do otvoru konsoly. Ještě jednou na něj pohlédl, hrdě se pousmál a pak se dal na zpáteční cestu.

Když byl opět na hřebenu, tu do něho vjela smělost, která se mu však mohla nevyplatit. Počínal si neopatrně a sjel po střeše dolů do zahrady. Když byl asi v těch místech, kde začínala střecha nad plevníkem, tu se převrhl a kutálel se jako po hrázi. Na štěstí si vážněji neublížil, neboť najel na stoh a po slámě dolů. Ale několik odřenin ho to přece stálo. To však mu nevadilo, hlavní věc, že vlál prapor na střeše. Již se v duchu těšil, jak se pochlubí svým kamarádům. Ti se o tom také brzy přesvědčili a obdivovali ho skoro závistivě. I maminka se podivila, ale varovala ho, aby po druhé nic takového nedělal.

Prapor vlál na střeše už kolikátý den a Mírek se jen tetelil radostí.

Za to nosorožec siroteček v zoologické zahradě marně čeká...

neboť téměř celá ves se dověděla o jeho odvážném přispění k oslavě 28. října.

Od té doby pak vždy těšívá se na tento den a co živ bude, vždycky si přeje, aby jej mohl oslaviti aspoň tak klidně a pokojně jako dosud.

Kéž se ve své touze nezklame!

Jiří Sahula:

Jak se zvířata navzájem škádlila.

Když se přiblížil medvěd k rybníku, řekl mu kapr: „Nač v horším létě užíváš tak hustého a drahého kožichu? Raději jej prodej, můžeš jej výborně zpeněžit!“ — Medvěd odpověděl: „Tedy dobrá, uděláme spolu obchod. Až své drobné penízky vyměníš za dukáty, pak ti kožich milerád prodám. Ty tvé dosavadní maličké mince by se mi z tlapy vytrousily!“

Opice se smála nosorožci: „Veliký roh stále nosíš. Proč naň nikdy nezatroubíš?“ — Nosorožec na odvetu: „Čtyři ruce zručné máš. Na piano nebrnkáš.“

Lišák: „Majko, majko, dej mi masti na bolesti.“ — Majka:

„Tobě toho není potřebí; vždyť sami lidé říkají, že jsi ustavičně všemi mastmi mazaný.“

Starý zajíc: „Už ani dobře nevidím. Musím si zaopatřit brýle.“ — Veverka: „Ale to je drahá zbytečnost. Chceš-li, zavolám loveckého psa. Jakmile ten se začne lesem hnát, vždycky prý důkladně vytře zajícům zrak.“ — Zajíc: „Myslíš-li to takhle, jsem ochoten k protislužbě. Pozvu k tobě myslivce. Rána z pušky totiž zase vytře zrak všem veverkám.“

Slepice: „Velrybo, jsi prý vlastně ssavec, ale stále se zdržuješ ve vodě jako ryba.“ — Velryba: „Máš pravdu. Sama jsi však stvořena k letu, ale neustále se popelíš, jako bys záviděla hlínu krtkovi.“

Dikobraz: „Křečku, máš veliké kapsy přímo pod očima, ale nikdy do nich neschováš ani haléře.“ — Křeček: „Tvé tělo je pokryto krásnými držátky, ale ani jediného řádku nenapíšeš.“

Kocour škádlil slepici: „Hrabeš, hrabeš, ale jamky nevyhrabeš.“ — Slepice: „Předeš, předeš, ale ani vlákna neupředeš.“

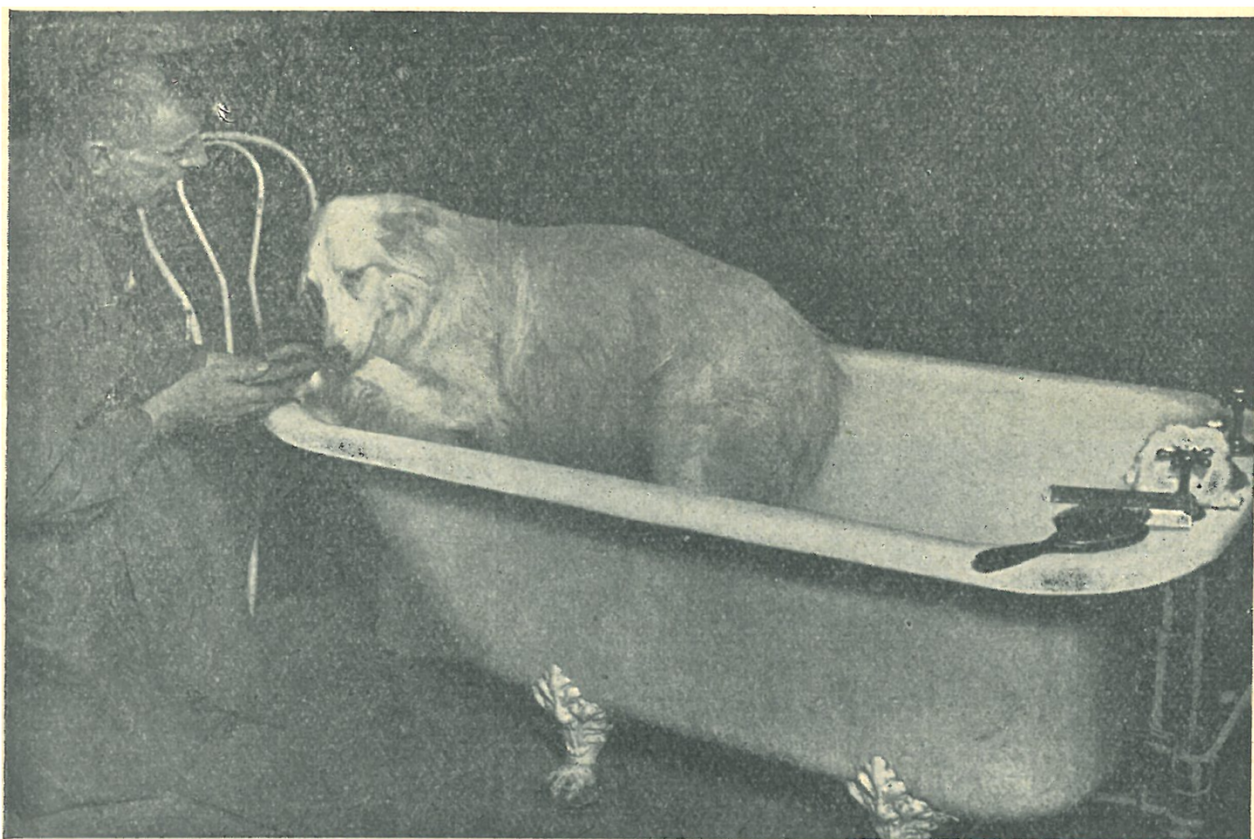
Housenka, ploužící se po stromě, při spatření kuřete zažertovala: „Tolik peří na tvém těle! K oblakům se vznášej směle!“ — Kuře hned se odvděčilo odpovědí: „Tolik nožek máš! Přece nespěcháš.“

Býk při spatření slona: „Jsi přímo směšný. Tak obrovský tvor, ale ohon máš slabší než já.“ — Slon: „Zapomínáš, že mám v předu oháňku mnohem důkladnější a mistrnější; můj dlouhý a pružný chobot dokáže víc než tvé rohy.“

Rýpl ježek do koně vedle se pasoucího: „Již tak dlouho jsi majitelem čtyř kopyt, ale posud neševcuješ.“ — Kůň: „Začnu na ta kopyta narážeti kůži, až se odhodláš velikým množstvím svých jehel vyšívati.“

Pohrdavě bodla žirafa střízlíka: „Jsi, ubožátko, tolik maličerné, až se divím, proč vlastně chceš býti na světě.“ — „Proč?“ opáčil pták. „Vždyť přece vynikám nad tebe, chlubitvá rozhledno. Vzlétnu na strom mnohem výše, než sahá tvá sebevědomá hlava. Takto mohu viděti více než ty. Tělesná velikost není všechno.“ — Žirafa v rozčilení křikla: „Kdybych po tobě klapla hubou, polkla bych tě jako jahodu.“ — Střízlík uskočil na vyšší větev a se smíchem zapískal: „To bys měla v hubě a pak v žaludku víc rozumu než ve svém mozku.“

V rybníku u lesa plovla slípka zelenonohá s pěknou červenou lysinou čelní. Červenožlutým zobákem chvílemi lovila vodní hmyz. — Připlížila se k u n a l e s n í a se sladkým úsměvem slípku oslovila: „Kéž bych uměla plovati tak výborně jako ty! Ale slyšela jsem, že umíš také velmi dobře běhati. Pluj, krásná sestro, ke břehu a ukaž, jak ti sluší procházka.“ — Slípka nato: „Dobře tvé vychytralosti rozumím. Lačníš po mé krvi. Často jsem se obdivovala, jak obratně šplháš na lesní strom. Ale ráda bych spatřila, jak rychle umíš utíkat od břehu tohoto rybníka k nejbližšímu smrku. Až se ocitneš na vrcholku toho smrku, pak ti teprve ukáži, jak umím běhati. Máš-li zuby příliš ostré a hubu stále lačnou, pak opatrnosti nikdy nezbývá.“

V psí nemocnici v New Yorku mají „pacienti“ všechno pohodlí — možná více než chudí lidé...

Řekla v y d r a slepici: „Náležím k nejčistotnějším živočichům. Koupám se nejméně třicetkrát denně. Proto také mne neobtěžuje drobný hmyz jako tebe. Stáváš se směšnou, kdykoliv se popelíš a hlinou se ještě více znečistíš.“ — S l e p i c e : „Ejhle, chlubení z přetvářky! Chytroušku, vždy se do vody ponoříš jen proto, abys mlsala rybičky. Ani ti na mysl nevstoupí umývání kožičku. Kdybych věděla, že ve vodě naleznou hojnost pšeničných zrn, potopila bych se třebaš padesátkrát denně.“

Kovář v měsíci.

Slovinská národní báje.

Kristus a svatý Petr přišli do kovárny a poprosili o malé posilnění. Kovářka je chtěla odehnati se zlými slovy, ale kovářova babička jim podala kus chleba a skleničku mléka. Poutníci snědli chléb a mléko a potom Kristus popadl babičku a hodil ji do ohně. Začal šlapati měch a za chvíli vyskočila kovářova babička z ohně mladá a krásná, jako byla tehdy, když šla k oltáři. Pak poutníci odešli.

Kovář hleděl na ten zázrak a řekl si, že není správné, aby člověk měl mladou a krásnou babičku a vedle ní starou a ošklivou ženu. Popadl tedy svou ženu a šup s ní do ohně! Udělal všechno jako Kristus,

šlapal měch, ale nic mu to nepomáhalo, zlá kovářka už k životu nevstala.

Za trest ho Bůh zaklel na měsíc. Tam nahoře sedí podnes u ohně, šlape měch a bude jej šlapat až do soudného dne. Ten kovář, to je temný muž, kterého vidíme v měsíci. Přel. Otto F. Babler.

Fr. V š e t e č k a :

Řada japonských přísloví.

Dle misijního časopisu. *)

Jako v našich příslovích je obsaženo mnoho vtipu, moudrých rad, případně i ostrého pokárání, tak i japonská přísloví jsou obsahu podobného. Uvedu některá a budou se jistě našim čtenářům líbiti.

1. Žába ve studni neví nic o světovém moři. (Nedbalec se ničemu nenaučí.)

2. I Ko-bo-dai-ši udělá v písmu chybu. (I ten nejchytřejší se někdy zmýlí.)

3. Na stromech nehledej ryb. (Vše má své vlastní místo.)

4. Mnozí putují k hoře pokladů a vracejí se s prázdnýma rukama.

5. Vlaštovky a vrabci ničeho nevědí o záměrech jeřábů a divokých husí.

6. Nůž rezaví od ostří. (Člověk zaviňuje svou ostrostí, prudkostí nehody.)

7. I u paty majáku je tma. (Naše: Pod svícem je tma.)

8. O své vlastní osobě nevědí nic jistého ani věštcové. (Svých chyb nedbáme.)

9. Lítost se nedostavuje před činem.

10. Nerozvážný padá do jámy.

11. Vrbových prutů sníh nepřeláme. (Povolnost je užitečná.)

12. Ústa nemají brány. (Opatrnost v řeči.)

13. Kokrhá-li slepice, spadne dům. (Neobyčejná událost.)

14. Máš-li pilno, jdi oklikou. (Rozvaha. Naše: Dvakrát měř, jednou řež.)

15. Mluvíme-li o tom, co uděláme až napřesrok, směje se d'ábel. (Lenivé odkládání.)

16. Až přejde sousto jícnem, přestane horkost. (Počkej, až se hněv uklidní.)

17. Není-li d'ábel doma, bývá mnoho prádla. (Naše: Není-li kocour doma, myši mají pré.)

18. Mluví-li se o nepřítomném, ukazuje se jeho stín. (Mluví se o něm špatně.)

19. I v hlavním městě jsou sedláci. (O různosti stavů a povah.)

*) Časop. natal. mis. řádu mariannhilského, 1931 č. 8.

A toto už není také hra, ale nebezpečné setkání dvou nepřátel: opossuma (vačice) a hada.

20. Z pulců mohou být jenom žáby. (Naše: Jablko nepadne daleko od stromu.)

21. Lev posílá své mládě do údolí; nech dítě, které máš rád, jíti na cesty. (Zkušenost.)

22. Kdo je vychován od babičky, je o 200 monů¹) lacinější. (O rozmazlených dětech.)

23. Vychování je lepší nežli dobrá rodina. (Než vznešený původ.)

24. Smaragd a křišťál se lesknou jenom, byly-li broušeny. (Trpká zkušenost je užitečná.)

25. Zemětřesení, hromu, ohně a otce dlužno nejvíce se báti. (Úcta k rodičům.)

26. I vrána splácí dobrodiní svým rodičům. (Vděčnost dětí.)

*) Mon, nejmenší japonská mince = asi 1/2 haléře.

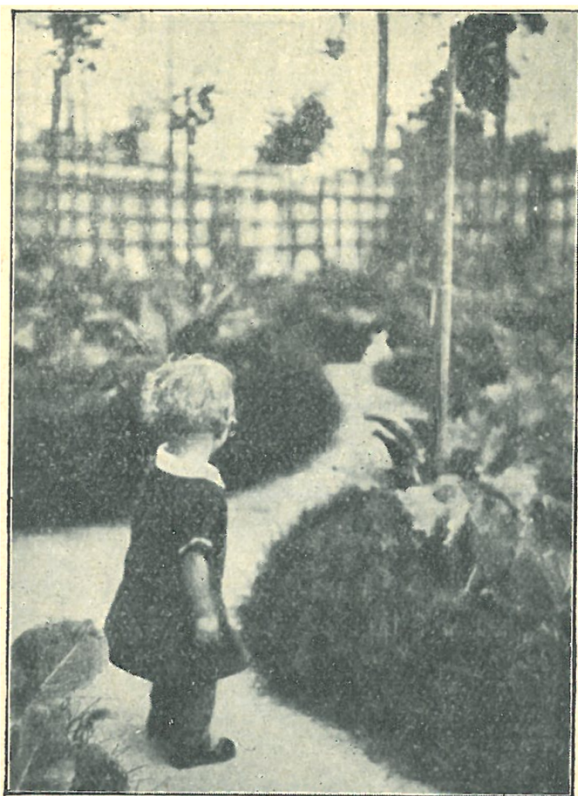

ŘEPA A MED.

Ruská národní bajka.

Jednou řekla o sobě řepa: „Já, řepa, jsem s medem chutná!...“
„I mlč, ty vychloubalko!“ odvětil jí med: „Já jsem chutný i bez tebe!...“

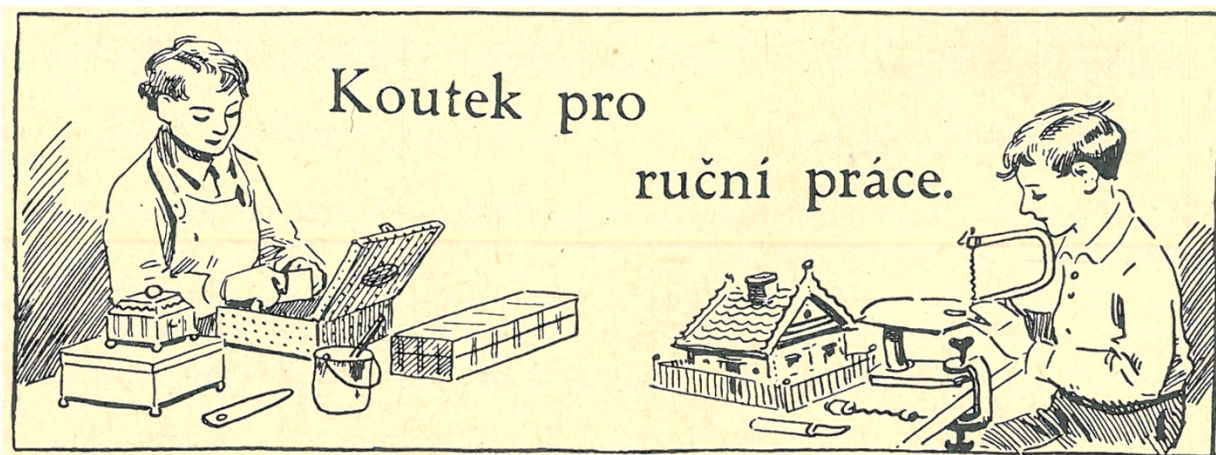
Přel. Otto F. Babler.

Fotografická soutěž č 2.

V. BORKOVCOVÁ,
Tišnov.

Dva překvapení v zahrádce.

Milé děti! Vidím vás zas všechny pohromadě v našem koutku. Mnohé nemohu ani poznati: jsou opálení a černí jako cikáni (vidět, že ztrávily prázdniny v hotelu „Slunce“!) ale mnohé neznám, neboť po prvé zavítaly do našeho koutku. Vítám vás všechny, staré i nové — pracovníky. Víte — vy staří — proč se zde scházíme; ti noví to hnedle poznají: abychom pracovali, a to svýma rukama. Ale vy staří již víte, že při té ruční práci je třeba mnohdy namáhat i ducha, že třeba přemýšlet a někdy hodně přemýšlet, aby se nám ta ruční práce podařila. Odpočaly jste si nyní dva měsíce, osvěžily jste se, tedy doufám, že se nám práce bude dařit.

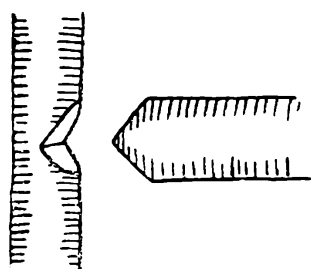
Letos budeme pracovat s materiálem, hmotou, kterou najdete v přírodě. Budeme vyrábět různé věci z větví, haluzí. Mnozí z vás snad o prázdninách skautovali, a tu přišli s tímto materiálem do bližšího styku a sami poznali, že se dá z větví udělat mnoho věcí, jež člověku poslouží. Jiní zase budou třeba skautovat příští prázdniny; tedy bude jim to dobré, co v našem koutku pochytlí. Ale i pro ty, kteří se ke skautování nedostanou, nebude to na škodu, když dovedou udělat si z laciného materiálu mnohé potřebné neb ozdobné věci.

Jest zde však jedna potíž: o ten materiál. Divíte se a povídáte si, že je větví všude dostatek. Ale my budeme potřebovati větve, haluze již suché. V minulém ročníku

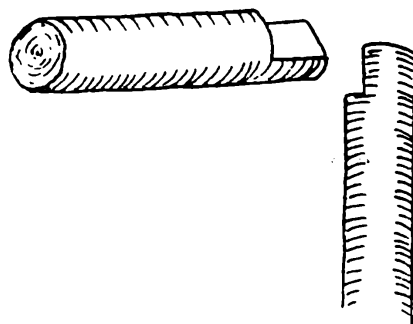
„Anděla Strážného“ upozornil jsem vás a vyzval, abyste na jaře, kdy ořezují se různé stromy, uschovali si vhodné větve, že jich budeme v našem koutku potřebovat. Dobře, kteří jste mé výzvy uposlechli; nyní budete mít větve suché, velice vhodné pro naši práci. Těm, kteří mé výzvy nedbali, a novým pracovníkům za chvíli poradím.

K naší práci se budou zvláště hoditi větve ovocných stromů, které jsme na jaře ořezali, pak větve z olše, lísky, břízy, javoru a i jiných stromů. Nyní však mám obavu, abyste se v zápalu pro naši práci nevrhli na různé stromy a stromky, neořezali je a tím i nepoškodili. Nemáte-li větve od jara uschovány, dříve než nyní budete větve řezati, ať s kteréhokoliv stromu, napřed se zeptejte starších, zkušených lidí, co smíte řezati. Pak dejte uříznuté větve do teplé místnosti (nejlépe na pec, kamna) vyschnouti.

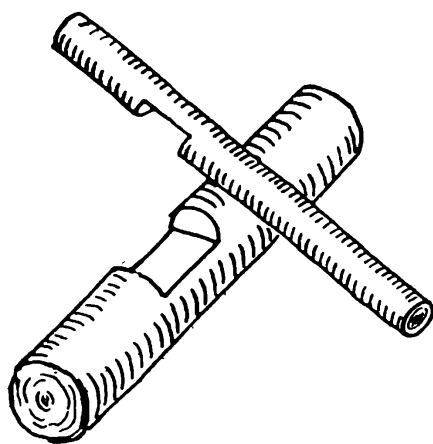
Ke každé práci potřebujeme též nástroje. Tentokrát stačí nám dobrý nůž, trochu kličku, hřebíky a kladívko. Máme-li též pilku, je dobře; často nám nahradí nůž.

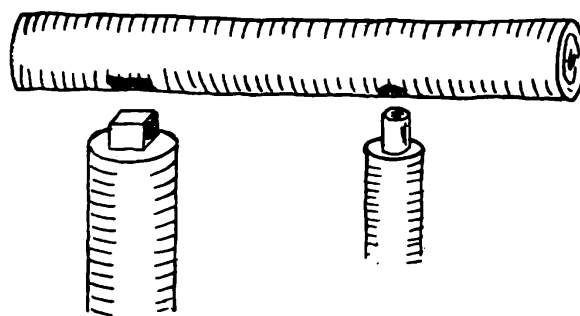
Obr. 1.

Obr. 2.

Obr. 3.

Obr. 4.

Větve se řezou obyčejně pilkou. Nemáme-li však pilky, můžeme větve dobře uříznouti nožem: nasadíme nůž kolmo na větev, silně větev nařízneme, nůž z řezu vytáhneme, zasadíme kousek dále šikmo k řezu a novým řezem ke kolmému řezu vyštípneme kousek dřeva; to pak opakujeme kolem dokola, až je větev přeříznuta.

Důležité a těžší je spojování jednotlivých větví. A to se dnes naučíme.

Větve můžeme spojovati různým způsobem. Nejjednodušší způsob jest sbíjení hřebíky nebo spojením šroubky. Aby toto spojení bylo pevnější, používáme při tom klínu: nožem uděláme v jedné větvi zárez a na druhé tupou špičku; nato oboje nakličíme, do sebe zasadíme a sbijeme hřebíkem nebo šroubkem (obr. 1.).

Dále spojujeme větve přeplátováním. Tu může nastati dvojí případ: 1. spojujeme větve na krajích, anebo 2. mimo kraje.

V 1. případě každou větev nařízneme od kraje tak daleko, jak je druhá větev silná. Naříznutí provedeme do polovice tloušťky větve a naříznutou část nožem odštípneme; řezy pak zarovnáme, nakličíme, větve v řezech položíme přes sebe a hřebíčkem nebo šroubkem upevníme (obr. 2.).

V 2. případě nejdříve si na jedné větvi naznačíme sílu větve druhé, a to na místě

kde je chceme spojit; v naznačených místech nyní větev nařízneme kolmým řezem tak hluboko, kolik je polovina tloušťky druhé větve; dřevo mezi řezy vyloupneme a řezy zarovnáme. Podobně pak uděláme na větvi druhé. Oba řezy naklízíme, větve v řezech přeložíme přes sebe a sbijeme (obr. 3.).

Konečně spojujeme větve čepem, a to buď kulatým nebo hranatým. V jedné větvi vyvrtáme nebo vydlabeme otvor v místě, kde chceme spojení provést, konec pak druhé větve upravíme na čep; ten musí zapadnouti do otvoru hodně těsně. Do otvoru se kápne trochu klišu, též čep se naklízí; neuškodí, zpevníme-li spojení ještě hřebíčkem (obr. 4.).

Zkuste každý z těchto způsobů spojení aspoň jednou. Budeme tuto dovednost při naší práci stále potřebovati a pak už vám nebudu říkati, jak se to dělá; budu předpokládati, že to umíte.

Všechny vás zdraví

strýc Vojtěch.

Záhonek mladých.

Ranní pozdrav.

Když s lože vstává sluníčko
a hasne luna snívá —
zdráva buď, má vesničko,
zdráv, otče můj a matičko,
tak duše moje zpívá.

A s ranním vánkem hlaholí
ladný souzvuk zvonů;
přes hory, lesy, údolí
můj pozdrav nese do polí,
do mého rodného domu.

Když opuštěn sám v cizině
zrak obracím k dálavám,
kde pruh našich hor se vine
a slza z oka se mi řine,
já pozdrav posílám vám.

Zapudte vrásky starostí,
ukážte smavou tvář.
ať zármutek u vás nehostí;
a v podzimu života jen radosti
nechť osvěcuje červánku zář!

Jaroslav Slováček, Drslavice

Skrývačka.

Tataři pod Hostýnem. Kde je vítěz nad nimi?

Ze strýčkovy mošničky.

Dobrý žák. Pepík: „Dnes jsem byl jediný ve škole, který mohl p. učiteli odpovědět!“ — Otec: „Copak se ptal?“ — Pepík: „Kdo rozbil na chodbě tabuli v okně!“

Kdo je lakomější. Adolf: „Ale ten tvůj tatínek je lakomý! Je obuvníkem a tvé botky jsou docela roztrhané!“ — Pavel: „A tvůj tatínek je ještě lakomější: je zubním lékařem a tvůj malý bratr má teprv dva zuby!“

Počká si. Frantík jde do lékárny. „Pane lékárníku, řekněte mně, je radium pořád ještě tak drahé?“ — „Ovšem, chlapče, jeden gram stojí mnoho tisíc korun!“ — „No, tak ještě počkám. Dejte mně zatím za 50 hal. bonbony proti kašli.“

Upřímný. „Jeníčku, tady byla přece ještě dvě jablka ve skříni, a teď je tu jenom jedno. Jak se to stalo?“ — „Víš, maminko, bylo tak tma, a já jsem druhé neviděl!“

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ

Zadumán vzpomíná pastýř na svoji zesnulou matičku . . .

J. D. H o r s k ý :

Na Dušičky.

Byl chmurný druhý den listopadový, kdy se slaví vzpomínka drahých zesnulých.

Nebe bylo stále zahaleno popelavými mraky, jež nedopustily, aby slunce svou zubatou tvář ukázalo zádumčivému kraji. Hrobové ticho vládlo celým krajem, jen chladný větřík pospíchal krajinou; mimoděk zdálo se mi, že je to veliké rekviem přírody, která jako by slzíci štkala nad těmi, již v jejím chladném lůně odpočívají.

„Ó velká přírodo, poznávám, že ti věčný Tvůrce vdechl nesmírný soucit ke všem živým tvorům!“ tak šeptal jsem v duchu, ubíraje se z rodné vísky ke vzdálenému kostelíku.

Když jsem sešel s polní pěšinky na silnici, vedoucí k onomu městu, kde stál zmíněný kostelík, spatřil jsem nedaleko před sebou dvě malé dítky, cupající také do města. Zrychlil jsem krok, abych se k nim přidružil v domnění, že mi cesta snáze ujde. Neméně pudila mne touha zvědět, či jsou ony děti a kam tak osaměle krácejí.

Trvalo jen malou chvíli, než jsem stanul po jejich boku a jal se s nimi seznamovati.

„Kam pak jdete, děti?“ byla první má slova.

Hošík na mne pohlédl pátravě a odvětil chvějícím se hlasem: „Jdeme s Maruškou na krchov za maminkou“ a se slzami v očích ukazoval kytičku květin, jež držel v zkřehlé levé ruce.

Také Maruška pozvedla zelený věneček s bílými a červenými růžemi a tichým hláskem zahovořila: „To všecko dáme drahé mamičce, aby jí nebylo smutno a . . .“ Marušce vhrkly slzy do očí a kanuly po dětském líčku.

Ani já neodolal dojetí. „Dejte mi kytičku a věneček, já vám to ponesu, a samy si dejte ručky do kapes,“ řekl jsem hned obraceje se k dětem. S patrnou radostí podaly mně děti žádané věci a již strkaly ručky do kapes. „A jak se jmenuješ?“ ptám se dále hošíka.

„Toník mně říkají,“ prozradil ochotně chlapec.

„Tak mi tedy, Toníčku, vypravuj něco o své mamičce,“ vyzýval jsem poněkud osmělivšího se chlapce.

Chlapec se chvíli zamyslíl a pak se jal vypravovati: „Naše maminka

byla moc hodná. Měli jsme ji všichni rádi, tatínek ji měli taky moc rádi.“

„A maminka nás ještě víc milovala,“ přerušila bratříčkovu řeč Maruška a na chvíli se odmlčela.

Toník pokračoval: „Naše mamička vždycky, když jsme odcházeli do školy, políbila mne a Marušku a řekla: „Učte se, milé děti, ať z vás má pan učitel radost a ještě větší my s tatínkem. Když se budete dobře učit, tak vám Ježíšek a sv. Mikuláš nadělí pěkné věci.“

„Však nám taky nadělil,“ dodala schlubně Maruška, „mně panenky a pěkné obrázky, a Toníkovi koníka a šavli.“

„A kde bydlíte?“ zeptal jsem se.

„My zůstáváme tam pod tím kopcem,“ ukazoval Pepík k severu, kde se opravdu tyčil omšený kopec, jeho téměř bělalo se stemnělým lomem. „U nás bývají kruté zimy. Však vloni bylo taky hodně zima, a naše maminka se tak zachladila ve stodole, až onemocněla. Tatínek hned poslali pro lékaře, aby mamince pomohl. Ale když doktor maminku prohlédl, řekl, že je s mamičkou moc zle, že musí ihned do nemocnice. Tak nám mamušku odvezli do špitálu a my zůstali sami. A pak jsme maminku neviděli, až ji přivezli mrtvou do naší světnice.“ Toník zmlkl a oči zalily se mu slzami. I Maruška si utírala oči lkajíc hlasitě.

Zatím jsme již byli na pěšině, vedoucí ke svatému poli. Mlčky stanuli jsme všichni u čerstvého hrobu, v němž snila ta dobrá matička ubohých dětí. Toník s Maruškou poklekli a jali se hrob zdobiti přineseným věncem a kyticí. Potom jsme se společně pomodlili za drahou zesnulou. Pak jsem truchlící sirotky potěšil a vřele pohladil po uplakaných lících dodávaje ještě: „Fozdravujte ode mne svého tatíčka.“ Nato dojat odcházel jsem k rovům svých zesnulých, dědečka a babičky.

A když jsem klečel nad rovem babičky,
za siré dětičky šeptal jsem prosbičky,
aby jim zvěčnělé na nebi dušičky
získaly náhradou zvěčnělé matičky
nebeskou nejdražší Máti,
než se jim pozemská vrátí . . .

J. V.:

Na dušičky vzpomínejme...

Léto uplynulo a nastal podzim. S ním pak celá příroda jako by se ponořila do vzpomínek — zvažněla. A tu čas svým váhavým, dumavým, ale přesně odměřeným krokem dospěl již k předposlednímu měsíci v roce . . .

Prvý listopad — svátek Všech svatých a hned pak Dušiček.

Všech svatých . . . Podzimní den, ale opravdu sváteční. I to slunečko jako by svítilo svátečněji než jindy. Plno lidí průvodem přichází na

hřbitov, aby modlitbičkou vzpomněli a uctili památku svých drahých a milých zemřelých . . .

Drobotina je tu rovněž. Vždyť by se to bez ní snad ani neobešlo! I ona uctívá památku dušiček rozžatými svíčkami a tím více se raduje, čím více světel může u hrobu rozsvítit . . .

A celý hřbitov jako by se oděl do svátečního roucha. Hroby ozdobeny květy kateřinkovými i jinými. Všude plno věnců, kytic kvítí. I ten prostý hrob toho nejchudobnějšího jako by cítil vážnost chvíle. Odevšad nesou se tiché modlitby k nebi. I ty smuteční vrby kolem cest hřbitovních svým šelestem se modlí. Vůkol ticho, jen sem tam zazní hlas na pozdrav. Krásné je to svaté pole!

Lidé se střídají; jedni odešli, druzí přicházejí . . .

Pomník padlých je také ozářen. Svítí tam světlo vděčnosti a v mysli vyvstane mimoděk: Odpočívejte v pokoji po boji!

Den Všech svatých je dnem rozmanitých vzpomínek: všechny však patří duším na věčnosti. A když za tak posvátné nálady schyluje se den ke konci a slunečko, obestřeno mlhovinami, zmizí s obzoru, rozhlaholí se zvon a vyzývá věřící k modlitbě sv. růžence.

Je to jakási krásná ukolébavka k blížící se noci. Na hřbitově ještě blikotají poslední světélka; hrobař již se připravuje, aby po odchodu posledního uzavřel brány zahrady, v níž je uloženo tolik drahých semen. V rodinách se domodlili, svíčky na stolech dohořívají, nastává noc . . .

Na mysli však dosud tanou slova dušičkové písně:

Na dušičky vzpomínejme,
z očiště jim pomáhejme;
ony budou vzpomínat —
až budeme umírat!

František Všetěčka:

Misijní cesta Střední Afrikou.

Cestovati Střední Afrikou není pro misionáře, a ovšem i pro cestovatele vůbec, věcí snadnou. Nedostává se tam schůdných cest, po nichž by aspoň povozem aneb koňmo bylo možno cestovati. Jsou ovšem i v Africe již železné dráhy — jeví se již od delší doby snaha zbudovati dráhu od severu na jih a od západu na východ Afriky. Dosud však jsou jen části dráhy té hotovy. Také možno někam proniknouti autem. Přesto jest v mnohých končinách spojovací cestou jenom řeka, což má také svoje nebezpečí a obtíže.

Nejrychleji jest tam možno dnes cestovati letadlem. Ani tomuto prostředku se nevyhýbají misionáři. Ba jsou dnes spolky, na př. v Německu spolek nazvaný „M i v a“, které si učinily úkolem, misionářům opatřovati moderní dopravní prostředky, jako: auta, motorová kola, motorové čluny a letadla, jichž by si misionáři pro svoji chudobu sami opatřiti nemohli.

Hřbitovní kříž v Rovném na Slovensku.

V následujících řádcích ukáží milému čtenáři „Anděla Strážného“ misionáře na cestě.

Jedná se o krajinu ležící hluboko v Africe při řece Zambezi.

Novější mapa Afriky ukazuje z Kapského Města až do města Livingstone, ležícího směrem severním při řece Zambezi, železnici. Odtud směrem severozápadním se rozprostírá země, označená jménem Barotse. Toto království černochoů, v rozloze 135.000 km čtverečních, čítající asi 300.000 obyvatelů, nebylo dosud přístupno katolickým misionářům. Byli tam jedině misionáři protestantští, mající tam hlavní misi v Sefula a několik misí menších.

Černoši kmene Barotse se nazývají jinak také Baloshi. Jejich řečí bylo dříve t. zv. ciloshi, nyní mluví řečí shokololo. Jsou to lidé slušných a zdvořilých způsobů. Obírají se chovem dobytka. Dovedou také pěkné řezby ze slonoviny a plésti dovedně rohože a koše. Jejich království není

docela svéprávným, nýbrž jsou dnes závislí na Angličanech. Nynější náčelník jejich nemá již názvu krále, nýbrž „vrchního pohlavára“. Jeho jméno je Yeta III. Angličtí úředníci mají hlavní sídlo v Mongu, vrchní náčelník pak sídlí ve vsi Lualui, odtud asi 8 km vzdálené. Obě tato místa jsou od Livingstone si 600 km vzdálena.

Kromě několika vládních anglických úředníků je v Mongu nemocnice s lékařem, anglické obchody a škola, řízená pěti anglickými učiteli, z nichž jeden je katolík. Tento prosil o katolického kněze. Do té doby však nebylo možno, aby se tam katoličtí misionáři trvale usadili. Přece však se nedávno podařilo aspoň na krátkou misijní návštěvu se tam vydati. A to letadlem. Kněz, který cestu vykonal, popisuje ji pěkně v jednom misijním časopise.

Jest to — dle jména patrně Polák — P. Stanislav ze Siemienskich, misionář z Brokenhill, kteréžto místo leží od Livingstone směrem severovýchodním dosti daleko sice, má však do Livingstone¹⁾ dráhu.²⁾

Poslyšme jeho vypravování.³⁾

LETADLEM DO MONGU.

Počátkem září přišel ke mně P. Wolnik a tázal se, chtěl-li bych do Mongu letět, dne 3. září přišla z Livingstone telegrafická zvěst, že mě kapitán R. Smith, zkušený letec, v sobotu chce ve své „holubici“ dopravit do Mongu.

Nebylo mi příliš volno u srdce, když mě vlak dopravil do Livingstone. Ještě jsem nikdy neletěl a mohlo to dopadnout dobře, ale také špatně. Mnoho lidí mělo při letu štěstí, ale jiní se dostali na zemi jinak, než si to původně představovali. Bylo mi útěchou, že mne posílá na cestu Bůh a ten že vše řídí a vede. V sobotu zrána byli jsme na letišti. Malá, stříbrná „holubice“ byla připravena k letu. Hrozně hučela, jako by byla netrpělivá. Bylo mi dovoleno vzít s sebou jenom zavazadlo ve váze 25 liber.⁴⁾ Musil jsem se tedy omezit na nejn nutnější: na potřeby ke mši sv., pokrývku a ručník. Ostatní jsem měl na těle. Totiž dvě košile, dva kabátky a pod. Otevřeli „holubici“, na hlavu mi dali koženou čepici s velikými brýlemi a telefonním spojením a kázali mi usednouti v předním oddílu. Kapitán se posadil za mě a zavelel: „Kontakt!“⁵⁾ Zdálo se mi, že nadešla moje poslední hodina. Požehnal jsem se znamením sv. kříže a za nesnesitelného hluku se dal stroj v pohyb. Napřed jenom po letišti. Stále rychleji a divočeji a stále s větším hlukem, načež se odpoutal od země. „Již letíme“ pomyslíl jsem si, neodvážil jsem se však pohlédnouti

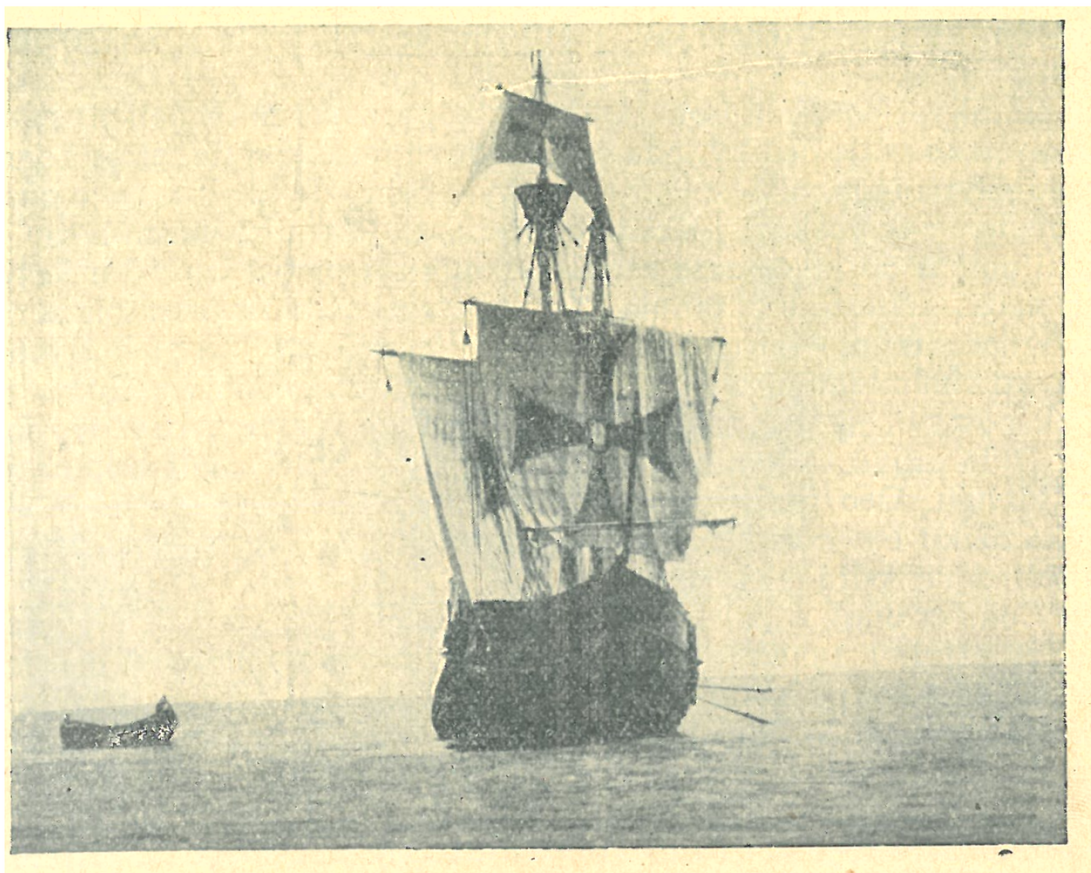
¹⁾ Právě nedaleko města Livingstone jsou na řece Zambezi světoznámé vodopády Viktoriiny. Vodopády tyto mají dvě ramena a jsou přes 1500 m široké. Voda se řítí do hluboké rokle s výše 70—103 m.

²⁾ Dráha ta má jedinou spojovati Kairo v Egyptě s Kapským Městem na jihu Afriky. Dnes vede ještě nad Livingstone, ale spojení s Egyptem dosud dosaženo není, ač i v Egyptě dráha již značně daleko pokročila.

³⁾ Dle Kat. Mis. 1931-6.

⁴⁾ Angličané nemají váhy a míry desetinné, nýbrž užívají starých vah a měr. 1 libra anglická jest necelého půl kilogramu.

⁵⁾ Zapnouti proud!

Kolumbova loď „Santa Maria“ byla znovu v původní podobě vybudována a puštěna na moře k oslavě výročí objevení Ameriky (12. října).

dolů. Šlo to stále výš a výše. Až do výše 3000—4000 stop.¹⁾ Pak se naklonila křídla poněkud níž a my jsme se vznášeli ve výšinách. Podivno! Sotva bylo znáti, že letíme dopředu. Také nebylo stopy po slabosti srdce aneb nemoci „letců“. ²⁾ Cítil jsem se zcela „all right“. ³⁾ Tak — nyní se tedy pokusíme podívat dolů. „Zcela pěkné.“ Ještě jednou, vlevo: „znamenité.“ Nyní na obě strany: „báječné!“

Žádný strach již. Dole se vine velebně Zambezi, je vidět rozsáhlé lesy, písčiny, cesty, řeky. Můj průvodčí se stal pozorným. Podal mi mapu a jal se občas vysvětlovati, kde se nalézáme, čeho si mám všimati atd. Kolem 11. hodiny se mě počala zmocňovati únava. Při tom hrozném rachotu to nebylo divu. Pojednou jsem však procitl. Jako když kuň náhle padá do jámy, tak kleslo letadlo o několik metrů níže. Nejdříve nalevo, pak na pravo. Stříbrná křídla kolísala ustavičně. „Bože, buď mé ubohé duši milostiv!“ Bezděky jsem vztáhl ruku. Rychlost stoupala ze 60 na 80 mil,⁴⁾ t. j. 128 km za hodinu. Díky Bohu, pak to šlo mírněji. Však zase nový pád a ještě jeden . . . Začínalo to býti nepříjemným. Pilot mi podal lístek, kde stálo napsáno, že jsme se octli ve vzdušných děrách, způsobených horkými vlnami, vystupujícími z píščin.

¹⁾ 1 stopa jest asi třetina 1 m.

²⁾ Stejná nemoc jako nemoc „mořská“, Vrhnutí následkem kolísání letadla.

³⁾ „Zcela v pořádku.“ Angličané rádi tohoto rčení užívají. Vyslov „al rajt“.

⁴⁾ Anglická míle je něco přes 1 km.

Poslední zpráva, kterou jsem od něho dostal, zněla: „Za 10 minut Mongu.“

„Bohu díky,“ pomyslíl jsem si. Letěli jsme přes četné vsi, jejichž střechy vyhlížely jako malé hříbky, pak přes budovu misie Sefula, až se konečně objevilo návrší Mongu. Ještě jeden velký, krásný okruh, letadlem opsaný ve vzduchu, pak rozkaz: „Kontakt přerušit!“ Za mírného hukotu jsme sklouzli dolů a dotkli se zase země. Několik set metrů jsme jeli ještě po písku, načež „holubice“ stanula. Kapitán vyskočil. Já jsem zůstal ještě sedět. V nesmírném vedru a za nastavšího ticha jsem počal předešlý lomoz pociťovati tím citelněji; bylo mi zle a cítil jsem se chabým. Sotva jsem se však postavil na nohy, spadlo to vše se mě a rázem jsem se pocítil zdrav. Bylo právě 11 hodin 30 minut. Po cestě čtyři a půlhodinné jsem byl v Mongu. Deo gratias.¹⁾

V okamžiku byl kolem nás zástup černochů. Policisté — askari — se přihrnuli dělat pořádek.

Pan Consterdine²⁾ čekal již po celé týdny na zprávu a vyhlížel letadlo. Věděl, že přijde-li téhož roku ještě letadlo, že jistě přibude s ním kněz. Nyní příjížděl kvapem s návrší na kole a radost mu zářila z očí. Dospěv k letadlu, poklekl ke knězi a políbil mu ruku. Byl to dojemný, pouze v Africe možný okamžik. Po půl třetím roce mohl zase přijati sv. svátosti a býti přítomen mši sv. Po několika minutách jsme zřeli příjížděti na koni dámu. „Je to moje paní,“ pravil, „budte tak laskav a přijměte ji do církve katolické. Je k tomu docela připravena.“ Pozdravili jsme se vzájemně upřímně, načež jsem zase jednou po 25 letech seděl na koni. Bylo mi, jako bych byl ze Stella matutina³⁾ ve Feldkirchu doma na prázdninách

Můj pilot odletěl po krátkém odpočinku nazpět do Livingstone a já jsem tu zůstal sám . . . Tři dny byly mi tu vyměřeny a byly vyplněny apoštolskou prací od rána až do večera.

Když jsem vešel do vily Consterdinovy, byl jsem mile překvapen. Týž mne uvedl do pěkné kapličky. Vše potřebné tam bylo: oltář, obrazy a ostatky svatých; jenom svatostánek chyběl. Každodenně se tu modlívali tito zbožní lidé růženec.

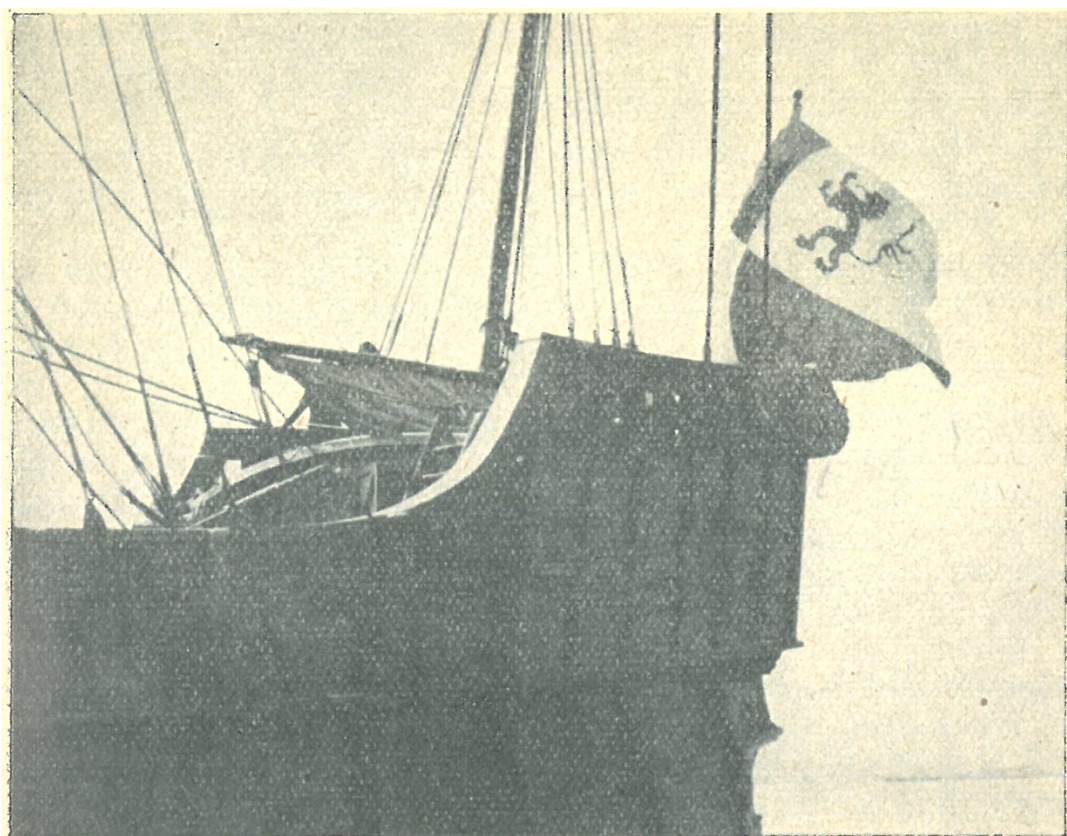
Kromě pana Consterdine byla v Mongu ještě jedna katolická rodina. Byl to lékař s paní a dvěma hochy. Navštívili jsme je krátce a sdělili jim, že zítra v neděli bude o 8. hodině mše svatá. Také jsme musili vyhledati velitele policie, neboť deset jeho askari bylo katolíky i s rodinami. Zde na mne čekalo zase nové překvapení. Byl tu malý kostelíček s oltářem, křížem a nápisy latinskými a v řeči ciwemba. Brzo byli potěšení katolíci, počtem asi dvacet, kolem mě shromážděni. Nastala práce: pobožnost, promluva, zpovídání. Pak ještě návštěva u komisaře provincie, jenž byl již zpraven o příchodu hosta, a byli jsme tu opravdu již „jako doma“.

Druhého dne byla první mše sv. v domě Consterdinově pro šest Evro-

1) Bohu díky.

2) Příjmení onoho katolického pána.

3) Stella matutina jest tolik co „Hvězda Jitřní“. Název misijního ústavu ve Vorarlberku. Jméno bylo dáno ústavu dle litanie loretánské, ku počtě Panny Marie.

Zadní část Kolumbovy lodi „Santa Maria“.

panů se sv. přijímáním, druhá v policejním kostelíčku. Zplna srdce zpívali při ní ti dobří černoši svoje písně a s patrným pohnutím přijali po dlouhé době zase jednou Tělo Páně. Odpoledne byly návštěvy a pak různec u hodných askari v kostelíčku. V pondělí byl svátek Narození Panny Marie. Navštívili jsme školu a dílny, kde se mladí černoši učí řemeslům.

Následujícího dne — byla památka sv. Petra Klavera — byl nejvyšší čas pomýšletí na návrat. Tentokráte to nemělo jít vzduchem, nýbrž člunem po řece Zambezi. Měla to býti cesta rozkošná. (Dokončení.)

S. Jeleňski:

Malá Miriam.

Biblická povídka. Přeložil Izram Chětjov.

(Pokračování.)

II. UBOHÝ BOHÁČ.

Jako roje mušek a motýlů kroužily děti z Beth Nimra v slunci onoho sobotního odpoledne okolo domku rodičů malé Thersy.

Jaká to tajemná síla táhla je všechny k této, tak dobře jim známé, malícké chatce, ukryté v stínu velkých stromů fíkových?

Ve dveřích a před úzkými okny stálo několik mužů obrácených k nitru chaty. Stáli tiše, bez pohybu a přikládali si dlaně k uším, zajiště aby lépe slyšeli rozhovor, který jednal o velkých otázkách.

Děti netoužily slyšet, co se tam mluví, ale zřejmě chtěly uvidět kohosi, kdo táhnul jejich srdečka jakoby neviditelnými nitěmi, ale velmi silnými.

Kupily se, šeptající tichounce s očkami upřenýma na dveře domku, posunovaly se okolo, vzpínaly se na kameny, na větve stromů a přebíhající vždy na nová místa, přibližovaly se sice nesměle, ale vytrvale krok za krokem k chatě, zářící jakýmsi neviditelným světlem.

A ku podivu, v kruhu dětí, vždy těsněji obklopujících chatku, pohybovala se spolu s jinými děvčaty Miriam — samotářka, uchváčena tímže vděkem, jako ostatní, vedena touže přepodivnou touhou, jak květy ke slunci, jak mušky ke světlu.

Za dětmi přibližovaly se k chatě mladé matky, vedouce malé dítky za ruce nebo nesouce nemluvnata v náručí. I ony cosi očekávaly, počemsi toužily, čehosi se domáhaly důvěřivým a radostným pohledem.

Tichý šelest malých sandálů a šepot, ačkoliv velmi tichý, rušil muže, shromážděné okolo chaty a naslouchající pro ně zajímavou rozmluvu. Dávali tedy netrpělivě dětem rukama znamení, aby odešly.

Pestrý, živý a těsný již kruh se na okamžik zastavil, ale jen proto, aby hned trochu ještě tišeji a opatrněji posunul se pod stromy již k chatě.

Několik naslouchajících se pro tuto smělost dohněvalo. Odstoupili od oken a počali drsnými dlaněmi zatlačovat tlum dětí, potichu láteřice a nahánějící strachu. A jeden, patrně nejprchlivější, dokonce sáhl k pasu, aby malým dotěravcům pohrozil řemenem.

Vtom rozestoupili se ti, kteří stáli u vchodu chaty, a na rameni prchlivého muže spočinula ruka Mistra s mírným, ale rozhodným příkazem.

Děti v té chvíli stanuly plné pyšné radosti a ve dveřích se ukázal Ježíš Kristus.

„Nechte dítky přijít ke mně a nebraňte jim, neboť takových jest království nebeské!“

Několik menších dětí, vytrhnuvších se z náručí matek, ihned k němu přiběhlo; jiné stály oněmělé, uzardělé a zahleděné v neobyčejnou postavu, jak v plamen uprostřed noci. A malá Miriam vidouc, že Ježíš se k ní blíží, tiše složila ručky a poklekla.

Ježíš stanul pod blížkým stromem a tule hrnoucí se k němu děti, řekl k učedníkům, stojícím opodál: „Amen, amen, pravím vám: kdo nepřijme království božího tak, jak děti, nevejde do něho.“

Tu uzřel malou klečící dívenku, schýlil se k ní a na chvíli složil svou dlaň na její hlavičku.

Miriam nevěděla, co se s ní v té chvíli stalo, zda ještě žije, či jest již mezi anděly. Pocítila se tak šťastnou, že štěstí v jejím srdečku nemohlo se směstnati, rozšiřovalo je a přelévalo se na svět, na jiné . . . A to malé, včera ještě tak závistivé srdečko náhle se zachvělo v tom

Indiánská katolická maminka z Aljašky,
stejně starostlivá o své maličké robě jako naše maminky.

okamžiku jedinou touhou podělití se, rozdati své štěstí jiným dětem. Och, kéž by všechny mohly tak šťastné býti, jako ona . . .

Nyní přicházely matky ke Kristu s nemluvňaty a on kladl ruce na bezvlasé hlavičky a žehnal jim. A bez požehnání neodešla žádná.

A když Ježíš odcházel, ony žehnaly mu navzájem nejsvětější z pozemských — láskou mateřskou.

Za Mistrem ubírali se v jisté vzdálenosti učedníci a za nimi v pozdálí tichounce, nábožně sunuly se děti a starší obyvatelé Beth Nimra, doprovázejíce Vykupitele na hranice svých polí.

Miriam šla v první řadě dětí, vedouc za ručku malou Thersu, která z velkého dojmутí jistě byla by o ne jeden kmen zakopla a upadla, kdyby nebylo ochrany o trochu jen starší, ale o mnoho obezřelejší družky.

Miriam byla nyní již úplně při smyslech a uvážlivá; a ačkoliv nespustila očí s milovaného Ježíše, přece bystře pozorovala vše, co se dělo kolem.

Proto živě se pohnula, když znenadání uzřela na křižovatce ulic blížiti se k Ježíši dva mladíky a když v prvním, který k němu přistoupil s hlubokou poklonou, poznala Amosa bar Hesli.

Vykupitel stanul, za ním zastavili se učedníci, děti a starší obyvatelé Beth Nimra; jen Miriam, malá zvědalka, pustivši ručku Thersinu, přiblížila se s mocně tlukoucím srdečkem.

Amos poklonil se opětně a řekl vzrušeným hlasem: „Mistře dobrý! Co mám činit, abych obdržel život věčný?“

A Ježíš, pohlédnuv naň laskavě, odpověděl s úsměvem mírné výčitky: „Proč mne nazýváš dobrým? Nikdo není dobrým, jen Bůh.“

Amos stál, neosměluje se očí pozvednouti, s rukama pokorně spuštěnými na znamení prosby, a mlčel.

Tu se ho Ježíš zeptal: „Znáš přikázání?“

„Které?“

„Nezabiješ, nepokradeš, nepromluvíš křivého svědectví, neučiníš křivdy, cti otce svého i matku?“

„Mistře,“ odpověděl Amos s podivem, „to všechno zachovávám od mladosti...“

A patrně mluvil upřímnou pravdu, neboť říkáje ta slova, pozvedl oči. A Ježíš naň pohlédl s láskou a řekl: „Jednoho se ti nedostává: jdi, prodej, co máš, a rozdej chudým a budeš míti poklad v nebi. Potom přijď a následuj mne.“

Amos poslouchal pozorně a pokojně. Ale velmi pobledl a po každém slově zastíral mu tvář vždy větší smutek. Sklopil oči, hluboko se poklonil a odešel.

Ale Miriam, vidouc, jak zesmutněl, porozuměla ihned, že ne proto odešel, aby učinil, co mu Kristus radil.

Tak byl velmi bohatý, tak velké měl statky, že mu nebylo možno skloniti se k tomu, aby se jich odřekl pro statky jiné, vyšší a větší. Jak krutým pánem dovede býti bohatství...

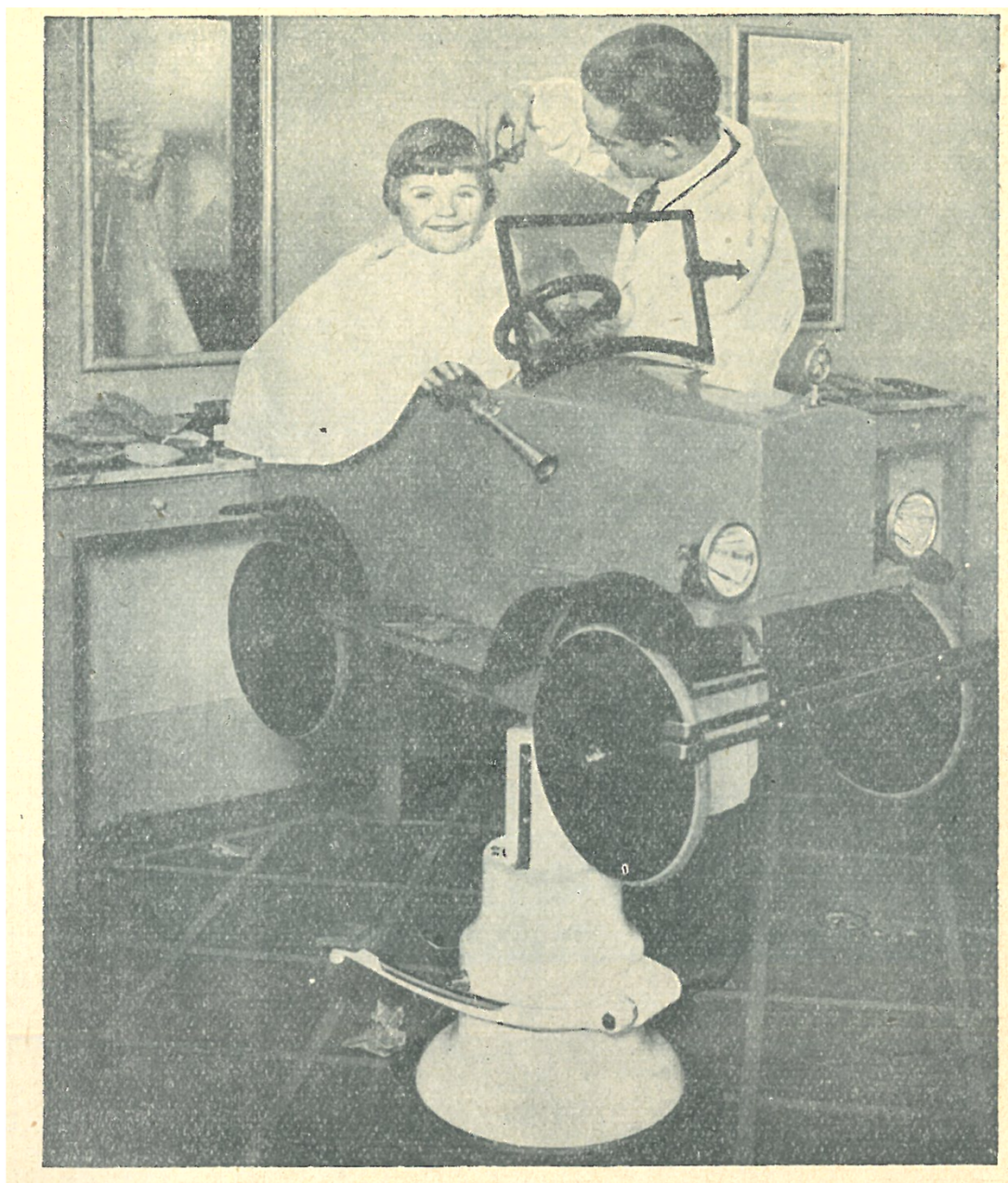
Amosův druh stál stále ještě opodál a patřil na Krista s podivením a nedůvěrou.

A Ježíš obrátil se k učedníkům a pohlédnuv kolem sebe, pravil: „Jak těžko ti, kteří mají peníze, vejdou do království božího!“

Nyní i učedníci podivili se velmi a pohlíželi po sobě, co by to mělo znamenati.

Ježíš tedy znova ozval se k nim: „Synáčkové, jak těžko jest vejít do království božího těm, kteří svou nadějí skládají v peníze! Snáze jest velbloudu projíti uchem jehly, nežli boháči vejíti do království nebeského...“

V tu chvíli Amosův druh odvrátil se uražen a odešel.

Co si dnes holiči vymýšlejí, aby se zhýčkané děti nechaly klidně ostříhat! Naši čtenáři toho jistě nepotřebují!

Učedníci užasli a malá Miriam zachvěla se náhlým chladem, který ji objal a pronikl až do srdce. Chvilé velkého mlčení, která po těch slovech nastala, připadala jí dlouhá jako zimní noc. Pohlédla za Amosem a postřehla, že onen druh jej dostihl a jda vedle něho, opakoval mu patrně, co slyšel z úst Kristových. Tu Amos stanul, vzpřímil se jak zasažený úderem, potom se svinul v sebe, přikrčil pod tíhou kletby a těžkým, nejistým a beznadějným krokem hnul se k nešťastným svým statkům.

Hlučné šepty mezi učedníky odvrátily dívčinu pozornost od ubohého boháče. Neodvažovali se patrně přímo optati se Mistra a nemohli se i oni smířiti s tím, co slyšeli. Šeptali tedy mezi sebou: „Kdo tedy je schopen spasení?“

Tu Ježíš na ně pohlédl. Ó, toho pohledu Miriam nezapomene do konce života! Tolik v něm bylo moci, lahody a nesmírné vážnosti. A slov, která potom následovala, nebude moci Miriam také nikdy zapomenouti.

„Lidem jest to nemožné, ale ne Bohu, neboť Bohu jest možno vše.“

Šepty umlkly. Kristus se vzdaloval a za ním učedníci, rozvažující ve svých srdcích ta tajemná slova. A zástup v mlčení šel dále.

Na křižovatce cest zůstala jen jedna drobná bytost lidská — Miriam.

Její dětský, slabý rozumek nemohl přirozeně proniknouti celou hloubku slov, kterými Ježíš ukazoval bezměrné milosrdenství boží, které objímá dokonce ty, o jichž spasení soud lidský musí pochybovati.

Ale vřelé Miriamino srdečko vycítilo, že v posledních slovech Kristových spočívá ohromná potěcha a ohromná úleva v neštěstí Amosa bar Hesli.

On však těch slov neslyšel a nedozví se o nich a bude trpěti, neboť mu jeho druh opakoval ona dřívější slova Ježíšova . . .

Ó ubohý boháč! Ó, zlé jsou statky, které činí spasení tak těžkým! A co má závisti! Ó, jak hloupá je závist . . .

Ale Amos jest spravedlivý a milosrdný. Všemohoucí Bůh se jistě nad ním slituje a spasí ho, spasí! U Boha všechno je možné . . . Och! Jen aby nyní v beznadějnosti, v zoufalství nesápal se proti Bohu, neurazil Ho, nerouhal se . . .

Miriam až pobledla z velkého napětí myslí i citu. Opřela se u cesty o peň dubu a tvářičky přikryla rukama.

Ona mu to musí povědět, dnes, ihned, nyní! Cítí, že je povinna to učiniti, ale jak? Což odváží se jíti a stanouti před Amosem jak Esther před Asverem? Esther vzrušením omdlela, a ona zda bude míti dosti síly, aby promluvila? A jak mu poví, jakými slovy? . . .

A on, zda bude chtíti ji trpělivě vyslechnout, když jí hlas uvázne v hrdle? Zda porozumí? Zda uvěří?

Ó ubohá, malá Miriam! . . . Proč není starší, větší? Proč není alespoň chlapcem?

Či snad poprosit Dana, aby on ta Ježíšova slova opakoval Amosovi?

Ne, ne! To chce učinit ona sama! Chce sama přinést mu tu radostnou novinu. Ona! Její vlastní ústa nechť povědí.

„Co tu děláš?“

Miriam se vzpamatovala. Před ní stál Dan, který postřehl, že sestřička není mezi dětmi, ustoupil ze zástupu a navracel se touže cestou, aby se přesvědčil, zda nezemlela.

„Dane, musím jíti k Amosovi bar Hesli.“

„Proč tam chceš jíti?“ ptal se Dan nedůvěřivě.

„Musím mu něco povědět . . .“

„Nestarej se o to, po čem ti nic není!“

„Já s ním nechci mluvit o tobě.“

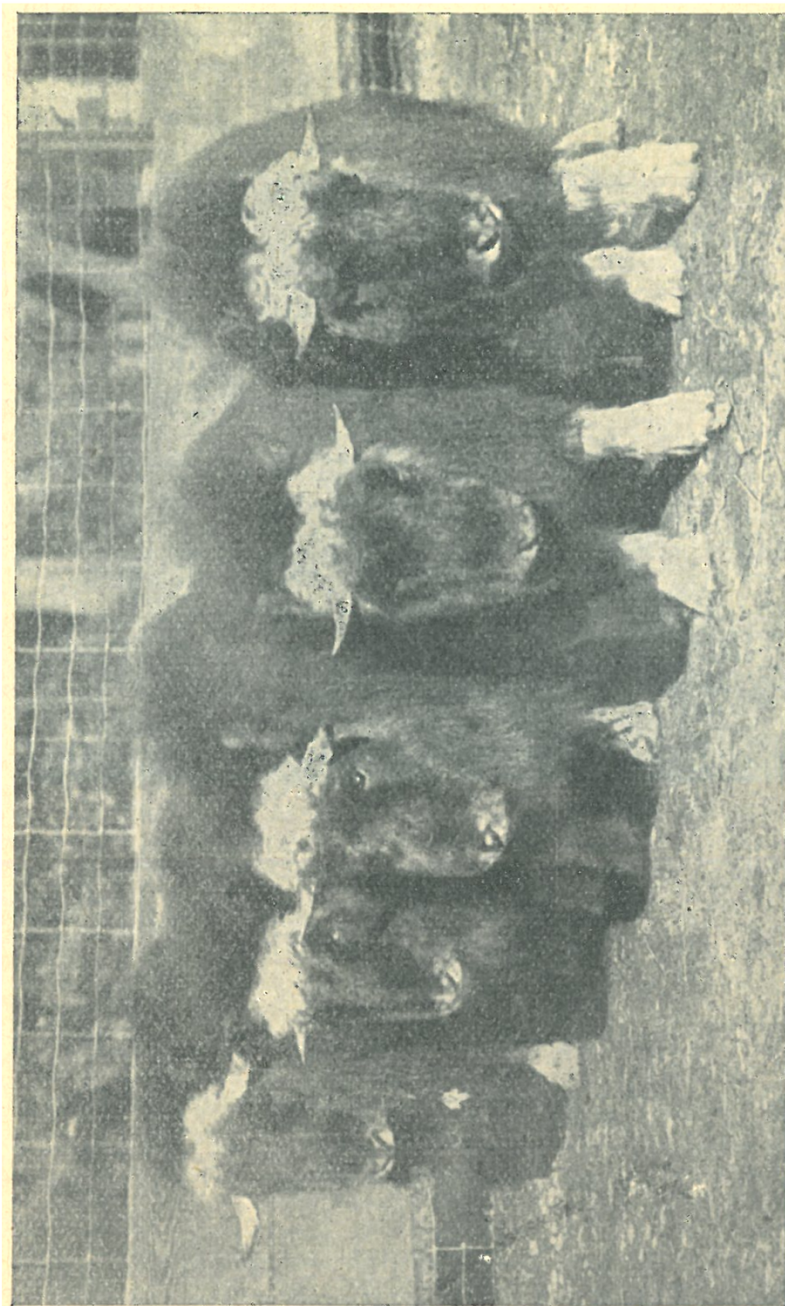
„A o kom?“

„O něm samém.“

„On s tebou nebude mluvit.“

„Právě, že bude!“

„Nebud' hloupou, Miriam, a pojd' domů!“
 „Ne, ne, já půjdu tam, tam...“ zvolala živě dívenka a obrátila se na cestu k horám.
 „Miriam, jest již večer; než dojdeš, bude soumrak, než se vrátíš, bude noc.“

Pět mladých bisonů v zoologické zahradě postavilo se pěkně do řádku před fotografický aparát.

Miriam se zastavila. „Pojd' tedy se mnou, Dane!“
 „Nechci vidět Amosa.“
 „Počkáš u brány. Nebudou-li psi ještě vypuštěni, půjdu dále sama... Pojd', pojd', bratříčku!“ Chytila Dana za ruku a táhla ho.
 „I ty šibalko jedna! Jistě že tě nepustím, abys běhala v noci sama!“
 Miriam se velmi potěšila, zavěsila se také hned oběma ručkama bratrovi za ruku, chválila ho a lichotila mu.

„Řekni mi,“ ptal se Dan, když již ušli hezký kus cesty, „co chceš povědět Amosovi?“

„Chci mu opakovat jen poslední slova Ježíše z Nazareta, kterých Amos neslyšel, neboť odešel...“

A tu vypravovala bratru svým vlastním dětským způsobem, ale věrně, obsah Kristovy rozmluvy s Amosem a učedníky.

(Pokračování.)

Ed. Elpl:

V DEN DUŠIČEK.

Visí mlhy nad krajem,
clonou halí pole, sad,
v duši jak by smutek padal,
kam pohlédneš, odevšad.

V moři světél dlíš tu dnes,
hledíš v duchu drahým v líc,
na květinách kryjících hrob
stkví se perel na tisíc.

Vzpomínky jak obláčky
plují kams v neznámou dál,
na zarostlých travou rovech
oheň lásky pozaplál.

Zapadly tu v tichosti
ke dnu moře věčnosti,
vyrostly tak velké, čisté
z lásky jen a vděčnosti.

Svaté pole hlásá dnes
jako maják zdaleka:
„Ať se nikdo, kdo sem pluje,
nehrozí a neleká!“

Bohuslav Brožek:

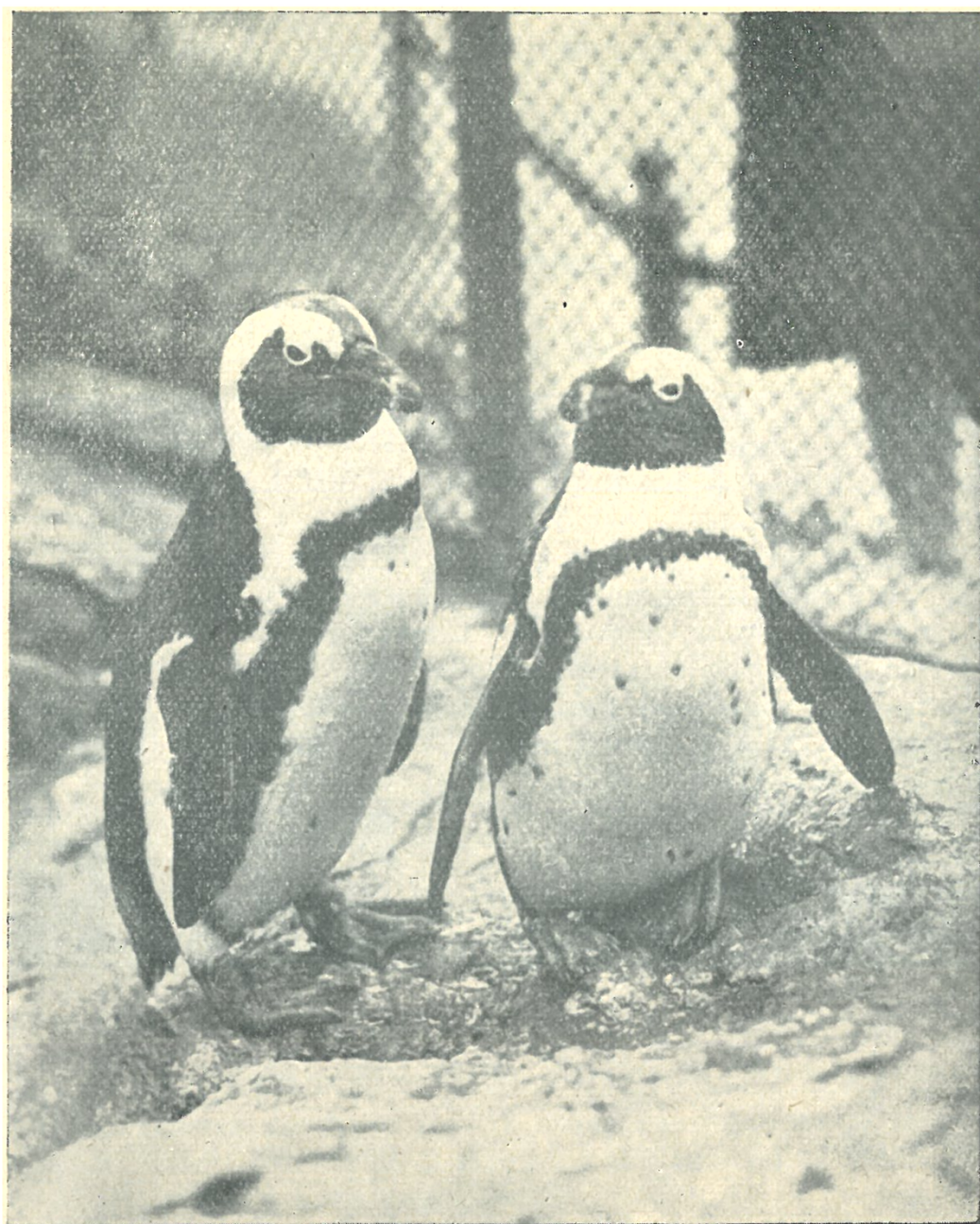
V JESENÍ.

Osiřela země máti,
je tak pusta, je tak chuda,
místo klasů černá hruda,
ve kadeřích nosí nyní
místo zlata — bílé jíní,
těžce dýchá, čas je spáti —
— čas je spáti.

Lehly klasy, píseň ztichla,
po vši kráse, po všem veta,
všechno mizí: Skvosty léta
vytlačil už rubáš šedý,
luhy smutní — naposledy
bolně sobě pozavzdychla
unavená země-máti:

čas je spáti — čas je spáti —

Dva mladí pinguini (tučňáci) také klidně hledí na fotografa.

Jan Valoušek:

Datel.

V Zeleném, ve statku na humně mezi ovocnými stromy stála hruška — máselka. Avšak toho roku ovoce na ní bylo zakrnělé a nezralé padalo a listy její předčasně žloutly. Hospodář a majitel humna od jara několikrát se zastavil u hrušky a zkoumavě ji prohlížel a tvářil se vždy starostlivě. Hruška očividně chřadla, nejspíše asi do roku uschne docela. Co je jenom toho příčinou? Na podzim byla olíčena vápnem a hlinou jako jiné stromy, aby jí kůra omládlá a hmyz pod kůrou zimující zničen. A přece to nepomohlo!

Ve žně na hrušeň se zapomnělo. Potom stohy vymlácené slámy zakryly k ní přístup.

Jednoho odpoledne v srpnu seděli jsme na humně pod starou jabloní. Vtom cosi nad hlavou zašumělo. Byl to krásný pták, větší holuba. Kropenaté břišní peří a nezvyklost jeho přítomnosti nás rázem upoutala. Toť největší druh datlů. Datel opsal několika kruhy humno, jako by měl cos vyhlédnutého za kořist. Ale než se kdo nadál, jako střela slétl na hrušeň. Ve výši poloviny pně drápky objal strom, zkoumavě prohlížel kůru, poskočil ještě o něco výše a silným zobákem do ní udeřil.

Třísky z kůry v minutě padaly k zemi, jako když sekerkou osekává. Byla to práce nemalá. Co jen datel pod kůrou hledá? Objevilo se bílé dřevo hrušky a v něm díra velikosti hrášku. Datel vnořil zobák do díry, ale nedostal se do hloubky. Začal tedy díru rozšiřovati. Dílo už se tak nedaří jako u povolné kůry, a datel chvílemi odpočívá. Klovy jeho do hrušky jsou odměřené, až zuřivé. Po chvíli úmorné práce vnořil zobák až po očka do díry. Chochol a peří datlovo se zježilo. Ve vteřině vytáhl bílého červa, dlouhého jako housenka, který na místě propadl do jeho hladového žaludku. Zasloužil si této pochoutky. Nato rozepjal křídla, vznesl se do výše, zakroužil nad humnem a ztratil se z obzoru.

„Kdo by to byl řekl, že hruška má červa,“ pravil hospodář s podivem. „Na všechno možné jsem myslel, ale na to jsem si nevzpomněl. Datlova operace se skvěle zdařila.“

Ránu na hrušce hospodář natřel vápnem a hlinou, aby motýl nezasadil tam nové škůdce.

Na jaře hruška jako nově vzkříšená nasadila plno květu, její listy od těch dob bývají tmavozelené a ovoce bývá pochoutkou mladým i starým. Datel těší se největší přízni hospodářově.

J. V.:

NA SV. MARTINA.

Na svatého Martina
smutný celý kraj;
kouřívá se z komína —
dávno odlét' máj . . .
Svatý Martin jako vždy
zimou povede

a na bílém koníčku
i k nám přijede . . .
Každý z nás ho uvítá
pěkně vesele;
sněhuláčka udělá,
jako z koudele . . .

K. V o j e n :

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování.)

První lodní poručík, k němuž byl Petr přiveden, zadíval se ostrým zrakem zkoumavě do jeho tváře.

„Kapitán mi řekl, že jste poněkud prostého rozumu,“ pravil po chvíli. „Ale váš obličej mluví o jiném. Zdá se mi, že se ve vás skrývají pěkné schopnosti. Doufám, že se ve vás nezklamou a že z vás bude jednou statečný mladý muž!“

Srdce Petrovo se zachvělo blahou radostí při těchto slovech. A jeho vůle se rozhodla, že dokonale vyplní očekávání poručíkovo.

Brzy začali se scházeti na lodi také ostatní kadeti. Přišel také kapitán Mistral a rozkázal, aby se všichni shromáždili na palubě. Oči jeho hleděly přísně, když je oslovil: „Pánové, slyšel jsem, jak někteří z vás mluvili o mně k jednomu z vašich nezkušených druhů. Musím se vás tedy na něco veřejně otázati. Doufám, že mi odpovíte podle pravdy a svého svědomí. Nuže, pozor! První otázka: Dal jsem někdy některému kadetovi vyplatit padesát ran holí za to, že nenapsal týdenní zprávy?“

„Nikoli!“ zvolali všichni jakoby jedněmi ústy. Z jejich tváří zírала však úzkost.

„Dal jsem některému kadetovi vyplatit pětadvacet za to, že měl nachovou pásku u hodinek?“

„Nikdy!“ zaznělo opět mocným hlasem.

„Zemřel někdy na mé lodi některý kadet z přílišné námahy?“

„Nikoli!“

„Nuže, dobře!“ pravil kapitán. „Ale teď bych rád věděl, kdo z vás líčil takhle nesprávně mou povahu ve veřejném hostinci. A dále ať se dobrovolně přihlásí, kdo nutil toho nezkušeného dobráckého hochu, aby v souboji vydával v nebezpečí svůj život!“

Kadet, který měl souboj s Petrem, vykročil ke kapitánovi a omlouval se: „Pistole byly nabity jen prachem bez olova. A všechno to bylo jenom žertem!“

„Ano, ale žertem velmi špatným! Kdyby se takový žert opakoval, musil bych jej hodně přísně potrestat. Ale je tu ještě něco horšího. Ptám se vás: je dovoleno žertovati takhle i s dobrou pověstí vašeho kapitána? Kdo z vás se opovážil vykládati o mně tak nízké pomluvy?“

Mnozí klopili hlavy, ale žádný se neodvážil přihlásit.

„Bojíte-li se upřímně přiznati,“ pokračoval přísně kapitán, „pak mi nezbude než zeptati se samého účastníka vašeho hloupého žertu. Pane Petře, jmenujte mi ty pány, kteří se nejvíce snažili mě tak veřejně pomlouvat?“

Petr nechtěl žalovat a zvláště ne na ty, kteří se po souboji chovali k němu tak přátelsky. Proto pravil: „Pane kapitáne, dovoluji, abych se na celou věc díval tak, jako bych vám ji svěřil jen důvěrně.“

Kapitán dal se do smíchu. „Důvěrně? Kdopak to kdy na světě slyšel, aby kapitán hovořil důvěrně s kadetem?“

„Jako kapitán a kadet nikoliv,“ spěchal Petr s vysvětlením. „Ale jako dva — čestní mužov!“

Kapitán i první poručík znovu se zasmáli.

„Jenom panu Petrovi můžete děkovat, že se to tak lehce pro vás končí,“ mluvil kapitán ke kadetům. „Vím, že jste jen žertovali, když jste mě líčili svému novému druhu tak hrozně. Ale často to, co se řekne žertem, berou druzí zcela opravdově a roznášejí to jako pomluvy. Pan Petr vás zachránil od přísného trestu, proto očekávám, že aspoň z vcěčnosti nedovolíte si s ním tak pošetile žertovat . . .“

Kadeti se rozcházelí hodně stísněni a pokořeni. Někteří stiskli Petrovi ruku a poděkovali mu i vlídným pohledem. Slovo kapitánovo vzali si k srdci a třeba se ani později nevyhýbali žertům, Petra si vždy vážili a ho šetřili.

2. PO PRVÉ NA ŠIRÉM MOŘI.

Brzy po příchodu Petrově na loď vydal kapitán rozkaz, aby zítřejšího dne bylo všechno připraveno k vyplutí na širé moře. „Neptun“ měl uloženo odebrati se rychle do Biskajského zálivu a tam chytati nepřátelské lodi.

Kadeti uvítali tento rozkaz s radostí. A také Petr se už těšil na plavbu po moři, jež se nyní mělo státi jeho druhým domovem. Ale zanedlouho dostavily se obvyklé následky mořské plavby: začal pociťovati ve svých útrobách náramnou nevolnost, takže musil odejít do kajuty. Lehl si do visuté rohože, ale bolestí stále přibývalo. Nemohl jíst ani pít, seslábl tak, že nemohl stát ani chodit, zdálo se mu, že se blíží neodvratně poslední jeho hodinka. Měl — mořskou nemoc, která ho trýznila hrozně po šest dní.

Tu ho navštívil v kajutě kadet jménem Lukas. Byl to týž kadet, jenž se nedávno nabídl Petrovi za svědka v onom nešťastném souboji. Bylo mu líto trpícího druha a chtěl mu nyní pomoci.

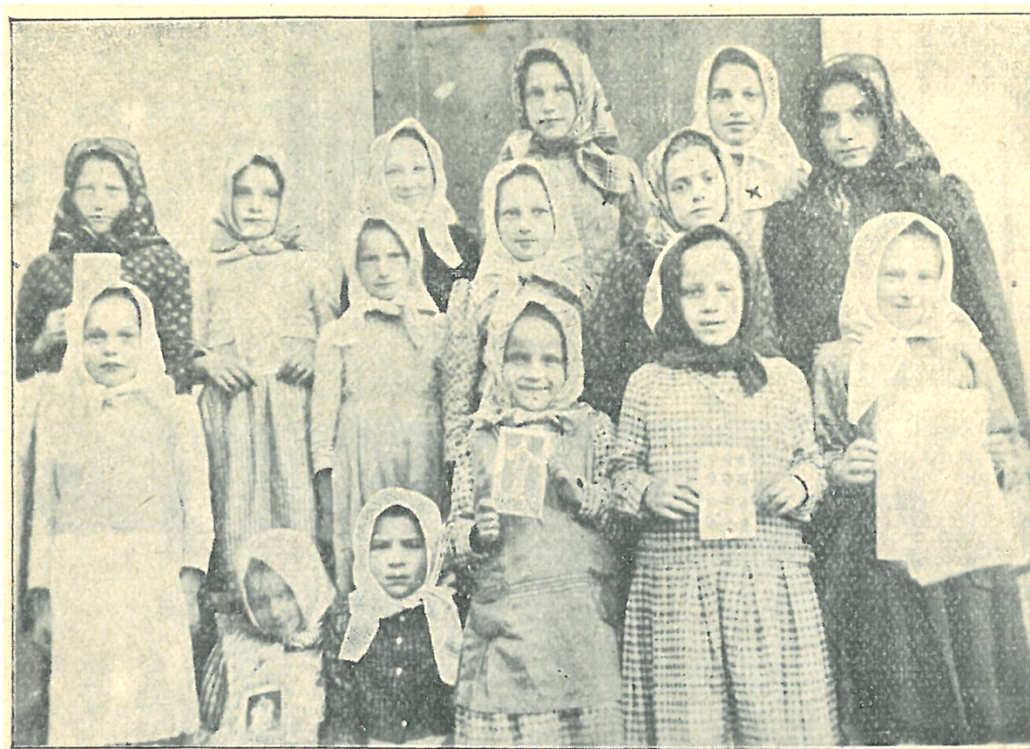
„Naříkat ti nic nepomůže,“ pravil důrazně. „Musíš se sám energicky vzchopit k nějakému činu. Proti mořské nemoci neznám lepšího prostředku nežli důkladný výprask . . .“

Petr se podíval udiveně na mluvícího přítele, ale ten se dal hned do své zvláštní práce: chytil kus provazu a začal bít jím tak nemilosrdně, že Petr vyskočil ze své rohože a chtě nechtě jal se vylézati po provazovém žebříku na palubu. Tam usedl k dělu a dal se — do pláče. Rány pálily, ale ještě více ho bolela myšlenka, že si kadet udělal z něho zase žert: našel si takovou lest, aby ho mohl ztrestat. A to učinil Lukas, který mu projevoval nejvíce náklonnosti. Co může očekávati teprve od ostatních?

„A já jako hlupáček nechám si všechno líbit!“ výtýkal si Petr, ale při tom začal již pociťovati v těle jakési osvěžení. A když večer ulehl, brzy klidně usnul a spal — po prvé za své nemoci — až do rána.

Lukas přišel ráno opět.

„Ještě nejsi docela vyléčen,“ pravil, když si Petr pochvaloval, jak se

Dívčí skupina horlivých členek „Díla sv. dětství“ a pilných čtenářek „Andílka“ v Žeravicích u Bzence.

Fot. Fr. Němec, žák I. tř. měšť.

spánkem posílil. „Mořská nemoc se ráda vrací jako střídavá zimnice. Ale brzy ji nadobro z tebe vyženu.“

A začal stejným způsobem jako včera. Petr se až svíjel bolestí, ale lék dobře účinkoval: rychlejší oběh krve snad způsobil, že mořská nemoc byla překonána. Spal celou noc a ráno pocítil velikou chuť k jídlu. Když ho Lukáš navštívil a chtěl ohledati jeho tepnu, pravil Petr: „Už toho není zapotřebí, jsem zcela zdrav!“

„Sláva, příteli! Moje medicina se tedy osvědčila, třebaš nestála ani halíře!“

„Laciná bylo, to je pravda, ale nejchutnější zrovna nebyla!“

„Dobrý lék nikdy není lahůdkou, Petře! Můžeš jen Bohu děkovati, žeš nalezl ve mně přítele, který tě má tak rád, že jest hotov rádně tě i spráskat, pomůže-li ti to ke zdraví.“

„Děkuji ti tedy za tvou lásku, Lukase, ale doufám, že už nebude potřeby dokazovati ji takovými p á d n ý m i důkazy...“

„Také doufám, neboť ses už dosti otužil proti mořské nemoci a za čas sneseš i něco horšího, než bylo to dosavadní kolébání mořských vln. Ale abys poznal, že má přátelská služba, kterou jsem ti prokázal tak rychlým vyléčením, byla opravdu ne z i š t n á, musím ti něco prozradit. Pokud jsi byl nemocen, měl jsem dovoleno vzít si místo tebe tvou porci masa a vypít tvůj grog. Kdybych byl sobecký, byl bych tě nechal ještě dlouho se trápit, aby můj blahobyt se hodně prodloužil. Ted', když jsi zdrav, vypiješ a sníš všecko sám, a já se musím spokojit jen svým obvyklým dílcem. Uznáš tedy, žeš nikdy v životě nedostal

tak nezištný výprask, jako tyto dny ode mne. Nyní ti však upřímně blahopřeji k uzdravení.“

Oba se vesele zasmáli, stikli si srdečně pravice a odešli k snídání. Petrovi chutnalo, jako snad nikdy dosud v životě.

Brzy se vpravil do svého povolání. Nebylo snadné, mělo mnoho obtíží a zodpovědných povinností, ale snažil se ze všech sil, aby jim plně dostál. Kapitán dovedl také oceniti dobrou vůli a promíjel Petrovi, když ho stihl občas nějaký nezdár.

Lod' doplula šťastně do zálivu Biskajského. Mnoho týdnů jím křižovala a chytala nepřátelské lodi. Několik jich již ukořistila, když přišel kapitánovi rozkaz od admirála, aby ihned odjel s „Neptunem“ do Středozemního moře, kde bude třeba jeho služeb.

Zpráva o tom vzbudila u lodní posádky nemalou radost. V zálivu Biskajském nikomu se příliš nelíbilo, protože tam zuří často kruté bouře. Také „Neptun“ několik jich přečkal a octl se nejednou ve velkém nebezpečí, že bude vichřicí sražen na skalisko, kde by se byl jistě ztroskotal.

Proto také kapitán Mistral rád odtud odjížděl do úžiny Gibraltarské. Zakotvili před anglickou pevností, která tehdy těžkými děly ovládala celou úžinu. Tam se zdrželi nějakou dobu, aby opravili poněkud „Neptuna“.

Jakmile se to stalo, dali se zase na cestu podél východního pobřeží španělského, až dospěli k pobřeží francouzskému. Nedaleko přístavního města Cette zpozorovali pojednou několik menších obchodních lodí francouzských. Toto loďstvo bylo chráněno dělovým člunem a kromě toho ještě baterií děl postavených na pobřeží, jež mohly s úspěchem čelit každému nepřátelskému útoku na francouzské loďstvo.

Tato baterie zahájila hned ostrou palbu na „Neptuna“, který se odvážil přijeti hodně blízko k pobřeží. Kapitán Mistral učinil tak úmyslně, neboť chtěl použití válečného práva a zmocniti se obchodních lodí. Sestrojil k tomu i zvláštní plán. Vyjel s lodí na místo tak vzdálené, aby mu neškodily střely z pobřežní baterie, potom dal spustiti několik člunů a rozkázal, aby se v nich usadila část lodní posádky. Tato posádka měla dospěti až k francouzskému břehu, udeřit útočně na baterii a zmocniti se jí, aby tak obchodní lodi pozbyly své největší ochrany a byly nuceny vzdáti se na milost „Neptunovi“. Kapitán prohlásil, že bude sám bedlivě sledovati tento odvážný útok.

Velitelem jednoho z těchto člunů byl ustanoven kadet Lukas, přítel Petřův. Když viděl, jak Petr jeví velikou chuť vyznamenati se nějak v boji s nepřítelem, vzal ho s sebou.

Francouzská baterie brzy ovšem zpozorovala blížícího se nepřítele a zahájila na něho ostrou palbu. Tři muži z lodní posádky zaplatili životem svou odvahou, ale ostatní mužstvo přirazilo až k pobřeží, vyskákalo ze člunů a seřadilo se hned k útoku. A útok se skvěle zdařil: smělym náběhem zmocnilo se mužstvo baterie, načež Francouzi uprchli.

Kapitán Mistral věděl, že za baterií nedaleko od břehu jest rozložena francouzská pěchota, která má ze zadu krytí dělostřelectvo a proto jistě bude usilovat o to, aby Angličany zahnala. Proto předem přikázal

Ministranti ze Žeravic u Bzence. Pan farář říká, že „takových“ ministrantů jako v Žeravicích, nenajde na celém světě. Nevíme, zdali nás tak chválí nebo haní. Poradte nám!

Fot. Fr. Němec, žák I. tř. měšť.

Lukasovi jako veliteli útočného oddílu, aby zničil všechna nepřátelská děla: měli podle tehdejšího způsobu zarazit silné hřeby do otvorů, jimiž se zapaloval prach v děle, a tak je učiniti nepotřebnými.

Proto útočníci hned, jak se jim podařilo zmocnit se baterie, zatloukli rychle děla a kvapně zase naskakovali do člunů, aby se vrátili na loď.

Vtom však zpozoroval kadet Lukas, že se ve spěchu zapomnělo na jedno dělo. Upozornil na to Petra a za jeho pomoci jal se hned zatloukati hřebík do otvoru zbylého děla, aby tak úkol kapitánem uložený byl dokonale vyplněn.

Ale ještě než byli hotovi se svou prací, zahřměla za nimi prudká salva — to francouzští pěšáci hnali se již útokem na ochranu ohrožených děl.

Lukas ohlédl se po svém příteli. Uzřel ke své hrůze, že ubohý Petr zasažen ranou leží v bezvědomí vedla děla. Ale Lukas nepozbyl ani v této nebezpečné chvíli rozvahy. Uchopil Petra, vložil si ho na záda a v největším trysku ubíhal s ním k břehu, kde právě ostatní mužové z posádky odvázáli člun. Ale nedoběhl se svým břemenem: několik francouzských vojáků je dohonilo a strhlo oba k zemi . . .

Ostatní vojsko francouzské zahájilo ostrou palbu z ručnic na anglické čluny, ale nedovedlo již zabránit, aby kapitán Mistral neprovedl svůj plán: zmocnil se rychle francouzských obchodních korábů i jejich dělového člunu a odjížděl s bohatou kořistí.

Odjížděl však bez Lukase a Petra.

(Pokračování.)

E d v. E l p l:

Jak se stal chudý sirotek králem.

V jedné vesnici mocného království žil sirotek Vilím. Lidé měli ho rádi, že byl hodný a uctivý. Již za útlého mládí hleděli mu nahraditi rodiče, kteří oba nešťastnou náhodou zahynuli při práci ve skále. Vilím byl k sousedům vděčný a měl všecky z duše rád. Nejvíce ho trápilo, že za ukrutného krále měli se všichni zle. Ten neznal žádného milosrdenství a běda, kdo by se byl prohřešil proti jeho krutým zákonům. Lidé musili robotovati jako nemá tvář až do úpadu. Nikdo nesměl ani hlesnouti, nebo kdo by se byl odvážil slovem zareptati, byl bez milosrdenství utračen. Což divu, že všichni poddaní za vlády tohoto hrozného krále byli nešťastni a že mnozí přáli si raději nežítí, než takové otroctví snášeti.

Sirotek pásaje v lese ovce, častěji vzpomínal sousedů, kteří tolik trpěli. „Kdybych já byl králem, zpřijemnil bych život všem lidem,“ říkával si v duchu a zadíval se směrem k městu, kde vládl nenáviděný král.

Jednou za pozdního léta pásal Vilím opět ovce na travnatém pahorku nad širokým údolím. A když tak spokojeně pohlížel na svěřené stádo, tu kde se vzal, tu se vzal, stojí před ním dědoušek dlouhých, bílých vlasů a vousů až po pás. „Slyším často nářek lidu, který jest nespokojen se svým králem. A hlas lidu — hlas boží! Králi sluší býti otcem a ne tyranem,“ doložil sivý dědoušek a zadíval se na Vilíma svýma milýma očima. Potom vyzval sirotka, aby šel s ním. Šli cestou mezi hustými keři, prošli stezkou mezi skalnatými stěnami, až zastavili se před jeskyní. Ačkoliv Vilím znal celý kraj daleko široko, o skalní díře nevěděl. Dědoušek uvedl potom sirotka do jeskyně, kde visel pěkný, stříbrný zvon. Oba pohlédli na něj a dědoušek vypravoval:

„Zvon tento je velmi památný. Našli jej tu za dávných dob lidé v zemi, ale dlouho nevěděli, jakou má moc. Jistý poustevník dal jej zavěsiti v této jeskyni. Chtěje Boha uctívati, zazvonil na něj. Ale jak se podivil! Sotva hlas stříbrného zvonku zakvílel po krajině, hrnulo se sem plno vojska. A jací byli to vojáci! Oděv jejich byl železný a leskl se jako ze stříbra. Poustevník byl jako u vidění. Konečně přišel k němu vysoký důstojník a tázal se, čeho si přeje. Když mu poustevník řekl, že zatím ničeho nežádá, ztratilo se vojsko jako mlha nad údolím.

Ještě jednou rozezvučel se zvon, a to bylo, když nepřítel z dalekých krajin zabíjel lid a páčil naše vesničky. Tehdy zahlaholil stříbrný zvon na poplach. A již hrnuli se z jeskyně železní vojáci a drtili nepřitele jako stroj. Již dlouho nebylo třeba na zvon zvoniti. Až teď je jinak! Zazvoníš-li jednoho dne, přivoláš tolik vojska, že přemohou vojsko královo a tebe posadí na královský trůn. Stane-li se tak, buď dobrým králem svému lidu a budeš šťasten“. Po těch slovech zmizel dědoušek jako stín. Vilím nasbíral si v jeskyni bílých kaménků, kterých bylo v jeskyni plno. Naplnil jimi kapsu, aby našel, až bude potřeba, cestu

do skalní sluje. Když se z ní vracel, pouštěl občas kámen na zem. Tak dostal se zase ke svému stádu, kterého zatím hlídal ostražitý pes.

Zatím co byl Vilím ve skále, prožívali občané vesničky trudné chvíle. Biřiči královi vybírali násilně od lidu dávky. Odváděli ze chlívů poslední dobytek a běda, kdo se jim vzepřel. Nešetřili ran, které dopadaly na těla ubohých osadníků.

Když se Vilím dověděl, co se stalo, umínil si, že učiní tomu trápení konec. Po celý den toulal se po lesích. Teprve k večeru vydal se k jeskyni. Troušené bílé kamínky svítily za večerního soumraku jako hvězdičky. Tak dostal se až do jeskyně, v níž visel zázračný zvoněk. Vilím vzpomínal svého smutného mládí, vzpomněl zvěčnělých rodičů a prosil v duchu svoji matičku, aby mu byla v nastávajících vážných chvílích andělem strážným.

Potom uchopil se řetízku od zvonu a po chvíli rozléhaly se údolím pronikavé zvuky zvonku. Pojednou rozlehla se jeskyní rána, jako by zapraskala nejsilnější brána, a již hrnuli se všude kolem něho vojáci a táhli stezkou mezi skalami do údolí. Potom stanul před Vilímem vysoký důstojník a tázal se ho, čeho si přeje. „Odstraňte nelidského krále!“ odpověděl tento.

Vojsko hrnulo se k městu. A bylo ho tolik, že nebylo viděti jeho konce. Zvon hlaholi' pohrůžně tichou nocí, jako by byl soudný den. Marně snažil se král tyran udržeti hlavní město. Vojsko jeho více hrůzou nežli bojem dalo se na útěk a ustrašený král opustil hrad. Potom velitel železného vojska uchopil sirotka za ruku a vedl ho na trůn. Lid venku shromážděný byl pln nadšení a radostně uvítal nového krále, jemuž provolával hlučně slávu. Vždyť vyplnilo se jeho přání, že odstraněn byl nenáviděný král. Vilím byl panovníkem dobrým. Nezapomněl své chudoby a pomáhal všem, jak jen mohl.

Jen ještě jednou rozezvučel se stříbrný zvon, ne však, aby svolal železné vojsko, nýbrž aby dal znamení lidu, že zemřel dobrý otec všech, nezapomenutelný král Vilím, o jehož dobrotě dlouho se vyprávělo.

Co jsme si zapamatovaly o spolku „Dílo sv. dětství“.

(K obrázkům na stránce 77. a 79.)

Tichoučko bylo v VI. třídě žeravské, když jsme si z „Andílka“ přečetly článek o katolických misiích a p. farář vyprávěl o spolku sv. Dětství.

Svatých míst, po nichž chodil Syn Boží, i hrobu zmocnili se mohamedáni. Jindy tak stateční rytíři křesťanští neměli chuti k nové výpravě. A tu se stalo něco neslýchaného. 15.000 francouzských dětí, vedených pastýřským chlapcem Štěpánem a 20.000 německých dětí

pod vedením desítiletého Mikuláše spěchalo s vlajícími prapory a písni na rtech osvobodit hrob Spasitelův!

Skončilo to však smutně. Francouzské děti dostaly se do rukou otrokářů, kteří je rozprodali, a německé děti, pokud nepomřely v zasněžených Alpách, vrátily se s nepořízenou.

Dnes už je Boží hrob v rukou křesťanů. Ale misionáři chtějí dobýt Kristu Pánu celý svět. Při tom nesmějí chybět děti. A opravdu — přes 11 milionů katol. dětí, sdružených v nejkrásnější spolek „Dílo sv. dětství Ježíšova“ — dle svých sil pomáhá. U nás je to dosud málo známo. Sv. Otec si vloni stěžoval, že děti z Čsl. republiky nenasbíraly ani polovici toho, čím přispěly děti z malého a chudobného ostrova Malty.

Jak bylo založeno „Dílo sv. dětství“?

V minulém století dovídali se v Evropě od misionářů stále více o smutném životě dětí pohanských. Šlechtný biskup Forbin-Janson, který to viděl na vlastní oči, vyzval všechny katolické děti do nové křížácké výpravy. R. 1843 zavolal po prvé a hlas jeho uslyšeli brzo i za hranicemi francouzskými.

Za vůdce dal nám božské dítě — Ježíška, abychom se pod jeho vedením sami zdokonalovali a svými obětmi, modlitbou a almužnou přispívali k vykupování, pokřtění a křesťanskému vychování pohanských dětí.

Pomůžeme-li tedy, aby Ježíšek byl v naší vlasti více milován a aby se stal „světlem k osvícení pohanů“, pak je to jistě něco krásného a radostného.

Když je v obci aspoň 12 účastníků, tak je „Dílo“ založeno. Skupiny po 12 jsou ke cti 12 let dětství Ježíšova. V prázdniny nás bylo 35. Denně se modlíme při mši sv. hlasitě „Zdravas Maria“ s přídavkem: „Svatá Panno Maria, oroduj za nás i za ubohé dítky pohanské!“ Někdy přidáváme i modlitbu k sv. Terezii. Před kostelem si přilepíme na zvláštní pohlednice misionářské známky. Za 60 zakoupených známek dostaneme krásný obrázek.

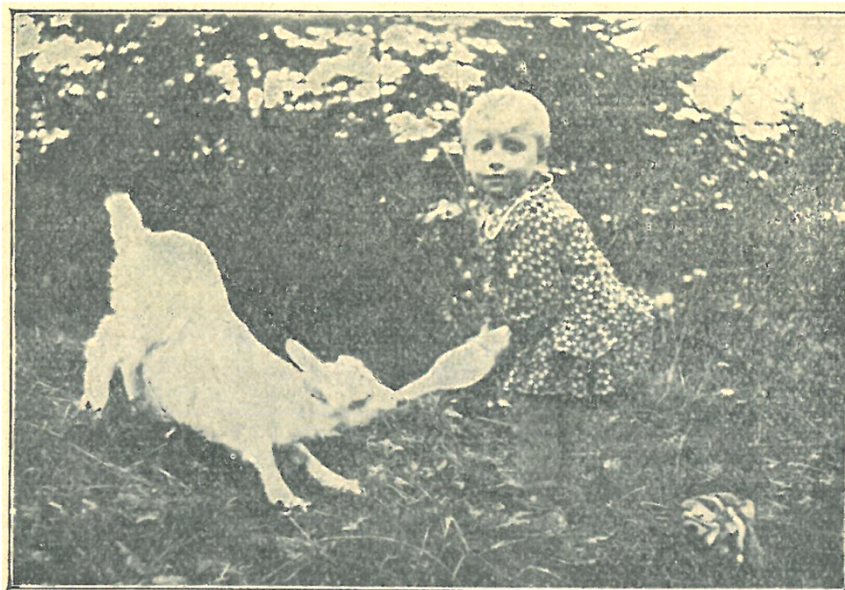
Jako velká řeka sbírá se z malých potůčků, tak malé dětské příspěvky vytvoří do roka velmi slušný obnos, za nějž se už dá mnoho vykonat. Tak v r. 1929 nasbíralo „Dílo sv. dětství“ přes 30 milionů korun. Půl milionu pohanských dětí v nejrůznějších sirotčincích, školách, dílnách se živí, šatí a vyučuje z těchto našich příspěvků. Chlapci Jandáskovi si skládali peníze a sami si vykoupili a nechali pokřtít na jméno Alois chlapečka až na ostrově Madagaskaru u Afriky. Potom hledali na mapě, kde asi běhá jejich černý bratříček.

Tak se učíme zeměpisu, šetřit, pomáhat dětem k sv. víře a svátostem. Zde na obrázku nás několik máte. Jenom že Jindřišce vítr sbírá známky a naše „živé stříbro“ Rozka hýbá hlavou i při fotografování.

Všem pěkný pozdrav zasílají

Marie Urbánková a Anež. Kozumplíková ze Žeravic.

Fotografická soutěž č. 3.

Dva dobří přátelé.

Fot. Ant. Bureček, Háj.

Slepička a kohoutek.

Slovinská národní povídečka.

Byli jednou slepička a kohoutek a šli na lískové oříšky. Kohoutek vyletěl na větvičku a slepička mu řekla: „Hod' mi jeden oříšek!“

On jí ho hodil, ale vyrazil jí při tom očko. Slepička mu řekla: „Jen počkej, kohoutku! Proč jsi mi vyrazil očko?“

Kohoutek řekl: „Proč mi koza okousala keříček?“

Koza řekla: „Proč mi pasák nebránil?“

Pasák řekl: „Proč mi mlynář mouku neumlel?“

Mlynář řekl: „Proč mi vlk všechnu vodu vypil?“

Vlk řekl: „Proč mi slunko pořád kůži pražilo?“

Slunko řeklo: „Protože mi Bůh nařídil.“

Přel. Otto F. Babler.

Pozornost ke zvířeti.

Angličané jsou známi svou láskou ke zvířeti, která se projevuje ohleduplným jednáním i v případech, kdy se takovéto jednání snad poněkud přičí lidským zájmům. Malý příklad takovéto vlídnosti vůči zvířeti čteme v londýnském deníku Daily News¹⁾.

Na konci Knightsbridge²⁾, kde se křižuje několik ulic, objevila se kočka s dvěma velmi malými koťaty, které by, jak se zdálo, byla ráda přenesla ke kterémusi domu na kensingtonské straně.

¹⁾ Čti: dejly nūs. ²⁾ Čti: knajtsbridž.

V pouličním ruchu nastala malá přestávka, která jí umožnila, aby vzala jedno kotě do úst a přenesla je přes ulici. Pak přivalila se opět záplava motocyklů a aut. Na jedné straně široké ulice běhala zoufalá matka sem a tam, na druhé straně žalostně mňoukalo opuštěné kotě.

Vtom si toho povšimnul dopravní strážník, který tam konal službu, dal znamení svému kolegovi na druhé straně, a oba pozvedli ruce s bílými rukavicemi.

Kočka ihned použila té příležitosti, přeběhla přes ulici, popadla kotě a rychle je přenesla, zatím co vozidla londýnské ulice jenom čekala na znamení k další jízdě.

O. F. B.

L. K u l i č k a:

Početní úkol.

„Hoši, který umíte nejlépe počítat?“ zeptal se jednou chlapců strýček Ludvík.

Hoši se chvíli dívali jeden na druhého — ale pak jednohlasně odsoudili Frantíka. Ten umí nejlépe.

„Tak dobře, Frantíku, ale počítej dobře,“ pravil strýček, „já ti řeknu, kdy ses narodil.“

To přec není možné, usmívali se chlapci, a Frantík se tvářil vítězně: to přece strýček neuhodne. Ale strýček už začal:

„Mysli si den, kdy ses narodil, násob ho dvěma; pak připočti k tomu pět a celé číslo násob pěti. A teď k tomu připočti číslo měsíce, v němž jsi narozen (leden je první, tedy 1, únor druhý, tedy 2 atd.). A teď mi pověz, které číslo ti vyšlo — a já ti povím, kdy ses narodil.“

„92“, vyhrkl Frantík.

„Tak jsi narozen 6. července,“ s úsměvem odpověděl strýček.

„Jak je to jen možné? A je to přec dobře!“

„Tak dej pozor, já ti to poradím. Od onoho čísla, které ti zbylo, odpočítej 25 — a číslo, které ti zbude, hned ti ukáže den narození. Tedy 67 — to první číslo je den a to druhé měsíc. Ale zůstanou-li poslední číslice jednička nebo dvojka, je možné i jiné vypočítání. Ukáže-li se obyčejné počítání špatné, tak odečti od datum dne jedničku a přidej ji před poslední číslici. Vyjde ti 11, nebo 12 — a teď je to docela jistě správné. Tady máš příklad:

Někdo je narozen 5. dubna. Počítá tedy: $5 \times 2 = 10$ a $5 = 15 \times 5 = 75$. K tomu číslo měsíce (duben je čtvrtý — tedy) $4 = 79$.

To číslo ti oznámí. Od toho čísla potichu odečteš 25 a dostaneš 54. První číslo značí den, druhé měsíc. Řekne-li ti, že to není správné, můžeš odpovědět, že špatně počítal.

Vyjde-li však číslo 96 — tedy bez 25 = 71 — a tu je dvojí možnost. Buď se narodil 7. ledna, ukáže-li se to nesprávné, odečti od čísla dne (od 7) jedničku a přidej ji před číslo měsíce (před 1) — a vyjde ti 611, tak se narodil 6. listopadu. Tak je to docela jisté.“

A teď, hoši, vypočítejte svému kamarádovi, kdy se narodil!

Z Mařčina zápisníku.

Jak se naše koza učila číst.

Vrátka od domku, v němž jsme bydlely, se dala lehko otevřít. Ale byt jsme měly zamčený. Jelikož jsme přišly každá jinou chvíli domů, dávaly jsme klíč na okýnko od chléva, ale až dovnitř. Do školy jsme chodily asi 1/2 hodiny od nás vzdálené. Také jsme v oné dědině nakupovaly. Ten den jsem měla uloženo, koupit mouku, krupici kávu, cukr a hrozinky. Kupec nám obyčejně trošku „Rokstroksu“ přidal, což bylo to nejlepší.

Svůj nákup jsem dala ke knížkám do „sotůrku“. Nosily jsme takové slamené brašny a říkaly jsme jim „sotor“. Maminka nám je obšila látkou, aby prý se sláma hned neroztrhala. Měla jsem tam čítanku, početnici, katechismus, tužku a asi dva sešity. Vesměs knihy vypůjčené, ba i ty sešity byly od p. učitele.

Cestou ze školy už jsem viděla děti si hrát na vlka a ovce. Při takové hře jich není nikdy dost. Přijdouc domů, nikdo doma. Sestra byla už v lese na šiškách a vzala klíč s sebou. Když jsem tam klíč nenašla, vstrčila jsem sotůrek i s nákupem do okna na místo, kde ležival klíč, a už jsem byla mezi dětmi. Sestra mne potom zavolala a chystaly jsme spolu mamince a druhé sestře (ta ač ne 13letá, chodila přes léto s maminkou do práce a v zimě do školy) večeri a na můj „sotůrek“ žádná nevzpomněla. Až přišla maminka a ptala se, kde že mám nákup, teprv běžím pro milý sotůrek. Ale nenahmatala jsem ho. Jdu proto do chléva, ale to byla podívaná! Dala jsem sotůrek asi dál, než bylo potřebí, tak dostal převahu, spadl dolů a koza, co jí chutnalo, měla už všechno sežrané, i knihy z polovice také, a co nebylo sežráno, bylo ve stavu tak ubohém, že

opravdu ani jedna deska od knihy, ba ani ten sotůrek se už nemohl upotřebit.

Maminka nad tím vším lomila rukama, to že jsou knihy vypůjčené a co si teď počnem. Ach, to bylo slzí! Nebila mne, ale musela jsem jít k p. učiteli a za p. kaplanem, co mám dělat, že nemám knihy. Pan učitel s hrozným přísným obličejem mi rázně řekl, že když jsem tak nepozorná na cizí věci, nic mi nepůjčí. A zas hrozný pláč. Velebný pán byl sice mnohem mírnější, ale co prý udělá p. učitel, udělá těž. Než se zřetelím na své jedničky od začátku školy dostala jsem knihy opět vypůjčit od obou. To se ví, že pan učitel se mne často ptal, zdali mi koza nesežrala učení a jak umí už číst.

M. Kosíková, Brno.

Jedenáctileté děvče na Mont Blancu.

V druhé polovici měsíce září podařilo se 11letému anglickému děvčeti Wilkinsové vystoupiti na vrcholek hory Mont Blancu, tedy do výše 4810 metrů. Tím překonalo rekord pokud jde o stáří, neboť dosavadní nejmladší sportovec, který vystoupil na Mont Blanc, byl chlapec Stratton, který jest o 2 měsíce starší nežli Wilkinsová.

Nezaměstnanosti a bída bude se opět stupňovati v podzimních a zimních měsících. Sv. Otec Pius XI. vydal na den sv. andělů strážných zvláštní okružní list, ve kterém vybízí všechny věřící, aby dle možnosti pomáhali mírniti bídu svých těžce postižených bratří a vyplnili tak největší příkázání křesťanské lásky. Uvažujte, jak byste mohly i vy ve svém okolí pomoci méně šťastným než jste vy, a vaše srdce najde jistě dosti cestiček, jimiž třebas nenápadně, skromně a tiše chodí bliženská láska. Vzpomeňte si na příklad děvčete, o kterém jsme vloni přinesli článek „Zlaté srdéčko“!

Všimněte si článku o Díle sv. dětství v Žeravicích. A máte-li již také jinde zavedený tento nebo jiný podobný náboženský spolek, napište nám, jak pracujete a jak se vám vaše práce ve spolku daří. Bude to jistě zajímati také děti v jiných místech a povzbudí je to k následování. Bylo by dobře, kdyby se ve všech farnostech horlivé katolické děti

— a k takovým náležejí, jak doufáme, všichni čtenáři našeho časopisu — sdružily v nějakém náboženském spolku a tak se navzájem povzbuzovaly k častějšímu přijímání svátostí, upevňovaly své katolické sebevědomí a připravovaly se k činnému, vpravdě křesťanskému životu!

Záhonek mladých.

Na Dušičky.

Na Dušičky světla planou —
mnohým na hrob slzy skanou,
zašumí nad hlavou lípa,
oživne zas bolest skrytá —
oživne a dlouho bolí,
ani čas ji nepřebolí.
Jako bouře zaburácí —
jako vítr zas se vrací,
jako stín jde všude s námi,
i za noci k nám se sklání.
Hvězdička na nebi svítla,
světlem svým až v duši vnikla,
zasvítla nad topoly,
ozářila staré boły,
ozářila kříž u cesty
v den Dušiček na rozcestí —

Václav Tatranský.

Lež má krátké nohy.

Maminka měla na půdě uschované sušené hrušky, které má sestra měla velice ráda. Jednou maminka ji poslala na půdu, aby donesla do ošatky mouky. Šla tedy na půdu, ale nejprve na hrušky a potom nabrala mouky a šla dolů, kde ji maminka netrpělivě čekala. Když přišla dolů, ptala se jí maminka, jestli tam nebrala hrušky. Ale ona zapírala, že ne, ne. Za chvíli na to sdělávala si zástěru a tu

najednou se jí hrušky vysypaly na zemi. Maminka to zpozorovala a řekla jí: „Lež má krátké nohy, daleko neujde!“ Sestra se dala do pláče a odprosila maminku, že již to víckrát neudělá.

A. Sláma, studující v Praze

V mluvnici. Měli jsme mluvnici. Skloňovali jsme podstatná jména. Náhle slečna vyvolala žáka F. a tázala se ho: „Podle čeho se skloňuje podstatné jméno nožička. — Žák F. odpověděl: „Podstatné jméno nožička se skleňuje jako panička.“ Vesele jsme se zasmáli.

(Hanuš A. a Sobola J.)

Kniha.

Kniha je jak věrný přítel,
který nikdy nezradí,
nýbrž v době těžkých strastí
trpícím poradí.
Není proto bez přítele,
kdo má dobré knihy rád —
dobrá kniha bývá lepší
než pochybný kamarád.

A. V. K.

Hvězdná obloha.

Jak krásná jest obloha jasná,
když na ní září miliony hvězd!
Co krásší nad ni v tuto dobu,
co vznešenější jest?

Zářivě planou hvězdy zlaté,
každá svět dálný, nekonečný —
hlásají moc a slávu boží,
neb stvořil je Bůh svatý, věčný.

Vilemína Erbanová,
žákyně III. t. měšť. šk. v Koryčanech.

Otci.

Tvé památce, jenž poctivě jsi vedl
k pravdě a k práci žití mého běh,
jenž učil's vlast mne milovati:
co tobě, otče, v odplatu mám dáti,
by hodný tebe byl to vděk?
Za tvoji ruku plnou mozolů,
za čelo, na němž vráska do vrásky —
při vzpomínce je tak mi do bolu,
neb těžko žítí tvé mi bez lásky —
za všechno dobré, za naději a zmar,
otatíčku, přijmi vzpomínek mých dar!

Vilém Otoupalík, Troubsko.

Podzim.

Žluté listí opadává,
tiše šelestí,
umlklý les pohádku si
spřádá o štěstí.
Kvítí žlutne na zahrádce,
růžičky blednou,
přišel mráz a zulíbal je
tváří svou lednou.
Vítr divé písňe pěje,
ptáček nezpívá,
do kraje se mlha táhne
smutná, tesklivá.

Václav Tatranský.

Návrat.

Po dvou zas měsících
každý z nás ve školu se vrací.
Jde tiše za milou prací...
S ruměncem na lících,
s nádechem léta,

kteří všem se snědých tváří
jasností sluněčka září.
Z hluku všeho světa
jdeme za prací zas.
Ožila naše školička milá.
Ó kéž by nám usadila
též těch ruměnců jas,
kéž by je nám uchovala
na dlouhý, dlouhý čas,
aby vše jásaló stále v nás!
By trud zdolala!

Jar. Kar. Žižka, Č. Hora.

Ocún.

Smutný byl Dušiček den,
smutek šel krajem tich,
a smutek s hřbitovů vál
a smutek číšel z lích.
A s hůry díval se Pán
na širý světa kraj
a slovy církve zval:
„Človče kaj se, kaj!“
Vzpomínal na své tvory,
jež vzal byl do roka,
jak krále v kmentu drahém,
tak jeho otroka.
Vzpomněl si veliký Bůh
též broučků, kteří kdes
uboze hynou,
jichž domov luh i les.
Kdo zví o hrůbku jejich
a svíci vetkne naň,
by znáti bylo, kde ti
splatili smrti daň?
Í pousmál se Pán Bůh
a rukou pokynul
a ocún modrý zkvetl
tam, kde brouk zahynul.
Na hrobech svíce hoří,
sváteční kolem ruch,
na lukách, kde rov broučí,
plaménky zažehl Bůh.

Fr. Pěncík, Brno.

Ze strýčkovy mošničky.

Krátká úloha. Ve škole dostaly děti
za úlohu, vyličiti svou návštěvu u strýce.
Všichni žáci pilně píší, jen Ferdík sedí
se založenýma rukama. — „Ferdíku,
proč pak nepracuješ?“ — „Pane učiteli,
já už jsem hotov!“ — „Jak, tys už vy-
psal svou návštěvu u strýce?“ — „Ano,
pane učiteli!“ odpovídá Ferdík a po-
dává p. učiteli sešit. A p. učitel čte tyto
řádky: „Navštívil jsem svého strýčka,
ale nezastihl jsem ho doma.“

Založil si někam Amsterodam. Pan
učitel stěžoval si staré mamince na je-

jího Josefa. — „Tak co zas proved ten
můj uličník, pane učiteli?“ — „Včera
jsem ho zavolal v zeměpise k mapě
a on nemohl najít Amsterodam!“ —
„No jo, to je on! Já nevím, co si s ním
počnu! Kluk jinak hodnej, poslušnej,
ale hrozně nepořádněj! Večír si to asi
někam založil a ráno ve škole to ne-
mohl najít. To je on!“

Ve fysice. „Kdy povstane vzducho-
prázdný prostor, Holku?“ — „Když
cyklista vjede na hřebík, pane uči-
teli!“

(Tyto žertíky zaslala S. Housková):

Jak se perou. Matka: „To jsi se jistě pral s Karlem! Šaty jsou potrhány a budu ti musít koupit nové!“ Syn: „To nic není, maminko! Měla bys vidět Karla. Myslím, že jeho maminka si musí koupit nového hošíčka!“

Dědeček musí být vděčný. „Dědečku, od kdy jsi mým dědečkem?“ — „Od té doby, co jsi se narodil.“ — „A kdybych se nenarodil, nebyl bys dědečkem?“ — „Ne, to bych nebyl.“ — „Poslyš, dědečku, nemohl bys mi za to něco dát?“

Jak ho má ráda. „Dědečku,“ žvatlala vnučka, objímajíc ho, „kdybych byla tak silnou, jak tě mám ráda, a kdybych tě tolik stiskla, to bys byl potom mrtvý.“

Jak to chápe. Otec čte v novinách zprávu o 16letém výrostku, který ukradl v mlékárně několik lahví mléka, a končí: „Mladík byl dán pod policejní dozor.“ Malá dceruška pozorně naslouchala a namítla: „Proč mladík, tatínku? Vlastně by měly přijít pod dozor láhve s mlékem, aby je žádný neukradl!“

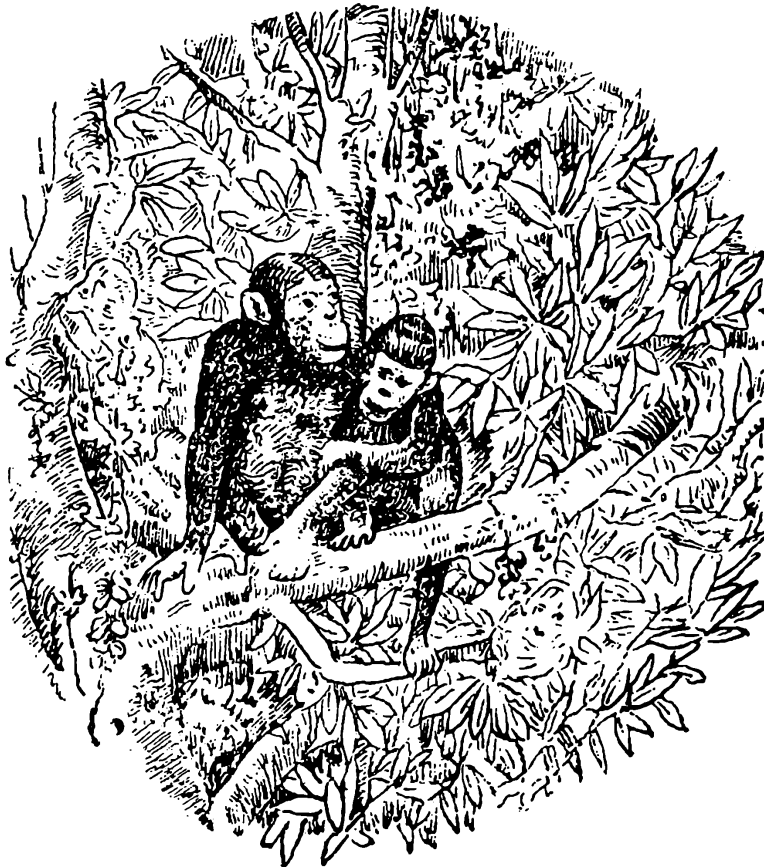
Americká. Pepíčkoví se nechce jít do školy a proto si umíní, že panu učiteli

zatelefonuje. Tatínek mluví hodně hlubokým hlasem a Pepíček ho dovede napodobiti. Pak volá telefonicky školu: „Prosím, omluvte Josefa Berana, je nemocen!“ — „Ták,“ odpovídá učitel. „Kdo je, prosím, u telefonu?“ — „Můj otec,“ zapomene se Pepíček.

Slunce. Slunce vychází z rána zleva. Večer zapadá vpravo. Kde zůstane v noci? Touto otázkou trápí se bratr a sestra, školáci. „Zcela jednoduše,“ míní Petr, „slunce běží v noci touž cestou zpět a vychází ráno zase na levé straně!“ — „Myslíš?“ nevěří Pavla, „ale to bychom sluníčko museli vidět, když běží zpět!“ — „Ty jsi ale hloupá! V noci je přece tma a není nic vidět!“

Ze školy. Učitel je se žáky návštěvou v zoologické zahradě. Přicházejí ke kleci se lvy. Učitel táže se žáka: „Proč má lev tak velikou hlavu?“ — „Prosím, aby nemohl utéci mříží ven!“

Hádanka. „Hádej, strýčku, co je to: má to tělo jako kočka, má to hlavu jako kočka a není to kočka!“ — „Kocour.“ — Pepík zklamaně: „To je škoda, já jsem myslel, že to neznáš!“

Kde jsou dvě črny opice?

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

RADOSTI ZIMY.

J. M. S v o b o d a :

Jak jsem našel přítele.

Slunný den zářijový chýlil se ke konci a tím první den školy. Začínal jsem třetí třídu gymnasia, nadto v rodišti, nebyl tedy pro mne počátek školního roku ničím zvláštním. Ale se zatajeným výsměškem jsem pozoroval „nováky“, venkovské chlapce, kteří začínali první třídu a s otevřenou pusou podívovali se rozlehlosti a výstavnosti našeho náměstí, z největších na Moravě. Po návratu z kostela převlekl jsem se do všedních šatů a vyhledával staré známé, abychom ještě užili posledního dne od školy skoro zcela prázdného. Odpoledne vyučování ještě nebylo, úloh teprve ne, ale mé volno bylo zkaženo rozkazem maminciným, jít s husami na panské strniště, aby vysbíraly zbylá zrnka, pokud nevzešla, a vzešla-li, aby si pochutnaly na silných výrůstcích.

Jak nudné zaměstnání! Zvláště když kamarádi pobíhali po městě a člověk musel sedět sám a sám! Knihu vzít s sebou, ani vidět, hned první den! Co tedy dělat? Na štěstí bylo blizoučko nádraží lokální dráhy. Vláček jako hračka pobíhal po kolejích, houkal každou chvíli, posuňoval bez oddechu, tedy z nouze aspoň obměna v suchopáru pasákova života.

Kolový plot dělal přehradu kolem nádraží, aby dobytek nemohl na koleje, avšak lidé podlezi snadno. Sedl jsem si tedy na břeh za plotem, husy maje za sebou, kde s veselým štěbetáním chroustaly výrůstky, a díval se na peron, kde se sešlo několik lidiček. Na lávce seděla starší žena a k ní se choulil asi desítiletý synek. Neslyšel jsem slov, ale poznal, že ho těší, každou chvíli ho pohládila a on si utíral oči jakoby úkradkem.

Jistě „novák“, myslil jsem si. Neměl jsem v prsou kámen, právě naopak, ale bylo mi směšné, že student tak pláče, když musí odejít na studie z domu. Nechápal jsem jeho bol, protože jsem ho dosud neprodělal.

Po opravdu dojemném rozloučení maminka mu odjela k Hodonínu a on stál ještě dlouho na nádraží a díval se směrem, kde mu zmizela i s vlakem.

Pamatoval jsem si jeho podlouhý obličej, poněkud shrbenou postavu a tmavé šaty a umínil si dozvědět se jeho jméno. Počal mne zajímat. Byl bych i na něho zapomněl, vždyť první dny školy přinášejí tolik nových dojmů, že se včerejšek zdá býti někdy dávnou minulostí. Ale stalo se toto:

Příštího dne večer přišla k nám paní Skybová a ptala se po mně. Přiběhl jsem ze světnice do kuchyně, zvědav, co mi chce. Řečná jako vždy, vždyť jsme bydlili s nimi po deset let v jednom domě a znal jsem ji od malička, vypravovala: „Máme studenta na bytě. Je z Lužic, sedlákův syn. Včera zrána přijel s maminkou, nechal si u nás kufr a balík a šel hned do školy a do kostela. V poledne si pochutnal na obědě jako my všichni. K večeru šel s maminkou na dráhu a když se vrátil, volala jsem ho k večeři. Prý nemá hladu. Řekla jsem si, jest to možné, kdesi asi spolu pojedli, tedy nemá chuti. Za chvíli jsem slyšela, že potichu pláče. Jdu se podívat, a on sedí na kufře a pláče a pláče. Těšila jsem ho, domlouvala mu, nadarmo, šel si lehnout, až jsem již dávno ležela. Ráno nesnídal, prý má z domu ještě jídla dost. Nejedl nic ani v poledne ani ke svačině. Jen sedí na kufře a pláče. Darmo jsem ho volala k večeři. Tak to přece jít nemůže. Prosím tě, pojď k nám na chvíli. Jsi chlapec jako on, snad si dá říci od tebe. Jinak napíše matce, ať si ho vezme domů, takový stesk je nebezpečný, ještě z něho onemocní.“

Vypravil jsem se s paní Skybovou k nim. Cestou mi pověděla, že se synek jmenuje František, že otec jest prý kostelníkem a že synek chtěl na latinské školy, aby jednou tak zpíval u oltáře, jak jejich pan farář. Tím můj zájem o něho stoupl, vždyť nechoval jsem i já takovou touhu v srdci od svého dětství?

Zvědav na toho ubrečeného „nováka“, vstoupil jsem směle do světnice. Jaký byl můj údiv, když jsem na kufře uviděl onoho studenta, který budil mou pozornost včera na nádraží? Několik vět stačilo, že se usmál a potom jsem večeřel s ním a chutnalo nám oběma dobře.

To byl počátek.

Do měsíce přibyl k naší dvojici ještě jiný „novák“, Alfons, brzo se přidal Pavel, všecko chlapani z okolí, takže naše paterice, s mým kolegou Ferdinandem měla pravidelně v prázdná odpoledne schůzku za městem, kde jsme užili vzduchu, sněhu, ledu a potom slunce s dostatek.

Z ubrečeného Františka stal se nejen dobrý student, ale statečný junák, pravé chrabré Slovačisko, a my dva skamarádili jsme se velice. Já jsem ho zachránil pro studie, protože by byl utekl domů, kdybych nebyl přišel k němu v onen osudný večer, a on mne zachránil před utopením.

Kolem řeky nebylo ohrady, jen tu a tam křoviny. Jen poblíž lávky asi deset metrů po obou březích stála sloupková ohrada. Z bujnosti, dnes to tak nazvu, tehdy bych to nazval z odvahy, chodil jsem často po ohradě od lávky až na její konec a otočil se opatrně na jedné noze a vracel k lávce. Mnoho tisíckrát jsem za děství prochodil po ohradě a nikdy se nic nestalo, ač rodiče mi stále připomínali, že jest to nebezpečné.

Tisíckrát se nestalo nic a po tisícáté a první přece. Ne, že bych byl nešikovnější než jindy. Ne. Ale byl-li jsem bujný já, byli i jiní.

Byl jsem právě v nejlepším, obracel se opět na jedné noze na kraji ohrady, když nepokojný a snad závistivý Pavel zatřepal náhle sloupky a já se zvrátil střemhlav do řeky.

Úlek byl dokonalý, nevypravil jsem z e sebe ani hlásky, jen žblunk

nutí vody dosvědčilo, kam jsem se zvrátil. Pavel s ostatními se dal na útěk obávaje se mých pěstí, až vylezu z vody, jen František, který byl tak dobrého srdce a viděl v kousku Pavlově nepěkný a hanebný žert, pospíšil k vodě a uviděl, že jsem padl hlavou přímo na dno, sice bahnité, ale přece dosti plýtké. Skokem byl ve vodě a v okamžiku mne jeho silné ruce, zvyklé i na nápor koní, vyhodily na břeh. Několik doušků kalné vody jsem s námahou vyplival, duše se při tom příšerně, ale ve chvíli bylo dobře. Zbabělý Pavel se dozvěděl teprve příštího dne, jak osudně mohl jeho hrubý žert skončiti.

Tím se naše přátelství s Františkem upevnilo na celá léta. Osud nás rozdělil do různých diecésí, podle našeho rodiště, když jsme dosáhli oba, po čem jsme od dětství toužili. Zajisté si vzpomene vřele na mne, až tyto řádky o sobě bude čísti. Byl to hodný, věrný přítel, jakých málo!

S. J e l e ň s k i :

Malá Miriam.

Biblická povídka. Přeložil Izram Chětjov.

(Pokračování.)

A skutečně byl již soumrak, když stanuli poblíž velké brány, pro Miriam tak památné. Psi patrně ještě nehlídali, když nezvětřili cizinců, ačkoliv přistoupili blízko a Dan vysadil Miriam, aby mohla pohlédnout přes zeď, co se děje v zahradě.

Dívčina stála na bratrově rameni, který ji držel bez námahy, a chytivši se za okraj zdi rozhlížela se dokola.

Náhle s tichým výkřikem se přikrčila, neboť zpozorovala, že právě v tu stranu blíží se Amos se svým přítelem, kterého patrně mýnil doprovodit až ku bráně, svítě mu olejovou lampou na cestu. Mladí lidé byli tak zaujati rozmlouvou, že žádný z nich nepostřehl nad zdí vyčnívající Miriaminy hlavičky.

„Dane,“ šeptla, „postav mne na zem, oni jdou právě sem, k nám.“

Dan splnil sestřino přání a oba tiše přitiskli se k ohradě, náhle nasmělí a nejistí, co činit.

Nyní bylo slyšet zřetelně hlas Amosova přítele. Rozmlouvající zastavili se na druhé straně zdi, přímo u brány, kterou skulinami prosvítalo světlo.

„Amosi, ty již nic nemluvíš, ale já vidím, že se stále ještě trápíš tím, co povídal Ježíš. Což nemáš jiných starostí? Anebo to po prvé mluví takové věci jakýsi Učitel? Nechť si mluví...“

„Slyšel jsem to po prvé ..“

„Jak to? A neslyšel jsi o Janovi od Jordánu, kterého zvali Křtitelem? Co on se namluvil proti boháčům! Až konečně na prosby Salomy rozkázal ho Herodes stíti... A ticho! A kde je nyní jeho volání?“

Amosa ta slova nedovedla ani přesvědčiti ani upokojit, neboť počal

S radostí střídá se někdy i pláč.

mluviti tichým, potlačeným hlasem, jako by odpovídal jen vlastním myšlenkám.

„Opustit sítě a lodi a jezero, které se nevzdělává, a ryby, které se nepěstují, jen loví a hubí — to je lehké . . . Ale opustit ty olivy, které můj otec sázel, ty datle, které tu zavedl děd, a vinice, které jsem já již obnovoval . . . To je zase jiná věc.“

„Jistě máš pravdu, Amosi . . . A nač o tom dlouho mluvit. Tu zemi dal nám sám Bůh. Vzpomeň, jak to povídá Mojžíš: „Neboť Pán Bůh tvůj uvede tě do země pěkné, do země potoků a vod a zřídels, na rovinách i horách vytryskují hlubiny řek, do země pšenice, ječmene i

vinic, v níž rodí se fíky a jablka granátová a stromy olivové, do země oleje a medu . . . A když budeš požívat a nasytíš se, máš děkovati Pánu Bohu svému za zemi neobyčejnou, kterou ti dal . . .“ A my máme tu zemi pěknou, neobyčejnou, tu zemi, kterou nám dal Bůh, opustit, a to proto, že to povídá Ježíš z Nazareta?!”

Amos nepřerušil přítele, pokud s velkým nadšením vypovídal pochvalu Zaslíbené Zemi, ale když skončil, odporoval ihned živě v pocitu přísné spravedlnosti.

„Nikoliv, Jcno, nikoliv. To, co ty pravíš, nepovídal Mojžíš o této zde zemi: Pereu nedal nám Bůh. My jsme sem přišli z tamodtud, ze Zajordání, a sami ji vzali, když nebylo nikoho, kdo by ji vzdělával, a z pustiny učinili jsme jakoby druhou rovinu Esdrelonu: úrodnou a kvetoucí a neobyčejnou . . . A proto — doložil tišeji — bylo by tak těžko se jí zřící . . . Ale kdo ví . . . ? Kdo ví, jak třeba jednat . . . ?

„Amosi, Amosi!“ zvolal popuzeně Jona, „pravím ti: přestaň na to myslet! Co chceš? O co ti jde . . . ?“

„O spasení, Jono . . .“

„Nemluv mi o tom více! Ani slova! Kdo povídá, že spíše projde velbloud uchem jehly než boháč do království božího, toho já neposlouchám . . . Jdi a spi klidně . . . ! Jitro ti dá lepší myšlenky . . .“

Brána zaskřípěla; Jona prohodil ještě několik slov a vzdaloval se rychlým krokem, míjeje v koutu zdi skryté děti.

Amos bar Hesli stál v otevřených vratech a zvedal vysoko nad hlavou plápolající lampu olejovou, aby posvítit příteli na cestu.

Světlo však zářilo jen na několik kroků, tak že neosvítilo Dana a Miriam.

Jona ještě zdáli volal na rozloučenou: „Szalom alejkha!“ (Pokoj s tebou!)

Na to Amos odpověděl tím, že zamával lampou.

A v té chvíli srdéčko Miriamino buchalo stále mocněji. Chápala, že nastala rozhodná chvíle přistoupení k Amosovi a splnění, co si ustanovila. A jako by jí nohy přirostly k zemi a ramena ke zdi, nemohla učiniti kroku ani odsunouti se od těch studených kamenů.

A teprve, když Amos ruku, třímající světlo, spustil dolů a ustoupil za bránu, Miriam, postrčena zlehka Danem, náhlým napětím vůle odeřvala se ode zdi, přiskočila a oběma ručkama zrovna zoufale chytila zavírající se vrata.

Amos se podivil tomuto nenadálému odporu, posvítit si a ihned poznal malou pastýřku, kterou včera zachránil před psy. Otevřel tedy vrata a udiveně se ptal: „Dítě, co tu v této době děláš? Zabloudila jsi?“

Miriam odpověděla pohybem hlavy.

„Proč jsi tedy přišla, ke komu?“

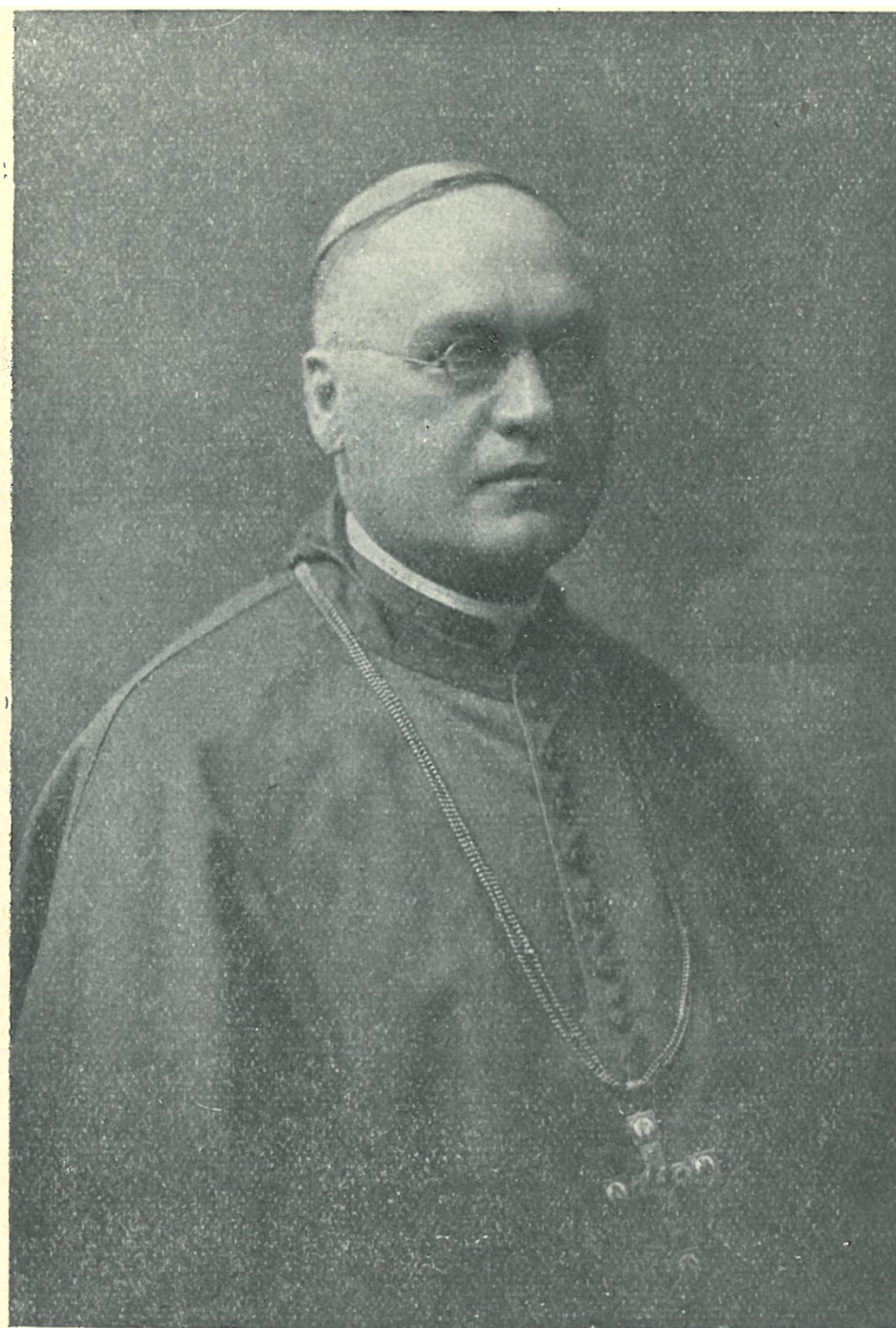
„K Amosu bar Hesli,“ vykotala dívčina, nevědouc, jak má vlastně promluvit.

„Jsem Amos bar Hesli, čeho ode mne potřebuješ?“

„Nic . . .“

„Co tedy?“

„Já chtěla . . . chtěla jsem jen povědět, že . . . že . . .“

Biskup brněnský Dr. Jos. Kupka.

Naše děti většinou asi nevěděly, že náš ndp. biskup je dosud jen světícím biskupem a správcem diecese brněnské. Teprve v říjnu, po více než 5 letech, byl jmenován sv. Otcem skutečným biskupem a koncem listopadu bude uveden slavnostně ve svůj úřad.

Ndp. biskup narodil se 7. května 1862 v Černé Hoře u Boskovic, kde byl otec jeho rolníkem a bednářem. Po studiích působil jako kněz v duchovní správě, jako profesor a vychovatel mladých kněží i jako spisovatel velkých náboženských spisů. Také svou došavdní horlivou činností biskupskou získal si všeobecnou úctu a lásku. Upřímně lnou k němu i naše děti, k nimž rád přichází do školy na svých visitačních cestách.

Jejich jménem přejeme svému vrchnímu pastýři, aby ještě dlouho spravoval svůj vysoký úřad k prospěchu katolického lidu a zvláště také naší katolické mládeže!

„Mluv, dítě, neboj se. Mluv, co jsi chtěla povědět . . .“

„Že . . . že tvůj přítel, pane, neopakoval ti všechna slova Ježíšova . . .“

„Co? Co to povídáš?“ zvolal Amos prudce. „Tys, dítě, tam bylo?“

„Byla . . . A když přítel tvůj již odešel a učedníci Ježíšovi divili se oněm slovům o jehle a velbloudovi a pravili mezi sebou: ‚Kdo tedy může býti spasen?‘ Ježíš jim odpověděl: ‚Lidem to nemožné, ale nikoli Bohu; Bohu je všechno možné!‘“

Tu znovu Amos pocítil, jak mu srdce bije a skáče v prsou. V náhlém, chvilkovém zemdlení opřel se o vrata, až závěsy zastenaly, a pozvednuv obličej vzhůru, k dalekým hvězdám, zašeptal jako by díkyčinění: „Ó, Bože! Bože všemohoucí a tak dobrotivý . . .“

Od hvězd zářících na nebi obrátil potom zvolna zrak ku dvěma malým hvězdičkám, planoucím v tváři malé dívčiny a pohlédl do nich s takovou tklivostí a pohnutím, že jí zajasnil se na ulekané tváři radostný úsměv.

Jaké to poklady soucitu a dobroty jsou ukryty v nejednom dětském srděčku!

„Jak se jmenuješ, dítě?“

„Miriam . . .“

„A ty jsi sem přišla, abys mne potěšila?“

Úsměv zhasl na dívčiných rtech a rózestřela se jí po tváři opět nejistota, když nesměle odpovídala: „Tys odešel, pane, tak velice zarmoucený . . .“

Amos pohladil Miriam po tváři; po druhé pohlédl na ni se srdečným pohnutím a řekl: „Nechť ti žehná Bůh, Miriam, na potěchu rodičům a bližním . . .“

Potom se sehnul a políbil dívku na čele, nevěda, že líbá vlastně stopy ruky Spasitelovy. Pocítil jen v té chvíli, že našel ve svém vzrušeném srdci cestu do nebe, přístupnou dokonce bohatým, a že vede ta cesta velkomyslností a milosrdenstvím; poznal, že ono „ucho jehly“ není strašným boháči, který se považuje jen za správce Bohem mu svěřeného majetku ku prospěchu chudých, vdov a sirotků.

V té chvíli dolétl k sluchu Amosovu a Miriaminu s větrem přicházejícím od dolin dupot cválajících koní. Zvuk ten uslyšel zároveň Dan, který vychýlil se z koutu zdi, aby vyhlédl, jací jsou to jezdci, zřejmě se blížící v tuto stranu.

Amos postřehl ho, vystupujícího znenadání z temnosti; vtáhl tedy dítě za bránu a sám postoupil vpřed, uchopiv rukojeť krátké dýky, kterou měl v záhybech pláště.

„To je můj bratr!“ zvolala Miriam. „On nechtěl, abych se sama vracela v noci . . .“

„Přístup tedy, chlapče,“ pravil již klidněji Amos, „a pomoz zavřít bránu. Nic dobrého nevěstí návštěva jezdců v tak pozdní době.“

Dan rychle přiskočil a zručně pomohl přirazit a zastrčit těžká a silně okutá vrata. Zároveň ozval se z hloubi zahrad štěkot psů a houkání strážců, kteří se počali rozcházet na noční stráž.

Amos silně zahvízdl a potom ihned zakrákal třikráte jako vrána.

Bylo to znamení svolávající strážce. Odpovídalo mu z dále krákání a zároveň silný štěkot psů, hrnoucích se ku bráně.

„Vezmi lampu a postav ji na zdi tak, aby osvětlila cestu před branou, my pak abychom byli ve stínu.“

Dan splnil rozkaz hbitě a dobře. Amos hleděl na něho, jak osvětlený plamenem drápal se po hromadě velkých kamenů, připravených k zatarasení brány pro případ útoku. Když chlapec stanul opět na zemi, náhle na něho promluvil: „Tys včera pracoval v mé vinici?“

„Ano, pane,“ odpověděl neochotně Dan.

„Neměl jsi pravdy v tom, co jsi žádal, ale měl jsi odvahu stěžovati si na to, proti čemu jiní, dokonce starší než ty, jen potichu reptali. Líbil jsi se mi. Jsi také tak odvážný v boji?“

Danovi zasvítily oči jako vlku. „Poruč, pane, aby mi dali dýku neb meč a přesvědčíš se...“

„Dobře!“

Ihned se Amos obrátil na vůdce nad strážemi, který první stanul u brány. „Tare, dej dýku tomuto mladíkovi! Jste zde už všichni? Roze-
stavit se podél zdi...!“

Dusot koní stal se v tom čase mnohem volnějším. Vždyť unavení koně nemohli jeti stále tryskem po dosti strmém úbočí. Zároveň bylo nyní možno dle úderů kopyt na kamenité cestě poznati, že jezdci, kterých dosud nebylo viděti, jsou dva neb nanejvýš tři.

Po krátké přestávce přinutili asi koně do běhu, neboť blížili se opět rychle a po chvíli vpadli do okruhu světla, které vrhala na cestu lampa, a násilím zadrželi zpěněné koně.

Amos, Dan a Tare pozorovali úzkými otvory v bráně každý pohyb příchozích. Nebyli to zločinci, neboť neustoupili z okruhu světla, nýbrž naopak seskočili s koní a neprodleně jali se bušiti na bránu.

„Odkud jste a co chcete?“ ptal se Amos.

„Jsme sluhové Natana bar Jesse a přicházíme k Amosovi bar Hesli s poselstvím a prosbou...“

„Otevřte bránu!“ rozkázal Amos. A když Dan a Tare rozkaz splnili, obrátil se k poslům: „Řekněte rychle, co potřebuje bratr mého otce, že vás vyslal s tak náhlým poselstvím?“

„Náš pán,“ mluvil starší z obou jezdců, „prosí tě, pane, o zbrojnu pomoc na dnešní noc. Neboť se dozvěděl, že tlupa Barabáše a Dyzmy, kteří byli zajati a budou ukřižováni v Jerusalemě, potáhne na útěku do Trachonidy poblíže našich usedlostí; může tedy pokusiti se této noci nás napadnouti.“

„Jak velká jest tlupa?“

„Asi třicet lidí.“

Amos se více neptal. Vyslal ihned služebníka, aby pospíšil ke správci a nařídil mu, že se má okamžitě dostaviti s deseti ozbrojenými sluhy na koních a přivésti jeho jízdného koně. Počal též vydávati Taremu, kterého zůstavil na stráži vlastní usedlosti, krátké rozkazy, jak má býti ostražitým a jak se má zabezpečiti před možným útokem.

„Pane!“ zvolal náhle Dan, „dovol mi táhnouti s tebou...“

„Ty musíš doprovoditi domů Miriam...“

„Doprovodím ji k prvním zahradám Beth Nimra, dále půjde už sama, a já tam počkám a připojím se k tvému průvodu, pane...“

„Nebudeš se báti, Miriam?“

„Ó ne,“ odpověděla rozhodně.

„Tedy jděte,“ odpověděl krátce Amos, celý již zaujatý jen myšlenkami na přípravu výpravy. „A tam řekněte,“ obrátil se k sluhům, „aby vzali jednoho volného koně a meč, luk a toul.“

Dan, rozradovaný a podnícený dobrodružnou příhodou, vedl Miriam tak rychle, že mu drobnými krůčky sotva stačila.

Když přišli na místo, kde se měli rozejít, zavěsila se mu sestřička na krk, zlíbala ho srdečně a přála mu, aby ho Bůh uchránil všeho zlého.

Městečko ještě nespalo. Ještě svítla světla v domech, ještě pohybovaly se tu i onde malé hromádky lidí, uvažujících o oné veliké události dne, jakou byl pobyt Ježíšův s učedníky a jeho slova, promluvená v domku rodičů Thersiných a později při setkání s Amosem.

Miriam mýjela tyto lidi rychle, dokonce jimi nepostřehnutá; spěchala domů, aby mohla vyprávěti matce a babičce o tom, co se stalo, a aby mohla co nejdříve na lůžko, neboť cítila únavu a ospalost tak velikou, že nemohla již na nic ani myslet. Tanula jí jen v hlavičce nejasná otázka, proč ten obezřelý a šlechetný Amos jest bez váhání hotov obětovati svůj život a vytrpět smrt v obraně svého majetku a nemá odvahy ani síly, aby se ho zřekl pro své spasení. Což smrtí těch dober neztratí?

Miriam byla malá a ospalá, tedy není divu, že nemohla nalézt odpovědi na tuto zamotanou otázku, na kterou konečně i ne jeden člověk velký a střízlivý nedovede taktéž odpovědět. (Pokračování.)

J. K. B a b y:

Táborová kamna.

Ze života našich skautů.

Již druhý den stavěli mladí skauti nedaleko jisté hradní zříceniny svůj tábor. Ferdíkovi a Rolfovi byl přidělen úkol postavit u tábora kamna.

Nedaleko u potůčku našli si vhodné místo a začali stavět. Nemyslete, si, že je to jen tak lehké postavit taková kamna. Předně jest třeba sehnati si vhodné kameny, pak jest nutno babrati se v blátě, nazvaném malta a nedělat si z toho nic, jste-li až po krk od této malty zamazáni.

Sluníčko přemile pražilo (t. j. víc než mile) a tak se svlékli do trének. „S chutí do toho, půl práce hotovo,“ řekli si na začátku. A skutečně, než se přiblížilo poledne, měli již kamna skoro postavená. Kuchař ohlašující oběd zastihl je v nedaleké řece, horlivě se umývající.

Sotva se najedli, pustili se znovu do práce a než se přiblížil večer, byla již kamna hotova, že byla radost na ně se podívat. Pochlubivše

se svou prací vůdci, spěchali se vykoupat. Však také vypadali zamazaní od malty jako černoši. Ve vodě bylo veselo. Ostatní hoši, kteří rovněž dokončili svou práci, se již koupali. Stříkali po sobě, plavali pod vodou a dělali závody, zkrátka a dobře, dováděli hůř než malá děcka, takže všechny žáby a ryby uděšeně zalezly do děr a pod kameny . . . Leč nic netrvá věčně. Hochy počalo to táhnout zpět do tábora. Byl to žaludek, jenž se silně hlásil o své právo. V nových kamnech měla býti dnes po první vařena večeře.

Vše bylo k večeři nachystáno, kupa dříví stála u kamen připravena k topení. Nezbyvalo nic jiného, než slavnostně zapálit oheň. Čest ta připadla Rolfovi. Jednou zápalkou, bez papíru, zapálil roští. Za chvíli plápolal v kamnech vesele oheň.

21. oddíl katolických skautů, Brno.

Asi před rokem byl založen v Brně 21. oddíl katol. skautů bratrem J. Weiglem. Je to vlastně 1. oddíl tohoto druhu. Nyní vede oddíl br. Menšík. — Přinášíme několik obrázků z jejich činnosti.

Družina „Kamzíků“ na jarním výletě 1931 za Bystrci.

„Věru, dobře jste je udělali,“ pochválil hochy vůdce, „za to vás jmenuji čestnými kominíky.“ Salva smíchu rozlehla se kolem.

Večeře (t. j. kakao), byla za chvíli uvařena a byla výborná, neboť tentokrát bylo přihlíženo více na jakost, než na množství a do mléka bylo přidáno jen asi 30% vody. Hoši pak se rozsadili kolem kamen a každý vyprávěl nějaký příběh, zkrátka drželi černou hodinku. Právě ujal se vypravování „Dlouhý Bill“ o hrůzyplné příhodě „lorda Chestertona“. Všichni napjatě sledovali, jen Ferdík ne, poněvadž ho dopalovali pořád komáři.

„Ha, teď mně neujdeš,“ zařval zuřivě, když komár, který ho stále dopaloval, sedl na kamna. Hoši, kteří napjatě očekávali výstřel lorda Chestertona na tajemná strašidla, ulekaně pohlédli na Ferdíka. V tom bác! — — Ferdík praštil rukou na kamna po komárovi. Ale život

komárův vyžádal si velkou obět. Kamna, která nebyla ještě suchá, povolila a rozsypala se. Milý Ferdík pohlížel překvapeně na své dílo a mnul si rukou oči

Ale za ním ozval se smích. „Vidíš, nyní jsi ztratil titul čestného kominíka . . .“

Fr. V š e t e č k a :

Misijní cesta Střední Afrikou.

(Dokončení.)

ZPÁTEČNI CESTA PO ZAMBEZI.

Můj dobrý hostitel se postaral o všechno. Prostranné, dlouhé čluny jsou dopravním prostředkem mezi Mongu a Livingstone. V každém stojí 18 a více silných Baloshi, kteří zpívajíce veslují. Uprostřed člunu jest — jako na benátských gondolách¹⁾ — zbudována „kabina“, t. j. dlouhé tyče ohnuté, pokryté rohožemi a nepromokavou látkou stanovou. Uvnitř jsem našel již vše potřebné zařízení. Byla tam pohodlná židle na způsob lehátka, vedle ní všechny moje věci, pro noc pěkný nový stan, lůžko, síť proti moskitům,²⁾ stolek, vana na koupání, potraviny na cestu a konečně puška.

Po krátkých návštěvách na rozloučenou jsme jeli 7 km daleko písčinou na koni ku přístavišti v Butoya. Tam panoval čilý život. Čluny byly opravovány, balíky zavazovány. Tu leželo několik spících černochoů na písčině, onde sedělo několik jiných při jídle. Následovalo krátké rozloučení. Usadil jsem se ve svém podivném útulku. Krátký povel a člun se rozjel po zelenavě stříbřitých vlnách Zambezi. S Bohem, Mongu! Kéž pošle Bůh tobě i statečnému kmeni Baloshi brzy apoštoly!

Cesta měla potrvati 10 dní. S počátku se mi to zdálo býti věčností. Avšak dny ty byly velmi příjemné. Byla to pravá africká misijní cesta. Prvé dny byly poněkud jednotvárné. Kolem nebylo než písek. I při samém břehu bylo viděti jen sporé stromy a keře. Nikde jiných rostlin. Jenom jediná zvláštnost tu byla. Nesčíslní ptáci nejrozmanitějších druhů. Jaká sbírka pro museum by se tu dala sestaviti! Bylo zde viděti hejna pelikánů, mnoho druhů konipásků, racků, čápů rozličné velikosti a zbarvení, rybaříky s dlouhými křivými zobáky, kormorany, volavky černé i šedé, a kdo by znal všechna ta jména! Tamto zvláštní pták na způsob čápa, stojící na písčině, vysoký, štíhlý, se směšným zobákem, jako by byl pomalován pro cirkus, maje peří rozdělené na pole, střídavě černé a červené. Zočiv člun odletěl se skřehotem a piště, a usadil se zase na další písčině.

Denní pořádek byl stále stejný. O 4 hod. vstávati, o 5 mše sv. ve staně, o 6 snídaní, o 7 pokračování v plavbě. Obdivoval jsem vytrvalost

¹⁾ Gondoly jsou lodice zvláštního tvaru, jichž se užívá v Benátkách.

²⁾ Druh komárů. Jejich bodnutí působí zimnici. Proto se v takových krajinách napnou noci kolem lůžek husté sítě.

veslařů, kteří vydrželi bez přestání pracovati od 7—12, od 2—5—6 hod. Na lodici bylo 18 veslařů, kapitán, „messengert“, t. j. vládní posel, oděný pěknou uniformou, s červeným fezem na hlavě a kuchař. Celkem tedy 22 osob. Čas plynul rychle. Trávili jsme jej modlitbou, četbou, kouřením a obdivováním přírody.

S mužstvem jsem se záhy seznámil a hleděl jsem se od nich něco o zemi a obyvatelstvu dovědět. Měli jsme hodiny katechismu a studia řeči. Brzy jsem se naučil znáti několik slov jejich jazyka a pak jsme se modlili denně hlasitě Otčenáš. Ku svému podivu jsem se dověděl, že Baloshi již dlouho mezi sebou mluvívají o katolické misii, přáli si jí, dosud však z bázně před svým králem o ni nežádali.¹⁾

Po třech dnech se změnilo okolí. Řeka se vinula mezi lesy a pahorky. Občas tvořila rozsáhlá jezera, olemovaná nejkrásnější zelení. Zvláště

Družina „Kamzíků“.

západ slunce byl v těchto končinách krásný. Když jsme jednoho dne takové jedno jezero projížděli, volal na mne jeden z černochoů, ukazuje určitým směrem: „Hippo,“ t. j. „Hroch“. Po prvé setkal jsem se s tímto netvorem ve volné přírodě. Viděl jsem, jak vystrkoval z vody hlavu a rychle potom zmizel. Tato zvířata jsme vídali pak denně. Nemohl jsem se zbaviti jakési bázně před nimi. Jednou večer se objevila hlava hrochova nad vodou. Opět zmizela a vynořila se nám blíže. Mohutná tlama se otvírala funějíc a supějíc. „Rychle veslujte,“ poroučel jsem, „sice nás ten netvor pohltí!“ Černoši se smáli. Chopil jsem se pušky a vystřelil přímo na hlavu. Hroch se již neobjevil.

„Ngena,“ ukazoval mi jindy kapitán. Dva krokodili spali na písčíně. „Blíže veslovat!“ Přiblížili jsme se co možná nejbliže. Střelil jsem a

¹⁾ Dle posledních zpráv z oněch končin mají již tamní krajiny i katolického misionáře.

trefil. Zvíře se vymrštilo a překotilo těžce zraněno do vody. Škoda, že jsme se nemohli zdržeti a počkati, až se vynoří, a musili kořist nechati Zambezi.

Jednou z rána jsme viděli po dvakráte stádo pasoucích se antilop.¹⁾ Byl to nádherný pohled. Byly však příliš vzdáleny, než abychom mohli na nich zkusiti loveckého štěstí. Za to jsme měli 13. září večer štěstí větší. Přístaviště se podobalo parku. Byly tam vysoké krásné stromy na trávníku. Sotva jsme přistáli, dávali mi černoši znamení, ukazující do dáli: „Nama,“ t. j. „Zvěř.“ Na loučce se klidně pásala antilopa. Rána — a zvířátko kleslo k zemi. „Baino, Bwana.“ „Dobře, pane.“ Měli jsme zase jednou čerstvé maso k večeři.

Večery byly opravdu rozkošné. Černoši se vyznali v cestování a připravili všechno. Když jsem vystoupil na břeh, šel jsem na procházku a přenechal černošům starost o ležení. Brzy hořely velké ohně. Které pero by dovedlo vylíčiti nádheru takových večerů? Před námi plyne tiše v šeru večerním Zambezi, kolem nás je prales a nad námi hvězdná obloha. Občas se objevují čluny, plující proti proudu. Je to krušná práce. Cesta, kterou my po proudu urazíme za necelých deset dní, trvá proti proudu 21—25 dní.

Zajímavé, nikoliv však bez nebezpečí, jsou říční přejeje. Tu je nutno proplouti na určitém místě mezi skalami a kamením, přes něž se valí rozpěněný proud. Kapitán rozkazuje. Vpravo i vlevo se valí vlny směrem k údolí. Vesla narážejí dunivě do skály. Blížíme se peřejím víc a více. Pojednou uchvacuje lodici proud a rychlostí blesku sjíždíme dolů.

Po několika dnech přijíždíme do Sinanga, kde bydlí vládní komisař a kde jiný běloch má obchod. Komisař mi vypravoval hrůznou událost se lvem, která se tu před několika dny odehrála. Hladová lvice přišla v noci ke krámu, našla tam černého hlídače, uchvátila ho, odnesla do křoví a tam ho sežrala. Druhého dne přišla zase a našla na verandě²⁾ pouze pytel kukuřičné mouky. Odvlekla jej a roztrhala na hadry. Třetího dne číhali na lvici dva běloši s puškami. Přišla nepozorovaně podloubím, vnikla dovnitř a rozsápala tam židli, potaženou koží ze zebry. Teprve za několik dní se podařilo komisaři lvici zastřelit.

Krásné dny uplynuly velmi pěkně. Blížili jsme se již poslednímu přístavišti, Katombora, vzdálenému 50 km od Livingstone. Posledního dne se před námi rozevřela ještě jednou celá nádhera těchto krajů. Občas jsme jeli stromořadím palmovým a mezi obrovskými keři papyrusu.³⁾ Řeka dělila se ve stále užší ramena, až jsme konečně přistáli dne 18. září o 6 hod. večer v Katombora. Bylo mi líto, že musím opustit člun a své milé průvodčí. Ještě jednu noc ve staně. Následujícího jitra se shromáždili dobří Baloshi kolem mne a pomodlili jsme se naposledy společně, načež mne velké nákladní auto odnášelo do Livingstone.

Cesta do země Baloshi byla pro mne půvabnou, jako jedna z pohádek „Tisíc a jedna noc.“⁴⁾

¹⁾ Mroho druhů zvěře, podobné našim srncům, jelenům, daňkům a pod.

²⁾ Loubí kolem domu.

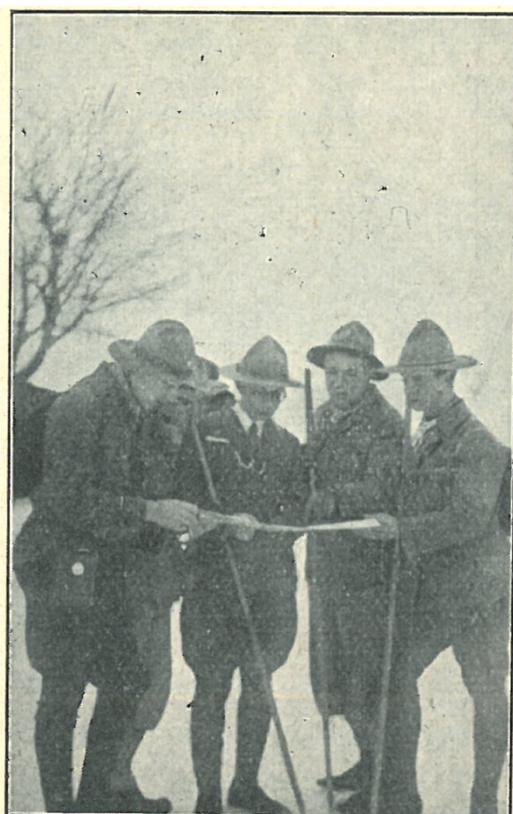
³⁾ Papyrus je keř cypřišovitý, z jehož dřevě hotovili staří blany, na něž psali. Od názvu této byliny pochází jméno „papír“.

⁴⁾ „Tisíc a jedna noc“ je název starých arabských, podnes oblíbených pohádek.

Jan Grabowski:

Hádanky.

Vincek Cvrček vyšel do světa. Přišel až do paláce moudrého krále. Král seděl na trůně a řekl Vinckovi: „Chlapče! Rozhodli jsme se, že ti dáme tři hádanky. Uhodneš-li je, dostaneš za odměnu husu.“ „Má-li to být, ať to je!“ Král si poposedl na trůně a ptá se ho: „Jsi připraven?“

Dvoudenní výlet do Kunštátu (Újezd) v zimě 1931.

„Jsem, velmožný králi,“ odpověděl Vincek.
„První hádanka,“ řekl král, odkašlal se a pravil rozvážně:

„V koutě visí síto,
není rukou šito.“

Chlapec se zamyslel, uvažoval chvíli a pak odvětil klidně: „Pavučina“.
„Dobře's uhodl,“ pravil král. „A teď poslouchej. Tohle je druhá hádanka:

Tancovala Němka
v červených sukénkách,
když ji rozbírali,
nad ní zaplakali.“

Vincek chvíli přemýšlel a potom odpověděl: „I královská osoba pláče, když obírá cibuli.“

„Uhodls! Uhodls!“

Král znova poposedl na trůně, odkašlal se a řekl: „Teď poslouchej!“

V lese stálo, listí mělo,
přišlo do vsi — zaječelo.“

„Dejte mi, králi, husu, neboť už to vím!“

„Dostaneš ji, nic se neboj!“

„To jsou housle!“ zvolal Vincek. „Dejte mi husu!“

Přinesli mu husu. Vincek chtěl hned odejít, ale král ho nechtěl pustit. Musil se s ním napít husího vína a najíst kohoutích vajíček.

Přel. Otto F. Babler.

B o h u s l a v B r o ž e k :

PRVNÍ MRÁZ.

Chladný sever ve kraj dých',
rázem všecek život ztich'.
Zhynula i tráva sporá,
zemi svírá tvrdá kora.
Už i vrabčik dotěravý
hledá, kde by sklonil hlavy.
Stromy teskně mluví k zemi
prořídlymi haluzemi,
ptáka píseň nezazní.
Noc je dlouhá, krátké dni.

Ledný víchř zaduje,
mráz-umělec maluje
divných kvítků tisíce
v okna naší světnice.

Babička snad celý den
batolí se u kamen
s nejmenšími robátky,
vypravuje pohádky.

E d. E l p l :

PRVNÍ SNÍH.

Sněhové hvězdičky
andílci sypají
z bělostných peřinek
po poli, po háji.

Napadly na sněti,
přikryly zahrádky,
přinesly do jizby
radostné pohádky.

Pokryly chaloupky,
zlíbaly zvadlý květ,
a na nás směje se
v stříbrném rouše svět.

Naši ministranti vědí, jak posvátný úkol mají u oltáře.

K. Vojen:

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování.)

III. V ZAJETÍ.

Skupina francouzských pěšáků stála nad těly obou anglických kadetů. Petr i jeho starší druh Lukas byli v bezvědomí. Půda kolem nich byla rozdupána koňskými kopyty. Po předcházejícím divokém boji zavládlo nad krajinou jakési podivné ticho. Jen poplašení ptáci kroužili nad lesíkem a z dále šumělo moře.

Na cestě ozval se klusot koně. Hned nato se vojáci uctivě rozestoupili. Mezi ně vjel plukovník. Byl to muž v nejlepších letech, hleděl před sebe vážně, ale z jeho očí zírala dobrota citlivého srdce.

„Jsou mrtvi?“ otázal se vojínů.

Nižší důstojník sklonil se znovu k tělům anglických kadetů a položil ruku na jejich srdce. Cítil zřetelně jejich tepot.

„Nejsou, pane plukovníku! Oba ještě žijí, ale nevědí o sobě. Mladší má ránu v noze, byl námi postřelen a krev prosakuje oděvem. Ale na starším neviděti žádného poranění!“

Ministrant při evangeliu.

„Podivno!“ řekl plukovník. „Ten mladší je ještě skoro hoch. Takoví nepatří na vojnu! Vezměte rychle nosítka a zanešte oba do města do nemocnice. Ale zacházejte s nimi šetrně a lidsky, jak se sluší čestným lidem! Byli našimi nepřáteli, ale chovali se chrabře. Půjdu se brzy přesvědčit sám do nemocnice.“

Otáčeje se na koni ohlédl se plukovník ještě jednou, jakoby se chtěl přesvědčiti, jak plní vojáci jeho rozkaz. Mohl býti spokojen. Vojáci s největší šetrností uložili obě bezvládná těla na nosítka a pomalu nesli je k městu.

V nemocnici, za tehdejších dob ještě hodně nevlídné, položili oba přátele vedle sebe. A netrvalo dlouho, starší se probudil. Rozhlédl se prostrannou místností, kde leželo několik francouzských vojáků, jednak raněných, jednak nemocných. Uvědomil si rychle, kde je a obrátil zrak k mladšímu druhovi.

„Petře!“ pravil tichým hlasem. „Petře!“

Konečně i Petr otevřel oči a udivenýma, tesknýma očima pohlédl na přítele.

„Máš asi velké bolesti na noze,“ šeptal dále Lukas. „Prostřelili ti ji . . .“

„Nemohu jí ani pohnout a pálí to hrozně!“

„Máš ji už obvázanou. Francouzi si pospíšili, dokud jsi byl ještě v mrákotách. A pak prohlíželi patrně i mé tělo, aby našli nějakou ránu.“

S upřímnou úctou klaní se ministrant při pozdvihování nejsv. Svátosti.

„Také jsi byl raněn?“

„Ale kdež pak?! Nikdo mě ani neškrábl. Srazili mě jen k zemi, když jsem utíkal ke člunu. Tuze laskavé od nich to ovšem nebylo, však mně také nebylo do smíchu, na chvíli mě to i omráčilo, ale více jsem při tom litoval tebe . . .“

„Tys mě nesl, Lukase?“

„Inu, vzal jsem tě jednoduše na záda, když ti provrtali kulkou nohu a ta ti nechtěla sloužit. A byl bych s tebou lehko utekl, jsi jako pírkó.“

„Tak ty ses vlastně obětoval za mne!“ teprve nyní plně pochopil všechno Petr a zaplakal pohnutím. „Kdyby nebylo mne, mohl jsi šťastně uprchnout a býti už v bezpečí na lodi. A teď jsi k vůli mně zajatcem . . .“

„To je maličkost, milý příteli, a takové věci stávají se na vojně častěji. Ale jsi sláb, mluvení tě namáhá, proto raději mlč . . .“

„Jak ti to odplatím, Lukase?“

„Povídám, mlč raději, nestojí to za řeč! A já také přestanu žvatlat. Jakkpak kdyby nám tady někdo rozuměl?“ šeptal již tichým hlasem Lukas. „Zdá se sice, že jsou tu všichni jen Francouzi, ale kdo jim může věřit, že některý z nich neumí anglicky?“

Vtom nastal u dveří rozsáhlé místnosti jakýsi šum. Dveře se otevřely, vojáci konající službu v nemocnici zpřímá se postavili, aby vzdali poctu. Ve dveřích se objevil plukovník a po jeho boku asi dvanáctiletá dívka ruměnných tváří a plavých vlasů.

Někdy také v koutku sakristie natahuje moldánky — snad že ho druzí předešli a nedostal se k oltáři. Nebo snad něco provedl?

Plukovník jal se hned prohlížeti nemocné a raněné. Zastavil se u každého, vyptával se laskavě na jeho stav, někde i zažertoval, a mezitím dívka, jeho dcera, kterou oslovoval jménem Pavla, rozdávala nemocným různé pochoutky a pamlsky.

Konečně došli k lůžkům, na nichž leželi naši zajatci. Plukovník se zastavil a hovořil delší chvíli s vojenským lékařem, který ho doprovázel při této pochůzce. Dívka zatím pozorovala oba cizince a zvláště udiveným pohledem utkvěla na Petrovi.

„Tatínku,“ pravila, když plukovník přestal mluvit s lékařem, „tento chlapec jest už také vojákem? A už docela také bojoval a byl raněn?“

„Ano, Pavlo, byl raněn do nohy. A co je tomu druhému, staršímu?“ obrátil se plukovník zase k vojenskému lékaři.

„Rány žádné jsme na těle nenašli, plukovníku. Ale je možno, že má nějaké vnitřní zranění. Byl v bezvědomí, když je vojáci přinesli. A zeptat jsem se ho nemohl, protože bohužel neumím anglicky a on zase francouzsky.“

„Zeptám se ho tedy sám.“

Plukovník přistoupil blíže k lůžku a otázal se anglicky Lukase: „Vy jste oba námořními kadety, není-liž pravda? A jak se jmenujete?“

„Lukas a Strimpl.“

(Pokračování.)

Fotografická soutěž č. 4.

B. Muzikant, stud. VI. tř. arcib. g. v Kroměříži.

Partie na „Střelnici“ v Kroměříži.

Svatava Housková:

PŘEDVEČER SV. MIKULÁŠE.

Děti! Pozor! Čert se blíží!
Vám se očka strachem klíží!

Že se modlit dobře známe,
mamičky své posloucháme.

Děti! Pozor! Už tu je!
Hle, jak divě tancuje.

Děti, pozor! Čert tu je!
Jak s tou metlou tancuje!

Děti! Pozor! Až zde bude,
řeknem, že jsme děti chudé.

Honem křížek! Pán Bůh s námi!
Za sukni se držte mámy!

Pán Bůh s námi! Odvrát zlé!
Dábel nerad žertuje.

Záhonek mladých.

Pro nemocnou matičku.

Byl zimní den; příroda již dávno nežila.

Vítr skučel krajem a den takový kratičký! Ještě se ani nevyjasnilo, již den šedl a jakmile zazvonilo poledne, do všech oken hleděla tma. Mrazivý dech smrti vládl krajem.

V malé chaloupce, přilepené k lesnaté stráni, ležela žena na smrtelném lůžku. Zsinalá, vyhublá, s očima do hlavy spadlýma. Sípavý dech dral se jí se rtů a sténání přerušovalo tíživý klid světnice.

„Kapky!“ zaúpěla a namáhavě se pozdvedla nad pelest postele.

Malý hoch, sedící na stoličce u matčina lože vyskočil, vzal se stolku malou lahvičku, a vyliv poslední trošku tekutiny na lžičku, rozředil vodou a podal matce. Nemocné se po použití léku ulehčilo a po chvíli usnula. Hoch se stal nepokojným. Lahvička od léku prázdná a lékař až v sousední vsi. Matka se opět probudí a bude chtít nové kapky. Slza se mu zaleskla v oku; kde je vezme, když je lahvička prázdná...? Napadlo ho, aby doběhl k lékaři. Podíval se na hodiny: čtyři. Do večera může být nazpět. Ale má tu nechat matku samotnou? Což kdyby se probudila a volala ho, něčeho potřebující? Pohlédl na ni. Ležela klidně, jen sípavý dech rval se jí z pootevřených rtů. Rozhodl se. Poběhne a bude tu opět brzy nazpět. Chvatně si obul boty, natáhl otcův zimník, vzal lahvičku a vykročil. Mezi dveřmi rozloučil se ještě dlouhým pohledem se spící matičkou.

Vyšel z dusné světnice a statně se pustil k sousední vesnici. Severák dul mu do zad a poháněl ho vpřed. Umrzlý sníh vrzal mu pod nohama, vrabci krčili

se na římsách a okapových rourách, uhla-
zující se větrem rozcechaná peřička. Kamkoliv mohl hoch pohlédnouti, všude bílo, napravo i vlevo, široko daleko nedohledná, oko omamující světlá dál. Přidal do kroku. Brzy došel lesa, jímž musil jíti.

Sněhem zatížené větve stromů a křovin visely v čarovné kráse nad cestou a vše kolem bílé, jak v peří obaleno. Ticho svaté, velebné a zase příšerné číslo lesem, kde nešlehal vítr jako v otevřeném kraji. Vše pohřbeno v tichou, bílou smrt. Ani ptáček nezatíkal, lístek nezašeptal, nevlídné ticho.... ticho... hluché ticho. Dřímá rozsáhlý les...

Nohy spěšně se bořily v sypký sníh...

Les končil skoro u samé vesnice, jen louka jej dělila od prvních chalup.

Hoch mezi chatrnými domky došel k lékařovu obydlí. Šero klesalo již na bílé střechy, když vstupoval. Bylo zde více lidí a proto musel čekati...

Po chvíli dostav, oč žádal, vyšel na ulici a viděl, že nebe je zčernalé, tma houstne a severák že proudí ostřeji mezi domy. Malé vločky sněhové kladly se bez hlesu na bílou zemi. Pospíchal opět k lesu. Sníh počínal padati hustěji a hustěji. Přešel louku a les ho pojal ve svou náruč. Zde pod větvemi jedlí a smrků, obtížených přimrzlým sněhem, neřádl sice vítr, sníh však i tu dosti hustě se sypal. Hoch šel rázným krokem po nakupeném sněhu, který co chvíli se pod ním probořil. Nohy jen stěží vylézaly ze suché tříště sněhové. Sníh usedal na kabát, takže hoch vyhlížel jako v peří vyválený. Tma byla stále hustější a větší.

Nohy ujížděly... V korunách stromů zpíval a kvílel vítr, kymácel větvemi, od

haluje nebe, plné mraků, bičovaných rádicí smrští a prška sněhu za prškou snášela se na hochovo zpocené tělo. Přesto šel rychle vpřed. Chvillemi klusem a zas spěšným, sklouzavým krokem v stále se víc a více tmícím lese. Vítr neurvale třásl borovicemi, sníh měnil se v nesmírné závěje, z nichž vystupovaly jenom šedé kmeny.

Konečně měl les za zády. Oddech si, neboť při vši statečnosti strach mu často přeběhl po zádech. Bílá, kroužící hrůza pojala ho ve svou náruč.

Severák ovanul mu tváře ostrým a štíplavým polibkem. Kvílel nad zemí, smýkal vločkami sněhu se strany na stranu. Hochovi se počalo nedostávat sil. Nohy chvěly se slabostí, čelo smáčel horký pot.

A metelice rostla neustále, běsnila nad řvoucím krajem, stáपějícím se již v husté, neproniknutelné tmě. S hůry sypaly se stále větší a větší mraky ledových hvězdiček. Vířily na všechny strany pod nárazy větru, který vytrvale hnál vzduchem chumáče sněhového prachu, jenž šlehal do tváří tisíci jehel, nutil zavřítí oči a jíti po paměti... Hrozný to den!

Hoch se zastavil, aby nabral dechu. Sáhl na lahvičku s lékem, aby se přesvědčil, je-li tam... A zase se potácel vpřed. Sám uprostřed sněhové bouře, zmítán rozdivočelou vichřicí... Sklouzal přes kupy sněhu, jenž zbladil rozdíl mezi polem a cestou a zavál hluboké brázdy, dělicí pozemky... Padal a zase vstával, dýchaje těžce, klopýtal po neschůdné bílé planině. Sníh promočil mu boty, páčil i zábl ho do nohou.

Bouře řve, řičí, běsní...

Sebral poslední síly. Hleděl před sebe, pronikal proti němu hrnoucí se sníh a tmu a vykřikl radostně. Světýlko neda-leko blikalo v cestu a tam druhé, třetí...

Rozběhl se — — — Sníh bil mu do očí, vichřice vynutila třpytivé perličky slz... Běžel...

Stanul u první chalupy, jejíž vršek se ztrácel v tmách. Poznal kovárnu u cesty. Tamhle kaplička — vděčně pohlédl na její kříž — — jejich chaloupka — — matka!

Naposled se rozběhl...

Bez dechu vrazil do světnice, rozžehl světlo a s obavou pohlédl na nemocnou matičku.

Matka spala, pokojně spala.

Venku řvala, řičela, běsnila bouře.

Vilém Otoupalík, Troubsko.

První sníh.

Je právě tak nestálý jako počasí v dubnu — zakrátko z běloučkého hávu utkaného z nesčetného množství třpytících se hvězdiček nezůstane na zemi nic než špinavé kaluže rozbředlého sněhu.

První sníh! Bývá vítán jásotem dětí, kterým po deštivých dnech podzimních jest vzácnější a milejší než jarní slunečko.

Hoj! Jen usedni k oknu. Kamna příjemně hřejí a bzučí svou jednotvárnou písničku. Oknem hledíš ven na tu krásnou pohádku smavého, radostného a bezstarostného dětství, jemuž tisíce a tisíce radostí působí padající vločky sněhu.

Jen mně zůstavil první sníh bolestnou vzpomínku. „Sajínek“ mu doma všichni říkali. Dobrý, milý, tichý hoch, dítě přírody, s křišťálově průhlednou, čistou duší, která podléhala tak silně kouzlu zešeřelého, hlubokého a tichého lesa, kouzlu omšelých skalisk, kouzlu měsíčních nocí, kouzlu divoké symfonie improvizované letícím větrem v korunách listnatých stromů, doprovázené hukotem jezu, že celý život jak kdyby zasvětil těmto kouzlům přírodním.

Onemocněl. „Jen až se rozsype sníh po lesích, po stráních, pak mne vyvezete ven — ven do lesa, a pak bude opět dobře.“

Marně však toužil v krátké své chorobě. Mlhavé dny jeden za druhým se střídaly. Husté mlhy těžce padaly na chorá prsa jeho a ztěžovaly mu dýchání.

Přešly mrazivé dny, ale sníh, po němž tak toužil, jen v černých mračnec plul po obloze.

Vánoční svátky s celou svou poesí míru a pokoje... Bohatě vystrojený stromek vánoční, pod nímž tolik rozmanitých dárků pro churavého. „Jen sníh — sníh mně Ježíšek nenaložil;“ s trpkým úsměvem prohodil. A ze všech těch dárků jen knihu si vzal a dlouho pak četl. Štědrý den uplynul bez sněhu. Však hle: jedna vločka — druhá — a již sypal se sníh. „Sáji, sníh!“ Spal však tvrdě po probdělé noci. Když se pak probudil, nezbylo z celé bílé krásy nic než trochu špinavé hmoty na silnici. Nevěřil, že to byl sníh, a již se ho nedočkal.

Zavřel po srdcervoucím rozloučení se všemi, přijav sv. svátosti, své modré, divné, hluboké oči. A otevřeným oknem padaly až k loži jeho bílé vločky sněhové tak bílé, jak jeho tvář. Přestalo sněžití

v den, kdy ukládali ho k poslednímu spánku do studeného hrobu, neboť sluneční paprsky, které vyběhly zpod těžkých mraků na chvíli, hrob jen vyzlatily, ale nevyhřály. První hrst hlíny na něho vhodili — opět roztančily se sněhové vločky v divokém reji nad umrzlými hroudami žluté hlíny, sněžilo, až hrob

jeho pokryt byl vysokou, bělostnou přikrývkou, která až do jara pokrývala dítě, jež tak po něm toužilo — dítě, které v 19 letech svou velkou čistou láskou k přírodě zaplatilo svým životem.

Kříž Josef,

žák IV. tř. školy měšť. v Blansku.

Při občanské nauce paní učitelka se zeptala spolužáka, kde má 10. pluk kasárny. On odpověděl: „10. pluk má kasárny na rameně.“ Srdečně jsme se tomu zasmáli. Jan Rafaj,

žák 5. tř. ob. školy Třebíč-město.

Z přírodopytu. Pan učitel se ptal žáka: „Pročpak je hromosvod na konci špičatý?“ — Žák odpověděl: „Aby se na něj blesk napíchl.“

Z přírodopisu. „Jmenuj mi, Frantíku, některého ptáka, který se u nás zdržuje celou zimu a neodlétá do teplých krajín.“ A žák vyhrkl: „Komár, prosím.“ Všichni jsme se s chutí zasmáli. M. Doubrava, Nezamyslice.

Ze školy. Učitelka: „Podle čeho se skloňuje slovo větev?“ — Žák: „Větev se skloňuje podle větru.“ (Skutečný případ ze školy sv. Karla Bor. v Č. Budějovicích.) M. Sekyrová, žák 5. tř. ob. š.

Ve škole. „Dej si pozor, Frantíku,“ napomíná pan učitel. „V kuchyni na stole leží 3 švestky a tvoje sestra jednu sní. Kolik švestek tam zůstane?“ — „To je nemožné, pane učiteli, vždyť teď žádné švestky nejsou!“ — „Mysleme si ale, že jsou.“ — „Jsou to zavařené švestky, pane učiteli?“ — „Ano, teď přijde tvá sestra, jednu sní a odejde.“ — „Ne, pane učiteli! Moje sestra by neodešla dříve, až by snědla všechny tři!“ — „Buď přece rozumný, Františku! Máš počítat, kolik švestek zůstane na stole, když sestra jednu sní.“ — „To neznáte moji sestru, pane učiteli.“ — „Tedy si mysleme, že jí tatínek zakázal

snísti více švestek než jednu.“ — „Tatínek není doma a přijede až v pátek!“ namítá Frantík. Učitel stírá si pot s čela. „Dej pozor! Řeknu ti příklad ještě jednou. Na stole jsou tři švestky. Sestra jednu sní. Kolik švestek zůstane na stole?“ — „Žádná,“ míní Frantík s přesvědčením. — „Proč?“ — „Protože ty ostatní sním hned já!“ S. Housková.

Skrývačka.

Kde se skryl statečný rytíř?

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

SVATÁ NOC.

Spisovatel František Vsetečka.

Již dlouhou řadu let přináší „Anděl Strážný“ články a obrázky z katolických misí, které přečetní naši čtenáři čtou s velikým zájmem i užitkem, neboť líčí poutavým způsobem záslušnou činnost našich misionářů v zámořských krajích a při tom poučují o životě málo známých národů a kmenů, o jejich mravech a zvycích i o cizích dalekých zemích.

Mnozí čtenáři toužili poznati horlivého spisovatele těchto misionářských obrázků, tak jako poznali v minulých ročnících řadu jiných našich spolupracovníků.

Vyhovujeme jejich přání tím raději, že právě počátkem měsíce prosince oslavil spisovatel významné jubileum — dožil se 60 let.

František Vsetečka narodil se dne 2. prosince 1871 v Rouchovanech u Hrotovic, kde byl jeho otec správcem školy. Pro své nevšední nadání byl dán na studie a po 12 letech dosáhl svého ideálu: byl r. 1894 vysvěcen na kněze. Působil jako kaplan v

Komárově u Brna a ve Štítarech u Znojma, později pak jako katecheta v Novém Městě a zvláště v Třebíči. Pro otřesené zdraví odešel do duchovní správy, nejprve v Lovčicích, pak ve Střížově u Jihlavy; r. 1929 byl jmenován spirituálem biskupského chlapeckého semináře v Brně.

Na všech těchto místech pracoval horlivě a obětavě ve svém povolání, doplňuje vždy tuto svou práci také literární činností: psal pilně články do časopisů i novin, překládal z italštiny a němčiny, upravoval česká vydání spisů učeného misionáře Dra P. Šebesty a vydal také knižně soubor svých článků pod názvem „Obrázky z katolických misí“.

Kéž Bůh ho ještě dlouho sílí v jeho ušlechtilém snažení a žehná hojně jeho záslušné práci!

Fr. Všetěčka:

Trpaslík a banány.

Potkávám na ulici velké auto, rozvážející po brněnských obchodech banány. A vídám, jak děti na ulicích i ve škole banány pojídají. Mám za to, že ani na venkově nejsou mládeži neznámy. Myslívám si sám u sebe, že je pro nás vlastně zbytečným přepychem banány kupovati a že bychom se docela dobře mohli obejít bez tohoto ovoce, které se k nám dováží z dalekých krajů horkých, čili — jak se říká — tropických. Je proto také banán značně drahý. Říkává se sice o něm, že prý je velm^í výživným. Tvrdí to ovšem hlavně ti, kdož banány prodávají. Jestli je tomu tak opravdu, nevím. Četl jsem pojednání jednoho výborného lékaře, který napsal, že n á m n e n í p o t ř e b a k u p o v a t d r a h ý c h b a n á n ů, n e b o ť n a š e v ý b o r n é d o m á c í o v o c e j e **stejně výživné**. Ať je tomu již jakkoliv, nepíši těchto řádků proto, abych banány doporučoval aneb haněl, nýbrž proto, že chci o nich čtenářům „Anděla Strážného“ něco pověděti.

Banány jsou jednou z nejhlavnějších potravin obyvatelů krajů tropických. Jsou pro ně tím, čím jsou asi pro nás brambory a chléb.

Do končin, kde je banán domovem, do černé, horké Afriky, odešel před časem známý misionář, cestovatel a badatel P. Dr. P a v e l Š e b e s t a, aby tam v pralesích veletoku Konga navštívil a zpytoval kmeny tak zvaných trpaslíků čili pygmeů. Jsou to lidé drobné postavy, měřící 118—144 cm výšky, barvy těla žlutohnědé (jako hlína) a kteří se nazývají Bambuti aneb Mombuti. Živí se lovem zvěře, kterou střílejí šípy, lesními plodinami, hlízami a bobulemi, jež si sbírají v pralesích a potom banány, kterých si sami nepěstují, nýbrž si je vyžebrávají aneb vyměňují za zvěřinu u černochoů. Trpaslíci žijí totiž vždy v sousedství černochoů. Tito pěstují banány. Sami trpaslíci nepěstují ničeho, ale pomáhají si k banánům, které rádi požívají, způsobem již vylíčeným.

P. Šebesta popisuje svoji cestu pralesy konžskými a tamní svoje zkušenosti ve spise, který teprve vydá, ale jehož rukopis mám již po ruce. V tomto spise uvádí báji, kterou si tamní trpaslíci a černoši vypravují a již vysvětlují, proč banány sice rádi mají, ale práci s jich pěstováním ponechávají černochoům. Snad se zavděčím čtenářům, když jim tuto báji povím.

P. Šebesta tam píše:

„Kdysi přišel jeden trpaslík na svých loveckých potulkách do vsi šimpanzů¹⁾ a divil se nemálo nad tolika novými věcmi, které tam viděl. Navrátil se domů, vypravoval o svém objevu a vypravil se znova v průvodu jednoho černochoa na cestu do vsi šimpanzů. Zastavili se nejdříve v bujně se zelenající plantáži²⁾ banánové u vsi. Jak vábivý to byl pohled na zlatožluté hrozny plodů na zelených keřích banánových! Žádný se však neosmělil vztáhnouti ruku po zlatých plodech, neboť jich neznali

¹⁾ Šimpanzové jsou velké opice. V této baji se o nich mluví, jako by bývali jako lidé, měli osady a tam všelijaká krásná a užitečná zařízení.

²⁾ Banánový sad, pole.

a báli se, že by snad mohly býti jedovatými a jejich požitkem by mohl vésti k smrti. Bázlivý, ale chytrý černochoch strkal trpaslíka dopředu, aby okusil plodu; prý jídá tolik plodů lesních a všechny mu chutnají, neškodí mu ani tento. Mombuti hleděl znova a znova na zlatý hrozen, konečně si dodal srdce a okusil váhavě ovoce. Jaká to znamenitá chuť! Černochoch naň hleděl závistivým zrakem, přece se však dosud neosmělil banánu okusiti.

Když nastal večer, uložili se v osadě šimpanzů k odpočinku. Černochoch nemohl spáti, jeho myšlenky byly stále u trpaslíka, o něhož měl starost, neboť dosud ještě nevěřil v úplnou neškodnost požitého ovoce.

Za časného jitra přistoupil k loži trpaslíka. Zatřepal jím, aby ho probudil a pak se otázal po jeho zdraví. Mombuti si protřel oči a jal se velebiti, jak je mu volno a jak výborně chutnají vonné banány. Vrátili se do banánové plantáže a nasnídali se tam vydatně. Černochoch konečně mínil, že by bylo moudré nasázeti toto výborné ovoce i v jejich osadě. To nahlížel i Mombuti a tak se dali ihned do díla. Zatím co trpaslík trhal nejkrásnější plody, aby je vložil do země, sbíral černochoch sazenice, čemuž se trpaslík smál. Černochoch donesl sazenice domů a zasadil je za svou chatrčí, trpaslík pak zakopal jeden banán po druhém do země. Hned druhého dne klonily sazenice lupeny a vadly. Trpaslík předhazoval nyní znova černochohovi jeho pošetilost; ten však byl chytrý a nechal trpaslíka se smáti.

Nadarmo čekal trpaslík, že jeho banány vyrostou. Když pak zemi rozhrabal, viděl, že plody jsou shnilé. Těšil se, že se černochohovi povede stejně s jeho sazenicemi — jak si aspoň myslil — a vzal šíp a luk a odešel na lov. Když pak za několik měsíců přišel k černochohovi, nevěřil svému zraku. Kolem chýše povstalo krásně zelené banánové pole. Teď se mohl smáti zase černochoch. Trpaslík nedal na sobě znáti nevole, a pravil chytrácky černochohovi: „Věděl jsem, že se za rolníka nehodím; k tomu se hodíš lépe ty. Zůstanu tedy při svém lovu, ty pak pěstuj dále banány a já je budu jíst, neboť mou pomocí jsi je poznal.“

Od té doby si činí trpaslíci právo na plantáže černochohů.“

K l e m a K v ě t e n s k á :

ŠTĚDRÝ DEN.

Štědrý den bude již brzičko,
těšte se, milé děti!
Příchod malého Ježíška
jistě z nás každý rád světi.

Přinese cukroví, stromeček,
a pod ním betlemek malý,
u jeslí chudí pastýři
na šalmaj Ježíšku hrají.

S pastýři Ježíška vítejme,
z vděčnosti zpívejme taky:
„Bud' pozdraven, náš Ježíšku,
Ty mocný, dobrý a svatý!“

DĚTI U JEŽÍŠKA.

Ed. Elpl:

Na vánoční svátky.

V krásném pohoří Moravského Krasu, asi čtyři hodiny od hlavního města, stála útulná myslivna. Usadila se tu mezi lesy jako bílý houbelek. Čisté, spořádané stavení, se zahrádkou kolem, vyhlíželo jako klíčka. Do vesnice bylo odtud půl hodiny. Musily proto myslivcovy děti časněji vstávat, aby se vypravily a přišly včas do školy. O půl sedmé hodině ranní přistoupila myslivcová k loži svých andílků, pohládila je po vláscích a šeptala: „Vstávejte, miláčci, musíte cupkat do školy!“

Za jara, léta a na podzim chodívalo se dětem dobře. Hůře bylo jim v zimě. Když napadlo mnoho sněhu a ostrý severák sfukoval se strání sních do úvalu, kudy vinuly se stezky, chodilo se těžko. Tu často otec dětí, myslivec Sojka, vodíval malé školáky do vesnice. Ti drželi se statečně. S růžemi na líčkách, jež vymaloval jim mráz, kráčeli vedle otce. Však byli na něho hrdí! Vždyť v celé osadě nikdo neměl tatínka, jenž mohl se honositi zelenými výložkami a kloboukem s krásným peřím. A k tomu ještě ručnici na rameni! Odpoledne chodívala pro děti služka Rézka. Stávala na chodbě, až se děti ze školy vyhrnou. V myslivně žilo se krásným životem. Odevšad dýchala radost a láska. Na čtvrtek děti nejvíce se těšily. Toho dne měly prázdnou. Proto úkoly vypracovaly již ve středu odpoledne, aby jich netížila žádná starost. Ve čtvrtek nechávala je maminka spáti déle. „Nechť se vyspí, drobečci,“ říkávala, „však musí brzy vstávat po celý týden.“ Byl-li krásný den, chodívaly děti do lesa. Hledaly si květiny, vázaly si z nich kytičky, jindy zase splétaly si věnečky, zvláště když zlaté pampelišky zaskvěly se na palouku. Před velikonoce řezaly si tenké vrbové proutky, z nichž čeledín Václav splétal jim metličky, ozdobené pentličkami, na pomlázku. Nebylo krásnějších chvil, než jaké prožívaly v rozkošném okolí myslivcovy děti! Někdy zabrousil za nimi některý ze spolužáků z blízké vesnice, a pak bývalo ještě veseleji. Jindy sestoupily po strání až k potůčku a pouštěly po vodě papírové lodičky. Uměly si je pěkně udělati a měly radost, jak je voda unáší. Ba i z kůry si je vyřezávaly. Ty už jim připadaly jako opravdové. Nebály se vody ani vodníka, o němž starý dřevař Záruba při draní peří tolik vypravoval. Nejvíce je zajímala příhoda, kdy prý dřevař na vlastní oči viděl u skály, kde voda nejvíce víří, chlapečka s barevnými pentličkami v rukou. Lákal tak děti do vody. „To byl dojista vodník,“ dušoval se dřevorubec, aby dodal svým slovům pravdivosti. Ale děti toho nedbaly. Líbila se jim čistá, mělká vodička, která pěníc se mezi kameny šuměla si na své cestě podivnou píseň. A když se sluníčko rozesmálo na lesnaté stráně a zahřívalo travnatou lučinu, usedaly a naslouchaly líbezným tónům pěvců. „Však ani nejlepší koncert ve městě se jim nevyrovná,“ říkával šedivý hajný, který lesa pomáhal myslivci hlídati. Tak se jim na těchto potulkách lesem líbilo, že často ani nevěděly, že je blízko poledne. „Děti, děti, k obědu!“ volávala Rézka jasným zvučným hlasem od myslivny, nevědouc, kam se jí zatoulaly. Když se vrátily do myslivny, maminka se zájmem se vyptávala, kde byly, co dělaly a jak se bavily.

Lesní pobožnost v zimě.

„Jen buďte opatrné, ať se vám nic nestane! K úrazu může člověk lehkou přijít, ale zdraví těžko se vrací. Nečiňte nikdy v lesích škody, neničte mladých stromků, ani po nich nešlapte! Jsou také rády na živu. A jak by bylo vám, kdyby vám lidé blížili! Ty stromečky to také bolí. Neničte ptáčkům hnízd, ani mláďat! I ptáci mají svoje děti rádi a naříkají bolestně, když jim zlá ruka mláďata urve.“ A děti poslouchaly a daly si říci. Za živý svět by byly rodičů nezarmoutily. Vyrůstaly v ovzduší dobroty a lásky, které mělo blahodárný vliv na mladou duši.

Než se nadály, uplynula dětská bezstarostná léta a Karel chystal se na studie do města. Před prázdninami vykonal přijímací zkoušku a po

prázdninách měl bydleti v městě a studovati na střední škole. Těžko se loučil Karel s lesy, v nichž trávil krásné chvíle svého dětství. Než odjel, ještě několikrát navštívil místa mu milá, loučil se v duchu s každým stromem, keřem a skálou. A ptáci, jako by ho utěšovali, však že od nich neodchází navždy, jako by mu ve svých písních šeptali, že se zase uvidí a že shledání bude tím radostnější.

Nejbližší neděle před začátkem školního roku bylo v myslivně rušno. Maminka chystala prádlo a šaty. Vše složeno do kufříku, který naložili na bryčku. Ta měla Karla do města odvézti. Na vozík naložili ještě svázané peřiny a Rézka přichystala uzlík s jídlem. Potom usedli všichni na vůz. Tatínek s Boženkou posadili se vzadu, Karel na sedadlo proti nim. Mladý čeledín vzal do rukou opratě a jelo se lesní cestou na okresní silnici. Tak dojeli šťastně do města. Tatínek těšil Karla, aby byl statečný, aby netruchlil po domově, však že za chvíli budou zase svátky vánoční, o nichž se podívá domů.

„A kromě toho víš dobře, že mám ve městě občas práci a tu se vždy za tebou podívám,“ dodal otec vida slzy v očích synkových. Boženka se držela statečně, nic nedávajíc najevo, že ji to mrzí. Teprve na zpáteční cestě zalily se jí modré oči čistými perlami sesterské lásky.

Karlíkovi ubíhaly dny zvolna. Ve škole pilně se učil a první porada učitelská vyzněla pro něho neobyčejně příznivě. Tváře zalily se mu radostným ruměncem, když mu oznamovali, že prospěch jeho jest velmi dobrý. Boženka vzpomínala na bratra každou chvíli a bývalo jí smutno zvláště na cestě ze školy a do školy. Listí se stromů opadalo a blížila se zima. Cesta bývala umrzlá a zlaté listí zasypalo lesní stezky. Než se nadála, byly přede dveřmi vánoce. Zlaté vánoční svátky, na něž všichni tolik se těšívali!

V myslivně nemohli se jich ani dočkati. Vždyť přijede domů milý Karlík, z něhož měli všichni radost.

Ráno na Štědrý den stály na dvoře myslivny lehké sáně, které měly studenta domů dovézti. Koně netrpělivě hrabali kopyty, ale kočí držel je pevně na uzdě. „Jen dejte pozor, Václave, ať šťastně dojedete,“ napomínal čeledína myslivec. „Víte dobře, že koně jsou teď odpočatí, a tu snadno se něco přihodí. Zvláště náruční vranka je lekavá,“ poznamenal hospodář, ač čeledínu plně důvěřoval. Potom Rézka otevřela vrata, koně mihli se lesní cestou spěchajíce k okresní silnici, po níž jelo se mnohem pohodlněji. Čeledín dojel šťastně do města. Karlík byl však netrpělivý, vždyť zdálo se mu věčností, co již domova neviděl.

Jak se těšil na své nejdražší, zvláště na jedinou sestřičku, které od počátku školního roku nespátl! Vtom zazněly pod okny rolničky. Podíval se oknem a vida Václava, všecek se rozveselil. Potom rozloučil se s domácími, přál všem veselých svátků a pospíchal před dům.

Potrásl ruku čeledínovi a usedl do saní, kde zabalil se dobře do cestovního kožichu. Na cestu v saních těžko bylo bez teplého oděvu se vydati.

Jízda lesem byla překrásná. Větve smrků a jedlí prohýbaly se pod tíží běloučkého sněhu. Všude smutno. Na mýtině ukázal se jelen. Rozhlížel se po změněném kraji, který ležel tu jako v zakletí. Zasněžené stromky leskly se stříbrem a vykukovaly ze sněhu jako dítě z teplé

podušky. Podle cesty ležely závěje sněhu, jež musili koníci chvílemi prošlapávati, hluboce se zabořující. Ale sáně letěly jako s větrem o závod. Neměli již daleko k domovu a Karel se těšil na krásný okamžik shledání. Ještě čtvrt hodiny a sáně by se byly zatočily na lesní cestu k myslivně. Vtom však zazněla tichem lesním rána. Snad některýhajný vystřelil po škodné. Ale jaká nehoda! Polekaní koně se vzepjali, náhlým trhnutím vytrhli opratě Václavovi z rukou a zděšeně ubíhali po silnici. Sáně v závěji se převrhly a ubohý Karel vlečen chvíli po zemi, zůstal na silnici v bezvědomí ležeti. Štěstí bylo, že nedaleko pracovali dřevaři. Uslyševše výkřik, přispěchali na místo neštěstí. Poznali synka revírníkova, naložili ho na nosítka a po namáhavé cestě přinesli do myslivny. Můžete si pomyslet, jaké zděšení tam nastalo. Karel byl bledý a smutně se díval na rodiče i sestru, kteří tolik naň se těšili. Naříkal na levou ruku. Při sebe menším pohnutí zabořila, takže poraněný hlasitě zanaříkal.

Myslivec poslal rychle pro lékaře, jenž po chvíli přijel do myslivny. „Levá ruka je zlomena, jiných následků tu asi nebude,“ řekl lékař a pousmál se na Karla, chtěje mu dodat odvahy a potěšiti ho. „Zlomenina u mladých lidí dobře se hojí,“ pokračoval lékař, těše rodiče, kteří nad hochem stáli celí zaraženi.

Teprve za delší dobu přijel čeledín Václav. Koně chytili lidé až kdesi v kopci na silnici, když již hodně unaveni běh zmírnili. Pohmožděný kočí vida, že o Václava je postaráno, pustil se za koňmi. Konečně jich doběhl. Sjížděli s kopce proti němu, řízeny cizím člověkem. Václav srdečně poděkoval, převzal koně a jel s nimi zvolna k myslivně.

Ač měli obyvatelé myslivny svátky zkaženy, přece těšili se ze shledání. Večer ozářil světnici osvětlený stromek a radostné „Narodil se Kristus Pán“ neslo se do lesního ticha. Karel brzy se vyléčil a vrátil se s novou chutí ke svým knihám. Na cestu k domovu o vánočních svátcích dlouho si vzpomínal.

E d. E l p l :

KOLEDY.

O vánočních svátcích
koledy zas znějí,
o Ježíšku malém
zvučně vyprávějí.

Jak se zrodil chudý
u Betlema v sluji,
jak andělé jemu
do snů prozpěvují.

Všechno k němu spěje.
Z dálných zemí králi
za hvězdou se jasnou
v dlouhou cestu dali.

I my pospícháme
v duchu k Ježíškovi,
kde v jesličkách prostých
na seně si hoví.

Láskou ku bližnímu
srdce opět zkvítá,
když Ježíška na svět
lidstvo s láskou vítá.

J. V.:

Vánoční pozdrav.

Již se zase blíží Štědrý den a s ním svátky vánoční. Co to je očekávání, radosti a těšení. Každý se těší na tyto svátky, ať mladý nebo starý. Všichni sejdou se ve svých rodinách, aby si poseděli pospolu pod vánočním stromečkem, porozprávěli a pookřáli blaživým teplem lásky u domácího krbu. Vždyť je to jen jednou za rok — o vánocích! A už to jediné slovo „vánoce“ tak pěkně zní, tolik nám toho praví, tak příjemné city a vzpomínky oživuje . . .

Štědrý večer!

Odevšad vane posvátnost a milé vědomí, že se přiblížily nejkrásnější chvíle celého roku, naplňuje nás klidem, takovým příjemným klidem, jakého nikdy jindy nepocítujeme. Venku je tichoučko jako v kostele, jen sněhové vločky mírným vánkem jsou nesený sem a tam. Obloha je vážná, zahalena šedými mraky. Všechno jako by čekalo na něco neobyčejně vzácného.

Pojednou zazní hlahol trubky a tichem posvátného večera nesou se velebné tóny vánoční písně. A hned nato slyšeti několik dunivých výstřelů na počest narození Páně. A znovu salva a opět. Mezitím jest nesen „betlém“ celým městečkem; pastýř práská karabáčem, nová salva ho však přehlušuje. Vánoční písně se střídají, lidé vycházejí do dveří a přichvalují si — do všech srdcí lidských dere se opravdový pokoj a mír . . .

Maminky již připravily štědrou večeři: vánočku s medem, rybu, jablíčka, ořechy atd. Pod rozsvíceným vánočním stromečkem je pro každého nějaký ten dárek a ti, kdož se postili, vidí prý „zlaté prasátko“.

Stolující se zatím rozhovoří a vypravují, jak kdy slavili Vánoce. Pak pouštějí na vodu v nádobě ořechové skořápky a sledují, kam se ve světě až dostanou a neztratí-li se. Potom ještě si popřejí navzájem a zatím nastává noc — svatá noc!

Každý jde spát poněkud rozechvěn a s obavou, aby snad nezaspal půlnoční, neboť je to jedna z nejkrásnějších církevních slavností. Mnohý dlouho a dlouho nemůže usnout a stále vidí v duchu opravdový Betlém a zárnou hvězdu, naznačující sv. Třem králům místo narození nového Krále.

*

Ó Vánoce! Jistě každému přinesete hojnost potěchy a roznítíte vroucí lásku v nitru, že z celé duše a s vděčností v srdci rád zapěje: „Nám, nám narodil se!“

Eugenja Solska :

Hvězda mořská.

Stalo se to v dávné, šeré minulosti, kdy svět vypadal zcela jinak než dnes. Nebylo tehdy jasně osvětlených, velkých a rušných měst, nebylo supajících, uhánějících vlaků, ani krásných nákladních lodí.

Lidé byli prostí, bohobojní, bydleli v tichých, nízkých chaloupkách nebo v prostých chatrčích. Někteří z nich žili v nedostupných pustínách, které sami mýtili, někteří skrývali se uprostřed skalnatých hor, jiní zase usadili se u moře.

Mnoho, velmi mnoho změnilo se od těch šerých dob, jen moře se nezměnilo; i tehdy pokrývalo širou, širokou nepřehlednou plochu, i tehdy zářilo někdy slunečním blankytem, někdy zas mělo ponurou olověnou barvu, šumíc neustále dojemnou píseň vln. Usmívalo se radostně ve chvílích pohody a mračilo se hněvivě, když od severu duly hrozivé větry. Právě tak jako dnes.

Daleko odtud u moře rozkládala se malá ubohá víska rybářská. Několik rodin obývalo nuzné, skrčené, k zemi nachýlené chatrče. Rybáři vyjížděli na lov, rybářky spravovaly sítě a chystaly večeře a děti —? Děti nechodily do školy, neuměly čísti a psát, běhaly celý den po zlatistém písku a kromě toho podobaly se úplně dětem dnešním. To znamená, že raději skotačily, brouzdaly se ve vodě a dováděly, než pomáhaly rodičům nebo poslouchaly starších. Právě tak, jako dnes.

V nejmenší, nejbídnější chaloupce, na samém kraji vesničky bydlela malá dívenka, jménem Asta. Měla pěkné dlouhé vlasy, zlaté jako pobřežní písek, oči modrozelené, jako moře v čase pohody, a korálová ústa. Ale cítila se velmi nešťastnou, neboť byla od narození chromou. Nemohla běhat ani skákat jako jiné děti, ano i chodila, chudinka, velmi těžce.

Děti neměly rády Astu, ubližovaly a vysmívaly se jí, že byla mrzáčkem, a proto muselo si děvčátko hledati ke hře jiných druhů. A poněvadž byla sama nešťastná a ubohá, našla si společnost tvorů rovněž ubohých a nerozumných, společnost zvířat. Nebylo ve vesnici psa ani kočky, kterých by Asta neznala. Dětila se s nimi o skrovný oběd i snídaní, ošetřovala zmrzačené nebo odřené tlapky a nejednou bránila své přátele před útoky a ukrutností jiných dětí. Nemohla také dívati se klidně, jak děti lovily malé rybky a vyhazovaly je na písek nebo věznily v malých, mělkých rybníčcích, nemohla snéstí trýznění zvířat a plakala žalostně nad smrtí každého hmyzu, který se dostal do rukou malých ukrutníků.

Nejednou darovala nejkrásnější mušle, nejlesklejší kousky jantaru chlapcům, nebo pestré stužky děvčátkům, aby vykoupila nedostatkem vody hynoucí život rybky nebo trýzněného motýla.

Děti vysmívaly se Astě, nazývajíce ji hlupáčkem, a někdy hněvaly se a bily děvčátko, když chtělo násilím vyrvati jim jejich oběti a vhoditi opět do moře vylovené rybky nebo přetnouti osidla, nalíčená na ptáčata.

Nejčastěji Asta sedávala na břehu moře a pohřížena v jeho mocný šumot, svěřovala mu tichounce své nejtajnější myšlenky. Tázala se tehdy moře, proč jsou děti lhostejné k cizímu utrpení, proč kořistí ze slabosti bezbranných tvorů, proč vysmívají se jí, že je mrzáčkem. A moře šumělo dobrotivě svoji monotonní píseň, jako by chtělo potěšiti chromé děvčátko.

Blížily se právě svátky vánoční. Slavily se tehdy zcela jinak než dnes, avšak i tehdy den Narození Krista Pána byl velkým svátkem. Rybáři nevyjížděli toho dne na lov, a rybářky uváděly do pořádku bídné chatky a vařily lepší jídlo než obyčejně. Děti, nedbajíce zimy a ostrého větru, vybíhaly na písek a hrály si vesele a hlučně.

Avšak moře bylo neobyčejně zlé a strašné. Vlny bily vztekly o písek vyhazující na břeh celé spousty vodních rostlin, škeblí a malých rybek.

Na nebi protahovaly se těžké šedivé mraky, jsouce předpovědí hrozné bouře. Uzřevše je, děti měly se ponenáhlu k odchodu. Najednou moře zašumělo silně, zásyčely hněvně nesmírné spousty vod a udeřivše vší silou o břeh, vyhodily ohromnou, dětem neznámou rybu.

Všechny děti vrhly se s křikem k ní, strkajíce a šťuchajíce se navzájem. Ryba házela sebou na písku a nemohouc vydechnouti, otvírala zoufale hubu. Tloukla ocasem o písek, snažíc se všemožně dostat se nazpět do vody.

Děti zvědavě sledovaly její pohyby, házely na ni malé kaménky a křičely hlasitě, když ztýrané a zesláblé stvoření s velkým napětím sil kleslo na písek.

V téže chvíli dostavila se Asta.

„Styd'te se,“ zvolala, „jak můžete tak mučit rybu? Což nevidíte, že je úplně zesláblá a že bez vody zhyne? Vhod'te ji do moře, velice, velice vás o to prosím — — —“

Dětem však ani na mysl nepřišlo, aby zbavily se milé jim zábavy.

„Hloupá křivonožko, co bys ještě nechtěla?“ zvolal jeden z hochů, házeje škebli na rybu, druhý zas dodal: „Ať tě ani nenapadne dávat nám nějaké mušle nebo jantar, neboť nedáme se tím chytit. Hni se a jdi, odkud jsi přišla!“

Asta však neustupovala. Slzy hrnuly se jí do očí při pohledu na ukrutnou, nerozumnou zábavu a umínila si, že za každou cenu zachrání bezbrannou, ztýranou rybu. Vyhlédla si chvíli, když děti sklonily se nad pískem, hledajíce nových kamének pro svou oběť, a využijíc toho, uchopila rybu a vší silou hodila ji do moře. Ryba nabyla náhle sil ve svém živlu a rychle odplula do rodných hlubin, umiňujíc si jistě, že už nikdy nepřiblíží se k nehostinným břehům.

Děti byly s počátku činem Asty tak zaraženy, že se ani nepustily za rybou. Když se však vzpamatovaly z úžasu nad neočekávaným obrátem věci, všechn jejich hněv obrátil se na Astu. Vrhly se na ni a křičíce, bily ji, tahaly za vlasy a trhaly na ní chatrné šaty. Mrzáček ne snažil se ani bránit. Snášela rány trpělivě, jsouc šťastna, že se jí podařilo vykonati dobrý skutek.

Náhle olověné mraky na nebi zmizely, nebesa zalila se zlatým leskem, rozestoupily se vlny mořské a vyšel z nich krásný bílý anděl, který se

přiblížil k Astě a křídly svými zakryl ubohou dívenku. Udivené děti mlčky pustily Astu a chtěly utéci, leč jakási síla velká a neznámá zadržela je na místě.

„Nerozumné, ukrutné děti,“ řekl anděl s výčitkou, „tak tedy světíte den sváteční? Což nedovedete jinak uctítí Boha než tím, že trápíte nevinná zvířátka a trýzníte nešťastného mrzáčka, protože je hodnější než vy? Což myslíte, že Bůh to nevidí? Pohleďte na ty miliony hvězd, které nyní zatřpytily se na nebi, ty všechny jsou zřítelnice Boží, které hledí s nebe na vaše ukrutnosti. Nemine vás přísný trest!“

Děti hlasitě zaplakaly. Asta pak zvedla k andělovi pěkné své oči a řekla nesměle: „Což nelze jim odpustit? Snad se polepší!“

Zasněžen leží kolem celý svět... Kdo nad námi se slituje?

„Asto,“ otázal se anděl, „zdali pak víš, oč prosíš? Ty děti tě trýznily tak často, což opravdu chceš jim odpustiti jejich viny? Sestoupil jsem s nebe, abych tě chránil a splnil jedno tvoje přání. Což nepřála by sis něčeho jiného? Snad je něco, po čem vroucně toužíš. Snad chtěla bys místo odpuštění trestu pro ty malé ukrutníky, abych tě uzdravil?“

Asta se zamyslela, jako by chvíli sama se sebou bojovala. „Řekl jsi, že hvězdy jsou oči Boha, které na nás pohlížejí. Ale ony jsou velmi daleko a svítí jen v noci. Proto asi děti na ně zapomněly. Chtěla bych, aby několik těch hvězd bylo vhozeno do moře, by připomínaly dětem hvězdy vzdálené a zlaté, které svítí nahoře. Aby i ve dne pamatovaly. Což nebylo by možno to udělat — —?“

„Prosba tvoje bude vyslyšena, Asto,“ řekl anděl a roztáhnuv svoje velká lesknoucí se křídla, vznesl se nahoru.

Asta i ostatní děti sledovaly ho zrakem a uviděly, jak se zastavil na stříbrném mraku a snímal s nebe třpytící se hvězdy. Když jich měl

plné ruce, sklonil se trochu a usmívaje se sladce na stojící u břehu děti, spouštěl do mořské tůně krásné hvězdy jednu za druhou. Tu děti náhle zaplakaly a obrátivše se k Astě, slibovaly polepšení. Anděl, vida to, snímal stále nové hvězdy a vrhal je do moře.

Následujícího dne přiběhly děti opět na břeh. Asta byla v jejich hloučku, ale nikdo ji už netrápil, nikdo se jí nevysmíval.

Ač bylo počasí mrazivé, moře lesklo se jasným blankytem, vlny jako by lehce laskaly žlutý pobřežní písek. Najednou jedno z dětí zvolalo: „Hleďte,hleďte, co to leží na písku?“

Sběhly se všechny, aby viděly, co jim moře vyhodilo, a s úžasem spatřily neznámá mořská zvířata v podobě hvězd. Neměly toho krásného lesku jako jejich sestry na nebi, ale přes to úplně se jim podobaly.

„Jsou to hvězdy, které anděl vhodil do moře, abychom vždy pamatovaly na zlaté zřítelnice Boží,“ řeklo jedno z dětí, Asta pak zvedla hvězdu mořskou, aby ji dobře viděly.

Potom opatrně vhodila ji opět do moře, ale žádné z dětí se nehněvalo. Hvězda mořská pak způsobila, že Asta našla přítele.

Stalo se to v dávné, šeré minulosti, když svět vypadal jinak než dnes a andělé sestupovali mezi lidi. Jen moře se nezměnilo. Prostírá svůj široký nesmírný plášť, září slunečním blankytem nebo má těžkou olověnou barvu, šumíc bez konce svou mocnou píseň.

Z polštiny přel. A. Ječmenová.

Bohuslav Brožek:

VÁNOČNÍ.

Na východě nad Betlemem
jasná hvězda vzplála,
všechněm lidem dobré vůle
radost zvěstovala.

Zrodilo se Dítko Boží,
Maria Je hýčká,
s láskou v zraku na ně hledí
přesvatá Matička.

V jeslích, v plenkách tiše dříme
Jezulátko milé,
přišlo s láskou obšťastniti
lidstvo pobloudilé.

Nad jeskyní anděl Páně
všemu světu hlásá:
„Narodil se Vykupitel,
Naděje a Spása.“

Narodil se z čisté lásky,
otevřel nám nebe,
v usmíření našich hříchů
obětoval sebe.

Vítej, vítej, Jezulátko,
mocný Synu Boží,
české děti svoje srdce
v oběť Tobě složí.

Malá Miriam.

Biblická povídka. Přeložil Izram Chětjov.

(Dokončení.)

III. SPLNĚNÉ PROSBY.

Miriam jen několika slovy vypověděla matce, proč Dan nepřijde domů; ostatní příhody tohoto v jejím životě velikého dne slíbila vypravovat hned ráno a usnula tak rychle, že matka musela ji spící svléci a uložit.

Osleplá babička přistoupila též, aby matce pomohla, a potom opatrně hmatem zjistila, kde spočívá hlavička dívčina uprostřed prstenců kadeří a — jak to činila denně před spaním — políbila ji na čele, svolávajíc polohlasitě blahoslavenství nebe a prosíc zároveň Boha, aby změnil srdečko milované vnučky.

A v téže chvíli Miriam, jsouc již v hlubokém spánku, počala snít, že klečí znovu před Kristem, že cítí jeho svatou dlaň na svých vlasech a čele; a při vši té blaženosti, která ji pronikla, znovu jediná starost kalila její radost, že ne všechny děti jsou tak šťastné jako ona... Tolik vrstevníků neví, že Ježíš Kristus chodí po světě, a snad Ho ani nepotkají, tolik jiných dětí umřelo, aniž kdy uzřely Ježíše, a tolik ještě jiných bude žít v příštích dobách, kdy už Spasitele nebude na zemi...

A tak jí to mocně došlo, že jí zpod víček vyprýštěly dvě velké slzy a lesknouce se v mihotavém světle lampy, chvěly se jí na líčkách.

Nepostřehla těch slzí osleplá babička, ale viděl je Anděl strážný. To utrpení dítěte, třebaže pocítěné ve snu, ale tak srdečné, pohnulo jej, že chtěje spící potěšiti, změnil obraz jejího snění.

Miriam uzřela náhle nespočetné zástupy duší zemřelých dětí, shromážděných v šeru a tichu, očekávajících kohosi, kdo měl již přijíti, již za nedlouho, každou chvíli...

Koho očekávají?

Ježíše z Nazaretu, Krista, Spasitele, téhož, kterého viděla živá Miriam živého v zapadajícím slunci, ve stínu velkých stromů, ve svém rodném městečku.

Zda přijde sem také živý, viditelný, promlouvající a laskající děti?

Miriam je jista, ač neví, odkud a jak přišla k tomuto přesvědčení, že k těmto dětem zemřelým přijde také Kristus; přijde zemřelý a učiní je právě tak šťastnými, jak šťastnou byla ona tam u domku Thersina.

A ihned také jedna její slza vyschla.

A obraz se změnil. Miriam vidí nyní nespočetné a stále se zvětšující zástupy dívek a chlapců bíle ustrojených; klečí uprostřed jakési jasné místnosti, slunce proniká velikými okny, slyšeti hlas stříbrných zvonků, cítiti vůni jarních květů... A ty děti, děti živé, radostně očekávají v tichu a nábožném nadšení kohosi, kdo má za chvíli přijíti...

A Miriam vidí, že oči všech jsou zahleděné ve stkvoucí, zlatý kalich,

nad kterým ve dvou prstech kněze vznáší se běloučké, neposkvrněné kolečko přečistého Chleba.

A Miriam znovu, neznámo odkud, ale určitě ví, že to jsou děti, které budou kdysi žít na světě, a ten Chléb nejsvětější, před kterým klečí, že jest týž Kristus Pán, před kterým ona včera klečela; týž, který pravil učedníkům, aby ji a její vrstevníky neodháněli; týž, který dotkl se její hlavy a srdce jí proměnil. S těmi všemi dětmi potkal se Ježíš Kristus tak jak s ní, a dokonce ještě úžeji, neboť vstoupí do jejich srdcí a taktéž je promění... A budou rovněž šťastné, snad šťastnější než Miriam...

A na tu radostnou zvěst ztratila se druhá slzička s tváříček dívčiných.

A již nic nekalilo blaženost, v kterou se pohřížila její duše.

*

Druhého dne spala Miriam dlouho. Babička již dávno podojila kozy a vrátila se s mlékem; matka po sobotě déle než obyčejně zametala dvorek a dívka ještě se neprobudila.

Babička co nejtíšeji přistoupila k jejímu lůžku a přisedla na okraj.

Konečně Miriam otevřela očka a pohnula se. Babička schýlila se s úsměvem k ní tak blízko, že dívčina ještě v rozespání obejmula ji oběma ručkama kolem krku a upřímně líbala. Ihned však potom se vzpamatovala a usedla; vidouc, že babička jí chce podati hrnek s mlékem, živě zvolala: „Babičko, počkej, napřed ti musím vypravovat, jaký jsem měla dnes v noci divný sen!“

A vypravovala, jak mohla nejpěkněji, o svém štěstí a o svém utrpení, o slzách i potěchách, jaké jí Pán Bůh seslal.

A babička, vyslechnuvši všechno, objala ji chvějícíma se rukama, a ze slepých očí plynuly také slzy, ale slzy radosti.

„O, Miriam, Bůh milosrdný vyslyšel mne nehodnou a změnil tvé srdce... A vidím, že kolik v něm bylo závisti a nepřízně, tolik nyní v něm jest soucitu a lásky... O Bože, Bože, díky tobě, Pane dobrotivý!“

Přišla matka a počala se podrobně vyptávat na Dana, který se dosud nevrátil. Miriam ubezpečovala matku, že není třeba se znepokojovati, že Dan velmi vroucně prosil, aby ho Amos vzal na tu výpravu proti loupežníkům.

Matku to neuspokojilo. „Vstaň, Miriam, vypij mléko! Půjdeme hned do dvora Amosova. Jest třeba vyvědět, co se stalo.“

Po chvíli obě spěšně míjely poslední zahrady a měly právě stoupati do vrchu, když tu naproti nim zpod stromů vyrazil Dan a zpívaje si, sbíhal v údolí. Matka stanula a Miriam běžela vstříc bratru.

„Dane,“ zvolala náhle znepokojena matka, „co je ti? Ty jsi raněn?“

„Nic mi není,“ odpověděl směle, „trochu jsem dostal mečem přes hlavu, tedy mi ji obvázáli.“

I živě a chlubně počal ihned mluvit o svých příhodách a své zmužlosti, kterou dokonce sám Amos pochválil.

Na horách neslouží lyže jen zábavě a sportu, ale i denním potřebám.

„Nyní,“ končil, „šel jsem k vám, abych vám pověděl, že jsem živý a celý a že Amos slíbil večer k vám přijít.“

Miriam, úslyševši to, radostně skákala a tleskala. „Hosanna! Hosanna!“

„Pojď s námi, Dane,“ pravila matka, „lépe ti ránu opatřím.“

„Ne, vrátím se. Amos mne najal na stálo. Již se skončila naše bída, matko... Nebudeš již muset sloužit jiným. Co vydělám, stačí nám všem.“

„Bohu buďtež díky! Jen abys nebyl v nebezpečí.“

„Nebojte se o mne, já již si pomohu v každém případě.“

„Kdy přijde Amos? Kdy?“ vyptávala se Miriam.

„Navečer...“

„Tedy, Miriam, vrať se domů,“ poroučela matka, „a vyved' kozy. Popros, aby ti babička dala více jídla, neboť se vrátíš až večer. A já musím dnes ještě mletí dopoledne, poněvadž jsem slíbila...“

I rozešli se na tři různé strany.

Miriam běžela v radostných poskocích a mýjela právě prostranné náměstí městečka, když postřehla na protější straně jakýsi sběh, hlučný a nepokojný.

Nemohla odolati zvědavosti, aby neodskočila trochu s cesty a nedověděla se, co se tam stalo. Vtiskla se v zástup, protlačila se pod lokty hustě obtáčejších kohosi a neočekávaně stanula tváří v tvář slepému Eljakimu. A hle, tu patří na ni zdravé oči toho slepce, který ještě před několika dny chodil městečkem žebrotou, voděn za ruku dítětem.

„Co se stalo?“

„Ježíš mu zázračně navrátil zrak.“

„Ježíš?!“

Miriam již více neslyší, nepozoruje zástupu, nevidí uzdraveného. Ona vidí nyní jen svou milovanou, osleplou babičku, jejíž ubohé oči jsou kalné, ale přece ne tak bělmem potažené, jak měl Eljakim...

Miriam obrací se beze slova, prodírá se zástupem a prudce běží domů. Ježíš přece nemohl odejít daleko. Snad zůstal na noc v sousedním městečku? A kdyby i přešel Jordán, to jistě zdrží se déle v Jerichu...

Bez dechu vpadla do dvorka. Babička poznala sluchem, že to ona běží a s velkým nepokojem vychýlila se ze dveří domku, volajíc: „Co Dan? Co Dan? Žije? Mluv! Mluv, Miriam!“

Ale Miriam udýchaná, nemohla ze sebe vypravit ani slova.

„Miriam, proč mlčíš? Nebo to sem nevběhla Miriam, moje vnučka?“

„Žije, babičko,“ zašeptala konečně.

„Bohu díky... Ale jistě raněný?... Proč jsi tak běžela? Mluv pravdu!“

Tedy Miriam musela rychle povědět všechno, co věděla o Danovi, i o tom, že má Amos přijít, i o tom, že matka jí poručila vyhnat kozy a vrátit se na večer.

Ale to všechno se nyní nemůže státi, poněvadž ona má o mnoho vážnější záležitost. A tu unesena podivem a rozradováním, vyprávěla

o Elžkim a počala hned prositi, doléhat a usilovat, aby babička s ní neprodleně šla za Ježíšem, aby ji uzdravil, aby jí její zrak vrátil... On to učiní jistě, když ho Miriam poprosí, neboť on je dobrý a milosrdný a má rád děti a činí zázraky.

Babička velikým vzrušením až přisedla na vysoký, kamenný práh; přitáhla k sobě dívčinu, rozpálenou tímto neslýchaným záměrem a řekla vlídně: „Ne, Miriam, já nepůjdu.“

„Proč? Proč? Ty nevěříš v Ježíše?“

„Věřím, dítě, a miluji ho jak... jak tebe, ač jsem ho neviděla, ani neslyšela.“

„Co tedy? Netoužíš prohlédnouti?“

„Miriam! Jediný Bůh ví, jak jsem po tom toužila a toužím. Ó, jak jsem záviděla těm, kteří vidí; zvláště když otec tvůj zemřel a bída a nouze přišla do tohoto našeho domku, a já, já slepá nemohla jsem tvé matce pomoci... Ó, Bůh jediný ví, jak jsem trpěla, kolik slzí ty slepé oči v nocích prolily... Ale potom jednoho dne snad z vnuknutí božího, jsem si řekla: „Pane, vzal jsi mi zrak a jasnost dne změnil jsi mi v noc bez naděje. Nevidím ani slunce, ani tu zemi naši, ani tváře milovaných vnoučat... Ale slibuji a připovídám, že bez reptání nyní budu snášet to strašné tvé dopuštění až do konce mých dnů, jen když Ty, Bože slepého Izáka, Bože slepého Samsona, sli-tuješ se a pozdvihneš z bídy mé vnuky a změníš jich nelaskavá a závistivá srdce, aby uměli milovat lidi... A hle, dnes, dnes Bůh splnil mi všechno, oč jsem prosila... Jak tedy můžeš chtít, abych nyní běžela za Ježíšem a žádala, aby mi vrátil zrak! Obětovala jsem svou slepotu Bohu a Pán přijal obět. Jsem šťastnou, milované dítě, tak šťastnou, že nikomu, nikomu již nezávidím...“

Miriam poslouchala tato neočekávaná slova s očima rozšířenýma lekem, ale i se srdcem, které taktéž se rozšiřovalo a rostlo, rostlo...

„Jdi, Miriam, vezmi mošnu a hůl a vypušt kozy. A já ti připravím dnes více jídla, když se máš vrátiti až večer...“

Opřevši se o rameno vnučky, stařenka povstala a obrátila se k vnitřku chaty. Ale dříve než odešla, Miriam chopila se její suché svažštělé, chvějící se ruky a mlčky, ale s velikým výrazem srdečné něžnosti přitiskla na ni své rty.

*

Po nějaké chvíli šla k horám, stkvícím se v záři slunka, malá Miriam s velkou mošnou na rameni, odměřujíc cestu hlubokým skláněním hole, a za ní šly její čtyři černé kozy, radostně pomekující.

Stanula na rozcestí, na jedno udeření srdečka váhající, zda má jíti dále pod horu „svou“ cestou k vinicím Amosa a pak výše k stráním bez lidí, či zda má zatočiti se na levou stranu na pastviska, všeobecně pastýři z Beth Nimra navštěvovaná.

I stočila se hned ve stranu oněch pastvisk k velikému podivu čtyř černých koz a k takovému též podivení vrstevnic-pastýřek, které vidouce, že Miriam k nim se blíží, přiběhly jí vstříc, vítajíce o závod nedávného „divocha“ výkřiky upřímně míněné radosti.

Jiří S a h u l a :

Týraný vlk.

Chytili vlka živého, svázali mu nohy a dopravili ho za mříže pevné klece. Někteří lidé blížili se ke kleci s posměchem. Jiní vlku nadávali a dlouhými pruty jej šlehali.

Zavyl týraný vlk žalostně: „Proč mám snášeti kromě zajetí ještě veliké nadávky a nelítostné rány? Je pravda, že jsem zadával mnoho zvířat, ale bolestně jsem jich nemučil. Výhradně jsem lovil k ukojení hladu. Vaše kočky chycené myši dlouho sužují, než je pohlítí. Na to se díváte klidně, ale mne šleháte jako největšího zločince. Je-li vám můj život na škodu, tedy mne ihned usmrťte a netrapte mne dlouho.“

„Udávil's mi beránka, loupežníku,“ křikl jeden muž a udeřil silně vlka holí.

Vlk znovu zavyl úpěnlivě a odvětil: „Přiznávám se k tomu; ale i vaše domácí zvířata pernatá požírá tvorečky živé, různý hmyz, který se chce také radovati ze života. A tyto vražedné hody se vám líbí. Nade mnou se však slitovati nechcete. Poradte, jak jsem se měl živiti jinak, jak jsem se měl starati o vlastní děti, jestliže mi nikdo nic dobrovolně a z útrpnosti nedával? Pykám jedině za to, že jsem chtěl zachovati svůj život. A při tom jsem byl trápen trýznivým hladem častěji než zvířata jiná.“

Přistoupil blíže stříbrovlasý, vážný kmet a pravil: „Kdo mučí toto zvíře, které je již neškodné, prozrazuje větší surovost než lev, šakal nebo tento vlk. Zabíjení různých škůdců je leckdy nutné, ale jízlivé trýznění zvíře je známkou neomluvitelné krutosti. Kdybyste vlka hned usmrtili, nehlesl bych proti tomu ani slovem. Ale jaký prospěch holdáte míti ze svých pošklebků a surovostí? Sami dráždíte zvíře k vzteklé krvežíznivosti.“

Vlk zajásal nad tím zastáním. Kmet se ho otázal, zdaž by chtěl u něho konati službu bdělého psa. Dodal: „Dostaneš dostatek pokrmu, ale nesmíš pohlítiti žádné mé domácí zvíře.“ Vlk přijal nabídku velice vděčně a choval se v domácnosti starcově chvalitebně, až se divili všichni ti, kteří ho dříve bolestně sužovali.

Potomkem tohoto vlka je pes vlčák, který i za hubenou stravu slouží věrně svému pánu a divoce své zuby cení výhradně na zloděje a noční lupiče.

I zlá povaha dá se zkrotiti, vyjde-li jí vstříc dobrota. Leckterý člověk stal se zločincem proto, že mu bližní neposkytli příležitosti k poctivé obživě.

J. K. B a k y:

Zloděj ve staně.

Veselá příhoda ze života našich skautů.

Na skautských táborech zažijeme tolik veselých příhod, že na ně po celý život rádi vzpomínáme. Zde cítíme radost ze života a mládí. I starší lidé zde pookřejí a cítí se zde s ostatní mládeží zcela stejně mladými a zvláště je-li dobrý vůdce, přívětivý a povídavý hajný a hodný lid z okolních vesnic. Skautingu zdar!

* * *

Bylo to roku 19** na táboře u M... Zde se nám stal jeden zajímavý a poučný příběh,“ počal vypravovati br. Strožok, rádce družiny „Jestřábů“, svým hochům. „Byli jsme třetí den na táboře a již dostal náš tábor zajímavé jméno: „Na strašidlech“. A poslechněte, jak k tomuto jménu přišel.

Za dva dny měli jsme postavený útulný tábor, jedna radost. Každý jal se nyní přepychově zařizovat svůj stan uvnitř i zevně. Vně pomalovali jsme stany a uvnitř jakou kdo měl zálibu. Jeden si dovezl vyšívanou dečku, kterou zdobil svůj stolek, druhý „Bonzíka“, třetí velké zrcadlo, čtvrtý „Felixe“ atd. Večer po stažení vlajky a zpěvu písní „Junáci vzhůru, volá den“, t. j. skautské hymny a naší oddílové „Svatý Václave“, ulehli jsme k blaženému a bezpečnému spánku, neboť o bezpečnost starala se hlídka.

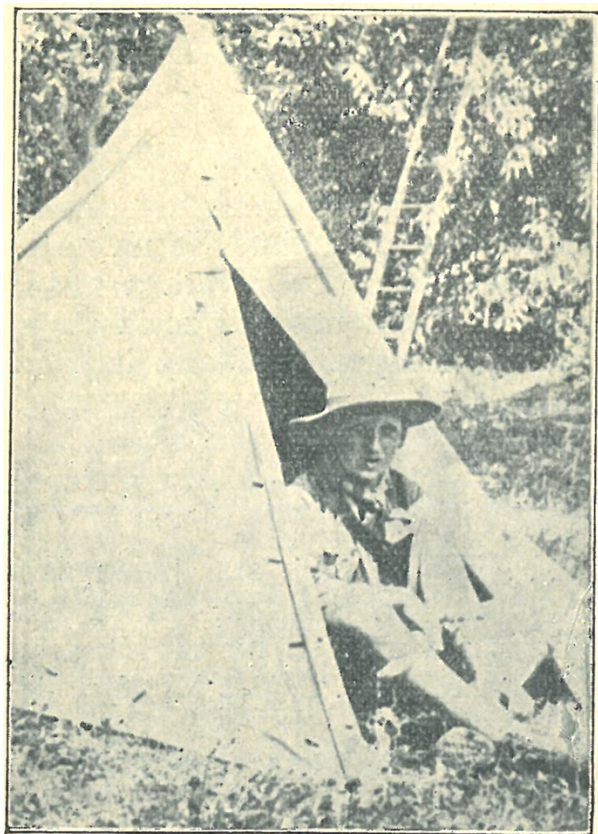
Leč nebylo nám souzeno, abychom spali klidně celou noc. Když se střídala druhá hlídka s třetí (t. j. po půl noci), probudil se náhodou ze svého blaženého spánku Širchán, u jehož stanu předávala hlídka druhé hodinky a baterku. „Nic nového?“ tázala se hlídka, která právě nastupovala místo druhé. „Vše v pořádku,“ odvětila druhá. Pak se hlídky rozešly a bylo zase ticho.

Širchán se obrátil na svém lůžku ke stolku, kde měl hodinky, aby se podíval, kolik je hodin. Leč těžko si představíme jeho úděs, když spatřil nad stolkem ve stanovém plátně velkou díru, z níž vzhlížela na něho jakási temná tvář. Couvl uděšeně zpět a probudil svého souseda. Ale i ten byl ulekán obličejem člověka drze pohlížejícího do stanu: „Lupič, zloděj, vrah nebo strašidlo,“ kmitlo se jim hlavou a oba hrdinové se opatrně vytratili ze stanu. Přivolali tiše hlídku a prosili ji, aby nahlédla do stanu. Učinila tak a skutečně zpozorovala uvnitř díru do stanu a z ní vyhlížející tvář.

„Ve stanu máte zloděje,“ oznamoval Maugli.

„To taky víme,“ odpověděl Širchán.

„Musíme vzbudit Strožoka.“ A již byli v mém stanu a jali se mne budit a ustrašeně mi vykládali, že mají ve stanu zloděje. Vstal jsem a šel se přesvědčit. Nahlédnu do stanu a . . . „A nic tam nebylo, že?“, přerušil vypravování Širchánovo „Jonny“ a dal se do smíchu. „To se

Nováček před stanem.

hrozně mýlíš," hájil se Širchán a pokračoval: „Nahlédnu do stanu a hle, na protější stěně byl vyříznut obdélníkový otvor a z něho vykukoval obličej — skutečný, hýbající se obličej. Věc zdála se vážnou a proto jsem šel vzbudit vůdce. Při tom jsem přemítal o tom, odkud znám tvář onoho člověka, který nakukoval do stanu; zdála se mi hrozně povědomou a napadla mne myšlenka, že se podobal velice mně, ale hned jsem ji zavrhl. Náš vůdce potrpěl si velice na spaní, takže dalo mi to hodně práce, než jsem ho vzbudil. Zatím Širchán a Maugli umírali strachem (nelze se divit, byli teprve nováčci, po prvé na táboře). Konečně jsem přiměl vůdce k tomu, že mne následoval do Širchánova stanu; při tom stále potřásal hlavou; nechtěl věřit.

Před Širchanovým stanem se již zatím shromáždilo mnoho hochů. Vůdce otevřel stan a nahlédl dovnitř. Jeho údiv byl nesmírný, když s protější stěny naň koukala jakási tvář. Vylezl zase ze stanu a udělal to, co dosud nikoho z nás nenapadlo — totiž obešel stan. Tiše jsme šli za ním. A tu jsme shledali, že zadní stěna stanu je docela neporušena. Vůdce zkoumal stěnu, není-li někde snad okénko, ale marně. Vrátil se tedy do stanu a k velikému jeho podivu z rozříznuté stěny pohlížela naň zase ona tvář. Přejel si rukou čelo, aby vyzkoumal, nespí-li — — Ne! — Rozehnal se pěstí proti obličejí a — bác — — narazil na tvrdé sklo. V tom také poznal svůj omyl a dal se do hlučného smíchu.

Všichni jsme udiveně pohlíželi na vůdce a ptali se, co se stalo. Vůdce vylezl ze stanu a podal nám velké zrcadlo: „Zde máte toho svého zloděje!“ pravil a dal se znovu do velkého smíchu. Nyní jsme všichni pochopili, že obličej oné neznámé osoby byl náš vlastní, odražený v zrcadle. Tábořem rozlehl se hlučný smích a později smáli se hoši hystericky i ze spánku. Jistě zdálo se jim o „Širchanovském zrcadle“.

Po celý týden dělaly se v táboře „Na strašidlech“ — tak jsme totiž druhý den nazvali tábor — vtipy na „Širchanovské zrcadlo“, až přišla na řadu zase nová příhoda s hlídkou nováčka Bolina.

Polští skauti.

Zasláno polským přítelem a br. skautem St. Gorskim z Wilna. S polskými skauty chodí do přírody i kněží.

K v ě t e n s k á :

VRABČÁKOVY TRAMPOTY.

Odletěli všichni známí,
jen já tady sedím,
v bílá pole — holé stromy
lítostivě hledím.

Já vrabčáček maličký
ke škole si zaletím,
„na zoubek“ tam něco najdu,
to já dobře vím!

Od lesa a se strání
ostrý fučí severáček,
nikde mušky — zrníčka,
hladem otvírám zobáček.

Zaťukám já na okýnko:
„Děti — dejte drobeček!
Začímčaruje vám vděčně
malý, zkřehlý vrabeček.

S. Housková:

SEN CHUDÉHO DÍTKA.

Dnes zdál se mi, má matičko, věru krásný sen.
Zdalo se mi, matičko má, že byl Štědrý den.

Na stolečku pod okénkem štíhlý stromek stál,
plný stříbra, plný zlata, jak by ohněm plál.

Pod stromečkem bylo hraček, fíků, cukroví,
pomorančů, čokolády — kdo vše vypoví!

Stála jsi tam, má matičko, úsměv na tváři,
ani velká hvězda stromu tolik nezáří.

Dívala ses na jesličky, Betlem, kravičky,
učilas mne, jak mám sepiat svoje ručičky.

Vedla jsi mne k Jezulátku, k malým jesličkám,
díval jsem se k Tobě — k Panně, svým to matičkám.

Podobny jste obě sobě jako květů dvě,
k Jezulátku upíráte jasné oči své.

Za svět celý tam se modlí naše svatá Máť,
aby Její drahý Syn mu spásu mohl dát.

Ty se modlíš za mé štěstí, drahá matičko,
aby úsměv štěstí se mi snesl na líčko.

Za mé štěstí, za kus chleba, abych neměl hlad,
aby moje zkřehlé tílko neumořil chlad.

Za tu lásku, matičko má, zaplať Tobě Bůh,
po celý svůj život budu spláceti svůj dluh.

Zdalo se mi o Ježíšku, jak jde s nebe k nám!
Usmál se a pohladil mne, že tě tak rád mám.

MX 30

Kouzelná perníková chaloupka. Zasněžená krajina kolem ní zdá se tak mrtvou. A přece skrývá se tu 15 živých bytostí lidí, zvířátek i ptáčků — aby za chvíli obklopili překvapené děti. Hleďte je jich!

K. Vojen:

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování.)

Plukovník se trochu zarazil a podíval se vážně na svou dceru i na lékaře.

„Který z vás se jmenuje Lukas?“

„Já, pane plukovníku.“

„Jste snad rodem z Irska?“

„Ano, pane plukovníku.“

„Že se jmenuje Lukas?“ zeptala se velmi udiveně po francouzku také dívka.

Lukas by se byl málem prozradil. Už už chtěl také po francouzsku odpovědět, že se opravdu již od narození tak jmenuje. ale v pravý čas se ještě zarazil a mlčel. Uměl totiž mluvit francouzsky zcela dobře, ale uznával za nutno zatajiti tuto svou znalost, poněvadž měl už své určité plány, a proto se už dříve před vojenským lékařem tvářil, jako by nerozuměl francouzsky.

Plukovník zeptal se ještě Lukase, kde cítí nějaké bolesti. Odpověděl, že v kříži, na prsou a v bocích. Nelhal, neboť skutečně tam pociťoval bolest způsobenou prudkým pádem na tvrdou půdu, když ho tam s Petrem srazili francouzští vojáci.

Plukovník se touto odpovědí spokojil, pozdravil laskavě oba zajatce a odcházel. Zatím dívka podávala Petrovi zásobu svých dárků. Dojalo ji patrně jeho útlé mládí i jeho zranění, a tak mu dala mnohem více pamlsků, než dávala spíše ostatním nemocným. Ale když sáhla nyní do svého hezounkého košíčku, aby obdarovala také staršího jeho druha, seznala pojednou, že košíček jest už — prázdný. Pro Lukase nezbylo jí nic. Zalekla se toho, zarděla se silně a zahanbeně, skoro bázně dívala se na zajatce.

Lukas pochopil dobře rozpaky dobrosrdečné dívky a chtěje je rozptýliti, byl by se málem opět prozradil: už se mu drala na jazyk vlídná francouzská slova, jimiž ji chtěl ukonejšit a zároveň poděkovat za její dobrotu. Ale ještě včas je zarazil. A tu již také dívka sama promluvila a promluvila — po anglicku.

„Odpusťte, pane! Nic mi nezbylo, ale tady váš přítel se s vámi rozdělí.“ A pospíchala rychle za otcem . . .

Když opět osamotněli, pravil Lukas Petrovi: „Teď jsi poznal, kamaráde, že není nikdy radno mnoho mluvit! Myslili jsme, že nám tu nikdo nerozumí, a zatím vidíš, že leckdo i ve Francii může uměti anglicky . . . Divíš se asi stejně jako já, jak přívětivě se tu s námi zachází, jako bychom ani nebyli nepřáteli. Ale to jenom potud, pokud jsme raněni. Až se vyhojíme — — nu, to ještě asi poznáme, co s námi udělají! A teď se pusť do těch pocukrovaných a tak lákavě vypadajících francouzských koláčků — a mně také nějaký daruj, když to ta hodná dceruška poručila. Měl bych vlastně žárlit, že všecku dobrotu svého srdce, či chci

řici: že všechny koláčky věnovala jen tobě. Ale nebudu žárlit — jen když mi nějaký dáš. Věř, že i při svém „vnitřním zranění“ mám hlad jako krokodil . . .“

Petr prohlásil hned, že nemá vůbec chuti na jídlo, a podal všechno, co dostal, Lukasovi. Ale Lukas rázně poručil, že musí jíst. A žertem dodal, že trpí-li nechutí k jídlu, bude jej léčit zase tak radikálně, jako kdysi na „Neptunu“. A pokoušel se pak všemožně Petra rozveseliti, neboť dobře chápal, jak bolestným smutkem trpí tady v cizině jeho mladé, ustrašené srdce, lekající se dalších nejistých osudů válečného zajatce . . .

Druhého dne odpoledne navštívil plukovník opět nemocnici a zastavil se také u obou našich přátel.

„Jak se vám daří?“ ptal se anglicky.

„Oba dost a dost trpíme,“ odpověděl Lukas, usedaje s námahou a bolestným oddechováním na lůžku. „Ale jinak zacházejí tu s námi jako s máslem.“

„To mě těší,“ pravil plukovník jaksi potutelně se usmívaje. „Jste tedy spokojeni ve francouzském zajetí?“

„To jsem neřekl, plukovníku!“ ohrazoval se hned velice živě Lukas, „a nikdy také neřeknu! Musil byste sám námi pohrdat, kdybychom byli spokojeni v době, kdy naši druhové bojují. Víme, že naše místo není zde na lůžku ve francouzské nemocnici, nýbrž na válečné lodi —“

„Neptunu,“ doplnil hned plukovník.

„Jakže, plukovníku, vy víte?“ podivil se opravdově kadet. „My jsme přece nikomu zde neprozradili jména své lodi!“

„To také neříkám. Víím to od samého vašeho kapitána Mistrala.“

Oba kadeti ještě více užasli a zbledli.

„Nebojte se!“ těšil je plukovník. „Je vidět, že kapitán Mistral vás oba si zvláště oblíbil. Dal vyslat k pobřeží člun s bílou vlajkou a doručit mi velmi srdečný list: dotazuje se v něm, co se s vámi stalo, a oznamuje, že vám posílá všechno vaše šatstvo i všechn váš ostatní majetek a kromě toho i peníze. Šatstvo vám přinesou za chvíli vojáci, peníze vám odevzdávám hned.“

Plukovník podával každému zapečetěný, jménem označený balíček.

Oba přátelé byli tak překvapeni, že nemohli hned ani odpovědět. Teprve po chvílce zašeptal dojatě Petr: „Hodný kapitán.“

„Zajisté!“ potvrzoval ochotně plukovník. „A výborný velitel. Vypsal jsem mu hned v dopise vše, čeho by bylo třeba, a zvláště vás, Lukase, jsem pochválil, jak statečně jste se zachoval ke svému poraněnému příteli. I nepřítel musí ctít takový čin . . .“

Lukas upadl ještě do většího zmatku a nedovedl ani odpovědět. Plukovník chápal jeho rozpaky. Aby vysvětlil svou laskavost, dodal tišeji: „Musím se vám přiznati, pane Lukase, že jsem také Irčan jako vy!“

Lukas by byl překvapením až vyskočil z lůžka, odhodil již přikrývku, ale zavčas ještě se vzpamatoval: vždyť by se tak hned prozradil, má přece „vnitřní zranění“!

„Plukovníku!“ zvolal hlasitě, že se až udiveně zvedaly na lůžkách hlavy ostatních nemocných.

„Ano, jsme skutečně krajany, ba máme docela i stejné jméno! Jenže moji předkové odstěhovali se již více než před sto lety do Francie a stali se dobrými Francouzy. Ale krev se nikdy docela nezapře.“

„Jaká to zvláštní náhoda!“ zašeptal konečně Lukas a pohleděl na Petra. Viděl, jak i jemu oči zvlhly slzami. Ale v tom se již také plukovník loučil.

„Přeji vám, abyste se brzy uzdravil,“ pravil Lukasovi, podáváje mu ruku a jaksi šelmovsky se při tom usmívaje. „Buďte s Bohem!“

Teprve po jeho odchodu se oba přátelé rozhovořili o tom, co se tu stalo. Byli jako u vytržení a nadšeně velebili jak svého vzdáleného kapitána, tak i plukovníka. A jejich nadšení ještě stouplo, když jim zanedlouho přinesli nemocniční vojáci vaky s jejich věcmi.

Za chvíli však Lukas jaksi zvážněl a zabral se zcela do svých myšlenek. Petr ho nerušil, měl sám dosti věcí, na něž musil vzpomínat. Ale k večeru světil se mu Lukas sám, že prodělával právě ve svém nitru velký boj.

(Pokračování.)

Touha po Brně.

Nevím proč, ale hned jak jsem začala chodit do školy a slyšela o Brně, hrozně mne to zajímalo. Celé hodiny bych byla poslouchala p. učitele o tom městě vyprávět. A do toho všeho — bylo mi 10 let — přišlo, že pojedou s maminkou do Brna. Slastí mi šla hlava kolem. Moje rodiště je v takové zapadlé Lhotě, odkud jsme měly na dráhu skoro tři hodiny. Cesta vedla dílem polem, ale většinou lesem zvaným „Loupežník“. Kdysi prý tam loupežníci okrádali, ba i vraždili lidi jdoucí přes. Nevím, co na tom pravdy, ale moc hezky nám nebylo, když jsme tudy šly. Ale jiné cesty tehdy nebylo. Dnes se může druhou stranou jet drahou velmi pohodlně. Ale což ten strach se nevyrovnal radosti, kterou jsem měla? Vždyť jedu do Brna, tak touženého Brna. Už ten požitek, vždyť jedu po prvé vlakem! A pak v Brně samém! Ne, nemohu vylíčit svou

tehdejší radost. Ani spát jsem nechtěla jít, abych toho užila. Viděla a zvěděla jsem toho tolik a samé zajímavosti, že nebyť se mnou maminka, za nic bych nešla zpět. Ale maminka je maminka.

Doma jsem stále plakala a toužila aspoň ten brněnský vlak uvidět. Až dostoupila touha vrcholu. Bylo léto. Maminka byla celý den v práci a tak já nepozorovaně jsem se z domu vytratila. Chodily jsme my děti v létě boso, ale kdepak já, když se jdu podívat na vlak brněnský, vzala jsem botky s sebou, že je cestou obuji, ale v rychlosti už být z domu, jsem vzala každý jiný. Ale o to nic. Do šátku s hlavy jsem je tedy svázala a raneček uvázala na záda. Ten jsem beztak ráda nosila. Lidé v poli se mne ptali, kamže spěchám, ale já nedbala a šlapala dál na boso. Cesta byla daleká a ten hrozný les! Ale copak to všechno utrpení bylo proti tomu, že uvidím aspoň něco z Brna? Než běda! Osude, proč jsi tolik nelítost.

ný? Půjdu na nádraží a tam mi řekli, že vlak od Brna právě odjel. A já ve své dětské hlouposti myslila, že jezdí jen ten jeden.

Co teď? No, plakala jsem, a jak! Jeden starší pán na nádraží se mne ptal, co je mně. Tak jsem mu vše řekla. On mi laskavě domlouval, abych se ihned vrátila k mamince, že bude mít o mne starost. Slovo maminka mne zarazilo. Ano, k mamince, ale ten hrozný les! Tak zklamaně jsem capkala domů. Přišla jsem kousek do toho „Loupežníku“, a tu někdo za mnou volá: „Děvčátko, počkej na mne, půjdem spolu!“ Ohlédnu se. Rány do hlavy, toť loupežník! Uháním, seč mohu (na vlak a Brno jsem dávno zapomněla), onen muž křičí také víc a spěchá za mnou.

Jak dlouho jsem utíkala, nevím, ale strachem a únavou jsem nějak zakopla a spadla vedle silnice do příkopu. Než jsem se opět vyškrábala (to se ví, že jsem se podřela), byl domnělý loupežník až u mne. Ale jaké překvapení! Byl to ten pán z nádraží, co se mnou mluvil. Byl náhodou z dědiny, kolem níž jsem já musila jít a věda, že se přes les bojím, chtěl mne doprovodit. Nevím, jak se jmenoval, vím jen, že mi dal kus chleba a musila jsem mu slíbit, že už nikdy se nepůjdu dívat na vlak. Nebylo mi také už třeba chodit se na vlak dívat, neboť okolnosti se samy postaraly, že jsme se za nějaký čas nato cele odstěhovali do touženého Brna.

Na moje rodiště se časem jedu ráda podívat, je tam mnoho dětských vzpomínek srdci milých, ale Brno je přece jenom Brno. M. Kosíková, Brno.

Vánoce jsou také dobou dárků. Hodná dívka nečeká jen darů od rodičů, ale snaží se učiniti také jim i sourozencům radost aspoň malými dárky, nejlépe vlastní rukou zhotovenými. A mnohé snad bude možno obdarovati něčím, třeba i cizí chudé děti. Udíletí dary je však velké umění. Často způsob, jakým se dává, má větší cenu než to, co se dává. Malý dárek poskytnutý rukou

něžnou, citlivou a soustrastnou a posvěcený k tomu ještě dobrým úmyslem, potěší obdarovaného a zjedná dárci zásluhu před Bohem, kdežto drsná ruka a pyšný úmysl činí i veliký dar malým a v očích Božích bezcenným. Podporou nikoho nezahanbuj a darů nikdy nikomu nevyčítej!

Slavná herečka v klášteře. Nedaleko obce Vittelu u Paříže zemřela bývalá slavná herečka Eva Lavalliere, která se před lety uchýlila do venkovského kláštera a žila tam v dobrovolné chudobě. Byla dříve miláčkem celé Paříže a připravovala se také na uměleckou cestu do Ameriky. Ale krátce před odjezdem náhle těžce onemocněla. A tato nemoc ji úplně změnila. Zanechala divadla, trávila veškeren svůj čas pokáním a modlitbou a za několik měsíců stala se řádovou sestrou v klášteře karmelitánek. Její přátelé v Paříži marně se namáhali, aby ji přivedli opět na jeviště. Před nějakou dobou navštívil ji spisovatel divadelních her Robert de Flers, jemuž řekla: „Vyřídíte mým přátelům, že jsem nyní tak šťastná, jako nikdy jindy. Dříve, když jsem byla slavná a populární, cítila jsem se hluboce nešťastna, kdežto nyní, kdy očekávám klidně smrt, jsem úplně spokojena.“

Svaté dětství. Pod tímto názvem vydaly Školské sestry sv. Františka (Prahavinohrady, Korunní 4) novou knížku o sv. Terezii Ježíškově, kterou papež Pius X. nazval největší světicí přítomnosti a jejíž úcta roste stále v celém světě. Učený spisovatel P. Emilian Soukup O. P. v 10 úvahách pojednává srozumitelně o cestě sv. dětství, kterou její duše vzestupovala k dokonalému křesťanskému životu a které nyní učí svým příkladem tisíce duší, velkých i malých. Pěknou knížku doporučujeme zvláště dospělejším vážným dívkám, které tu naleznou hojně povzbuzení i poučení o duchovním životě, dnes každému katolíku tak potřebném. Knížka má 97 stran a jest ozdobena obrázkem světice.

Záhonek mladých.

Svátky radosti — svátky bolu.

Byla jsem ještě docela malá,
když smrt nelítostná tatínka mi vzala
na Vánoce.

Po letech synáček jak růžička
navždy zavřel modrá očička
na Vánoce.

Válka: hrůza vane z toho slova.
Ta mne o manžela připravila
na Vánoce.

M. Kosíková, Brno.

*

Vánoce.

Hlas zvonů letí nad závějí,
líbezný zvuky krásně znějí...
Svatá noc
nad krajem rozkládá perutě své.
V náruč svou velikou všechny nás zve
kouzla moc.

Každý dnes sobě připomíná,
žeť Bůh mu seslal svého Syna
v Betlemě.

Vidí to Dítě Boží — Krásu,
jež přinesla mu pravou spásu
ve chlévě.

V chatrné jen plénky zamotán
usmívá se z jeslí nebes Pán,
Kristus král.

Máti jeho radostí slzí,
neví, že Dítě čeká brzy
samý žal.

„Gloria“, zpívají andělé...
Do černé noci a setmělé
září svit.

Pastýři s úžasem vstávají,
k chlévu všichni rádi chvátají
Boha ctít.

Z kostela slyšeti koled ples,
že Spasitel se zrodil dnes,
v černou noc...
Ó vánoce, vy svátky milé,
nesete všem nám krásné chvíle!
Kouzla moc...

Jar. Kar. Žižka.

*

Tichá noc...

Všechno ve snu sladce dřímá,
kraj se v temný závoj halí.
Je noc svatá. — Všechno chvátá
poklonit se nebes Králi.
Po vší zemi klid je všude,
žádný hlomoz slyšet není —
jenom lidská srdce bijí
radostí z jeho zrození.
Tichá noc, svatá noc —
všechno zpívá, jásá.
Jak tajemná to byla noc,
kdy na svět přišla spása!
V betlemském chlévě na seně
leží příští Spasitel,
Král všech králů země,
naš drahý Vykupitel.
Nad prostou kolébkou jeho
hvězda třpytná plane,
okamžiku velebného,
dech největší lásky vane.

J. Slavíček, Drslavice.

*

Prosba k Ježíškovi v jesličkách.

Ježíšku můj dobrý, milý,
vzhledni na mne v této chvíli!
Ty prý malé dítky tolik rád máš,
oč Tě prosí, vždycky jim dáš.

Já jednu bytost v světě znám,
v svých modlitbách na ni vzpomínám,
ale ona v Tebe nechce věřit, Ježíšku!
Ty Jsi přece také pro ni umřel na křížku.
Ty Jsi, Ježíšku můj, všemohoucí,
a já k Tobě vznáším prosbu vroucí:
vrať jí víru a duši její klid
a já Tě za to tolik ráda budu mít!!

Benešová Manuška, Křetín.

*

Zima.

Přišla zima, přišla,
přišla v naše kraje,
sněhem zasypala
pole, lesy, háje.

Sněhem zasypala
dědiny i města,
pod sněhem též leží
známá polní cesta.

A tak celá země
skryta v rubáš bílý,
nad nímž v žalmech divých
vítr lká a kvílí.

A nám by chtěla
se zalichotiti,
vtiskla na sklo oken
pohádkové kvítí.

Pohádkové kvítí
pěkně v oknech svítí,
ale naše srdce
stesek a touhu cítí!

Václav Tatranský.

Ze školy. „Vyjmenuj mně, Rejdo, domácí zvířata, která nám dávají mléko,“ zeptal se pan učitel. Žák odpověděl: „Domácí zvířata, která nám dávají mléko, jsou: koza, kráva, kokos...“ Byl přerušen naším hlasitým smíchem. (Sobola Josef, Troubsko.)

To je otázka. Čtyři lovci (kteří skoro současně vystřelili a zajíce, aniž ho trefili) jednohlasně: „Kdopak to zas chybil?“ (Josef Sobola, Troubsko.)

Uletí. Maminka vyšla na dvůr a vidí, že malý Láďa vynesl tatínkovo kolářské náčiní a z desek něco stlouká. Vadí se s ním: „Láďo, hned to všechno schovej, zkazil bys to a tatínek by ti pak nabil!“ Láďa: „Ale, mami, neměj strach, já si dělám „éroplán“ a než tatínek přijde, pak uletím.“ (Vl. Knápek, Hněvkov.)

Špatně rozuměl. „Dědečku, namalujte mi velrybu!“ — „Já na stará kolena mám malovat velrybu?“ — „Na kolena ne, dědečku, na papír!“ (Rejtar Jar., Studenec.)

Počtáři. Frantík: „Tys prý dnes neuměl počítat?!“ — „Cože, já?“ — „No tak, jestlipak víš, kolik je dvakrát dvě?“ — „Čtyři!“ — Frantík: „Tak to ani před panem učitelem neříkej! Já mu řekl, že dvakrát dvě je pět — a ještě mu to bylo málo!“

Ze školy. Učitel: „Zimolo, proč se nečešeš, než jdeš do školy?“ Žák: „Já, prosím, nemám hřeben!“ Učitel: „A proč neřekneš svým rodičům, aby ti koupili hřeben?“ Žák: „Poněvadž bych se musil učesat!“

Nepolepšitelný. Karlíček si nemůže zvyknout, že musí panu učiteli říkat „vy“. Za trest musí doma 10krát napsat větu: „Nesmím panu učiteli tykati.“ Tatínka to strašně mrzí a proto musí Karlíček psát ještě jednou 10krát. Druhého dne si učitel prohlíží práci a diví se, proč je věta místo 10krát psána 20krát. Karlíček má radost z jeho překvapení a volá hlasitě: „Vidíš! To se koukáš!“

L. Kulička:

MATIČKO, MÁM HLAD!

„Matko, matičko, hlad mám, slyš,
chleba dej, neb zemru již!“
„Počkej, milé dítě, jen,
zítra dáme zrno v zem!“
Zrno zaseli, by vzrostl klas,
dítka slyšet smutný hlas:
„Matko, matičko, hlad mám, slyš,
chleba dej, neb zemru již!“
„Počkej, milé dítě, jen,
dnes jdu žít, jak začne den!“
Snopy svázali, krásný byl čas,
dítka slyšet smutný hlas:
„Matko, matičko, hlad mám, slyš,
chleba dej, neb zemru již!“
„Počkej, milé dítě, jen,

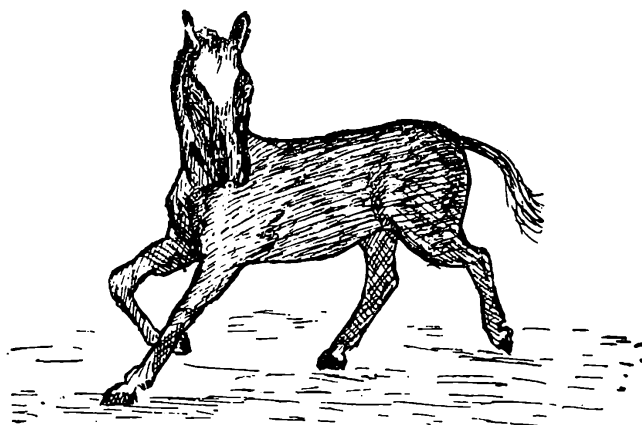
zítra právě mlátit chcem!“
Když už mlátili bohatý hlas,
dítka slyšet smutný hlas:
„Matko, matičko, hlad mám, slyš,
chleba dej, neb zemru již!“
„Počkej, milé dítě, jen,
zítra zrno semelem!“
Zrno semleto, ale už zas
dítka slyšet smutný klas:
„Matko, matičko, hlad mám, slyš,
chleba dej, neb zemru již!“
„Počkej, dítě milé, jen,
zítra bude upečen!“
Avšak než chléb skrojili,
hrany dítku zvonili . . .!

PÁDOVKA.

73.

HÁDANKA MILÁ.

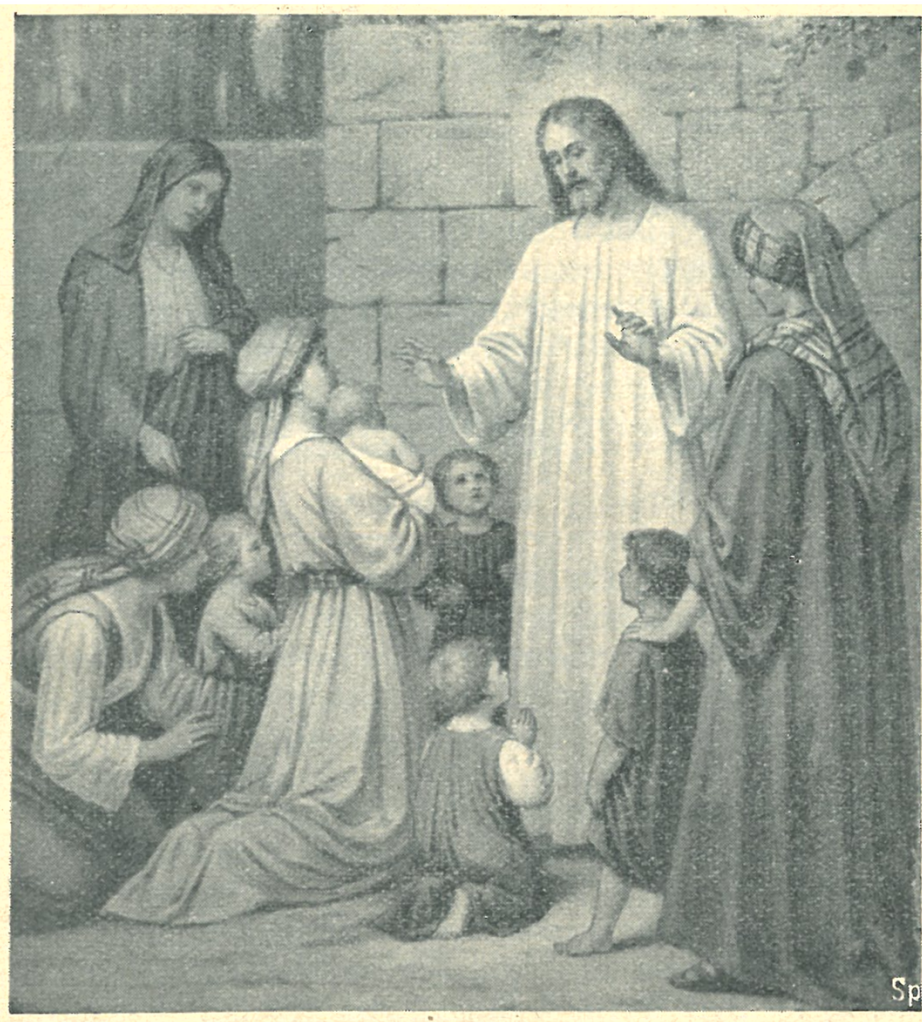
Redaktorovi Dr. Fr. Borkovec.

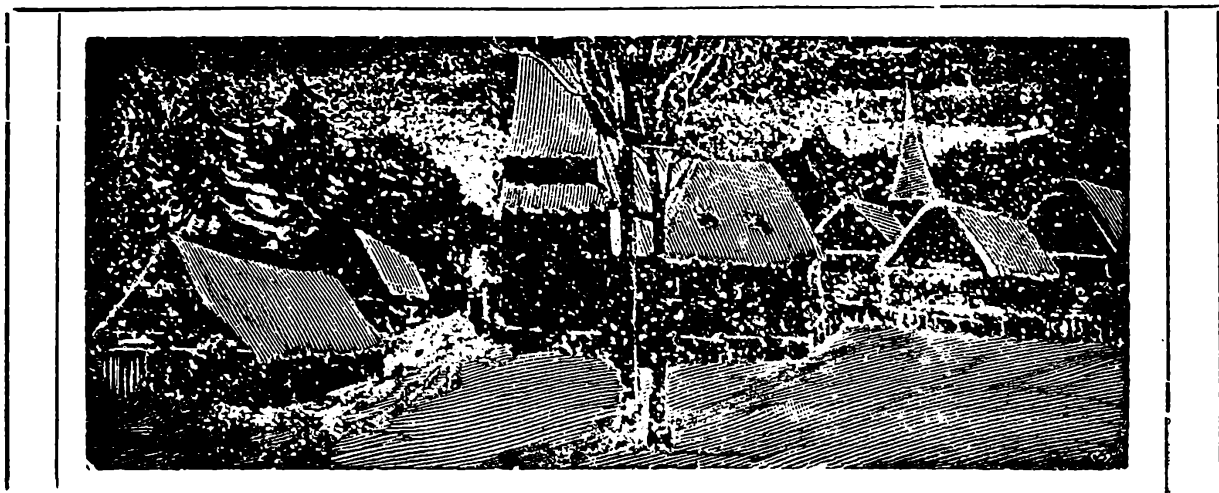
*1. pád má rád hřibátko,
to 5. pád na čele;
prohání se s ním po sadě
a dělá mu přítele.*

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

BOŽSKÝ PŘÍTEL DÍTEK.

Jiří S a h u l a :

Odměněná strážkyně.

I.

Poslední domky v městečku Dobrákově se kupí přímo u lesa. V jednom z nich bydlila rodina účetního Jasanů. Tři děti Jasanovy rády na jaře procházely lesem a pozorovaly s velkým zájmem život divokého ptactva na stromech. Ale nejmilejší ze všech opeřenců jim byla domácí hrdlička chechtavá, jejímž příbytkem byla veliká, zeleně natřená klec.

Bylo to zvířátko zcela krotké, velice přítulné. Kdykoli bylo vypuštěno z klece, aby se v pokoji volně rozlétlo, lísalo se k dětem jako psík. Hrdlička sedala jim na hlavičky a na ramena, chechtala se při tom a cukrovala velmi radostně.

Nejvíce přilnula k desítiletému Jarkovi. Přišel-li ze školy a vkročil-li do pokoje, kde byla klec, již se ozývalo na přivítanou mnohokrát: „Kukrú, kukrú.“ Karmínově rudé nožičky cupitaly v kleci poplašeně, popelavý krček s černou páskou se natahoval, šedavá křídla tloukla do příček. Nepokoj ptákův neustal, pokud hoch klec neotevřel. Hrdlička vždy vylétla a s vítězným, pronikavým chechtotem se Jarkovi usadila na rameně. Třela ladnou hlavičku o jeho krk a chytala černým zobáčkem vlasy, ale jemně, aby nepůsobila bolest. Ťukala dováděivě i do boltce ušního.

Bylo na podiv, že věnovala velikou pozornost hudbě. Jestliže Jarkův smyčec rozezvučel struny na houslích, pes Křoupek vyl tak rozčileně a žalostně, že ho bylo nutno vyhnati. Ale „Lenka“ — jak nazvaly děti hrdličku — snesla se na levý okraj nástroje a protahovala krček ke kobylce. Sem tam zobla do struny a leckdy se snažila zobáčkem zachytiti i smyčec klouzající po strunách. Držel-li chlapec smyčec v přestávce náhodou vodorovně, hned Lenka skočila s krku Jarkova na něj a vesele cukrovala.

Také byla velice ráda, kdykoli ji její domácí miláckové hladili. Vztáhl-li hoch nad ni ruku, přikrčila se a trochu rozepjala křídla, toužíc po laskání. Nehnula se, pokud ji prstíky hladily.

Jednou v noci, kdy náhodou byla hrdliččina klec otevřena, došlo k vzrušující události. Dva lupiči tiše se kradli k oknu pokoje, vyřízli dvě okenní tabule; velice opatrně za svitu měsíce prostrčili své hlavy učiněnými otvory a vtahovali zvolna těla svá dovnitř. Hrdlička se polekala, vyskočila z klece přímo na hlavičku spícího Jarky a do jeho ouška se velice zvučně zachechtala. Probuzený chlapec protřel si oči a vykřikl zděšeně: „Co se děje?“ Ztrnul hrůzou, když spatřil dva vousaté obličejy a volal na otce. Jakmile zločinci uslyšeli šramot i ve vedlejší světnici, ulekli se náramně. Obě hlavy zmizely. Když pan Jasan již byl u Jarky, bylo pouze slyšeti, jak čtyři nohy rychle se vzdalují do lesních stínů.

Ovšem celá rodina byla hned vzhůru. Když chlapec vysvětlil, jak byl probuzen, řekl pan Jasan: „Ejhle, bdělá strážkyně! Její poplach zahnal zločince!“

Děti k sobě tiskly a hladily přítulného opeřence, volajíce radostně: „Hrdlička nás zachránila! Lenka se zasloužila o naši bezpečnost!“

Otec prohodil: „Je známo, že husy v noci silným kejháním ohlašují příchod nebezpečných vetřelců. Ale že něco podobného dokáže i hrdlička, poznal jsem teprve nyní.“

Matka připomněla: „Teď si, děti, musíte dvojnásobně vážiti svého miláčka, který si získal tak velikou zásluhu. Zde na místě odlehlem, hned v sousedství lesa, je přirozeně lákavá příležitost k vloupání. Ale ti dva jistě se po druhé sem neodváží.“

Děti od té chvíle jevily k Lence ještě něžnější lásku.

II.

Docela zmizela v rodině obava, že by pták tolik přítulný a mazlivý otevřeným oknem uletěl. Sama posluhovačka měla po té stránce zkušenost. Jednou ráno zametala pokoj při otevřeném okně. Silně se ulekla, když náhle spatřila hrdličku sedící na květníku. Stará, úzkostlivá žena se v rozpacích zastavila. Přemýšlela, jak Lenku vlákati s okna dovnitř. Snad nejlépe vyjít před domek a mávnout proti ní rukou? V tom však pták s velikým smíchem se zvedl s otevřeného okna a plácal křídly směrem k parádní skříni, na kterou usedl.

Ještě několikrát z neopatrnosti dětí se ocitla Lenka v pokoji na svobodě při otevřeném okně, ale nikdy nepodnikla výlet do volné přírody. Prošla se vždy po okraji květníků a pak se vznesla ke stropu.

Děti se již zcela bezpečily, že je jejich miláček tolik ochočený jako domácí slepička a že jim nikdy neprchne.

Přece však došlo náhle k vzrušujícímu překvapení. Když děti v neděli odpoledne šly do lesa, zapoměly Lenku dát do klece. Jedno okno v pokoji náhodou bylo jenom málo přivřeno. Zašuměl silnější vítr -- okno se otevřelo dokořán, právě když Lenka cupitala po květináčích. A v tom z lesa: „Kukrúú, kukrúú.“ Lenka protahovala krček, srdečko se jí silně rozbouřilo dojmem překvapujícím, poutavým, svůdným. A zase: „Kukrúú, kukrúú.“ Hle, tam některá opeřená sestřička volá, zve, toužebně vybízí k výletu. Dlouho se naše Lenka nerozpakovala . . .

Když se děti vrátily, nastal nářek. Kam se jen poděla hrdlička? Nejvíce bědovala malá Tonička.

Matinka řekla: „Už jsem vám často domlouvala, abyste byly opatrnější. Hrdlička je pták lesní. Kdo by se divil, že za krásného dne tolik ji vábí vonné jehličnaté stromy? Ostatně, nevrátí-li se, zaopatřím vám jinou, ale tu novou musíte lépe opatrovati.“

„Jiná už nebude tak přítulná,“ plakal Jarka. „Ta uprchlice si s námi už tolik zvykla jako domácí kočička.“

„O to jde,“ podotkl otec, „nalezne-li ten nerozumný tvor cestu zpátky. Těžko se domnívati, že náš domek rozezná od jiných, protože se sotva při odletu důkladně rozhlédla, odkud vyrazila. Nikdy nebyla její klec venku, viděla zevnějšek našeho obydlí toliko jednou, jistě jen zběžně, když jsem ji sem donesl.“

„Necháme okno otevřené až do večera,“ rozhodl se Jarka. „Snad sem trefí a přiletí na příjemnější nocleh, než jakého by užila v lese při dešti. Však už poprchává.“

„A já budu stále houkat: Lenko, Lenko,“ vzpružila se Rézinka.

Ale ani střídavé volání všech dětí nepomohlo. Zkrátka Lenka měla nocleh jinde — na místě nezvěstném.

Druhý den po škole vydaly se děti do lesa na zvědy. Volaly často, ale po hrdličce ani památky. Konečně při návratu na okraji lesa padly jejich oči na čtyři popelavá pera. Tonička se rozplakala, že asi dravý pták neopatrnou Lenku roztrhal, pohltil. Otec doma děti upokojil upozorněním, že taková pera mají také holubi.

III.

V úterý od lesa zaznělo do oken Jasanovy rodiny cukrování. Děti vyběhly po hlase, volaly, ale vše bylo marno. „To cukrovala hrdlička divoká,“ vysvětlovala matka. „Ta má kabátek jiné barvy než domácí.“

„Kdybych jen věděl, kam až naše zapadla!“ vzdychl Jarka. Náhle mu bleskl hlavou dobrý nápad. Sebral housle a zašel s nimi dost hluboko do lesa. Sedl na kámen a počal hráti. Netrvalo dlouho — a s jedné větve smrku protahovala se k němu popelavá hlavička. Křídla zatleskala, hrdlička spočinula na kloboučku. Dušička Jarkova zajásala, jako by v nějakém slavném závodě získala první cenu. To se budou doma sourozenci divit! Hoch oslaví veliký triumf. Opatrně povstal. Kráčel zvolna a přemýšlel, má-li Lenku ručkou sejmouti. Báł se, aby ji neopatrným hmatem nevyplašil. Pomyslel si: „Začnu znovu hrát. Sedne-li hrdlička na okraj houslí, pak ji lapnu zručněji; nikdo mi ji potom nevezme.“

Lenka na kloboučku chovala se klidně, jen někdy přešlápla. Právě u hlubokého úvozu počal Jarka hráti. Hrdlička slétla na housle, dotvrzujíc dopad zachechtáním. Hoch pustil smyčec do mechu, vztáhl pravici — ale v okamžiku bolestné zklamání, až se ubožáček rozplakal. Po hrbolatém úvoze hnál rychle čeledín koně zapřažené do hřmotného vozu, zapráskal bičem a houkl tolik, že ulekaná hrdlička se vznesla vysoko a zalétla daleko. Jak ta radost ze šťastného úlovku potrvála krátce!

Černý muž na bílém sněhu, ale maličká nijak se ho nebojí.

Uplynulo pět smutných dní. Nepřivábily hrdličku znovu ani housle ani dětské hlasy. A přece jenom vytrvalé slídění Jarkovo slavilo na konec vítězství.

Hoch zašel hluboko do lesa k mýtině, kde se objevovaly v květnu májovky. Pátral po vonných houbách, ale pilněji se rozhlížel po stromech než po mechu. Stále měl na mysli Lenku. Když několikeré volání

vyznělo na prázdno, hoch pozorněji skláněl hlavičku k zemi, aby houby vyslídil.

Vtom ho vzpřímil skřek a pronikavé zachechtání. Před zrakem chlapcovým se kmitl ostříž, Jarka oběma rukama proti němu v úleku zamával — a pod nohy houbaře se skrčila hrdlička. Lesní dravec odletěl, vyděšená Lenka lpěla při zemi nehnutě s rozpjatými křídly. Jarkova pravice sevřela tulačku zcela pohodlně. Jak silně ulekanému ptáčku srdečko tlouklo!

„Teď už mne o Lenku nikdo neoloupí!“ zajásal chlapec.

Doma byla veliká radost. Když hoch vypravoval, jak hrdlička našla před dravcem ochranu u něho, mladého houbaře, svého bývalého opatrovníka, všichni napjatě poslouchali. Tonička radostně tleskala rukama a Rézinka se s velikým jásotem točila.

Teď už byli všichni jisti, že o Lenku nepřijdou.

Vážnost Jarkova v očích sestřiček velice stoupla. Vždyť chlapec měl hlavní zásluhu o návrat milého opeřence.

Otec řekl synkovi: „Zachránil's tu, která zachránila svým výstražným hláskem před velkým neštěstím naši domácnost. Vysloužila si povinnou ochranu.“

„Ach, jak mne těší,“ vzdychl blaženě Jarka, „že jsem se odměnil naší strážkyni!“

Znovu oživen pokoj hrdliččiným smíchem a častým cukrováním.

F r. V š e t e ě k a :

Lahůdky afrických trpaslíků.

„Již je známe,“ řekne si některý čtenář, když si přečetl nápis tohoto článku. „Jsou to banány, zvěřina a sloní maso. A to vše by i nám chutnalo.“

Snad ano. Alespoň ty banány jistě. Ale cestovatel-misionář pan Dr. Šebesta vypravuje i o jiných ještě lahůdkách, na nichž si pochutnávají Bambuti. A o těch věru nevím, zda by čtenáři také tak chutnaly, jak chutnají trpaslíkům. Ti totiž mají rádi k jídlu t e r m i t y a potom — h o u s e n k y.

Co jsou housenky, nemusím vypravovati. Zná je každý. Ovšem že i u nás je jich mnoho druhů.

Méně známi jsou termity. Je to hmyz, žijící v Africe na způsob mravenců ve velkých společnostech v zemi a budují si na způsob mravenčích kopečků takové „kopečky“, avšak velmi veliké, vysoké, homolovité, z velmi pevné hlíny, takže možno na kopečky ty vyléztí a na nich státi bez nebezpečství, že by se do nich probořil. Kopečky ty jsou někdy i několik metrů vysoké.

Říká se jim sice také „bílé mravenci“, vyhlížejí však jinak nežli naši mravenci a zvláště samička bývá velmi veliká a tučná. Běda dřevěné stavbě, do níž se termity dostanou. Rozhlodají ji nadobro. V této příčině

Pečlivá ošetřovatelka.

by se dalo o nich mnoho vypravovati. Na to však nemáme dnes kdy. Poslyšme raději, co vypravuje o nich jakožto o lahůdce P. Šebesta:

„Lahůdkami nejhledanějšími tu¹⁾ byli— jako všude — termity a housenky. Doba letu²⁾ termitů připadá zde na měsíce duben a září a je vždy dobou slavnostní. Tehdy jsou ležení prázdná a pustá, čeledě³⁾ se rozejdou, každá rodina táhne ke svým pahorkům termitů, které se nalézají někde v lesích a jsou považovány za soukromý majetek. Hlavně záleží na tom, aby se nepropásla chvíle výletu tohoto hmyzu, protože se chatrč přeloží o několik dní dřív,⁴⁾ neboť jediná zmeškaná noc by je mohla připravit o kořist.

Termité stavějí svoje hnízda pod zemí a budují nad nimi věžovité, vysoké pahorky, mnohdy podivného tvaru; někdy vyrůstající ze země jako hrby, jindy jako minarety.⁵⁾ Tebi⁶⁾ měl termity asi půl hodiny da-

¹⁾ V pralesích u řeky Kongo.

²⁾ Rojení.

³⁾ Několik rodin dohromady tvoří čeled.

⁴⁾ Trpaslíci se odstěhují k pahorku termitů.

⁵⁾ Věže mohamedánských kostelů čili mešit.

⁶⁾ Tebi byl jeden trpaslík.

leko od ležení. Když se jednoho jitra s tesákem k nim vybral, aby svoje hnízdo termitů prohlédl, šel jsem s ním.

Tebi šel napřed a přetínal tesákem převislé liany, aby tak razil cestu. Šlo to pomalu vpřed, neboť můj vůdce se stále na vše strany ohlížel, nenechávaje žádné stezky ani žádného stromu bez povšimnutí. Co asi hledal? Náhle se zastavil, pohlížel upjatě jedním směrem, načež se jal křoviny kolem dokola nožem mýtiti. Co ho k tomu mělo, zůstávalo mi ustavičně záhadou, an jsem stále ničeho neviděl; k mé otázce odpověděl němým pokynem, ukazuje nožem na pokřivený strom, jehož kmen byl jako mechem obrostlý. Pohlížeje však naň pozorněji jsem poznal, že je celý obsypaný housenkami. Odsekav křoviny okolo něho označil Tebi nález za svůj majetek. An nebyl právě nyní s to, aby nesčíslné ty housenky sebral — za tím účelem sem chtěl přijíti jindy — zabezpečil si strom s housenkami způsobem právě vylíčeným. Na základě tohoto označení by mu nikdo tohoto nálezu neupřel, ani housenek neukradl; a tak jsme šli dále.

Nedaleko onoho místa na temném svahu bylo hnízdo termitů. Tebi se dal ihned do práce a odškrabal tenkou vrstvu země, takže byly chodby termitů částečně odkryty. Ke každému otvoru, jímž mohli vylétati, vložil dřívko, asi za tím účelem, aby mohl pozorovati práci termitů, kteří se snaží každý otvor znova uzavřít. Dle toho asi hledí trpaslíci přibližně určití dobu výletu, neboť čím blíže povrchu termiti ryjí, tím spíše se dá očekávati jejich výlet. Proto trpaslík vychází v tento čas denně, aby konal svoje pozorování. Také měří hloubku oněch děr k vylétnutí sloužících, směřujících přímo vzhůru a podle ní předpovídá let. Tebi to předpovídal pro nastávající noc. Termiti totiž létají jenom za soumraku, po případě v noci. Pokročila-li věc již tak daleko, pak se každý dává ihned do práce, by se pro nejbližší dny na místě zařídil. Při úpatí pahorku termitů se zřídí malý přístřešek, kde se ubytuje celá rodina. Celý pahorek se přikryje střechem z listí, nejraději — ač možno-li — z ratolestí palmových, u jeho pak kraje se vykope hluboká jáma. Pak se trpělivě čeká. V chatrči se udržuje oheň a vedle pahorku je narovnáno louče. Se soumrakem začne let. Pahorek oživne, počne to v něm hučeti, hemžiti se a škrabati. Hmyz vyletí s roztaženými křídly, narazí však na střechem z listí a padá na zemi. Zatím se zapálí i oheň vedle jámy, termiti lezou celými řadami k světlu, ale spadnou do jámy, před ohněm zející. Vedle sedí žena trpaslíkova a vyhrabuje plnými rukama tučný hmyz, ukládá jej do koše a pokrývá lupením. Kořist se rozdělí na podíly, které se zabalí do lupenů a dopraví do ležení, kde začnou hody. Termiti jsou lahůdkou, neboť jsou tuční. Také se kladou do úst živí, když se jim napřed utrhla křídla, a žvýkají se zuby. Oblíbenějším je však pečení jich i s křídly; pak se jimi nacpou ústa, takže tuk teče koutky ven. Kdo neviděl takto mlaskajících pygmeů, neučiní si představy o výbornosti hostiny termitové. Jiný způsob přípravy záleží v tom, že se křídel zbavený hmyz se solí roztlouká v dřevěném hmoždíři a potom se vaří . . .

Sotva se vrátil Tebi do ležení, odešel doprovázen ženou nesoucí koš zase ven, aby sesbíral vypátrané housenky. Jsou to housenky prostřední velikosti, zelenavé barvy a silně srstnaté. Budiž to zvláště připomenuto.

Neboť ne všechny housenky se pojídají. Netrvalo to dlouho a Tebi se vrátil se svojí kořistí zase domů. Jeho žena se ihned dala do přípravy housenek. Na hliněný stěp položila žhavé uhlíky, nasypala na ně asi hrst housenek a jala se potom stěpem potřásati a jeho obsah sem a tam obracet. Potom vybrala upečené housenky a položila je na připravené lupeny. Tebi a jeho zde právě přítomný host dávali housenku za housenkou do úst, až se oba královsky nasýtili.

Jiný méně zdlouhavý způsob pojídání housenek je ten, že se jedna po druhé z koše vybírá, dvěma prsty se vezme za hlavičku a ukazovákem a palcem druhé ruky se vymáčkne a vloží do úst, což je však méně lákavé.

Ještě jiní jdou tak daleko, že pečené housenky nejprve vaří a pak jich užívají jako termitů za příkrmy v obyčejných dobách jídla . . .

Pygmeové vesměs dávají termitům, housenkám a hlemýždům přednost před zvěřinou . . .“

K této zprávě dodávám:

My se budeme držeti naší kuchyně a lahůdek trpaslíků zaváděti u nás nebudeme. Jak by se také asi podívala pečlivá maminka na svého synáčka, čtenáře „Anděla Strážného“, kdyby jí donesl z procházky několik hrstí srstnatých housenek a prosil, aby je připravila k obědu aneb k večeři?

Svatava Housková:

MODLITBIČKA.

Děťátko svaté, já, lidské robě,
pokorně klekám před tebou.
Prosící slova pronáším k tobě
unesen tvojí velebou.

Své srdce malé chci tobě dáti,
přijmi je, prosím, Pane můj!
Plá láskou k tobě, nadšením
svatým,
Ježíšku, chci být věčně tvůj!

SVATÁ RODINA.

J. K. Baby:

První hlídka.

Veselá příhoda ze života našich skautů.

V táboře pod „Havránkem“ nesměl uplynout den, aby se nestala nějaká veselá příhoda nebo nehoda. Družina „Havranů“, která měla tento den volno, prováděla různé hry okolo tábora. Družina „Sov a vlků“ měla službu v táboře. Sovy vařily, vlkům připadla práce na stavbě sklepů. Od rána šlo vše svým tempem. Hlavní kuchař byl tentokrát nováček „Táborák“. Ostatní sovy mu jenom pomáhaly. O veselé příhodě s jeho vepřovou pečínkou dovíme se později. Oběd dopadl prabídně, proto byl nahrazen jídlem, které donesl vůdce z blízké vesnice.

Tábor Župy Brno na Táboru slov. skautů v Praze 28./VI.—2./VII. 1931.

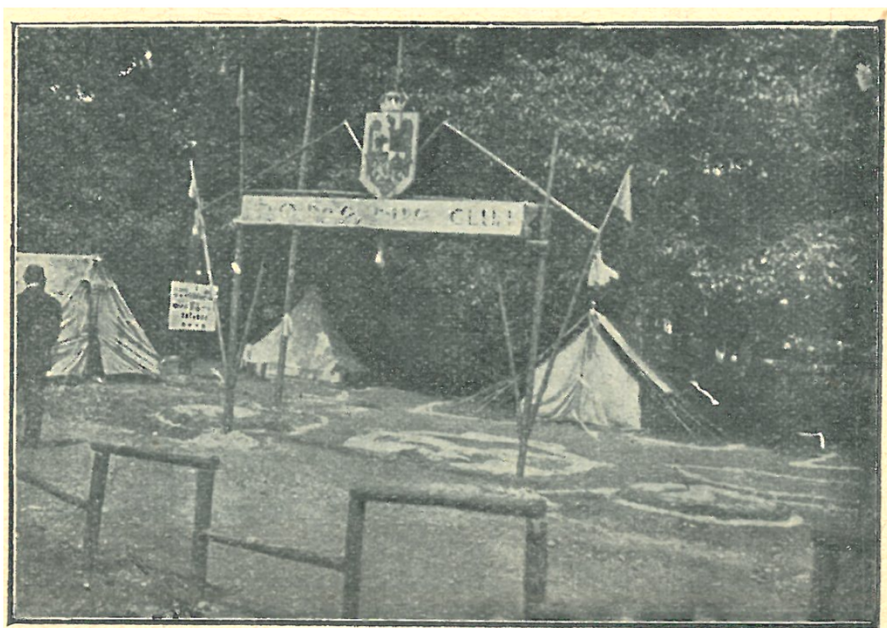
Foto „Baby“.

Odpoledne odešel vůdce za nutnou prací z tábora. Vedení v táboře převzal jeho zástupce. Sovy, když umyly nádobí a poklidily v kuchyni, šly se koupat. Nováček „Bolin“ měl ohromný ručník, do kterého se zabalil a díval se s hráze na hochy, jak se ve vodě baví. Jemu samému se do vody nechtělo, vzpomínal na maminku a tatínka, co asi dělají. Při tom procházel se na hrázi. Najednou však ztratil půdu pod nohama. „Mami“ — vykřikl, a už byl i se svým ručníkem ve vodě. Než se dostal zase na břeh, byl ručník mokrý. Vylezl z vody a rozložil ručník u kuchyně na keř. Pak si šel pro deník do stanu a znamenal si příhody a poznatky posledních dnů . . .

Odpoledne rychle uplynulo a chýlilo se k večeru. Soumrak snášel se nad lesy. Zapadající slunce vysílalo svými paprsky poslední pozdrav dne. Husté mraky koupaly se v této krvavě-zlaté záplavě. Zdálo se ti, že slyšíš jakousi rajskou hudbu, — ne, to větříček šeptal větvičím stromů, jak krásný je svět a život v přírodě a jak teprve krásný a vznešený musí býti j e h o T v ů r c e.

Již se slunce schýlilo pod obzor a zmizelo. Tichá noc přikryla vše svým závojem tmy. Noc, jež nám přináší blahodárny spánek, který nás osvěžuje a přivádí šťastné novému dni. Nedivím se nikterak pohanským Indiánům, kteří věřili, že duše ve spánku odchází z těla a bloudí tudy, kam ji přivádí sen

Skautským táborem ozval se táhlý zvuk píšťalky. „Večerní nástup“ velela tato. Hoši nastoupili ve špalír před vlajku na „foru“ tábora. „Bratři,“ promluvil vůdce k hochům, „již zase den rušný jako přelud uplynul, jak praví jistá naše píseň, a jest na nás, aby nám dny neplynuly, aniž bychom v nich zanechávali po sobě stopy. Když se ohlédneme zpět, tu musíme za sebou viděti práci, kterou jsme udělali, a když pohlédneme vpřed, musíme vidět před sebou práci, kterou

Rumunský tábor na Táboru slov. skautů 1931.

Foto „Baby“.

uděláme, neboť člověk je zrozen pro práci a jen při práci se cítí šťasten. Nic si z toho nedělejte, přidám-li vám mimo hry ještě každý den do programu nějakou práci. Zítra začneme stavět přes potok můstek, aby nám i těm, kdo tu budou po nás tábořit, sloužil k potřebě. Nyní vám přečtu pořad hlídek: od 1/2 10—11 br. Širchán, od 11—1/2 1 br. Bolin, od 1/2 1—2 br. Ferry atd. Poslední hlídka budí v 1/2 5 h. kuchaře a mne. Bratři, pozor! Br. Haro stáhne vlajku!“

Do ticha noci zazněla melodie skautské hymny. Pak uléhali hoši do stanů ke spánku. Vůdce unavený prací, která mu tentokrát připadla ve vesnici různým sháněním, následoval jejich příkladu. Hluk, který způsobovali hoši, pozvolna se zmenšoval, až utichl. Nic nerušilo hochy ze spánku. Širchán, kterému připadla první hlídka, obcházel tábor. S nastupující nocí nastupovalo i chladno. Širchán se zabalil do deky a na hlavu si uvázal šátek. Kdyby ho byl někdo potkal takto oblečeného na ulici, nevím, nedal-li by se před ním na útěk. Čas vlekl se pomalu, ale konečně přece ukazovaly hodinky 11 hodin, t. j. čas stří-

dání hlídek. Širchán šel vzbudit Bolina, nováčka, který měl míti dnes po první hlídce.

Když vlezl do stanu Bolinova, přemýšlel, jak má Bolina bez velké námahy vzbudit. Brzy se rozhodl pro pádný způsob. Uchopil Bolina za nohu a táhl ho s postele. Ale nad jeho očekávání Bolin nespal tak tvrdě, jak mívají skauti v táboře ve zvyku, a při prvním doteku prudce sebou trhl, vyskočil na posteli a uděšeně zíral na Širchána. „Co, co, co se stalo?“ koktal uděšeně.

„Polní oltář“ v táboře Slovenských katolických skautů. Foto z Táborek Slovenských skautů v Praze 1931.

Foto „Baby“

„Nic, jenom máš nyní hlídce,“ odpověděl pevným hlasem Širchán. Tato slova vrátila Bolinovi klid.

„Hned,“ pravil, „jen co se obuji a obleku.“

Za chvíli nato předával Širchán Bolinovi před stanem hodinky a baterku a s tím i povinnost hlídky. „O 1/21 hodině vzbud’ Ferryho,“ byla jeho poslední slova, pak zmizel ve staně a za chvíli ozývalo se odtud pravidelné chrápání, neklamná známka to zdravého spánku. Nyní zůstal v táboře uprostřed lesa jen jediný bdící člověk, a to byl Bolin. Zahalil se do přikrývky a jal se obcházeti tábor, při čemž se úzkostlivě rozhlížel na všechny strany. Právě přicházel na své obchůzce ke kuchyni, když sebou prudce trhl, uděšeně stanul a naslouchal.

Což mne klame sluch? myslil si. Ne, zřetelně je slyšet z kuchyně cinkání nádobí. To bude jistě zloděj anebo strašidlo. Každý říká sice, že strašidla nejsou, ale já přece věřím. Ale to bych byl skaut, abych se bál jít ke kuchyni! Možná, že větrík, který vane, rozhoupal pánvičky a nádobí a tyto do sebe narážejí. A již se bral Bolin pomalu a opatrně kupředu.

V tom zhasla mu baterka, která již tak-tak hořela. Bolin se zastavil. Náhradní baterku neměl a potmě jít, to bylo na uvážení. „No nešť,“ pravil si a postupoval dále. Již byl jen deset kroků od kuchyně a stále nikoho neviděl, ale cinkání ozývalo se stále. Najednou vyvalil Bolin oči. Za kuchyní v keři krčila se jakási bílá postava. Bolin na ni ztrnule zíral a nebyl schopen pohybu. Zavanul prudký

Jihoslavnky na Táboru slov. skautů.

Foto „Baby“.

větrík a bílá postava poskočila k Bolinovi. Bolin nečekal, až naň skočí. „Pomoc, pomoc,“ křičel a upaloval do tábora k stanu vůdce. Toho potkal na cestě.

„Co se ti stalo?“ ptal se vůdce, „právě jsem šel kontrolovat hlídku, když jsem tě uslyšel volat. „Co se stalo?“

„Tam, tam,“ vyrážel ze sebe Bolin a ukazoval za sebe, „tam strašidlo.“

„Já nic nevidím,“ pravil vůdce, když bystře pohlédl kupředu. Bolin se obrátil a skutečně strašidlo zmizelo. „Pojď mně je ukázat,“ pravil vůdce a rozsvítil elektrickou svítilnu.

Zprvu Bolin nechtěl jít, ale pak si dal říci a vedl vůdce ke kuchyni: „Tam,“ vykřikl pojednou a zakryl si oči. Vůdce spatřil před sebou na zemi bílý předmět. Posvítil si naň a zvedl ho. „Vždyť to je tvůj ručník,“ pravil k Bolinovi. Bolin jal se prohlížet nedůvěřivě ručník. Z kuchyně ozývalo se cinkání nádobí. „To je také polekalo?“ tázal se vůdce, „vždyť to dělá vítr.“

Bobin pohlížel zahanbeně k zemi. „Bratře vůdče,“ prosil, „neříkej to ostatním hochům.“

„No, běž si lehnout, já již to spravím a dohlídám za tebe.“

Bolin ulehl do stanu, ale nemohl stále usnouti. „Čert vem ten pitomý ručník!“ nadával v polospánku . . .

L. Grossmannová - Brodská :

Pohádka o Smrti.

Ve své nádherně kvetoucí zahradě procházel se mladý hrabě a pohlížel vzhůru ku hvězdám, které z temněmodré, velebné nebeské bány ozařovaly světový prostor. Kdykoli se přiblížil ku mřížovým vratům, hleděl do temného lesa, jehož stromové vrcholky tajuplně šuměly.

Náhle sebou překvapeně trhl — těsně před ním, venku před mříží, stál jakýsi cizinec, jehož příchodu nepozoroval. Snad ten neznámý člověk nepozorovaně vyšel z lesa a jistě po písčité cestě krácel velmi pozorně, že ho nebylo slyšeti. Jeho bledý obličej měl ušlechtilý výraz a oblečen byl jako potulný žoldněř.

„Buď pozdraven, příteli,“ řekl hrabě, „jak to, žes ještě tak pozdě venku? Kam a odkud tě vede cesta?“

Příjemný, zvučný hlas odpověděl: „Přicházím zdaleka! Až z druhého konce světa!“

Hrabě se usmál. Otvíraje vchod do zahrady řekl: „Pojď dále a odpočiň si! Poskytnu ti pokrmu na posilnění!“

Než cizinec odmítal: „Nemám hladu, pouze doušek červeného vína bych přijal, neboť musím zase dále. Můj čas je přísně odměřen.“

Záhy seděli oba za těžkým dubovým stolem v zámku, majíce před sebou cínové konvice se vzácným vínem. Ale když neznámý host dopil druhý pohár, zvedl se a řekl: „Již jest na čase! Připrav se, musíme dále!“ Při tom těžce položil svou ruku na rámě hraběte, jehož projelo při tom příšerné mrazivé chvění.

„Kdo jsi?“ jektal ustrašen.

„Jsem Smrt,“ lhostejně pronesl příšerný cizinec. „Jak dlouho ještě chceš otálet?“

Tu se hrabě napřímil a zvolal: „Ty ses ke mně vloudil zrádně a potutelně a vzdor mému mládí chceš mne života zbaviti?! Toť tvým díkem za to, že jsem tě vlídně přijal a srdečně pohostil?“

„Pah! Ty bys žádal díky?!“ opovržlivě pronášel příšerný host. „Co jsou a znamenají díky nebo vděčnost vůbec? Řekni sám a přiznej se, dostalo se ti kdy za dobrý skutek povděku? Zajisté, že nikdy, kdyby ses rozpomínal sebe více. Či mám ti připamatovat jednoho tvého sluhu, jehož jsi zachránil od šibenice a on ti za to pustil na střechu červeného kohouta? A jistý tvůj dobrý přítel nedávno před soudem odpřisáhl, že

nikdy od tebe neobdržel peněz, jimiž tys zachránil celou jeho rodinu?“ A ještě mnoho jiného bych ti mohl na pamět uvést — —“

„Zadrž!“ zaúpěl hrabě, „je pravda, že nevděk světem vládne, že lidé vděku neznají, ale právě já a dnes bez prodlení mám tě na věčnost následovati? Jsem tak mlád a raduji se ze života, kdežto mnohý vetchý a nešťastný člověk po tobě touží.“

Příšerný host okamžik přemítal, potom zvolna pravil: „Dobře, já ti tedy výjimkou poskytnu lhůtu. Mohl bych říci, aby ses pídil po vděčném člověku a kdybys našel aspoň jednoho jediného, upustil bych od

DOMÁCÍ KAPELA.

tebe; než to vím napřed, že žádného nenalezneš. Nuže, navrhuji ti, abys mezi všemi těmi nevděčníky našel aspoň jediného, který by se ku svému nevděku přiznával. Poskytnu ti k tomu času čtvrt hodiny, aby ses na něco takového mohl rozpomenouti. Nepodaří-li se ti to po uplynutí této lhůty, propadneš mně svým životem — buď zemřeš, nebo vyměřím ti dlouhou lhůtu života pozemského.“

A kolem zavládlo příšerné ticho . . .

Náhle se dveře prudce rozlétly a v nich se objevila mladá, krásná žena hraběte, byla v nočním rouchu a rozpuštěné krásné vlasy spadávaly po její šiji; ruce měla přes prsa sepjaté a její okouzující laskavé hnědé oči bez bázně pohlížely na příšerného cizince, jehož řeč byla vyslechla.

„Zde ve mně spatřuješ člověka, jehož hledáš,“ promlouvala mírně a pokojně.

Nadmíru překvapen a udiven patřil mladý hrabě na svoji líbeznou ženu.

Ale strašidelný host chladně opřel své kruté zraky na mladou hraběnku, již vybidl: „Nuže, mluv!“

„Ano, obviňuji se nevděkem,“ pravila ona. „Byla jsem chudá dívka z občanského rodu a žádná urozená šlechtična, ale my se vřele milovali a on mne pojal za choť. Ale já nedovedla jsem mu býti vděčna. Byl-li on soužen těžkými starostmi a obavami, já jsem vždycky vesele popěvovala, aby nemohl přemýšlet o tom, co by mu srdce užíralo. Když byl nemocen a v těžké horečce na lůžku se zmítal a po noci v nepokojném spánku ztrávené unaveně a mdle bloudil svým zrakem kolem, přeje sobě věčného klidu a míru, stavěla jsem se mu úmyslně všude na oči, neopouštějíc ho ani na hodinu, trvajíc stále u jeho lože. Toužil-li po spánku, položila jsem svou hlavu na jeho srdce, zahánějíc jeho smrtelný spánek. Kdykoli můj manžel vyjel sobě na lov, šťasten, že může uniknouti z hradních zdí do volného lesa, já ho tam všude provázela. Když táhl do boje proti nepříteli, tu jsem jeho těžké zbroji ještě přitížila, zavěsivši mu na hrdlo svěcený škapulíř. Vracel-li se žízniv a hladov, já jsem se s ním vždycky dělila o polovici jeho pokrmu i nápoje. Ano, tak zle a nevděčně odplácela jsem já svému manželovi jeho dobrotu a lásku, jakou on mne zahrnoval. A právě dnes, v tuto chvíli, kdy mu kyne sladká naděje na věčný odpočinek a klid po životních svízelech, já mu nepřeji, stavím se proti tomu a odhánějíc od něho smrt, jeho dobroditelku, nepřeji mu ještě toho věčného vysvobození z pozemských trampot!“

Řekla a umkla.

Přes obličej příšerného hosta přelétl lehký, sotva znatelný úsměv. Smrt povstala a sklonila se v úctě svou hlavou před vznešeností lásky ženiny, potom zvolna a tiše se ubírala samotna ze dveří ven.

Ale mladý hrabě všecek rozechvěn klesl na kolena před svou věrnou ženou.

E d. E l p l :

MNĚ ZDÁLO SE...

Mně zdálo se, že andílek
za noci přišel ke mně
a zadívav se ve tvář mou,
mi čílko hladil jemně.

Jak ve snách potom šepotal
a přál mi štěstí v žití,
jak kolem rusé hlavičky
mi vonné sypal kvítí.

Jak nad postýlkou skláněl se
a políbil mě v líce,
a kolem něho zářilo
hvězdiček na tisíce.

Když ráno přišla matička,
já upřev pohled na ni,
jsem poznal toho andílka,
jenž nade mnou se sklání

a hladí moji hlavičku
jak větřík poupě v sadě,
vždyť pospolu jsme vyrostli
té boží na zahradě.

Georges M. Haardt :

Jak šakal zbohatl.

Arabská bajka.

Šakal naříkal, neboť měl v noze trn. Cestou šla stařena.

„Matko, slituj se a vytrhni mi ten trn,“ řekl jí.

Žena mu vytrhla trn a zahodila jej.

„Dej mi jej,“ pravil šakal.

„Zahodila jsem jej,“ odpověděla stařena.

„Patřil mně, a ty jsi neměla právo jednati s ním, jak se ti chtělo,“ odpověděl šakal.

Stařena to uznala, a chtějíc ho odškodniti, dala mu vajíčko.

Šakal nesl vajíčko, přišel ke knězi a prosil ho o nocleh. Když mu toho kněz poskytl, otázal se ho: „Kam mám dáti své vajíčko?“

„Do kouta, kde spávají slepice,“ odpověděl jeho hostitel.

Šakal je tam položil. V noci, když všichni spali, potichu vstal a rozbil vajíčko.

„Podívejte se, co mi udělaly vaše slepice,“ zabědoval ráno.

Kněz se omluvil a chtěje ho odškodniti, dal mu za vajíčko slepici.

Šakal nesl slepici, přišel k pastýři a prosil ho o nocleh. Když mu toho pastýř poskytl, otázal se ho: „Kam mám dáti svou slepici?“

„K kozám,“ odpověděl jeho hostitel.

Šakal ji tam dal. V noci, když všichni spali, potichu vstal, sežral slepici a nechal tam z ní jenom trochu peří a střev.

„Podívejte se, co mi udělaly vaše kozy,“ zabědoval ráno.

Pastýř se omluvil a chtěje ho odškodniti, dal mu za slepici kozlátko.

Šakal nesl kozlátko, přišel k dobytkáři a prosil ho o nocleh. Když mu toho dobytkář poskytl, otázal se ho: „Kam mám dáti své kozlátko?“

„Ke kravám,“ odpověděl jeho hostitel.

Šakal je tam dal. V noci, když všichni spali, potichu vstal a sežral kozlátko.

„Podívejte se, co mi udělaly vaše krávy!“ zabědoval ráno.

Dobytkář se omluvil a chtěje ho odškodniti, dal mu za kozlátko krávu.

Šakal vedl krávu, přišel k velbloudáři a prosil ho o nocleh. Když mu toho velbloudář poskytl, otázal se ho: „Kam mám dát svou krávu?“

„K velbloudům,“ odpověděl jeho hostitel.

Šakal ji tam dal. V noci, když všichni spali, potichu vstal a zardousil krávu.

„Podívejte se, co mi udělali vaši velbloudi!“ zabědoval ráno.

Velbloudář se omluvil a chtěje ho odškodniti, dal mu za krávu velblouda.

Šakal sedl na velblouda, přijel k židovi a prosil ho o nocleh. Když mu toho žid poskytl, otázal se ho: „Kam mám dát svého velblouda?“

„Do mého skladiště,“ odpověděl jeho hostitel.

Šakal jej tam dal. V noci, když všichni spali, potichu vstal jako vždy,

ale nemohl vejíti do skladiště, neboť žid schoval klíč. Když tam tedy stál a snažil se vytrhnouti zámek, spatřili ho dva hlídací psi a jali se jej pronásledovati. Dal se na útěk, ale cestou spadl do prázdné studnice a zlomil si nohu, tutéž, z níž stařena vytáhla trn, který se stal základem jeho bohatství. Psi ho brzy dohonili a rozsápali ho. Tak bylo zadost učiněno spravedlnosti Boží, která vždy po zásluze trestá podvodníky a taškáře.

Přel. Otto F. Babler.

Náš Betlem.

Čtenáři „Anděla Strážného“ z I. chlapecké školy měšť. v Třebíči posílají obrázek „Betlema“, vydaného jako vánoční příloha našeho milého časopisu. V ručních pracích podlépovali, malovali a vystříhovali figurky a doplnili vhodným pozadím. Sestavili též pod dozorem pana učitele „Betlem“ Alšův, Halův a Kvěchové a všechny pak byly po dva dny vyloženy, aby si je spolužáci z trebičských škol mohli prohlédnout. Výstavka se opravdu těšila pozornosti celých tříd z jednotlivých škol.

K. Vojen:

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování.)

„Vyčetl jsem z očí plukovníkových podezření, že mně vlastně nic není. Nedal toho sice nějak nápadně najevo, ale mohl tak učinit — a to nejen slovem, nýbrž i skutkem. Mohl zkrátka poručit lékaři, aby mě ještě jednou důkladně a přísně prohlédl. A co by se potom stalo, můžeš si snadno představit. Mě by ihned odvezli na nějakou pevnost

uvnitř Francie jako válečného vězně a ty — ty bys tu zůstal sám, opuštěn a snad bychom se už nikdy neshledali. Plukovník tak neučinil a jsem pevně přesvědčen, že tak neučiní ani později. Je velmi šlechetný, ale právě za svou šlechetnost zaslouží, abych také já choval se k němu přímo a poctivě. Není poctivé ani mužné tvářiti se jinými, než jsme. O to jsem právě sám v sobě bojoval. A dospěl jsem k rozhodnutí, že se plukovníkovi upřímně přiznám ke své lsti. Doufám, že mně odpustí a dovolí, abych i jako zdravý zůstal u tebe tak dlouho, až se uzdravíš . . .“

Petr nechápal přítele. Hleděl na něho užasle, chvěl se strachem a konečně zakryl si dlaněmi oči, jež se mu zalily slzami.

„Petříčku!“ naklonil se k němu Lukas a konejšil ho. „Nelekej se, jsem pevně přesvědčen, že zůstaneme tu spolu. Prohlédl jsem plukovníka až do hlubin srdce a poznal jsem, že je to dobrá, ba vzácná duše. Je nám nakloněn a vyhoví, až ho poprosím. Ale klamati ho bylo by hříchem!“

„Udělej tedy, jak chceš!“ zašeptal Petr a zahleděl se smutně ke stropu.

Svůj úmysl uskutečnil Lukas za tři dny. A poznal, že se nemýlil: plukovník tušil všechno, ale uznal také, že tak učinil jen z lásky k příteli. Nazval to jakousi „válečnou lstí“ a ustanovil, aby se Lukas ohlásil ihned u vojenského lékaře jako uzdravený, ale aby zůstal dále v nemocnici, jež bude nyní jeho vězením . . .

Tři měsíce tam zůstal s Petrem a tento pobyt zdál se mu skutečně vězením, protože tu byl odsouzen k nečinnosti, jež se tak protivila jeho mladému, činnému duchu. Osvěžením byly jen dosti časté návštěvy plukovníkovy, při nichž občas doprovázela svého otce něžná, usměvavá Pavla a jako sluneční paprsek osvětila vždy pochmurnou náladu vojenské nemocnice. Před Petrem tajil Lukas svou rozmrzelost, přemáhal se všemožně, aby nemocný přítel ještě více netrpěl, a těšil se, že pozvolným uzdravováním blíží se také konec této úmorné nečinnosti.

A potom, potom . . . V dlouhých dnech samoty osnoval již Lukas další dobrodružné plány o své budoucnosti, ale nesvěřil se s nimi nikomu, ani příteli . . .

Když se po třech měsících loučili s nemocnicí, přišel tam plukovník se svou dceruškou, s důstojníkem a dvěma kyrysary. Petr slzel. Také Pavle rděly se oči pláčem. Lukas poděkoval vřelými slovy plukovníkovi za všechnu neobyčejnou laskavost, jakou jim prokazoval.

„Dobře, dobře, krajane,“ odmítal plukovník jeho díky. „Konal jsem jen to, k čemu mně radilo srdce. A přeji vám, aby se válka brzy ukončila a abyste se oba vrátili šťastně do Anglie i do svých domovů!“

Lukas vzpomněl na své plány a nezdržel se nyní, aby na ně aspoň nepoukázal. „Plukovníku,“ pravil potichu, „vrátíme se tam možná ještě dříve, než bude po válce!“

„To už není má věc, a vůbec jsem to neslyšel,“ odvětil plukovník trochu zprudka. „Buďte zdraví! Přenechávám vás zde panu poručíkovi.“ A jako by Lukas nebyl opravdu nic řekl, podal oběma kadetům ruku. Stejně učinila také Pavla.

„Už vás nebolí rána v noze?“ zeptala se tiše Petra, přemáhajíc pláč.

„Nebolí,“ odvětil Petr sotva slyšitelně a vsedl s přítelem na koně. K sedlu před sebe přivázali své vaky a doprovázeni poručíkem i dvěma jezdci kyrysary vyjeli za město. Pavla hleděla za nimi, až ji otec pobídl domů . . .

Jeli celé čtyři dni směrem západním. Francouzský poručík choval se k nim laskavě, ale přes to dlouhá jízda nesmírně unavila zvláště Petra zesláblého pobytém v nemocnici. Před večerem čtvrtého dne dospěli teprve k cíli: do vojenské pevnosti při řece Garonně, kde měli nyní trvale přebývat jako váleční zajatci.

4. ÚTĚK.

Důstojník, který doprovázel naše zajatce, hovořil chvíli důvěrně s velitelem pevnosti. Vyřizoval mu patrně pozdrav od plukovníka, ale mluvil s ním asi také o obou zajatých Angličanech, neboť velitel se na ně laskavě usmál a poznamenal, že se jim tu nepovede špatně. Pak byli odvedeni — do vězení.

Sotva je stráž opustila a přátelé osaměli v žalární komoře, pravil Lukas mladému druhovi důvěrně: „Doufám, že tu nebudeme dlouho. Vánoční svátky slavil bych rád již v Anglii!“

Petr pohlédl s úžasem na svého přítele.

„Nechápu tě, Lukase! Nerozumím tomu, co pravíš, zrovna tak jako jsem nerozuměl, když jsi cosi podobného napověděl již tam před plukovníkem.“

„Však pochopíš a porozumíš!“ mluvil Lukas s jistotou, ale pak přece ztlumil trochu hlas a vysvětloval: „Když nás vedli po náměstí a pak po hradbách sem do toho kurníku, prohlédl jsem si aspoň zběžně zevnějšek této pevnosti a byl jsem spokojen. Poznal jsem, že je to pro můj plán dosti výhodné. Zbývá prozkoumat ještě naše nejbližší okolí . . .“

„Ale co zamýšlíš? Nechápu dosud . . .“

„Petře, Petříku!“ zvolal Lukas ohnivě. „Což nechápeš, že nevydržím v této těsné komoře? Udusil bych se zde v těch poutech! Toužím po svobodě a po domově! Musím na vzduch! Na moře! Musím odtud pryč! A ty půjdeš se mnou!“

I Petr podlehl jeho nadšení. Slzy vhrkly mu do očí. Překvapením nemohl ani odpovědět.

„Pohleď na mne!“ pokračoval Lukas a rychle svlékal kabát i spodní šat, až obnažil hrud'.

Petr úžasem oněměl a jen ruce spráskl.

„Jak se ti líbím?“ ptal se Lukas. „Všecko to nesu na sobě už z nemocnice. A vidíš, že to není žádná hračka pro zábavu. Cítím, že mé tělo je už na některých místech rozdrásáno až do krve, proto jsem rád, že se toho teď zbavím.“

A skutečně, Lukas měl kolem hrudi omotaný silný hedvábný motouz, na němž bylo uděláno mnoho uzlů. Ty se zadíraly na některých místech ostře do jeho těla a z ran vytryskovala již znatelně krev.

„Ach, to se mi ulehčilo!“ zvolal nyní, když odmotal s těla motouz a setřel krev s ran. „Dal jsem za tu šňůru hlídačům v nemocnici slušné peníze a dobří ti hoši mně zaopatřili opravdu pevnou a nám teď nejpotřebnější věc. Ale kromě ní ještě něco jiného.“ (Pokrač.)

Kouzelná chaloupka.

Našli jste správně všech 15 skrytých bytostí? Zde je máte — přesvědčte se!

Bohuslav Brožek:

POTRESTANÝ PEJSEK.

Náš Voříšek chundelatý
Mourka škádlil rád,
hafal na něj, honíval jej
denně kolikrát.

Kožíšek mu mnohokrát
drsně pocuchal,
nářkům jeho škodolibě
vždy se jenom smál.

Kočka se ale jednou
také dohřála,
Voříškovi do zadečku
drápky zařála.

„Ouvej, ouvej, jak to bolí,
drápky do mě vbod.“
S tímto nářkem zlomyslník
prchal o překot.

Od té doby Mourkovi se
ublížiti bál,
viděl, že je statečnější,
než se domníval.

Nemohl jsi poučení
dostat lepšího.
Necitou, kdo nestydí se
trýznit slabšího!

Záhonek mladých.

Za prvních sněhů.

Dlouho na něj čekali. Smutně se dívali na lány polí, plné rozoraných a bolavých hrud a zdálo se jim, že i ty hluboké brázdy čekají na měkkou sněhovou pokrývku. Ale listopad pomalu míjel, v těšení na Ježíška pomaličku uplynul i prosinec a sníh pořád nikde. Še všech stran zírala jen neutěšená šed' krajiny. Sníh jako by nevěděl, že chlapečej netrpělivě očekávají, nikde se neukázal. Počalo sice několikrát sněžiti, přestalo však brzy a poprašek sněhu spěšně utekl beze stopy, nechávaje opět holou krajiniu.

Ale pak přece přišel!

To už bylo po vánocích a po Novém roce. Leden se ujal pevnými mrazy vlády, když vrabci vyletěli zpod okapů a říms a ustrašeně zacvrlikali: „Sníh, sníh!“

A opravdu, pravá zima se blížila. Obloha byla zatažena šedou clonou a sníh těžký bohatostí se tiše líbal s rozprýskanými ústy země.

Padal, řítíl se dolů a chytal se všeho, co mu přišlo do cesty. Tam se přilepil k větvím stromů, proutkům keřů, tu objal stonky uschlých trav a všude hned jasněji, tak nějak veseleji. A sníh padal, padal a zasypával celý kraj: čekající pole, stráně, zahrady, cesty — všechno, všechno i tu naši vesničku. Stromy znovu rozkvetly bílými květy, usmívajícími se na vše strany jak v máji.

Padající sníh volal na děti: „Už jsem tu; nemohly jste se dočkat a já už jsem tu váš, všecek váš!“

Děti uslyšely jeho volání, vyběhly vesele ze světnice, chytaly padající tříšť,

sněhové koule dělaly a boj rozpoutal se návsí. Všem bylo veselo, křičely, smály se a nic nedaly, že mají ruce od sněhu červené, mráz že je štípe do uší a nosu. Věděly, že přišla skutečná zima — jejich zima.

Kdosi mezi smíchem vykřikl: „Saně, kluci, saně!“

Hoši rozběhli se do chalup, již vynášejí svésáňky a hned na nejbližší stráně „za Oboru“. Jezdili daleko, až k panské zahradě, někteří až k potoku. Bylo veselo, stráně se míhala chumáči dětí, sáňky s hvízdctem ujížděly a nikdo nedbal, když se překotil a kutálel se stráně dolů obalen přítulným sněhem, jak veliká hrouda. Byla tu celá vesnice. Všichni Růžičkové, o kterých říkali, že je jich dvanáct jako apoštolů, tři králové Kroupovi, Pepík, Jarek, Máňa i malá Arička Klobučkých, která se velmi bála. Jura Čoupků ji zatahal za rameno, co že nejezdí. Chuděrka, strčila do pusinky prst a prý se bojí, jak pak kdyby hapala. Hoši se smáli, naložili ji a už ujížděli jako vítr. Děvče se přestávalo háť, jízda se jí počala líbit a přála si, aby jeli tak hodně dlouho. Když se zastavili, vyskočila a smála se: „To bylo klásný, zasi mě svezete, že?“ Aby jí udělali radost, posadili znova na sáňky a táhli ji zpět do kopce.

Pak nastal večer a museli domů. Nechtělo se, ale co platno. Unaveni, přece však s křikem se rozběhli do chalup, do náručí čekajících maminek. Stráně je opuštěna, takové těžké ticho se po ní převaluje, usedá do rýh vytlačených sanicemi, které počirá vyplňovati sněh, padající jako perí opět tiše... tiše...

Krásné ticho zimního večera...

Vil. Otoupalík.

Dobrodružství malých tuláčků.

Byl pošmourný listopadový den, chýlilo se ke konci měsíce a hlásil se již zimní čas. Bylo mně právě 3 roky, hrál jsem si se svým přítelem Frantíkem také 3letým, ale co dětem nenapadne!

Naši otcové pracovali v Brně v továrně a tu jsme se s Frantíkem domluvili, že půjdeme za nimi do Brna. Je od nás do Brna 6 hodin neboli 25 km pěšky pro dospělé. Nám to však nevadilo. Vytratil jsem se z domova, právě když moje matka odešla. Putovali jsme k blízké vesnici T., kde vystupoval k nebi z velkého továrního komína černý kouř; to byl cíl naší cesty, neboť jsme mysleli, že již vidíme to velké Brno. Ani jsme nezpozorovali, že se již hodně stmívá. A v tom slyšíme ze všech okolních vesnic zvoniti klekání.

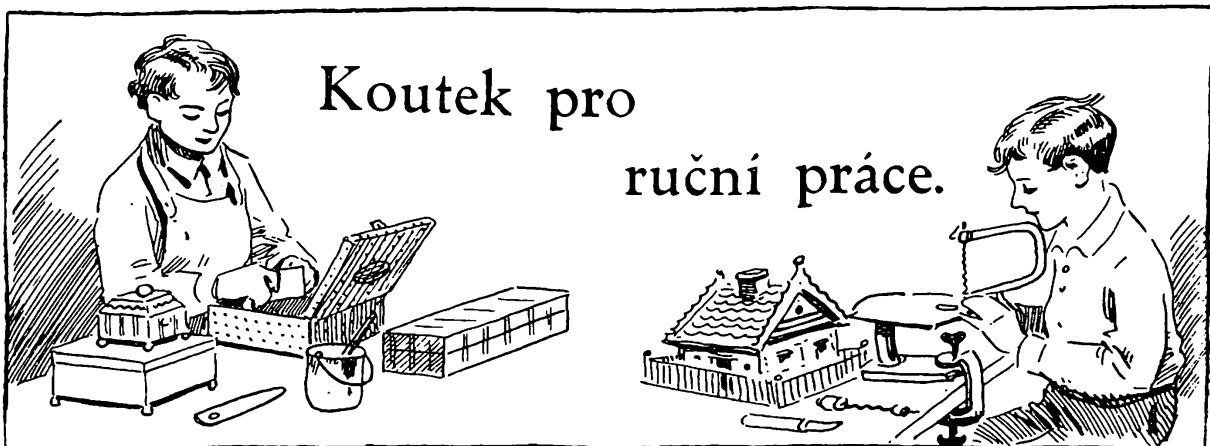
To nás polekalo, teď jsme poznali, co jsme vyvedli. Zima námi lomcovala, neboť jsme byli příliš chudě oblečeni, žádný teplý oblek jsme neměli a daleko od své rodné vesnice byli jsme vzdáleni; bylo nám do pláče a již jsme jeden po druhém spustili, ale to nepomohlo, tmy kvapem přibývalo a my na opuštěné silnici v širých polích sami. Tu zahlédli jsme zlomený kříž, tak jak by nás volal k sobě; nemeškali jsme a co jsme mohli, posledními silami jsme se k němu dokolíbali a skrčili jsme se za velký podstavec, aby nás zachránil od studeného větru, a sku-

tečně zdálo se nám, že ten chladný kámen hřeje. Slzy se nám osušily a my s radostí dívali se na oblohu, která hvězdy jedna po druhé se ukazovaly.

Ví sám Pán Bůh, jak by bylo naše dobrodružství skončilo, kdyby naše drhá matička nás nenašla. Ta se zatím, chudák, po celé vesnici sháněla a doptávala se, zdali někdo takové kloučky neviděl. Až přece láska mateřská ukázala jí cestu za námi. Již se nám zdálo, že budeme nocovati u tohoto zlomeného kříže, o kterém naše matička tolik uměla vykládati. Tu slyšíme zdaleka, jak nás kdosi volá a slyším stále blíž a blíže hlas svojí matičky, jak úzkostlivě volá: „Pepíku! Frantíku!“ Již slyšíme její kroky, jak se blíží. Tu se nám naše zmrzlá srdceka samou radostí rozehrála a umínili jsme si, že již podobného výletu bez dovolení rodičů nepodnikneme. Matka byla taky ráda, že našla své malé tuláčky. Musela nás každého chvíli nést, neboť naše malé nožky vypovídaly službu, ale doma místo dobré večere byla dobrá výplata, která mně dlouho zůstala v paměti.

Tak, milé dítky, vezměte si z toho příklad a nikdy z domova neodcházejte, na takový výlet se nevydávejte, neb zkusíte mnoho svízelnů, tak jako já s přítelem.

Bavlnka Josef, žák V. tř. ob. šk.
Borkovany u Sokolovic.

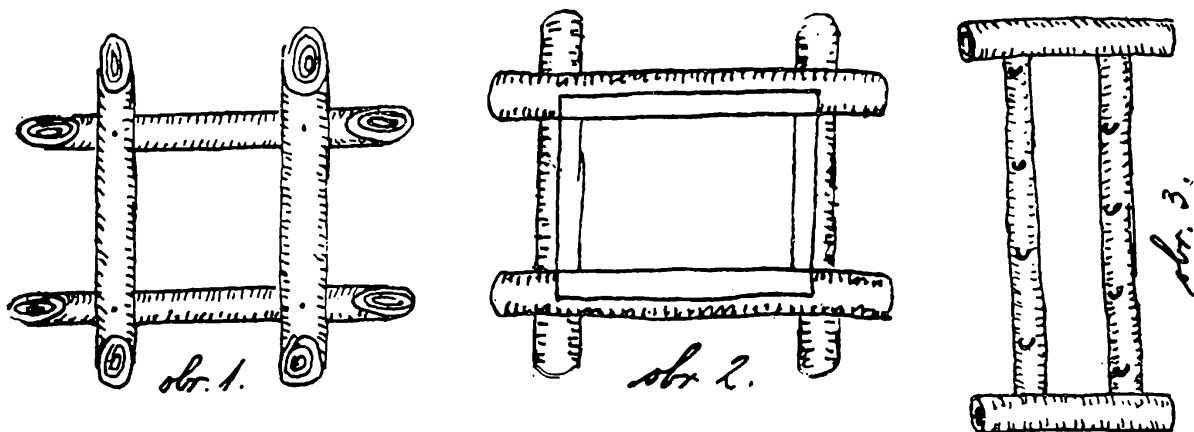
Milé děti! To jsme se dlouho neviděli! Měli jsme se sejít ve 4. čísle „Anděla Strážného“, ale pro mou churavost to nebylo možné. Však mi pan redaktor psal, že prý už na mne nedočkavě čekáte; jen nevím, je-li ta nedočkavost opravdová. Ale jsem sám velice rád, že jsem zase mezi vámi.

Nyní mám vážnou obavu, že jste zapomněli, co jsme se posledně naučili. Tedy si to krátce zopakujeme! „Tož, Frantíku, pověz nám, co jsme posledně dělali?“

„Posledně jsme se učili spojovat větve; to se dělá trojím způsobem: klínem, přeplátováním neb na čep.“

„Dobře, Frantíku! Je vidět, že jsi nejen pozorně četl, ale jistě jsi to, co jsi četl, také zkusil.“

Dnes tedy využijme svých znalostí. Začneme od nejjednoduššího. Zhotovíme si rámeček

Uřízneme dvě a dvě stejně dlouhé větve a konce jejich šikmo zařízneme dopředu. Délka větví záleží od velikosti obrázku, který chceme dát do rámečku. Větve pak asi ve vzdálenosti 3 cm od konců spojíme přeplátováním, zaklížíme a sbijeme hřebíčkem.

Abychom mohli obrázek pěkně do rámečku vložit, musíme rámeček na zadní straně upravit, t. j. vyříznouti drážku. Obrátíme rámeček zadní stranou nahoru a větve v polovici tloušťky nařízneme asi do poloviny hloubky kolmým řezem po délce od hřebíčku ku hřebíčku; pak učiníme po délce řez z vnitřní strany rámečku, čímž vyřízneme z větví asi čtvrtinu tloušťky. Tím povstane drážka, do níž obrázek zapadne (obr. 2.) Nyní též poznáváte, jak musíte měřit, nežli větve pro rámeček uříznete: šířka (výška) obrázku + půl tloušťky větve + 2—3 cm, které vyčnívají z rámečku.

(Než počnete s drážkou, vezměte si doma nějaký rámeček a podívejte se na jeho zadní stranu, jak taková drážka vypadá!)

Ještě zhotovíme dnes **věšák na klíče** (obr. 3.).

Velikost: větve kolmé 10—15 cm, větve vodorovné 15—20 cm. Zde spojujeme na čepy. Při sestavování pak pozor! Napřed vsadíme obě vodorovné do čepů téže kolmé větve, zaklížíme a přibijeme, a potom teprve do druhé. Do horní části každé kolmé větve na zadní straně zatlučeme do vodorovných větví několik hřebíčků nebo háčků, na které se věsí klíče, po případě též ručníky nebo utěrky.

Tím dnes skončíme.

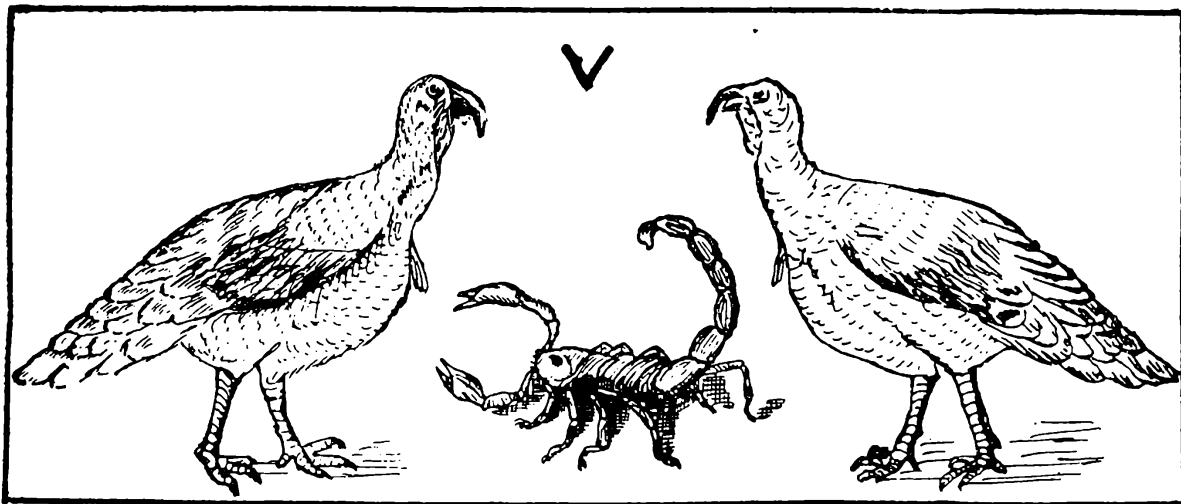
Srdečně vás všechny zdraví

strýc Vojtěch.

Vsuvka.

74.

Vanda Borkovcová

**Domáci (s korunkou) ptáci škorpiona zobali,
na trhu je potom v Terstu Taliánky prodaly.**

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

Naši skauti pod sochou p. presidenta Masaryka u Kunštátu.

Fr. S. Kovář:

Klepačka.

1. Když umlkly zvony.

Byly Velikonoce, Velký pátek a den se chýlil ke konci. Vesnice se krčila mezi holými stromy, sem tam se červenala střecha pokrytá taškami, jinde zase vyhlížela došková chaloupka, jejíž prohnutá střecha byla porostlá zeleným netřeskem. Ze všech komínů se kouřilo, takže kouř utvořil nad vesnicí zvláštní povlak podobající se modravému, velice jemnému závoji. Silnice se protáčela středem vesnice jako bělavý had. Opuštěná i jindy, byla opuštěnější tím více teď k večeru, kdy lidé jsou již doma, poklízejí a chystají večeři. U silnice se krčila zčernalá zvonice, dřevěná a stará, ale zvonek v ní mlčel.

Avšak za vesnicí u Pavlova kříže bylo živo. Pavlův kříž byl shromaždištěm klepáčů. Proto takový hluk. Toto místo bylo k takovému účelu již stvořeno. Silnice zde dostupovala nejvyšší polohy a právě na vršku bylo vysázeno několik lipových stromů, mezi nimiž stál tento starý kříž, vytesaný z pískovce, kdysi natřený světlou barvou, nyní však ošlehaný větrem a rozhlodaný vodou, s hluboce skloněným Ježíšem s trnovou korunou. Na pravé straně se zdvíhající vysoký břeh pokrytý nahnědlou, zmrzlou a od sněhu ještě uleželou travou byl nyní zdupáván vesnickými hochy. Byl tu Ignác Koláříků pěkně ustrojený, drobounké postavy, ale statečný, seděl tam Toník Martinů, Jan Masářů, Lojzík Šenovských i jeho bratříček Jožka, Bohuš Žáčků, Frantík Ulrichů, Ruda Petrášů, Manísek i Křínek. Někteří již běhali bosí, ač byla ještě citelná zima, jiní měli obuty vysoké boty, v nichž pomáhali při poklizení. Vypadali na pohled jaksi neohrabaně, avšak oči jim zářily odvahou a radostí ze života. V osmahlých rukou držel každý z nich svůj nástroj, ten valchu, jiný jen obyčejný klepáč, větší zase „trakař“ a ti nejmenší obyčejnou vrkačku. Z dlouhé chvíle křičeli, hádali se, smáli se a shazovali se ze břehu nedbajíce vůdcovského sboru, který tvořili žáci vycházející tohoto roku ze školy; stáli opodál v důležitém rokování nevšímajíce si hlučícího množství pobíhajícího kolem. Konečně i jim vůdcům a pořadatelům klepačky se zdálo býti na čase, aby se začínalo, neboť zarudlé slunce již zmizelo za Komoncem a metalo poslední kosé paprsky po nebi. Z vůdcovského sboru vykročil Pavel Fijader, o hlavu vyšší ostatních, červenolící, černých očí a vlasů. Jeho hlava

spočívala na tenkém krku, jenž nebyl ničím chráněn, poněvadž bílá košile byla nedopnutá a rozhalena na prsou. Pavel přešel silnici pomalu; avšak když vystoupil na kamenný schůdek, rozhlédl se sebevědomě jako generál před útokem a hlučně křikl: „Nastoupit!“

Rozkaz byl rázný a účinkoval podivuhodně. Do chlapců jako kdyby střelil. Hbitě seskákali s břehu, křičeli jeden přes druhého, šlapali si na paty, navzájem se odstrkovali.

„Pusť mne! Já jsem byl první,“ volal kdosi tenkým hláskem.

„Co se tlačíš? Nemáš místa?“

„Tož uхни, nebo jednu dostaneš!“ kohoutil se bosý ogar s červeným nosíčkem.

„Na to se podíváme!“ odpovídal statečně Křínek.

„Ticho!“ volal Pavel Fijader do hluku a shonu. Ostatní pořadatelé běhali od jednoho k druhému starostlivě jako kvočny mezi kuřaty, prosili, ale někde i hrozili násilím. Ignác Koláříkú byl už červený jako kohout a ač pofukoval ostrý vítr, stékala mu pod hustou kšticí kapka potu. Chtěl odtrhnouti Jožku Šenavského od Lojzika, ale Jožka se nedal. Držel se svého bratříčka pevně za kapsu i rukáv zároveň a už z jeho tváře bylo možno vyčísti, že bude odpírati velice tvrdošíjně a vytrvale.

„Tak pojd' dopředu s tím klepáčem!“ dorážel Ignác.

„Já nepůjdúú, já se bojím,“ natahoval obličej Jožka.

„Pojd' a dost!“ rozhněval se Ignác.

„Nepůjdu!“

„Tož ti dám pohlavek, aby ses naučil poslouchat, špunte nepodařený! Po druhé sem nechod' a sed' doma!“

Křínek i Toník Petrášú se rozesmáli a s nimi se rozesmála dobrá polovina chlapců. Jožka se zastyděl, pláč měl na krajíčku a schovávajese za bratříčka utíral si slzičku v černém očku. „Proč se mně smějí?“ přemýšlel a když si vzpomněl na Ignáce, zvedala se v něm zlost, silná zlost, že ho Ignác zahanbil. A teď teprve nepůjde dopředu. Najednou se vzpamatoval; vzpamatovalo jej vlastně nápadné ticho, vládnoucí u Pavlova kříže. Rozhlédl se překvapeně a viděl, že chlapci s obnaženými hlavami klečí na uprášené silnici, že Ignác Koláříkú kleče na kamenném schůdku hlasitě předříkává „Anděl Páně zvěstoval Panně Marii . . .“ Jožka klekl také. S kříže se na něho díval Kristus z kamene vytesaný, s bolestným rysem u úst a s trnovou korunou na hlavě. Vůkol se pomalu šerilo, vzdálené lesy temněly a krajina zbělela jemnou mlhou snášejíci se neviditelně na zemi. Mlha vítězila zahalujíc vzdálené Záluží, miloňovské a vranovské lesy jemnou mušelinovou záclonou, průhlednou a krásnou jako v pohádce . . .

Ignác Koláříkú doříkával: „Milost svou, prosíme, o Pane . . .“ a celá skupina odpověděla tenkými hlasy: „Amen“ a již vyskakovali se země oprašující si kolena. Pořadatelé běhali kolem a pobízeli: „Rychle, do řady, dva a dva!“

Chlapci poslouchali radíce se po dvou tu s křikem, jinde mlčky beze slova a taky se ozval v řadě pláč. Plakal Jožka Šenovský, protože ho zase chtěli odtrhnouti od Lojzika, což on — Jožka — nechtěl živou

mocí dovoliti. Nedbal domluv ani proseb, nedbal rozkazů a držel se Lojzika jako trosečník posledního prkna.

„Dopředu, Jožko, do předu! S tvým klepáčkem musíš přece dopředu!“ naléhal Pavel Fijader.

„Já nepůjdú-ú-ú,“ kňoural Jožka a chytil se bratříčka ještě pevněji za rukáv a za kapsu.

„Tož pojď, nic se ti vpředu nestane. Hleď, Křínek je tam taky!“ povzbuzoval ho Ignác Kolářík.

„Puš se mě!“ setřásal ho taky Lojzík s rukávu, „nebudeš přece za mnou běhat jako ocásek.“

„Já nepůjdúú, já se bojím,“ řval Jožka již na celé kolo a jeho tvářička i hlas prozrazovaly tutéž tvrdou neústupnost jako před chvílí.

„Tak ho nechte,“ rozhodl Pavel Fijader; „ale je to kříž s takovými košiláčky,“ dodal odcházeje dopředu. Ani se neohlédl.

Jožka vyjasnil obličej; slzy mu ještě tekly po tvářích a zasychající tvořily špinavé cestičky, ale Jožka již nemyslel na přestálé útrapy. „To není pjavda, já nejsem košijáček!“ bránil se.

„I mlč!“ zakřikl ho bratr, „víckrát tě nikam nevezmu.“

Zatím bylo vše připraveno, řady sestaveny a vyrovnány a pořadatelům zářily obličej. Vpředu byli ti nejmenší držíce v rukou maličké vrkačky, za nimi stáli větší „ogaři“ s klepáči, potom následovali valcháři s valchami, naposled nejstarší s „trakaři“. Tito uzavírali řad a proto se tvářili co nejvážněji . . .

Průvod se hnul, ale prvním jeho pohybem nastal nesmírný hřmot a rachot. Malí caparti zatočili vrkačkami, klepáči zaklepali, valcháři zatočili klikou a poslední v řadě přitlačili kolečka „trakařů“ na vyschlou silnici; pera se napjala a klouzající po rýhovaném hřideli pronikavě hrčela. Do vřavy, způsobené valchami, vrkačkami a „trakaři“ zaznívalo stejnoměrné, klidné klepání chlapců z první řady, křik nadšenců a rozkazy poručníků. Dvojstup se pohyboval vesnicí pomalu. Nespěchali. Přece je musejí všichni viděti a slyšeti, jdou dnes naposled. A proto, když vešli mezi první stavení, vrkačky a valchy se otáčely ještě rychleji, ti, co měli trakaře, přitlačili důkladněji, kladívka na klepáčcích jenom lítala. Hřmot a praskot se zdvojnásobil, zesílel, vnikal do dvorů, do světnic i kuchyní, do komor i pod střechu, narážel na stěny i štíty domů. Lidé vybíhali ven a s úsměvem hleděli na dlouhou řadu hochů. Z kovárny vyběhl umouněný kovář i s učněm, oba s kladivy v ruce, ze stájí vyšli čeledínové i děvečky, z domů panímámy a jejich děvčátka. Husy a slepice se zděšeným křikem utekly se silnice a rozletěly se, kam se jen dalo. Psi se rozštěkali po celé vesnici. Klepáči šli důstojně dále nedbajíce rozruchu, který způsobili svým vystoupením. Přešli vedle starostova statku, hostince i školy, již se zatáčeli kolem zvonice. Jejich řady se očividně množily, poněvadž vzadu se připojovala děvčátka s copy na zádech, a malí kluci s vyvalenýma očima, s košílkou vzadu a s prstem v ústech. Strýček cestař hodil rychle lopatu hlíny do koleček, připlácl ji, odhodil lopatu na zemi a vytáhnouv dýmku jal se ji nacpávat měkkým tabákem. Při tom se kulatou tváří smál na chlapce jako měsíček, kožený řemen na břicho mu jenom poskakoval.

„Saprlote, saprlote, to je radost!“ opakoval dívaje se za nimi, až zmizeli za Gabrišovou lipou.

Chlapci zatím došli ke Křínkům na konci vesnice, odtamtud se za chvíli vrátili zpět k dřevěnému kříži blízko silnice. Před chvílí stál tu ještě opuštěn, nyní však okolí oživilo veselým křikem; chlapci se přihrnuli jako jarní povodeň a sotva se Ignác Kolářík pomodlil „Anděl Páně“ a chlapci odpověděli jen napolo „Amen“, rozletěli se jako hejno vrabců . . . Nastávala nejdůležitější část klepačky — vybírání odměn za klepání. A protože platila zásada: Kdo dřív přijde . . ., pádili chlapci mezi chaloupky jako splašená hříbata. (Dokončení.)

Blahoslavená Anežka Přemyslovna.

Letos dne 2. března oslaví náš národ významné výročí: uplyne 650 let od smrti bl. Anežky Přemyslovny čili Anežky České.

Anežka byla dcerou slavného českého krále Přemysla Otakara I. Jako tříletá dívenka byla poslána do Polska, kde ji vychovávala její teta, lidumilná kněžna a světice — sv. Hedvika. Vštípila do jejího útlého srdce símě vzácných ctností, jimiž sama tak vynikala: zbožnosti a účinné lásky k bližnímu. Tyto ctnosti rozvily se pak v krásné květy, když byla Anežka dána na vychování do kláštera premonstrátek v Doksanech, a přinesly bohaté ovoce, když se jí podařilo odmítnouti mocné nápadníky a založiti v Praze ženský klášter sv. Františka. Přijala prosté roucho tohoto řádu a třebas se musila státi i jeho představenou, pracovala jako poslední sestra, sloužila po 40 let neúnavně Bohu, chudým a nemocným.

Její tělo později klášterní sestry ukryly, aby tak zabránily v bouřlivých dobách náboženských válek jeho zneuctění. Dosud nebylo nalezeno. Roku 1874 byla prohlášena za blahoslavenou. Snad se dočkáme brzy také toho, že bude prohlášena také za s v a t o u a tak se rozšíří její úcta po celém katolickém světě.

Modlete se k blah. Anežce, v z ý v e j t e ji s důvěrou ve svých potřebách a hlavně — n á s l e d u j t e ji v její pokoře, zbožnosti a lidumilnosti!

Bl. Anežka Přemyslovna.

Karel Doubravský:

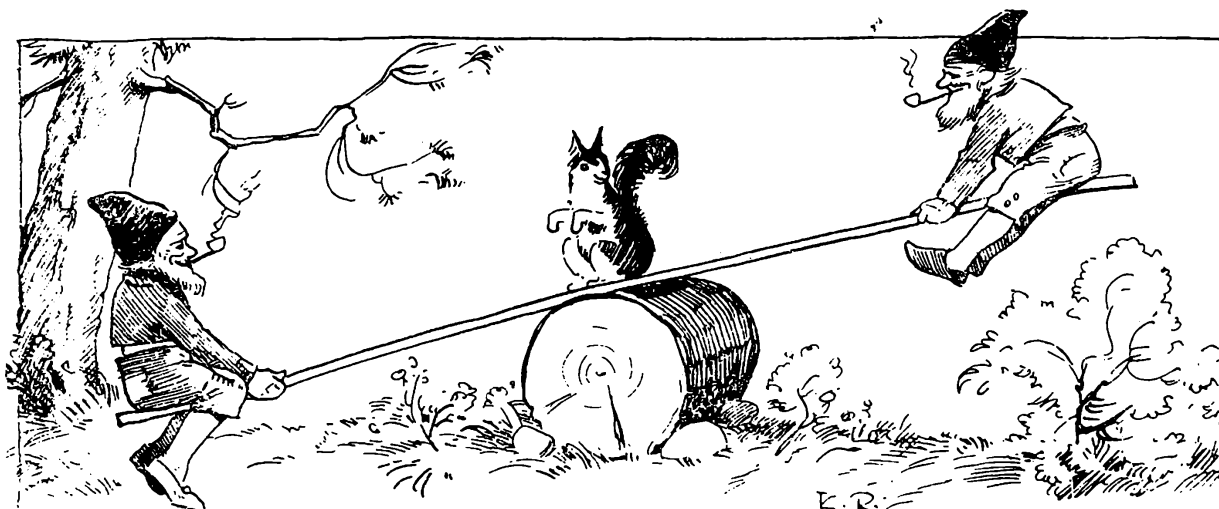
ČESKÁ KNĚŽNO.

Jsi jako břízka na stráni,
v kraj svítíš čistou bělí.
Tvůj bohatý vlas na skrání
Ti písňě rozechvěly.

Jsou drobné naše písničky,
jen prosté luční kvítí,
však jako v nebi hvězdičky
se láskou k Tobě svítí.

Jsi jako břízka na stráni,
Tvá duše nad ní čistá
a krasší vlasů na skrání
jsou ctnosti dozajista.

Ty milá naše světice,
zdeb věčně české luhy . . .
Vždyť našich písni tisíce
Ti nezaplatí dluhy.

Fr. Řehoř:

Dva lesní skřítkové.

Jmenovali se Flik a Flok a byli dobří přátelé. Bydleli spolu v pěkné útulné jeskyňce ve stínu lesa, spolu vykonávali všechny práce. Šel-li Flik do lesa na lov, Flok doma hospodařil. Proklepal a ustlal drobnoučké postýlky z mechu, vonných květů a měkkých listů, vařil a smažil nad malým ohníčkem. A tak to dělal i Flok, šel-li na lov Flik.

A když se jeden vrátil z lovu, druhý přinášel pokrmy, které připravil. Po jídle pak procházeli se spolu ve stínu mohutných lesních stromů, obdivovali krásné květiny a sluncem ozářené paloučky a běhali o závod s hravými vlnkami rozdováděného lesního potůčku.

Jednoho dne přinesl Flok mimo obvyklou kořist jahod, šťavnatých malin, oříšků, much a jiných pochoutek — také dvě krásná, maličká, šedě tečkovaná vajíčka.

„Musíš je usmažit,“ pravil Flikovi, „to bude pochutnáníčko!“

„Kdes je našel?“ ptal se starostlivě Flik.

„Byla v takovém malém hnízdě, tam v křovině u potoka.“

„A víš, milý Floku, cos to přinesl domů?“

„Ovšem, že vím! Dobré sousto pro nás oba jsem přinesl.“

Flik zavrtěl vážně hlavou. „Ne,“ řekl skoro bojácně, „cos to jenom udělal! Vždyť to jsou vajíčka naší sousedky paní slavíkové, která nás každý večer obveseluje svými krásnými písněmi. Zanes je rychle zpět, nebo jinak přestane naše milá sousedka zpívat a zármutkem zahyne.“

Flok se zamračil, nadul vzdorovitě tváře a pravil: „A co, nazpět je neponesu. Ať přestane zpívat! Tato dvě vajíčka usmažená mají větší cenu než její zpěv!“

Flik však nepovolil. „Ta vajíčka zaneses tam, kdes je vzal. Bylo by to škaredé, kdybychom je snědli.“

A tu se Flok rozhněval: „Já je tam nezanesu!“

„Tak je tam zanesu já,“ pravil Flik.

„Ne,“ rozkřikl se Flok, „ta vajíčka zůstanou zde, já jsem je donesl, jsou má, ty se o ně nestarej!“

Flik byl ještě stále klidný. Vzal vajíčka a pravil: „Pojď, kamaráde, ukaž mi, kdes je vzal, dáme je zpět.“

Ted' však propukl Flokův hněv plnou měrou. Rozčileně a zlostně sáhl po vajíčkách, když však je chtěl Flik před ním zachrániti v hrsti a proto ruku sevřel, praskla tenká skořápka. Vajíčka byla zničena.

„Tak,“ křičel Flik rozzlobeně, „ted' nemáme žádný nic!“

„Tvou vinou,“ popichoval Flok, „měls mně dát pokoj!“

„Ne, nestrpím, abys páchal bezpráví!“

„A já nestrpím, aby ses míchal do mých osobních záležitostí! Ra-
ději chci . . .“

Flokovi hlas zlostí selhal. Vrhł zlostný, nenávistný pohled na Flika, otočil se a s nadáváním vyšel ven.

Po celý den spolu nepromluvili. Mlčky pojedli a šli spát.

Druhého dne zrána šel zase Flok na lov. Odešel bez pozdravu, bez stisku ruky. A Flik mu nepřál zdaru v lovu.

Flik pomýšlel na smír. Hbitě pobíhal v jeskyňce, vše uklidil a otáčel se kol krbu, kde smažil obrovskou kobytku, zamilované to jídlo Flokovo. Náhle uslyšel úzkostlivý křik Flokův. Tak se lekl, že pustil pánev i s kobytkou na zemi a pospíchal ven. Než však doběhl ke dveřím, vzpomněl si na včerejší hádku a zabručel: „A křič jak chceš! Včera jsi mne bez příčiny rozhněval, já ti to dnes odplatím!“ A vrátil se ke krbu, zafoukal do ohně a smažil kobytku dále. Volání zaznělo ještě několikrát, ale pak bylo ticho.

„Aha, už je zase dobře,“ smál se Flik, „chtěl mne asi vyzkoušet, zda se opravdu hněvám.“ A smažil dále.

Za chvíli byl hotov. Zanesl kobytku na stůl a připravil ještě jiné pochoutky. „Budeme slavit smíření,“ pravil, „musím se podívat, kde ten křikloun vězí.“

Vyšel z jeskyňky, hned však hrůzou zavrával. Před dveřmi ležel ubohý Flok, krvácející z četných ran. Nařikal, až srdce bolelo. Pan slavík počíhal si na něho u cesty a odplatil mu za ukradená vajíčka. Vyklovl mu pravé oko, a celé tělo bylo poseto hlubokými ranami.

„Floku, Floku!“

Flik vrhl se ke svému příteli, jehož zatvrzelé srdce bušilo již velmi slabě. Opatrně zanesl ho do jeskyňky a uložil na lůžku. Omyl všechny jeho rány a ošetřil, jak jen bylo možno, hladil jeho chladnoucí ruce a volal ho k životu nejněžnějšími jmény. Marno! Jen jednou pohleděl ubohý Flok svým jediným okem na svého přítele, pohledem, který děkoval a prosil za odpuštění. Pak sebou škubl a skončil.

Po celou noc setrval Flik u lůžka svého mrtvého přítele. Ráno pak pochoval ho pod keřem planých růží. Odešel do jeskyňky, sbalil si do ranečku nejpotřebnější věci a odešel pryč. A nikdy již ho nikdo nespátril.

Mnoho let uplynulo. A pokaždé z jara zdobí se keř planých růží nad hrobem Flokovým krásnými květy. V jeskyňce je pusto.

Jen večer, když slunce zapadlo v krvavých červácích a celá příroda ztichla, tu jakoby pláč a nařikání znělo z těchto kdysi tak šťastných míst. A neviditelné něžné hlasy jako by šepotaly: „Kde láska — tam mír . . .“

Fr. Všečka.

Lov slonů u trpaslíků afrických.

Trpaslík a — slon. Trpaslík, měřící 118—144 cm výše a slon, největší ze zvířat. A přece se dá trpaslík se slonem v boj, zbraní velmi nedostatečnou, skoro s takovou, s jakou si u nás hrávají chlapci na vojáky, a slona skolí.

Vypravuje o tom známý učenec-misionář, Dr. P. Pavel Šebesta, následovně:

U Pygmeů na Kongu je dvojí druh lovu na slony obvyklým, jak jsem se sám mohl přesvědčiti. V obojím případě se loví oštěpem . . .

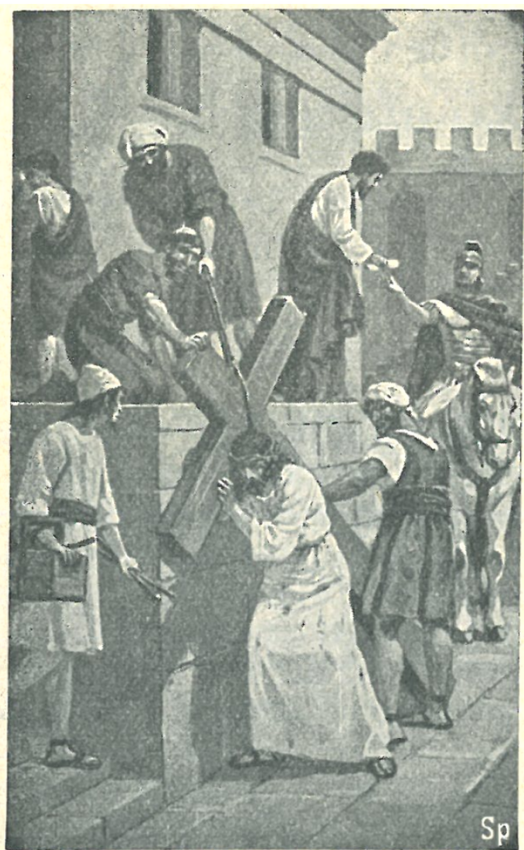
Pygmeové Efé . . . užívají k lovu slonů krátkých, asi 120—150 cm dlouhých oštěpů, s velikou, těžkou špicí, která je zapuštěna do dřevce a provazy pevně ovázána . . . Každý lovec má svůj vlastní oštěp, který velmi pečlivě opatruje . . . Je-li lov slonů dohodnut, uspořádají v jeho předvečer ženy v ležení kouzelný tanec, při němž stříkají vodu ústy. Tím se má docílit, aby bylo odcházejícím lovcům štěstí údělem . . . Zrána v den lovu panuje v ležení ticho, lovci pojídají pokrm rychle a chystají si zásoby, sestávající z banánů, chopí se oštěpu a zmizí v pralesi, aby pátrali po čerstvé stopě sloní. Jsou to obyčejně dva anebo tři mužové, kteří zůstanou několik dní v lese. Objeví-li čerstvou stopu sloní a možno-li i jejich čerstvé výkaly, pak se jimi pomaží, aby se tlustokožcům svým vlastním zápachem neprozradili. Opatrně a potichu pak vyslídí slona, který obyčejně peleší ve stínu nějakého lesního obra¹⁾. Jeden z lovců se pak neslyšitelně připlíží a uchopiv oštěp oběma rukama, pozvedne jej do výše a mrští jím slonu pod zadní podkolení a zmizí v témž okamžiku vzadu v křoví. Bolestí vyrazí slon pronikavé troubení²⁾, obrátí se naproti útočníkovi, ale v tom je tu již nový útočník a vrazí oštěp do nohy druhé. Podaří-li se i tento druhý útok, je věc vlastně hotova; neboť slon, maje přetaty šlachy, klesne brzy k zemi. Pak se k němu ještě trpaslíci opatrně přiblíží a utnou mu chobot, čímž brzy vykrvácí.

Takový lov slonů je nebezpečnějším, než by si kdo myslil; přes veškeru hbitost lovcovu se stávají nezdárka neštěstí a nejeden trpaslík zůstal ležeti rozdupán pod tlapami sloními . . . Zvláštní jedna taková příhoda loveckého neštěstí se udála před několika lety . . .

Vypravoval mi o ní P. de Leest, jenž tehdy poskytoval poraněnému Mombuti první lékařskou pomoc. Dva Bambuti vyšli se svými oštěpy na lov slonů; podařilo se jim slona poraniti i pronásledovali jej vytrvale přes kopce a údolí, až konečně slon pronásledováním znaven, se rozzuřil a přešel k útoku. Jednomu trpaslíku se zdála věc nebezpečnou, zrazoval od dalšího pronásledování a obrátil se nazpět. Druhý však setrval tím tvrdošíjněji o své újmě v pronásledování. Podařilo se mu zvíře zastaviti, vrhl oštěp proti jeho zadní noze, ale chybil a upadl

¹⁾ Mohutné stromy pralesa.

²⁾ Slon na chobot troubí.

Cestou křížovou.

na zemi. V okamžiku stál slon u něho a hleděl ho tesáky provrtati. Trpaslík však nepozbyl duchapřítomnosti, chopil se tesáku a pevně se k němu přivinul. Slon houpal nyní lehkým břemenem tím sem a tam a mrštil jím najednou do výše. Pygmej se octl s roztrženým břichem ve větvích stromu. Ale ani nyní se nepovažoval ještě za ztracena. Čekal, až se slon vzdálil, načež pomalu slezl a přidržuje si vyhřezlé vnitřnosti rukou, putoval k nejbližší osadě, kde právě dlel misionář tudy se ubírající, jenž poskytl poraněnému první pomoci, zašiv mu ránu obyčejnou nití a ovázav mu ji — z nedostatku obvazu — starým novinovým papírem. Za deset dní byl trpaslík zase zdráv; přece však se zdálo jemu i ostatním, že hojení trvá moc dlouho . . .

Jiný způsob lovu znají Bambuti při osadě Babira. Tito užívají oštěpů delších, jejichž špice jsou vloženy ve dřevě volně, jsouce podobny harpunám¹⁾, jsou stejně ozubený a opatřeny háky zpětně

zahnutými. Dlouhá špice je ke dřevci přivázána dlouhou šňůrou, která je okolo dřevce ovinuta. Bambuti vrážejí slonu dlouhý oštěp odzadu do těla, načež rychle ustupují. To ostatní si udělá slon takořka sám; ve své bolesti počne zuřiti, dřevce se odloučí od špice, která působením zpětného háku zůstane tkvěti v těle a počne se houpati na dlouhé šňůře, která je k němu přivázána, až uvázne někde v křoví. Slon, ženoucí se vpřed, prudkým pohybem vytrhne z těla špici oštěpu i s vnitřnostmi.

Pronásledování je sice zdlouhavé, ale Bambuti v něm neustávají, až slon ztrátou krve klesne.

Tak vítězí vtipnost trpaslíková nad obrem-slonelem.

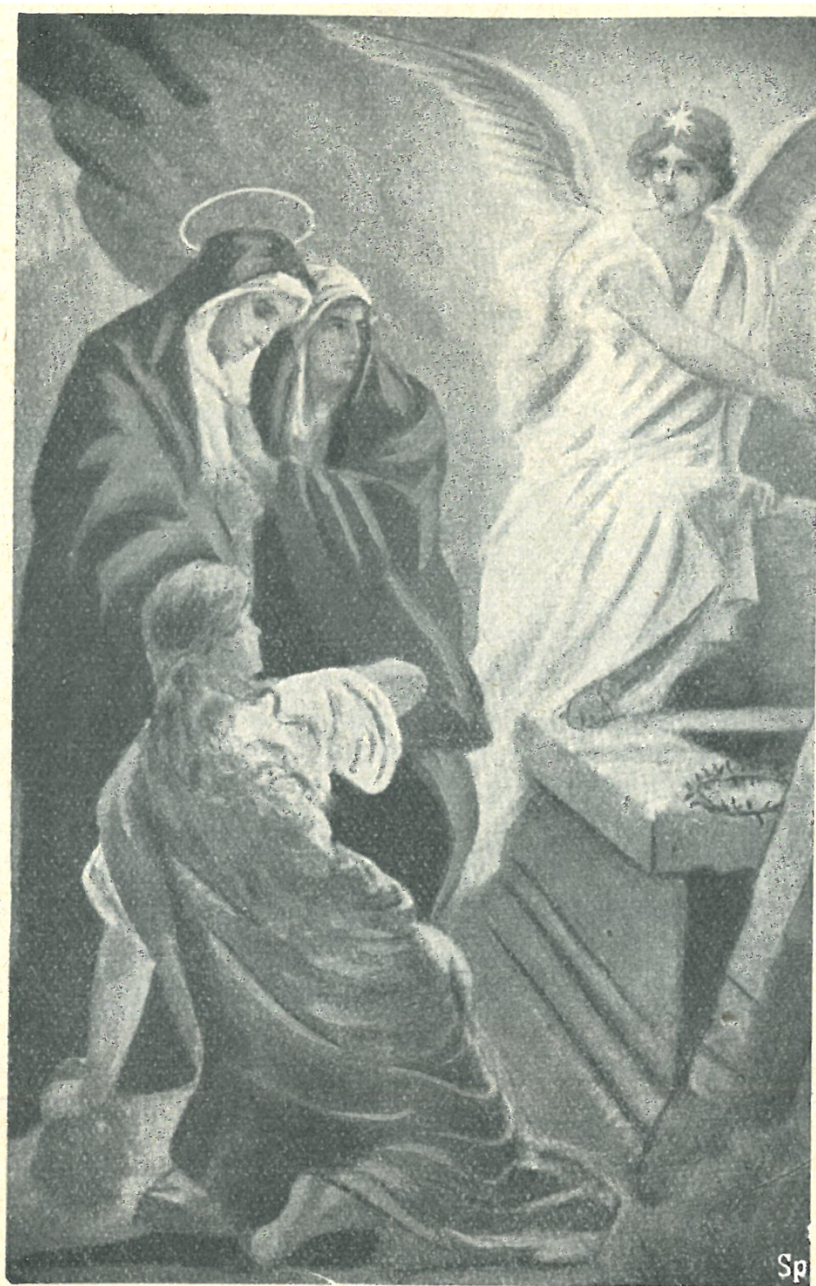
¹⁾ Harpuny jsou oštěpy se zahnutými ostrými háky a užívá se jich při lovu velryb a podobných velkých mořských živočichů.

Alois Dostál:

Za léčivé byliny.

Daleko zacházela kořenářka Máchová do Brdských lesů, sbírajíc léčivé byliny do starého košíku. Nejmilejší jí byla místa výslunná, kde květiny nejlépe rozkvétaly. Ovšem, musila zajít do houštin pro kapra-

Ženy u hrobu Kristova.

diny a osladič. Jindy trhala lipový vonný květ, přinášela domů kytice třezalky. Na skladě měla heřmánek, peluněk, arniku, za okny mořskou cibuli na rány

Kdo v Dobříši nebo v okolí churavěl, uchýloval se k Máchové. Někomu poslala hrst koření, jiného navštívila a vyptavši se na nemoc, otevřela košík a hned kladla na stůl, co se mělo svařiti, přiložiti, vypíti.

Čar neužívala, jenom věřila, že byliny mají léčivou moc.

I smolu se stromů seškrabávala a připravovala mast, kterou roztírala na plátno.

Máchová byla vyhlášena jako kořenářka a hojně vyhledávána. Lidé s úctou na ni hleděli, brala-li se palem, vycházela-li z lesa, majíc prou-

těný koš naplněný, někdy také uzlík v ruce nebo svazek bylin pod pažďím. Nikdo jí nepřekážel, mohla i do osení vstoupiti, po palouce se plouhati, lesy procházeti. Každý dobře věděl, proč to činí, za jakým jde účelem.

Bydlela v chatrči poněkud dále za ostatními příbytky. Na prknech a latích rozložené měla byliny, aby proschly a mohly se uschovati. Vonělo to zde balšánem i mateřídouškou. Mast vařila v kotlíku za chatrčí, vál-li vítr od obce do polí.

Máchová měla společníka a pomocníka v dvanáctiletém vnuku Otovi. Ten lnul ke stařence a rád se kolem ní otáčel. Otec jeho Mácha měl trochu polí, dřevařil a pomáhal zámožnějším v práci. Žena jeho obstarávala chudou domácnost, dcera Jitka posluhovala na hradě v rodině lovčího. Žili prostě a spokojeně. Stařenka přisedala ke společnému stolu, ale syn ji neživil zdarma. Máchová dostávala za koření a všechno přinášela domů. Peněz bylo málo, spíše jí dávali různé potraviny. Mnohdy odnesla košík plný bylin a vracela se s naplněným moukou i chlebem.

I Oto pomáhal nésti, když stařenku doprovázel. Dělal tak rád, chodili spolu na stráně, kde bývaly oříšky, na paseky, kde byly nejenom bujné byliny, ale i jahody a trsy sladkých malin. Oto pomohl trhati plné květy, ale také smlsnul si na lesních plodech. Máchová mu dovolila, ale také ho volala, přišla-li na keříčky s červenými jahodami.

Nepohrdli ani jedlou houbou na chutnou polévku, na krbu stařenka krájela hříbky a sušila na zimu. Když byly nalezeny hříbky zvláště pěkné a zdravé, Oto je roznášel. V dědině jich neodbyl, ale na hradě je odebrali.

Vesele si pacholík poskakoval, doprovázeje stařenku. Brali s sebou psa, aby předem proběhal křoviny a zaplašil jedovaté hady, kdyby tu náhodou některý se vyhříval na kameni. Už Oto rozeznal zmiji od plazů neškodných a Šipka, pes, prolítal stráň, dříve než tam vstoupili. Plašil také zajíce z pelechů.

Slunce pěkně hřálo, nadcházel teplý letní den.

Stařenka ukazovala vnukovi, které byliny má trhati, tu onu aby vytáhl i s kořenem, ten že je také užitečný.

„Ty posud bylin těch nepotřebuješ, jsi zdrav, ale užívají je nemocní, aby se vyléčili nebo aspoň aby se jim ulehčilo.“

„Jako naše Jitka,“ přisvědčoval pacholík.

„Ano, jako tvoje sestra a moje neteř.“

„A vyléčila jste už, stařenko, mnoho lidí?“ po chvíli se zeptal Oto.

Máchová se usmála a šedivou hlavou kývla. „Pamatuj si, chlapče: Člověk léčí a Bůh uzdravuje. Tím se i já řídím. Pomáhám — po Bohu — co mohu.“

Otovi se tato slova zalíbila, opákoval si je, aby mu uvízla v paměti. Stařenka mnohdy ho poučovala doma i po cestách, než se dostali do lesa a rozdělili se, ale ne daleko, aby na sebe mohli zavolat a hoch nezabloudil. O stařenku nebylo obav, ta znala všechny lesy kolem a v létě se v nich i vyspala.

„A nebála jste se?“ divil se pacholík, když mu o tom vypravovala.

„Zdržela jsem se, domů bylo daleko, vyhledala jsem si pěkné místo

Anselm Feuerbach: Oplakávání Krista.

pod smrčkem a usedla do mechu. Čeho bych se bála? Zvěř běhala kolem, ani si mne nevšimla. Ptáci časně ráno zpívali a probudili mne. Kus chleba mám vždy při sobě a ve studánce je čerstvá voda.“

„Já přece raději spím v naší jizbě, než pod větvemi stromu,“ dle pravdy povídal hoch.

Stařenka se usmála: „To věřím, když tě domácí hlídají.“

Stařenka s chlapcem pochodili lesem a pak vystupovali do stráně. Zde sbíral Oto také ostružiny. Pojednou se ohlédl a viděl nad domky zvedati se hrad. Znal jej dobře, vždyť do něho chodil, ale odtud se mu velice líbil. Vévodil nad krajem, věž vysoko se zvedala, valy táhly se kolem. Hodnou chvíli díval se na mohutný hrad. Teď tu panoval klid, zřídka kdo přijel do brány. Leda že purkrabí nebo lovčí vyjeli na koních. Za vlády Karla, Otce vlasti, bylo pokojno v zemi.

„Chtěl bys bydlet na hradě?“ smála se stařenka.

„Ba nechtěl,“ vrtěl hlavou chlapec. „nejsem rytíř nebo zbrojnoš. Mně se líbí v naší chatrči.“

„Každý tíhne tam, kde se zrodil. Važ si domova,“ napomínala žena.

Oto ještě jednou se ohlédl po hradě a jal se trhati zeměžluč, jak mu ji stařenka ukázala. Už jednou nesl ji na hrad, když branný si stěžoval, že mu nic nechutná, ač mu jeho žena připravovala polévku z veverek. Tehdy nejenom že dostal uzlík mouky, ale směl si prohlédnouti bránu a vystoupiti po kamenných schodech na cimbuří, kde jindy sedala stráž, aby hlídala hrad. Byl by spustil most, kdyby měl tolik síly a bylo to dovoleno.

Jindy přeběhl valy, odkud hleděl do příkopu plného roští, jež tu vyrostlo, když se voda sem nepouštěla.

I v konárnách byl, na nádvoří, v bytech úředníků, ale do hradního paláce se nedostal. Neměl tam co dělati, ani by ho dovnitř nepustili. ale žádosti jeho se vysmáli.

Zapomínáš trhati,“ kárala stařenka, „a nějak jsi se zamyslíl.“

Chlapec sebou trhl, jako by byl přistižen při myšlenkách nenáležitých. „Kdy zase půjdu na hrad?“, zeptal se.

„Co bys tam dělal? Nikdo odtud mých služeb nepotřebuje, všichni jsou zdrávi jako ryby. O nemoc není co státi.“

„Ale mohl bych na hradě něco prodávati, třeba pěkné hříbky,“ mínil Oto.

„Strážci lesa je nasbírají a přinesou v hojnosti,“ hádala stařenka.

„Ale já vím o tak pěkných, že předčí každé jiné,“ chlubil se Oto.

„Tedy zkus štěstí. Snad se ti podaří něco získati,“ svolovala stařenka, aby vnuka upokojila.

Chlapec myslil opět na návštěvu hradu. Ani nevěděl, co ho tam tolik táhlo, proč by se rád do hradu dostal.

Teď sbíral byliny, jak si stařenka přála, jak mu poroučela a ukazovala ty, jichž posud neznal. Netázal se, k čemu jsou, ale svazoval je do kyttek, které zatím kladl na dřevě. Potom je sebere a odnese domů.

„Nevrátíme se už?“ pojednou se ptal.

„Proč spopícháš?“ zněla otázka.

„Abychom v lese nemuseli přenocovati. Slunce už zachází.“

Kristus Pán zjevuje se Marii Magdaleně

Stařena se podívala a kývla hlavou. Chlapec má pravdu, nutno pamatovati na zpáteční cestu, aby se do večera dostali domů.

„Půjdeme,“ rozhodla a chlapec hned sbíral kytice, které svázal v otep a přehodil přes rámě.

Když stařenka doma odpočívala a koření přerovnávala, Oto pustil se do lesa, kde rostlo mnoho hub. Věděl o místech, kde vždy našel

mladé a malé, které snadno odbyl na hradě. Sbíral i větší, tyto pro domov, kde z nich máti vařila chutnou polévku a usušila na sluníčku.

Oto měl pro hříbky, jiných hub si méně všímal, proutěný košík, aby se neporušily. Jak předvídal, nález byl šťastný. Mnohdy musil kleknouti, aby zdravé hříbečky sebral.

Byli tu i jiní lidé, na všechny se dostalo.

Ještě nenadešel večer, když musil ustati. Nejenom košík, ale i kapsy měl plné a ještě v ruce nesl houby větší. Vesele si prozpěvoval. Když doma všechno rozložil, byl hub plný stůl.

„Tyto malé by ještě dorostly,“ upozorňovala máti.

„Já je chci nésti do zámku,“ vysvětloval pacholík. „Loni jsem byl pochválen, že jsem takové donesl.“

„Jak chceš,“ svolovali domácí.

Oto houby, které mínil nésti na hrad, lépe očistil, okrájel a vyrovnal do košíku mezi křenové lupeny. Bylo se mile na ně podívat, jako by v mechu seděly, kloboučky jejich se leskly.

Chlapec hříbky přichystal a lépe se ustrojiv, vydal se na cestu. Byl bos a bez čapky. Halenu měl čistou, spodky pod kolena. I vlasy si uhladil.

Kdo ho potkal, domníval se, že někomu nese koření. Churavý asi o ně požádal.

„Jenom aby mu prospělo,“ přáli kolemjdoucí.

Oto nepověděl, co vlastně nese. Báł se, že by se mu vysmáli nebo chlapce také na hrad s houbami poslali. Potom by Oto nepochodil.

(Pokračování).

MALÝ SELSKÝ CHLAPEC.

(Gruzínská národní píseň).

Já jsem malý selský chlapec,
jenom Bůh zná moji sirost;
v chudobě a nedostatku
narodil jsem se a vyrost'.
Rád mám práci, pracovníky,
nohy mé jsou otužilé;
pasák jsem, a voly, býky
na pastvinách pásám čile.

Spokojen však přece nejsem
a mám jednu velkou potíž,
neboť to mi stále chybí:
nedovedu čísti totiž
Vy, co čísti dovedete,
slitujte se, lidé zlatí:
Naučte mě, prosím, čísti,
naučte mě číst a psát!

Přel. Otto F. Babler.

Podivné velikonoční vejce.

Jak vznikla barevná vajíčka.

Srbské národní vyprávění.

Když viděly, jak zlí lidé pronásledovali Marii a její malé děťátko, slitovaly se nad ní kteréśi ženy a chtějíce zmásti pronásledovatele, aby ji nedohonili a nechytili, rychle obarvily vajíčka, položily si je do klínu, nosily je pronásledovatelům vstříc a nabízely jim je. Ti lidé do té doby nikdy neviděli malovaných vajec, proto se zastavovali, prohlíželi si je a brali je. Od té doby Bůh žehná kraslicím.

Přel. Otto F. Babler.

Karel Doubravský:

Na vyzývanou.

Jest to každoročně se opakující půvabná hra. Proto půvabná, že ji hrají dvě bytosti značně od sebe odlišné: sedmiletý klučina se šedesátiletou babičkou. Jaro se Zimou.

Jdete k lesu a myslíte si: „To je teploučko!“ Ale než domyslíte, sotva vám zbude čas ohrnouti si límec u kabátu a proměníte se brzy v živého sněhuláka.

Zklamáni se zahořklou duší se vracíte domů a právě když docházíte do města, slétne vám k nohám sluneční úsměv jako barevný míč přehozený přes střechu. Obrátíte se, abyste viděli aspoň kousek jara venku.

Stěny domků zpívají sněžnou bělí a komíny s vážností padesátiletého pantáty vypouštějí dovedně obláčky dýmu k bezbarvé obloze. Vodou prosáklá hlína tulí se mazlivě a mazlavě ke každé botce. Okna se zableskla a pak usnula s němým pohledem do dálky.

Slunce se schovalo zase do mraků.

Na holé větvičce usedl špaček. Sebevědomě se rozhlédl kolem. Je zase doma. Nic se tu nezměnilo. Jen ta modrá vrátka vyhlížejí jaksi svátečněji, jako by někoho čekala.

Jdete domů. Co zbývá?

Sedmiletý klučina se tuží jen což. Chvilími ještě prohrává, ale dříve než doletí vlaštovičky, je vítězství jeho. Trochu bílého pápeří mu neškodí a nám také ne. Vždyť je to z poslední babiččiny duchny. Milá babičko, prohraješ to! Jdi raději za kamna!

To víš, kluci to dovedou!

Ed. Elpl:

JARNÍ PÍSEŇ.

Nejkrasší píseň krajem zní,
a to je píseň jara,
vždyť zpívá si ji ranný květ
i v sadě hrušeň stará.

Zpívá ji snítka omladlá,
pučící travka v háji.
Kam jaro milé pohlédlo,
radost se neutají.

Když zvonky bílých sněženek
zazněly sladce v stráni,
dětem se oči zaleskly
hvězdami v hebké skrání.

Srdce všem výská radostí,
duše plna je blaha,
vždyť písni jarní hlaholí
otčina naše drahá.

Špačiček pán zpívá svou jarní píseň.

Bohuslav Brožek:

O červené žábě.

Pohádka.

Jiřík záhy osiřel. Zbyl v chaloupce jenom s urputným, nevlastním otcem, který mu vyčetl každé sousto chleba. Neprávem, neboť chalupa byla majetkem hochovým a otčím mohl na ní jenom hospodařiti do té doby, než sirotek dorostl. Snad právě proto chalupník na pastorka zavěšel. Bil ho, nutil k těžké práci nad jeho síly a sám vyesedával v hospodě, kde si spolupijákům stěžoval, jaké břemeno mu nebožka žena zanechala. A když přivrával z hospody, mstil se na ubohém dítěti způsobem výše uvedeným.

Chlapec plakával, utíkal se na hřbitov ke hrobu matčinu, hledaje tam útěchy v modlitbě. Jednou se opět vracel ze hřbitova s tajnou obavou, jak ho přivítá otčím, který ho před chvílí vyhnal z domu se spíláním. Aby oddálil návrat do rodného domku, zašel za vesnici a došel, zabrán v hluboké, neveselé myšlenky, k rozsáhlému, obecnímu rybníku, v jehož hladině zrcadlilo se zapadající slunce rozkošnými růžovými paprsky. Čiperné vážky vířily nad vodou, vzadu v rákosí ozval se skřehot žabí. Vzduchem zašuměla křídla opeřence, vážný čáp snesl se na zadní hráz rybníka. Postavil se jako na stráž, chvíli vyčkával, pojednou rychlostí střely vrhl se do vody a malá žabka, která všetečně se k němu přiblížila, dokonávala v jeho dlouhém, útlém zobanu.

Jiřík mlčky přihlížel. Pták, nevšímaje si ho vůbec, vážným krokem přiblížil se nedaleko k němu a stojí v mělké vodě blízko břehu, upřeně hleděl do vody. A již opět rozčeřila se hladina drobnými vlnkami a žabí hlavička, divně do růžova zbarvená, vyhlédla zvědavě. Čáp již již se chystal ji uchopiti, když v tom chlapec pokročil blíže a hlučným zableskáním vyrušil útočníka. Tento se vážně ohlédl, jako by se divil, kdo se odvažuje rušiti jeho lov, ale když Jiřík k němu odhodlaně se přiblížil, roztáhl peruti a mocným vzmachem odletěl opět na protější stranu rybníka.

„Nedá se vyhnati ze svého loviště,“ pousmál se lehce hoch. „A dobře dělá. Jenom když jsem zachránil tu pěknou žabičku s červenou hlavičkou.“

Pátral nyní po ní. Ta zmizela pod vodou ihned, jakmile zpozorovala pohyb čápa, a nebylo po ní v té chvíli ani památky. Už chystal se chlapec, arcit' s nevalnou chutí, ke zpáteční cestě, když jemné, sotva uchu slyšitelné zašplouchání obrátilo jeho pozornost znovu k vodě. Pohlédl tím směrem a hle, žabka se zarůžovělou hlavičkou plula k břehu a pohlížela na něho tak důvěřivě, že i on učinil několik kroků zpět.

Žába vyskočila na břeh a uvelebila se pohodlně na plochem kamenu.

„Jsi příliš důvěřivá, milá žabičko,“ usmál se hoch. „Což kdyby se čáp znenadání vrátil a byl trochu hbitější, než prve, co by se s tebou stalo? Ani já bych tě nemohl ochrániti.“

Při této řeči si teprve důkladně povšiml, že žabka měla červenou nejenom hlavičku, ale i celé tělíčko a že působila na rozdíl od jiných družek dojem velice příjemný. Dívala se na něho klidně černýma očima, ale Jiřík se přímo ulekl, když znedadání promluvila písklavým, ale dobře srozumitelným hláskem: „Děkuji ti, milý hochu, za tvoji účast, se kterou jsi mě od jisté smrti zachránil. Nyní se už čápa nebojím, neboť dokud ty jsi zde, neodváží se sem přiblížit a pak neublíží mně již z důvodů, kterých nelze prozraditi. Jenom tolik ti řeknu, že ve šťastnou hodinu jsi sem přišel. Mám značnou moc a mohu se ti skvěle odměniti za službu mně prokázanou. Mluv jenom, čeho si přeješ, vše ti vyplním, jenom bohatství ti poskytnouti nemohu, neboť ono nečiní člověka šťastným.“

Nyní se Jiřík vzpamatoval z prvního údivu a vyprávěl žábě svůj trudný osud.

Když ukončil, poskočila a prohodila vesele: „Zlo zlem potíráno býti musí. Tvůj otčím propadl démonu alkoholu, který v něm všechny dobré vlastnosti otupuje a musí býti ostrými prostředky potírán. A ty musíš v tom pomáhati. Musíš poslechnouti mých slov, neboť mě nikdy již nespatriš. Kdykoliv se k tobě nevlastní otec přiblíží s nedobrým úmyslem, či bude ti neoprávněně spílati, vzpomeň si na mne a výsledek se ihned dostaví. Nyní musím se již s tebou rozloučiti. Buď zdráv a zůstaň stále tak hodným jako jsi byl dosud a dobře se ti povede“. Po těch slovech skočila do rybníka a jenom voda zašplouchala.

Jiřík chvíli mlčky se díval na místo, kde zmizela podivná žabka. Pak však, vida nezbytí, vydal se pomalu na cestu k domovu. Čím více se blížil rodnému domku, tím větší tíseň padala mu do hrudi a jen vzpomínka na podivnou, červenou žabku dodávala mu posily.

Když vkročil do světničky, uvítal ho otčím posupným pohledem. „Konečně se ti uráčilo vrátiti se?“ s hrozivým výrazem ve tváři postoupil k němu.

Hoch ustoupil před napřaženou pěstí s ubledlou tváří a letmá vzpomínka na červenou žábu kmitla mu myslí.

Div divoucí. Jako by odmrštěn neviditelnou rukou odlétl neurvalý muž od hocha. A při tom se chytil za hřbet, bolestně se uškĺbnuv, jako by dostal citelnou ránu. Chvíli se díval před sebe jako vyjevený, nevěda, co se vlastně stalo. Pokusil se ještě jednou k nevlastnímu synu přiblížiti, ale druhý pokus skončil pro něho neblaze. Byl mrštěn takovou silou ke stolu, že se jak dlouhý tak široký roztáhl na podlaze. Toto účinkovalo. Zvedl se se země a s výrazem nepopíratelného úžasu pohlížel na Jiříka. Vytušil, že se zde děje něco podivného, co mu brání, hochovi ublížiti. Jako by světlý paprsek vnitřního poznání osvítil jeho nitro, přešel krotce vedle chlapce a vlídně mu řekl, že má večeri uchystánu v troubě. Šel ven s úmyslem, v hospodě spláchnouti nemilý dojem z dnešního zážitku. Daleko však nedošel. Na zápraží neviditelná síla donutila ho stanouti. Vrátil se a počal se synkem mluvíti vlídně o všedních věcech. Jiřík nemohl svému sluchu věřiti. A otec, vida chlapce úslužného, poslušného, skoro se zastyděl, že mohl mu bezdůvodně ubližovati.

Jiříkovi nastávaly lepší časy. Sice ještě několikráte pokusil se otčím ztrpčiti mu život, byv však pokaždé neviditelnou silou náležitě poučen, ustával posléze, i hostinci se začal vyhýbati a na konec si nevlastního synka tak oblíbil, že si ho zamiloval skutečnou otcovskou láskou.

Přišla záhy doba, že zásahu dobré žabky nebylo potřebí. Otec se změnil úplně a Jiříkovi nastávaly nyní blažené časy. I nadále navštěvoval hrob své zesnulé matičky, vroucně se na něm modlíval, jsa přesvědčen, že vlastně ona vyprosila mu prostřednictvím červené žabky u Boha nápravu a obrácení otčima, který však mu nyní byl opravdovým, milujícím otcem.

J a n V a l o u š e k :

Vasilův zájezd za rybami.

Ve vsi Srebrovce mužík Čugrinov pravil k domácím: „Je první neděle po devítíku, nastane postní doba před velikonoce, nutno zajachat pro ryby.“ Zavolal na koně ryšáka volně na dvoře pobíhajícího — sibiřští koně nemají stáji dle našeho způsobu — a polaskal se s ním. „Chystáme se na dalekou cestu.“

Dvanáctiletý Vasil, slyše, oč jde, prosil se sepjatýma rukama otce, aby jej vzal s sebou.

„Není možná,“ vzpíral se otec. „Zmrzneš mi na cestě.“ Ale když se k Vasilovi přidala jeho matka a půjčila mu svůj kožich a plstěné boty z velbloudí srsti, tu již Čugrinov neodolal. Čugrinov a mnozí mužici ze Srebrovky každým rokem jezdí pro ryby pro čas postní. Na trati, dlouhé jako z Brna do Užhorodu, staví se nesčetné překážky,

Fotogr.
soutěž
č. 5.

Mládě sovy — úlovek skauta stopaře.

Fot. J. Baby.

největší je řeka Ob. Její přítok začíná v Altajském pohoří, probíhá napříč Sibiří v 5300 kilometrech. Ke konci svého toku rozšiřuje se v ohromné jezero, jež jmenují „Obskaja Guba“, blíže karského zálivu vlévá se do severního ledového moře. A jen tuhá zima umožňuje přejetí zamrzlý Ob k sladkovodnímu jezeru, cíli Čugrinovu a ostatních mužů ze vsi Srebrovky.

Vasil rychle snáší zásoby sena, čaje, cukru na dalekou cestu a kupu prázdných pytlů na ryby. „Tatíčku, ještě topor!“

„Málem bych zapomněl, je to naše jediná zbraň proti medvědům a vlkům.“

Čugrinov před dětmi vyprávěl o loňské příhodě, jak k sladkovodním jezerům přišel bílý medvěd zmlsnout si na rybách. Otcovo vypravování povzbudilo touhu Vasilevu po dobrodružství. Za vsi Srebrovkou sdružili se muži jako karavana sněhovou pouští, Čugrinov s Vasilem vpřed.

Sibiřský huňáč, ryšák, zná pudově cestu a řídí se sám. Za den uraziti

60 i 100 verst na hladkém sněhu je výkonem zcela obvyklým. Vasil je schoulen v saních, jen očka mu září, jak kolem mihotají stromy, jediné body v zasněžené stepi.

Na noc přijeli k nejbližší vsi, k níž je den cesty. Zamířili k jedné z chat a žádali o pohostinství, jež se v Rusku nikdy neodmítne.

Čugrinov vypráhl upoceného ryšáka, z jehož nozder se kouřilo, zatáhl jej za uši — prostředek to proti uhřátí — a opatřiv koně krmivem, vešel s Vasilem do chaty. Oči jejich se pozvednou k místu na stěně, kde jsou umístěny svaté obrazy, ukloní se před nimi hluboce, složí ruce přes prsa a šeptají modlitbu. Po modlitbě následuje obvyklý pozdrav a Čugrinov dodává: „Cukr i čaj máme v zásobě.“

Hospodyně postaví samovar. Krátce nato voda vře klokotem. Vasil rozvázal uzlíček, podává hospodyni potřebný čaj i cukr . . . Milé teplo v chatě rozproudí krev, vyprávějí se různé zkušenosti, než oči se sklíží ke spaní. Starosti o postel neb kde budou hosté spát, není. Každý si prostře svůj kožich, kde je volné místo na podlaze. Vasil si ulehl na lavici blíže pece.

Čtvrtý den k večeru přijeli do vsi Berezova. Je to konečná ves, kde v jezeře, které nezamrzá, loví velmi chutné ryby. Zde ryby se udržují ve velkém množství, jsou jimi naplněna četná jezera a tundry.

Burjaté, zdejší domorodci, živí se jen rybolovem. Hromady zmrzlých ryb leží tu na břehu. Zmrzlé ryby vypadají jako obláčky a chřestí, jako by v pytli byly kaménky.

Vasil pozoruje okolí jezera a přeje si viděti bílého medvěda.

„Chceš-li ztráviti noc venku, možná, že by ses některého dočkal. Bílý medvěd zabíhá sem za jasné noci ze severu, kdy nenalézá potravu. Tam na břehu je osamělá chatrč, je to několik kusů dřev a slámy. požádám Burjata a odtud tam budeme pozorovat, co se bude dít u jezera.“ Pytle s rybami byly naloženy na saně a ryšák odpočíval v ochranném srubě před nočními vetřelci. Blíže půlnoci Vasil pozoroval malým otvorem z chatrče, jak se přišouralo k jezeru jakési zvíře. Vasil rozčilením chtěl vzkřiknouti, ale cosi jako strach a bázeň stahovalo mu hrdlo, že nebyl s to ani otce zavolati. V měsíční záři zvíře připadalo ohromné. Počínání jeho bylo podivné. Na břehu jsou pozůstatky z ryb, tyto medvěd dovedně sbírá a hází do vody. Nato si usedl na zadní tlapy a čeká. Hladina jezera se leskne a medvěd jako v zrcadle vidí tam svůj obraz. Po chvíli voda se rozčeří a ryby ostrými hřbety brázdí na povrchu. Tu medvěd bleskurychle uchopí tlapou rybu a vyhodí ji na sněh, připravuje si tak chutnou večeri. Vasilovi se ježí vlasy a volá otce. Čugrinov se staví, jako by tvrdě spal, neboť chce vyzkoušeti hrdinství Vasilovo.

Medvěd nikdy se nevrhá na člověka, není-li jím napaden a má-li dosti potravu. Ještě než se vydali na zpáteční cestu, byl Vasil o jednu zkušenost bohatší.

Příští den byl nádherný, slunný, jakých je na Sibiři dosti. Ryby laskají se sluncem. Vynořují se na povrch, vábí je sluneční světlo.

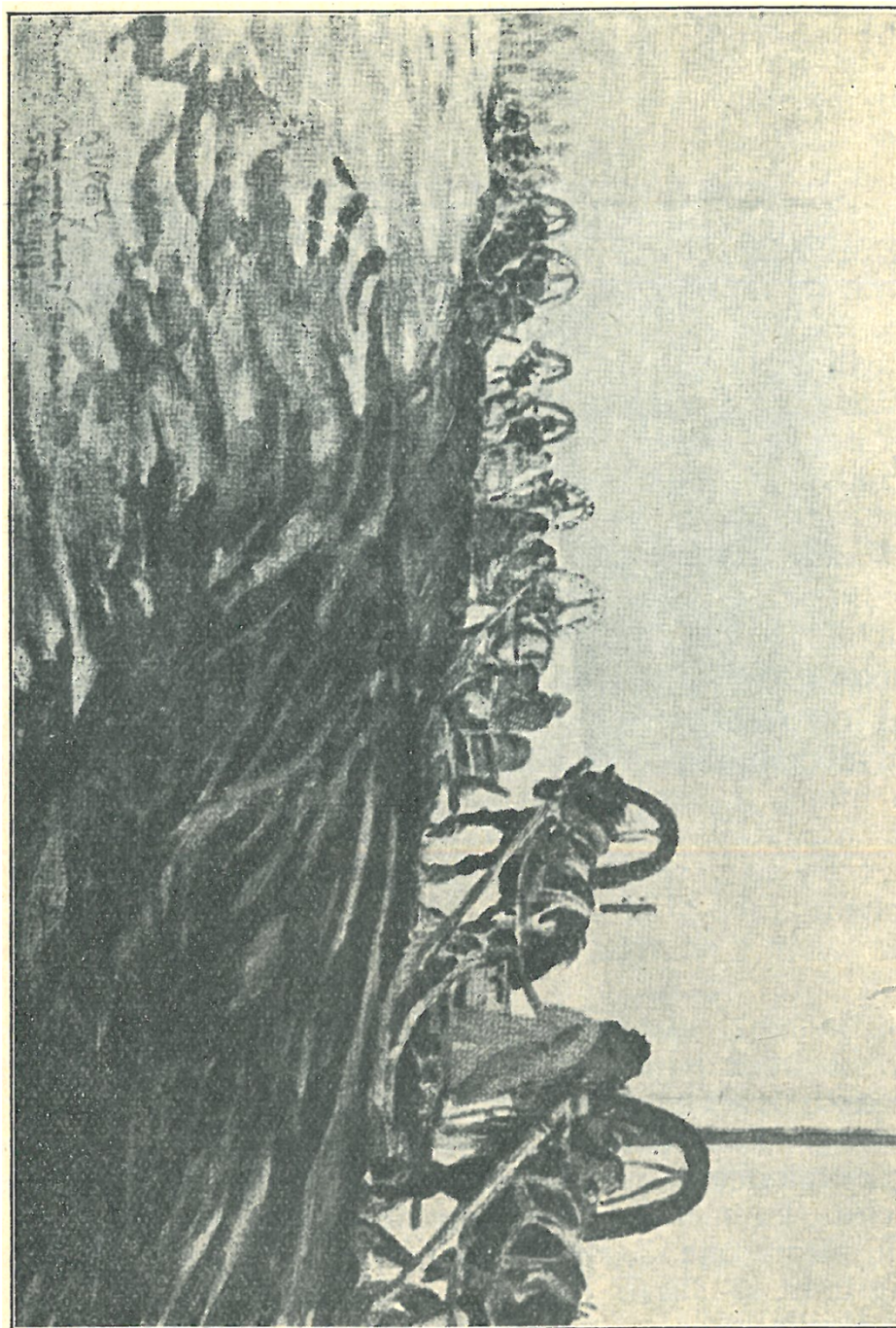
Tuto příhodnou chvíli vystihl sibiřský orel v závratných výškách

svým neobyčejně bystrým zrakem. Jako střela vrhl se k jezeru, zobákem uchopil rybu a unáší svou oběť k výšinám.

„Tatíčku, tolik nepřátel má ryba?“ litoval Vasil.

„Nejen to, už i střílejí ryby a užívají výbušných látek k rybolovu. Mnohé ryby jsou raněny a od hnisajících ran hynou. Na Obu je ničí

Vasil za rybami.

parochody vařící vodou a parou. Ryb více a více ubývá, stěhují se na sever, kde je čistější voda a méně nepřátel. Proto je nám jezdit do tak vzdálených míst, kde se jim daří nejlépe. V létě není sem pro močály, tundry a široké řeky přístupu, jediná zima jest nám přízniva pro naše zájezdy. Ještě ti ukáži severní obyvatele, kteří sem přijeli se soby.“

Před rybní skladiště přijela karavana samojedů s krásnými zvířaty, soby, jež měli zapřaženy v saních. Vasil se nemohl dosti nadívat na tato vytrvalá zvířata, která se spokojí travou a lišejníkem vyhrabaným v tundře. „Jsou jako zrozeni pro běh,“ pravil otec Vasilovi. „Jejich vysoké nohy lehce stoupají závějemi a parohy kladou na záda, aby nepřekážely v běhu.“

„Tatíčku, Eskymáci také sem přijíždějí pro ryby?“

„Eskymáky jsem kdysi viděl u „Nové Země“, ti však nemají sobů, ale spřežení psů. Živí se také ponejvíce rybami, tuleni a medvědí masem. Jinak loví za krátkého léta, když ledy povolí v nejsevernějších končinách moře. Obydlí mají vyhrabáno ve sněhu nebo bydlí v jeskyních. Odívají se jen kožišinami. Je však třeba pomýšlet na návrat,“ pravil Čugrinov.

Rybářská chatrč.

Vasil teskně se loučil s krajem, kde tolik nového viděl a slyšel, a řekl k otcí: „Až dorostu, vychovám si smečku psů a zajedu s nimi až k Eskymákům.“

Cesta zpět do Srebrovky rychle ubíhala. Ryšák čileji klusal k domovu. Ač nemá tam také teplé stáje, jen kolnu od severu chráněnou slamou, přece i zvíře touží po svém domovu. Zmrzlé ryby, jichž byla slušná hromádka, byly uloženy v komoře. V nastalém postě matka Čugrinova každého rána brala ryby z hromady, naházela je do velkého železného hrnce a přidala zemáků a vařila polévku. V ten čas přišel do Srebrovky kočující učitel, Čugrinov posílal Vasila k němu na vzdělání. Aby Vasil ve škole netrpěl hladu, matka mu vždy upekla něco rybiček a přidala krajíc chleba.

Než byly velikonoce, hromada ryb, stále ještě zmrzlých, očividně se tenšila. Když v Kargatu v cerkvi po celonočních bohoslužbách k ránu kněz vysokým hlasem zvolal: „Cristos voskres — Kristus vstal z mrtvých,“ nebylo po rybách již památky.

Matka Boží a želva.

Maďarská národní legenda.

Plačíc šla Matka Boží ve velikém bolu svou cestou. Truchlila, truchlila, hořekovala, rmoutila se.

Vtom potkala želvu. Ptá se jí želva: „Kam jdeš, kam jdeš, krásná Panno Maria? Proč běduješ, proč se rmoutíš?“

Panna Maria odpověděla: „Jak bych neplakala, ubohá želvo? Měla jsem syna a toho mi zabili.“

Odvětila želva: „Neplač, neplač, krásná Panno Maria! Já jsem měla dvanáct dětí, a v jediné kolejnici mi je kolo všechny přejelo: a přece nepláči.“

Tu pravila Panna Maria: „Neoplakáváš-li své děti, také nikdy nezetlíš.“

Proto želva, když zemře, nezetlí; zeschne jenom. Kdo nevěří, ať se podívá na mrtvou želvu.

J i ř í S a h u l a :

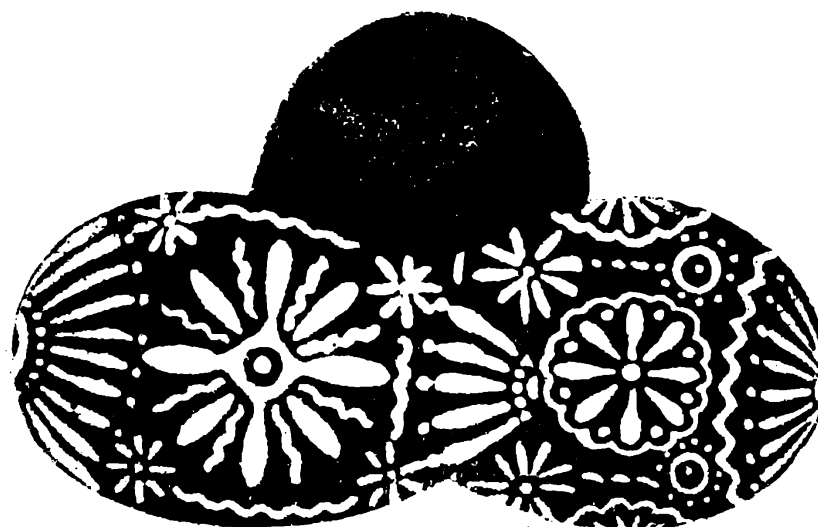
Kaštanové květy a chudobka.

Pyšně zářily svým úbělem přímé, kytkovité laty květů kaštanových a posmívaly se skromné chudobce: „Jsi rostlinka praubohá, bídná. Tvé listy plazí se nízko po šeredné hlíně, tvá bílá hlavička na krátkém stvolu sotva se tolik povznáší nad syrou půdu, aby tě tráva neudusila. Každou chvíli se musíš báti, že tě někdo šlápnutím zničí. Než takto žít, raději nic. Pohleď, jak vysoko trůníme v čarovné kráse; povznášíme se nad pozemský prach, žádná rostlina svým stínem nebrání slunci, chce-li nás svými polibky ozářiti. Jsme vpravdě mezi rostlinami nejpůvabnějšími princeznami.“

Odpověděla chudobka: „Nestrachujte se zbytečně o můj život, který je houževnatý a zdolává snadno různá nebezpečí. Zato vám i v pyšné výši nutno se báti náhlé pohromy; jsouť vaše hlavičky křehké, nedůtklivé. Jestliže mi vytýkáte přilnutí k zemi, kam se brzy i vaše nádhera poděje? Popatřte na ty shnilé, odporně páchnoucí kaštany pod korunou vašeho stromu! To jsou žalostně zmírající plody těch květů, jež vás loňského roku na tomto stromě předcházely. Nezapomínejte, že krása se mění často v hnusnou hnilobu.“

Náhle zavanul prudký vítr a tisíce pyšných květů kaštanových smetl do blízkého bahniska. Nový, ještě mohutnější úder vichřice — a sta jiných květů kaštanových zapadlo jako zoufalý roj do téhož místa. Chudobka se jen vesele rozkývala, zachovala svůj půvab neporušený a zášeptala: „Pýcha předchází pád.“

Kraslice.

K l e m a K v ě t e n s k á :

KOLEDNÍČEK.

Spěchám já k vám na koledu,
dříve od vás neodejdu,
až mi dáte do uzlíčku,
panímámo, po vajíčku.

Spěchám já k vám z velké dáli
— chudý koledníček malý —
Pán Bůh vám to zaplatí,
u Něho se nic neztratí.

K. V o j e n :

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování.)

Lukas se opět rychle oblekl a pak rozevřel svůj vak.

„Co tam vidíš, Petře?“

„Nic zvláštního. Co se obyčejně nosí ve vaku: prádlo a podobné potřebné věci.“

Lukas vyňal z vaku tyto věci, načež otevřel d o m n ě l é d n o vaku.

„Nuže, co je tohle? Chápeš už?“

„Tajná skrýš?“ udiveně zvolal Petr.

„Ano, tajná skrýš! Dvojitě dno! A v ní?“

Petr hleděl všecek zaražen na celou sbírku různých zámečnických nástrojů, kladívek, železných tyček a podobného zboží.

„Rozumíš?“ zeptal se znovu Lukas.

„Rozumím,“ zašeptal Petr.

„Zavřeme tedy zase tajnou skrýš, aby nás snad někdo nepřekvapil. Ale ještě ne. Nejprve musíme v ní ukrýt také naši vzácnou hedvábnou

šňůru. Tak, teď jsi už v bezpečí a nikdo tě tu nevyslídí, až přijde tvá chvíle a vyplníš svůj úkol . . .“

Oba byli dnešní cestou a všemi prožitými dojmy unaveni. Proto Lukas vybídl přítele, aby si ulehli na připravená lůžka a osvěžili se spánkem na zítřejší den, kdy si budou musit dobře prohlédnout svůj nový příbytek a prozkoumat, co by se tu dalo dělat.

„Doufám, že hned usnu,“ dodal, stahuje na sebe lehkou pokrývku, „a dám se probudit až zítřejším sluníčkem, trefí-li až do našeho vězení. A myslím, že se mi bude zdát o anglických březích a o mořských vlnách, po nichž poletíme brzy z francouzského zajetí . . .“

Petr únavou již ani neodpovídal. Sotva ulehl, snesl se hned spánek na jeho víčka.

Oknem své cely, ve které byli uvězněni, viděli kadeti do dvora. Měl podobu čtverce: se tří stran byl ohraničen vysokým průčelím pevnostního vězení, po čtvrté straně vypínala se do nesmírné výšky hradební zeď. Po této zdi procházely se ustavičně vojenské strážce, pevně ozbrojené.

Jako past na medvědy, tak připadal našim přátelům tento dvůr.

Bylo to také jediné místo, na něž mohli vyjít ze své vězeňské cely. Ovšem jen na hodinu denně a za přísného dozoru vojenské strážce.

Používali ovšem rádi tohoto dovolení a procházeli se denně po dvorku, pátrajíce po svém okolí. Byli to většinou francouzští vojáci, kteří se na vojně něčím provinili a tady si odpykávali své tresty. Nebyly to tresty lehké a také dozor na ně byl mnohdy až krutý, ale obratný Lukas po čase dokázal, že se s některým vězňem dostal do hovoru a vyzvěděl od něho nenápadně různé věci, které mu mohly jen prospěti k vykonání zamýšleného podniku.

Brzy si naklonil Lukas také své vězeňské strážce. Tito chovali se k oběma anglickým vězňům jakožto k budoucím důstojníkům, od počátku šetrně, třeba nedovolovali jim ničeho, co by porušovalo jejich předpisy. A poněvadž si oba kadeti počínali vždy vážně a klidně a byli také velmi vlídní ke svým strážcům, tito jim zcela důvěřovali a ne jeden z nich přijal ochotně i stříbrný anglický peníz, který mu Lukas nenápadně někdy vtiskl do ruky.

Vlídné slovo a malé přátelské dárky snadno získávají srdce druhých, i když jsou to nepřátelé. A Lukas se tak zvolna dověděl všechno, co potřeboval k uskutečnění svého záměru.

Při tom měl Lukas ještě jiný úkol: těšit a povzbuzovat Petra. Mladého hochu zmáhala často tesknost po domově. Byl dosud zvyklý pracovat a stále se něčím zaměstnávat — proto teď ve vězení zdály se mu dny tak dlouhými a život tak jednotvárným a nudným. V dlouhých chvílích samoty přenášel se myšlenkami do své vlasti, do svého rodného městečka a do domu svých rodičů. A vzpomínky na domov podněcovaly stále více jeho tesknost.

Zkušený Lukas dobře věděl, jak těžkou chorobou je taková nesmírná tesknost, proto se snažil přivésti vždy hochu na jiné veselejší myšlenky. Vypravoval mu různé žertovné příhody, jindy líčil zmužilost slavných národních hrdinů z dějin, povzbuzoval k odvaze a dodával naděje popisováním toho, jak poplují snad již brzy domů, k anglickým břehům . .

Pozoroval, že tento prostý, dobrosrdečný hoch se ve vězení skutečně mění. Dosavadní zkušenosti i nynější trpké chvíle upevňovaly jeho povahu, bystřily jeho rozum a odstraňovaly zbytky dětinství. Chlapec trochu zdrsněl, ale také zmužněl.

Z klidu vyrušilo je jednoho dne náhlé předvolání k veliteli pevnosti. Ale překvapení změnilo se brzy ve velikou radost. Velitel odevzdal jim dopisy, které pro ně došly z Anglie.

Oba chopili se jich ovšem s největší nedočkavostí a dychtivostí, vždyť již na adrese poznali písmo svých rodičů. Petr až zavzlykal pohnutím, ale v tom překvapila ho další slova velitelova, pronášená k Lukasevi.

„Dostal jsem anglický úřední časopis a v něm jsem četl, pane Lukase, že jste byl povýšen nedávno za lodního poručíka. Přijměte tedy mé blahopřání.“

Ani srdnatý Lukas neubráníl se pohnutí, když mu velitel podal úřední věstník. Zbledl, oči se mu zamžily a písmena jako by se mu točila před očima. Ale přece s námahou přečetl úřední zprávu, že byl povýšen na důstojníka mimořádně za velikou statečnost, jakou dal najevo při útoku na francouzskou baterii.

Ani nevěděli, jak se octli zase ve své cele. Petr stíkl příteli ruku a upřímně mu blahopřál. A pak znovu a znovu četli dopisy svých rodičů, kteří tesknili po synech a projevovali obavu, zda-li se kdy ještě s nimi setkají.

Petr plakal nad dopisem, Lukas se smál, ale i v jeho smíchu bylo více smutku a žalu než radosti.

Brzy se však vzmužil, vzpřímil se po vojensku a zvolal rázným důstojnickým hlasem: „Kadete Petře, poručík Lukas zve vás ke službě na lodi, jejímž velitelem se stane. Chci, aby to bylo brzy. O to musíme teď rázně pracovat!“ Kamarádkým hlasem pak dodal: „A teď už nevzdychej po mamince a neplač, to nám nic nepomůže, sice tě hodím do jícnu prvnímu žralokovi, kterého uvidím v moři...“

Při tom však něžně objal Petra a šeptal mu do ucha: „Brzy odtud vyletíme!“

(Pokračování.)

Besídka katol. skautů.

Zimní činnost ve skautském oddílu.

V zimě, kdy příroda usne, neusnou děti její — skauti.

Co se v zimě v takovém oddílu dělá? Mnoho, velmi mnoho. Když je pěkně (to znamená: jen trochu pevná zem pod nohama) koná se výlet jako jindy.

Vzpomínám, jak jsme byli na celodenním výletě bez lyží — 15 stupňů Celsia. Sníh tak krásně cinká pod nohama a chrupe. Nám to nevadilo. V zasněženém údolí Říček jsme vařili oběd. Kdo nezkusil, neví, jak chutná oběd vlastní rukou připravený a že možno připravit tak chutný oběd na otevřeném ohni.

Bylo to tenkrát skoro takové, jak vysloužilce v básni „Ve stínu lípy“ (Svat. Čech) vypravuje: „Až polévka vám zmrzne v kotli nad plamenem...“

Škutečně v kotlíku voda zmrzala, ale jen potud, pokud nebyla nad ohněm. Lžíci položit na sníh — znamenalo dlouhou práci s odtrháváním.

Vaříme, přikládáme na oheň a sedíme při tom na složených stanových plátnech a jeden druhého chceme přesvědčit, jak venku musí být zima.

A víte, co je to „hon na lišku“? Nevíte! Abych užil mysliveckého názvu — když je „obnova“ (když napadne nový sníh), vyběhnou „lišky“ (skauti) a po jejich stopách jdou za chvíli „hajní“. Dá to chvíli radostné práce, ale veselosti je při tom dost a dost.

Když je sníh vlhký — nu, o hrudování a stavění sněhuláků nemusím ani psát. —

O lyžování — to je zvláštní kapitola, to se pro skauty náramně hodí. Jaký je to krásný sport, lyžování? To je tak asi jako pokrm Lotofágů, kdo ho okusil, nemůže na něj zapomenout. Nejlépe ještě, když mezi ty zkušenější přibude několik nováčků, kteří jsou víc na zemi než stojí, to je potom o zábavu postaráno. Skauti tohoto sportu dovedou využít — skautské zájezdy jsou lacinější — skaut si to dovede zařídit.

Když je hodně škaredě venku, zato tím krásněji je v klubovně. Tam zase se skauti zdokonalují a připravují na léto a na život vůbec.

Znáte to „vysoké učení o uzlech“ — ty krásné příběhy o Indianech, tolik her? Víte jak se takový skautík připravuje a těší na tábor? Víte, co musí takový hoch vše umět? Zeptejte se jen. — Bill

* * *

Nový oddíl katolických skautů vznikl v Kohoutovicích (Brno). Je tam dosti nadšených hochů, kteří chtějí žít jinak než ostatní žijí v jejich věku. Vědomi svých povinností a radostně chtějí hledět vstříc životu. Vede je br. V. Gabriel.

Z Mařčina zápisníku.

Luftbalon.

V létě na venkově nesměly jsme ani my děti lenořit. Rodičové i starší děti pracovali v poli a my mladší pásli dobytek. Byli jsme tehdy tři. Dva kluci od sousedů a já. Většinu dne jsme byli ponecháni sami sobě. Nejstarší z nás byl kluk již sedmiletý, do školy už chodil, ale hloupý byl. Slunce tehdy pražilo, dobytek se pásal a my leželi na mezi a hleděli Pánu Bohu do oken. Najednou jeden z nás uviděl na nebi jakousi kouli, jež se pohybovala. Dohadovali jsme se našimi rozumy (mají-li takoví mrňousi jaký rozum), co to může být. Až konečně jsme se jednohlasně usnesli, že jest to znamení na nebi (jak jsme to slyšeli od starších) a že pryč bude válka. Pojem tohoto hrozného slova jsme sice neměli, ale věděli jsme, že je to cosi

zlého, že teče krev a toho jsme se hrozně báli. Dali jsme se všichni do pláče a nedbajíce o dobytek, běželi jsme do dědiny ke staré kovářce. Ta byla vždycky doma a byla to osoba všeobecně uznávaná za jakousi bytost zvláštní, jež všechno ví a dobře poradí. Kovářka nás s údivem vyslechla a vyšla se také na znamení podívat. Co nám špuntům malým měla vymluvit, ještě nám potvrdila. A jak tak vyšla s námi ze stavení ven se tedy podívat, stály naše kráva a tři kozy, které jsme pásly, u dveří. Jak nás dobytek viděl utíkat z pole, jednoduše běžel za námi až ke Kovářovům. Kovářka nám sice trochu vyhubovala, proč že ten dobytek vedeme s sebou, ale to znamení nebeské jí pokoje přece jenom nedalo. Nás poslala s dobyt看 domů, ale večer už věděla naše i nejbližší dědina, že bylo znamení na nebi a že se mají večer dostaviti

všichni do Lhoty ke kříži, že se bude konat pobožnost za odvrácení války, kovářka že to povede a příležitostně zažehná.

Tím všichni obyvatelé oněch obcí i potom vedlejších byli hrozně poděšeni. Pan učitel by nám byl jistě vše vysvětlil, ale bylo to v prázdninách, my do školy nešli a tak dědina, kde škola byla, se to dověděla o několik dní později.

Konečně se to dověděl i pan farář a ten s kazatelny objasnil, že není žádné nebezpečí, že to byl jenom „Luftbalon“, jak se dověděl z novin.

Až líto je mi, oč jsou nynější děti našeho věku chytřejší, než jsme byly my, a ani si toho nepovažují.

*

Má touha po knize.

Velmi ráda čtu. Netrpělivě očekávám každé číslo „Anděla Strážného“. Tatičkovi bych přečetla celou knihovnu. „Babičku“ B. Němcové jsem přečetla již tolikrát, že ji umím skoro nazpaměť. Maminka mi nestačí vybírat knihy, které se pro mne hodí. Nedávno mi slíbila, že si budu také půjčovat knihy z městské knihovny pro mládež. Šly jsme tam jednou odpoledne. Vypsala jsem si do žádanky knihy o zvířatech, přírodě, pohádky a pověsti. Večer jsem se dala hned do čtení. Maminka mne napomínala: „Nech si také něco na po-

druhé!“ Avšak já jsem toho nedbala a četla jsem dál. Teď se mi poštětilo: ve škole jsme si začali také vypůjčovat knihy. A když mám všechno přečteno, vyloudím si knihu na spolužačce. Sv. Mikuláš i Ježíšek vždy na mne pamatuje pěknou knihou. Mám radost z toho, jak moje malá knihovnička vzrůstá.

Věra Krestýnová,
žákyně IV. tř. ob. školy
v Olomouci-Nové Ulici.

*

Vrba.

Za nízkým domkem stála sedřená vrba. Její holé haluze se skláněly nad vyprahlým potokem. A proto byla velice smutná a někdy také měla slzy v očích, když některý kluk řezal s ní haluze. Tak se na něho smutně dívala, jako by ho prosila, aby již neřezal, že jí to bolí, ale on řezal dál. Bylo jí líto, že jsou na světě tak zlé děti. Ale přes to je měla velice ráda. Někdy také do holých haluzí přilétli ptáčci a ti jí nejvíce potěšili. A bylo jí to milejší, když v její koruně zpívali ptáčci své melodie, než když jí nehodné děti řezaly haluze. Však když jí žádný netěšil, aspoň se dívala, jak potůček vesele bublal a tičounce šelestil.

Anna Kubová,
žák. 6. tř. ob. šk.
v Bosonohách.

Ve škole. „Vypravuj mně něco o životě včel!“ vyvolal p. profesor. — Žák začal: „Mladá včelka se opeří a vylétne z kukle...“ — Nedomluvil, neboť jsme se začali hlasitě smáti.

Josef Sobola, Troubsko.

Z dějepisu. „Kdo volal, Vítku, dále od hradu dále?“ ptal se p. profesor. — „Otec vlasti!“ odpověděl žák.

Josef Sobola, Troubsko.

Ze zeměpisu. Poslední den před vánočními prázdninami v zeměpise jsme

se učili o Slovensku. Pan učitel se ptal, co víme o Kremnici? Vyvolal žákyni B. a ta odpověděla: „V Kremnici se vaří peníze.“ Všichni jsme se jí srdečně zasmáli. Ed. Kryštof, žák v Jasenici.

Těžké pokání. „Proč pláčeš, Frantíku?“ ptala se matka synka, který se vracel z kostela od svaté zpovědi. — „Achich! Pan kaplan mi uložil za pokání pět otčenašů a já umím jen jeden.“

Výmluva. „Proč pak jsi byl dnes po škole?“ ptá se přísný otec svého syna. — Synek: „Proto, že sousedův Jakub před školou se rval.“ — Otec: „K vůli tomu by jsi přece nebyl trestán ty?“ — Synek: „Ano, otče, on se rval se mnou.“

Nemůže najít . . . Otec: „Copak hledáš tak pilně v kalendáři?“ — Synek: „Rád bych našel, kdy má náš p. učitel svátek.“ — Otec: „Jak se jmenuje p. učitel?“ — Synek: „Novotný.“

A nic jiného? „Tak malý jsi a již chodíš do školy. Pověz mi, co děláš ve škole?“ tázal se p. farář malého Pepíka. — Ten odpověděl: „Čekám, až bude zvonit a půjdeme domů.“

Ať ji „vymažou“. Mařenka šla s otcem do školy k zápisu. Nějaký čas se jí ve škole líbilo. Potom se však školy nabažila i pravila jednoho dne otci: „Tatínku, pojdte se mnou do školy k p. učiteli, aby mne opět „vymazal“.“

Není potřeba. Matka: „Jeníku, umyj si pěkně ruce, když jdeš do školy!“ —

Jeník: „K čemu pak, vždyť beztak ve škole ruku nezvednu (nehlásím se).“

Nejmilejší předmět. Strýc: „Frantíku, který předmět se ti ve škole nejvíce líbí?“ — Frantík: „Zpěv, strýčku.“ — Strýc: „Proč právě zpěv?“ — Frantík: „Protože nemám hudebního sluchu a nemusím proto do zpěvu chodit.“

Skrývačka.

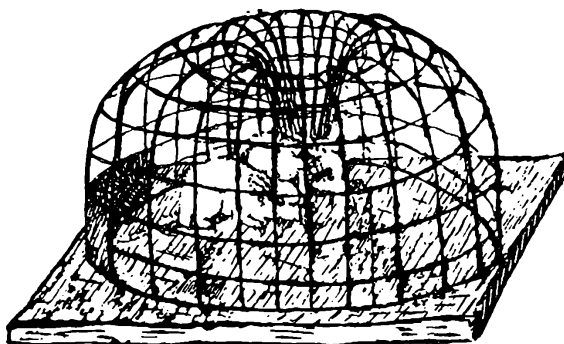
Kam zaběhla housátka?

Vsuvka.

83.

Hádanka milá.

Redaktorovi Dr. Fr. Borkovec.

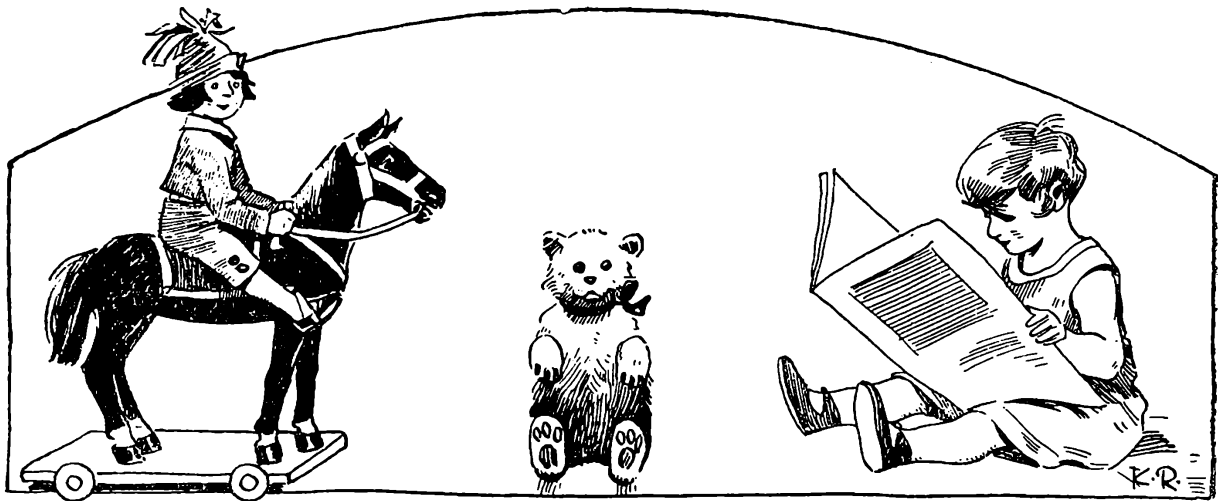
*Do pasti dvě myšky chytily;
na obrázek by se hodily.*

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

To bude veselo, až to všechno bude štěbetat na zeleném trávníčku!

Ed. Elpl:

Komediantův Venouš.

Za mých dětských let přijížděli občas do naší osady komedianti. Na jednu takovou rodinu provazolezců se zvláště dobře pamatuji. Přijížděli zpravidla v létě. Měli velký, zelený vůz, který jim sloužil za obydlí, pak jeden vozík menší, na němž byla poskládána silná ráhna, provazy, řetězy, trochu sena a slámy. Prvý větší vůz táhli dva koně silnější, k zadnímu vozíku zapřažen byl bílý koník menší, jehož používali také při představení. Vozy zastavily se před radnicí na náměstí. Jakmile se roztrousila osadou zpráva, že přijeli komedianti, přispěchali jsme k vozům, vždyť tolik jsme se na výkony „na lanech“ těšili.

Nejvíce nás zajímal jejich hošík, který byl v našich letech a jehož nazývali Venoušem. Byl to chlapec pěkně urostlý, pružný jako guma, milé tváře a světlé kadeře zdobily ušlechtilou hlavu. Brzy sprátelili jsme se s milým hochem, jenž nám leccos vypravoval o světě. Poslouchali jsme ho pozorně, když nám povídal o krajinách, kterými s rodiči projel, vždyť my sotva znali jsme vesnice v našem sousedství. Tak se stal Venouš naším kamarádem, jehož však až po večerním představení naučili jsme se ještě více vážit. Hned po příjezdu sledovali jsme komedianty, jak si pobyt u nás zařídili. Nejdříve odpřáhli koně a zavedli je do stáje blízké zájezdni hospody. Po poledni jali se stavěti stánek, v němž chtěli ukázati svoje umění.

Svázali pevně nahoře vysoká ráhna, která dole roztáhli, takže tvořila se zemí dlouhý rovnoramenný trojúhelník, podobně učinili s druhým párem asi o 12 metrů dále. Potom ráhna postavili, vedli přes ně silné lano, které na obou koncích připevnili ke kolíkům zaraženým do země. Na jednom páru svázaných rahun u vršíčku byly zavěšeny kruhy, k nimž bylo možno se vyšplhati po tenším provaze. Když to vše vybudovali, starali se, jak umístiti návštěvníky, o nichž s určitostí se domýšleli, že se dostaví ve značném počtu. Výkony provazolezců přilákaly vždy i dospělé, kteří večer po práci rádi se pobavili. Třeba se tedy postarati o jejich pohodlí. Zarazili do země nízké koly a přibili na ně desky. Na prkených sedadlech sedávalo se docela dobře. Když tyto práce ukončili,

sestrojili smolné pochodně, které postavili do koutů cvičiště, aby je večer náležitě osvětlily.

K večeru zazněl osadou bubínek, jemuž nemohlo se bubnování našeho obecního strážníka, který tak různé zprávy vyhlašoval, ani zdaleka rovnati. Paličky bubeníkovi v rukou jen hrály a principál, jenž vířivý zvuk malého bubnu doprovázel údery na buben velký, ohlašoval po chvíli pronikavým hlasem pozvání na večerní představení. Večera nemohli jsme se ani dočkat, vždyť všechny nás zajímaly výkony provazolezce, který s velkou bravurou procházel se po vysoko nataženém laně jako po zemi. Ale dech se v nás tajil, když potom jako kočka vyšplhal se Venouš ke kruhům. Kolovrátek hrál tklivou melodii, na kterou ještě dnes dobře se pamatuji. Hošík na kruzích prováděl krkolomné kousky, které uváděly nás v úžas. Jak pěkně působil zjev štíhlého, pěkně urostlého chlapce, který oblečen byl do bílých, trikotových šatů s úzkou červenou obrubou kolem pasu, v níž svítily blýskavé kamínky jako brilianty. Po tělocvičných večerních výkonech, kterým jsme se všichni obdivovali, mívali jsme Venouše tím radší. Býval hrdinou večera. V neděli bylo představení sváteční. Hostů přibýlo, poněvadž mezi domácí vmísili se i cizí návštěvníci ze sousedních obcí, kteří zpravidla docházeli k nám do kostela a pak se tu již vždycky zdrželi. Třebas líbily se výkony starších členů společnosti, přece nejraději všichni pohlíželi na hošíka se světlými kadeřemi, jež všichni na prvý pohled si oblíbili.

Hned po příjezdu objevil se Venouš ve škole. Pan učitel pohladil milého chlapce po vlasech a pravil: „Umíš, synečku, velmi dobře cvičiti, všem se nám to líbilo. Zdalipak umíš také tak čísti a psáti?“ Ač synek komediantův nechodil pravidelně do školy, přece četl dosti dobře a v počtech projevoval zdravý úsudek. A tak bývali jsme potom celé dny pohromadě. Po vyučování chodíval s námi si hráti na stráž za osadou, někdy i do lesa jsme zabrousili. Radostně pobíhali jsme po trávníku na pasece, dýchali jsme svěží vzduch a oči zářily radostí šťastného mládí. Často sestoupili jsme do údolí potoka, jenž šuměl svoji tklivou píseň pod habrovými keři a vrbovím, vyrůstajícím po obou březích. „Hoši, když je tak teplo, což abychom se vykoupali,“ radil Venouš, ukazuje na koupadlo na slunném místě poblíž mlýna. Nedali jsme se dvakrát pobízeti a brzy šplouchali jsme se ve vodě, která na jednom místě dosti byla hluboká. I zde ukázal Venouš svoji převahu nad námi. Ploval výborně, často pohroužil se pod vodu, a bylo viděti, že je ve vodě jako doma. Sluníčko bylo ještě vysoko a nebylo třeba ještě pomýšleti na návrat. Posadili jsme se do kolečka a milý Venouš vesele nás bavíval. Chodil po rukou, prohýbal se do klubíčka, dělal přemety ve vzduchu, takže teprve zapadající sluníčko připomínalo důrazně, abychom se vybrali k domovu. Byly to pěkné chvíle, na něž dlouho rád jsem si vzpomínával.

Po několik roků přijížděla tato rodina kočujících provazolezců do naší osady. Srdce zaplesalo nám vždy radostí, když za léta zahrčely komediantské vozy naší osadou a zastavily na známém místě před obecním hostincem. „Venouš je zde!“ sdělovali jsme s jasnými očima jeden druhému a brzy obklopili jsme komediantský vůz. S něho seskočil

pružně náš známý akrobat, jemuž rozjasnila se vždy tvář, když nás uviděl.

Jednoho roku přijeli opět. Sběhli jsme se na náměstí, abychom milého hochu uvítali. „Kde je váš Venouš?“ tázali jsme se utrápené ženy, která pomalu sestupovala po schůdkách vozu.

„Venouš,“ odpověděla žena slzíc, „ten již s námi není. Spadl nám při představení a zabil se.“

Stáli jsme ohromeni smutnou zprávou. Mnohým z nás zalily se oči slzami, ale stání jsme tu již neměli, ba netěšily nás už ani výkony potulných umělců. Tatínek provazolezec prováděl vše jako dříve, hleděl rozveseliti obecenstvo, ač srdce krvácelo bolestnou vzpomínkou na chlapce.

Uplynula léta a rodina známého provazolezce zapadla kdesi ve světě. Vícekrát jsme jich už u nás neuviděli. Ale při vzpomínkách na dětská léta často vybaví se mi v mysli letní večer, osvětlená prostora na náměstí a malý pružný chlapec světlých kadeří, který tak smutně skončil v mladém věku, pomáhaje rodičům dobývat si tvrdého chleba. Když se stalo a přijeli k nám komedianti, nikdy již neviděli jsme tak dovedného a milého chlapce, jakým býval hrdina těch nezapomenutelných letních večerů — malý Venouš.

Fr. S. Kovář :

Klepačka.

(Dokončení.)

2. Poslali nás školní páni, abyste nám dali něco za klepání.

Toník Masárů a Ruda Žáčků vyběhli společně. Za nimi teprve Stáňa Baluch. Toník běžel jako zajíc, neohlížeje se ani vpravo ani vlevo. Za ním plným tryskem Ruda; musí Toníka dohnati stůj co stůj, jinak propadá jeho klukovská čest. Supěl, rozhazoval rukama, tvářičky mu červenaly a vlasy na hlavě — byl bez klobouku — mu zvedal vítr a čechral jimi jako podzimní travou. Přes všechno namáhání viděl stále jenom Toníkovy paty, jak se pravidelně zvedaly a opět tepaly do země. „Musím a musím,“ dýchal Ruda v běhu, napjal poslední síly ke skoku — a už byl zároveň.

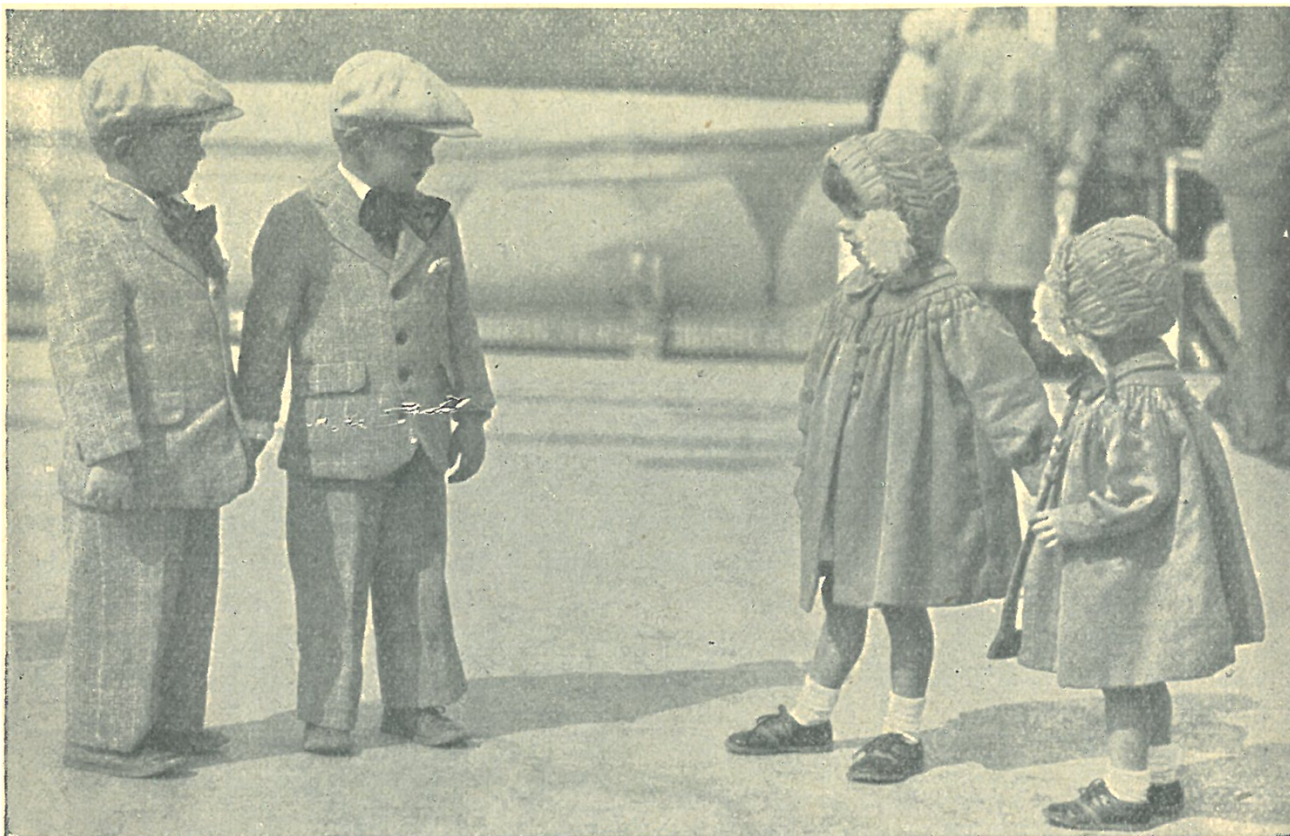
„Vidíš,“ povídal udýchaně, „už tě mám. Ale nic si z toho nedělej, budeme vybíratí společně,“ konejšil rozšafně Toníka. Právě dobíhali k selskému stavení. Okna jim přívětivě svítila vstříc a Toníkovi se zdálo, že na ně mrkají.

„Kdo začne?“ šeptal Ruda.

„Začni ty!“ odpovídal Toník.

„To ne, raději ty, jsi starší!“ odmítal Ruda.

„Až budeme brát, budeš chtítí býti prvním ty jako mladší, vid’!“ posmíval se Toník štiplavě.

Mladí parádníci v nových jarních šatech se seznamují.

„Á-á,“ řekl Toník, popadl odhodlaně valchu a zahrčel, až uši zaléhaly. Pes se zlostně rozštěkal, trhaje sebou na řetěze, na němž byl uvázan, slepice polekaně zakdákaly v kurníku. Ve stavení bylo chvíli ticho, pak se ozvaly kroky a někdo otvíral dveře.

„Co chcete?“ zazněl drsný hlas.

Toník i Ruda nabrali dechu a vyhrkli: „Poslali nás školní páni, abyste nám dali něco za klepání!“

„Já vám dám školních pánů! Já vám zaklepám, ale bičem po zádech. Nechte školní pány na pokoji. Nikam vás neposlali. Klidte se mně ode dveří!“ křičel hospodář na ztrnulé chlapce a zabouchl dveře.

Za chvíli se vzpamatovali, podívali se na sebe: „To jsme to dostali,“ řekl Toník.

„Grobián,“ odpověděl Ruda. Sebrali valchy pod paži a utíkali jinam.

Zatím Stáňa Baluch se oddělil od Toníka i Rudy, vyhnul se křičícímu houfu chlapců na silnici, tryskem přeběhl mostem přes šumící potok, potom se zastavil a naslouchal. V celé vesnici panoval nezvyklý hluk. Na Horním konci hlasitě hrčela valcha, to jak někteří začínali obchůzku; za chvíli zazněl dětský hlásek prosící „o něco za klepání“. Klepáč zazněl i u vedlejší chaloupky. „Rychle!“ myslil si Stáňa, „aby mne nepředběhli a já málo dostal.“ To již přitahoval zaplátovaný kabátek, přitiskl klepáč pod paži a utíkal, až se mu hlavička třásla. Doběhl. Chvilku postál tiše a naslouchal. Ve světnici někdo pískal na klarinet a z kuchyně se ozývaly ženské hlasy.

Stáňu popadl jakýsi strach, bázeň, srdce se mu rozbušilo, hrdlo se mu zúžilo, avšak zmužil se a zaklepal. Rázně a silně. V kuchyni přestal hovor, ve světnici umlklo pískání, na síni se ozvaly kroky a vrzly dveře. Stáňa hned vyhrkl: „Poslali nás školní páni, abyste nám dali něco za klepání.“ Při tom se začervenel a přikrčil za dveře.

„Ale, ale,“ ozval se příjemný ženský hlas, „něco za klepání? Čí jsi?“ ptala se Stáni, poněvadž v nastalém šeru nemohla poznati jeho obličej.

„To jsem já!“ ozval se nesměle.

„Kdo je to, já?“ smála se selka.

„Stáňa.“

„Baluchův? Počkej chvíli, hned se vrátím.“

Stáňa se zaradoval, neboť podle hlasu a chování poznal, že neodejde s prázdnou, že něco dostane. Brzy se ozvaly na síni kroky, smích, šumot a dětské hlasy. Z kuchyně se přihnala dvě děvčátka, celá usmátá a točila se jako větrníčky, nadhazovala dlouhé copánky s červenými pentličkami. Jejich smích naplnil síň a zvonil do tmy. Z obou děvčátek zářila radost ze života a dobrosrdečnost. Volala jedna přes druhou prolétající otázky neustálým chi-chi, hi-hi, až jim bílé zoubky ve tmě svítily.

„Maminko, kde je Stáňa? Kde jste ho nechala? Pojd', Stáňo, ne-
seme ti pomlázku!“

„Ty jsi mně pěkný kluk, hi-hi, hotový strašpytel, schováváš se za dveře!“ smála se ta menší holčička.

„Kde je?“ ptala se ta větší.

„Podívej se, Stázinko, tu je za dveřmi. Schovává se!“

„Pojd' sem, pojd' na světlo!“ táhla Stáňu za ruku; „tu ho máte, maminko, a dejte mu pomlázku. Jistě si jí zaslouží.“

Stáňa se styděl a nejraději by byl utekl pryč. Ještě štěstí, že bylo tma a nebylo viděti jeho rozpaků a toho, jak se začervenel, když ho postrčili před panímámu. Držela v ruce vajíčka barvená a zdobená. Panímáma je podávala tak radostně a ochotně, že Stáňu přešel ostych.

„Vezmi si,“ pobízela ho, „za to klepání.“

„To je málo!“ protestovala menší holčička, „to nestačí. Já mu ještě přidám.“

„Já taky!“ volala větší.

„Chcete-li, přidejte si, ale ze svého,“ dovolila selka.

„To ano, hi-hi,“ rozřehonila se děvčátka a zase se otočila jako větrníček, začervenaly se mašličky na copech. Obě zmizely v kuchyni, ale síňka ještě zněla jejich šťastným smíchem a veselým hovorem.

„Jsou to divošky,“ řekla panímáma, „lítají jako vítr.“

Holčičky tu již byly, opět s veselým smíchem a bujností.

„Stáňo, nepůjdeš od nás s prázdnou. My tě vycpeme!“ smála se větší, strkajíc mu do kapsy panský pruháč, krásné jablíčko.

„Moje si vezmi taky,“ nabízela upřímně mladší, „hled', já ti je vecpu do kapsy. Tak . . . už je tam,“ dodala radostně a zase se obě rozesmály: hi-hi, chi-chi. Děvčátka byla vůbec samý smích a Stáňa nevěděl, čemu se tak smějí. Možná, že jemu. Proto byl zmaten, takže chvíli zapomněl poděkovati a odpovídati malým diblíkům.

Horlivých mladých čtenářek neodtrhne od milé knihy ani jarní slunce.

„Stáňo, s Bohem!“

„Stáňo, dobrou noc!“

„Přijď k nám někdy!“

„Hi-hi-hi,“ ozvalo se opět a už utíkaly do kuchyně a síňka osaměla, poněvadž s nimi odešla i selka.

Za chvíli běžel Stáňa po dřevěném mostě k silnici. Obloha byla již tmavá, jenom nad Komoncem byl ještě světlý pás. Holé stromy trčely do oblohy, odrážejíce se od ní sukovatými černými větvemi. Voda šplouchala pod mostem a vítr fičel od Háje, narážeje na tmavé kouty stavení. Stáňa se krčil do zaplátovaného kabátku, klobouk si stáhl na uši a ruce strčil do kapes, neboť byla ještě citelná zima. V srdci však měl teploučko, byl uradovaný. Ohlédl se ještě na doškovou chaloupku, porostlou na střeše netřeskem, jejíž okna svítla do tmy.

Josef Kříž:

Všeho s mírou.

Ze zápisníku mladého skauta.

Kdykoliv nyní otevru „Anděla Strážného“, jest mi jako kdybych otevřel malou knížku, kterou chováme doma ve velké vážnosti, kterou opatruje naše máti jako drahocenný poklad.

V této knížce také tolik veselých obrázků ze života skautů a ke každému z nich pojí se pěkný zápis. Je to deník mého bratra. Naše máti, kdykoliv zahledí se na obrázky v „Andělu Strážném“, zadívá se vždy na obrázek zastřený černým florem, představující hochu-skauta, dítě přírody.

Jen několik záznamů chtěl bych tu uvést z jeho deníku, který sám o sobě je velkým románem — tragedií mladého zlomeného života.

1. VII. 29. Jak nevýslovně miluji lesy! Celé dny a celé noci, pokud mi to ovšem čas dovoluje, trávím venku, pod širým nebem, pod ochrannou rukou Boží. Vždy se někam zatoulám a oddám se vzpomínkám. Jakousi divnou mocí vábí mne k sobě tajuplné jeskyně Moravského Krasu, zříceniny hradů, na nichž jsem probděl již tak mnohou noc. Před mými zraky vyvstávají všechny zkazky mého dětství, kdy s utajeným dechem naslouchal jsem pohádkám o princeznách se zlatými hvězdami na čele, o zakletých zámčích, o statečných rytířích — při záři ohně vzpomínky jasněji jedna za druhou se vybavují. V takové měsíční noci všechny cesty vedou do zázračných zemí pohádek a bájí. Vše osvětleno je kouzelným svitem měsíce a opředeno závojem utkaným mojí fantasií. Voda dole šplouchá, les hučí a z blízkého tábora zaléhá ke mně zpěv mých soudruhů. Vydržel jsem to až do svítání sníti na starém pařezu v rozvalinách Ketkovického hradu a nemile jsem byl vyrušen svými soudruhy ze svých dum. Měli již obavu o mne. — Dobří kamarádi!

20. VII. 29. Dnes byli jsme na Vevěří. Postavili jsme si stan a nachystali vše na noc. Pak uvařili večeři a před spánkem jsme se šli ještě vykoupat. Voda byla velmi teplá. Konečně sesedli jsme se kolem ohně a zapěli několik našich krásných písní. Oheň uhasínal a my ulehli každý na své místo. Ještě chvíli jsme se hlasitě bavili, když pojednou zalehl k nám jakýsi zvuk, jako kdyby se někdo travou plouhal. Blížilo se to k našemu stanu. Naslouchali jsme chvíli se zatajeným dechem zvukům a vzdechům ne nepodobným vzdechům štvaného člověka. Vzal jsem sekerku do ruky a chtěl vyjít ven. V tom cosi těžkého dopadlo na moji nohu, nalézající se na okraji stanu. „Kdo je tam?“ zvolal jsem. Na ta slova se to zvedlo a líně odplouhalo dál. Vyhlédl jsem opatrně ven — a ku podivu — na louce kromě pasoucího se srnce nikoho nebylo. Tak jsem si oddychl a se smíchem ukazoval pak soudruhům štvance, který nás skoro polekal. Pak spali jsme klidně až do nedělního rána. Voda se vypařovala, páry stoupaly nad lesy. Slunce již vycházelo. Les počal se také probouzet. Ptáčky a kukačky o závod chválili svého Stvořitele. Rosa chladila nás do nohou. Ale ne-

Venku se to také tak pěkně pracuje i vzpomíná.

dbali jsme. Ve vodě bylo lépe, příjemněji nežli venku. Posnídali jsme a pak trochu proběhli lesem. I několik kuřátek a kozáčků jsme donesli. Výborně se nám hodily v poledne do polévky. Den byl velmi teplý a proto jsme byli neustále ve vodě. Závodili jsme ve skoku se skalky do vody, v potápění, prováděli záchrany atd. Jen tu a tam zaběhl jsem se podívat, jak daleko jsou s obědem. Maso v polévce bylo již měkké a řízky byly také již hotovy. Přes to, že bylo velké vedro, chutnalo nám znamenitě a i ta hodinka odpočinku v chládku hustého lesa nám šla k duhu. A zas veselé skotačení po trávníku a ve vodě.

Výletníci jeden po druhém odcházeli, louka tichla a i stráně uzavírající louku se všech stran nevracejí v ozvěně nevázaný křik jejich. Slunko zapadlo. Zazářila hvězdička, pak vyskočila druhá na ocelově modrou oblohu. I my sbírali poslední součástky stanu a chystali se k domovu. Bylo mně teskno. Pocítil jsem nechuť vrátiti se zpět do města z tohoto ztichlého údolí, zalitého měsíčním svitem. Vlnky přes kameny vesele šplouchaly a já ještě jednou šel si svlažit svoji rozpalenou tvář.

23. VIII. 29. Vrátil jsem se ze Sněžky. V pondělí, t. j. dne 17. srpna, jsem vyšel z Brna a 21. srpna byl jsem na Sněžce. Prvního dne došel jsem až do Letovic, asi 40 km. Tam jsem si našel místo k pře-

nocování a uvařiv si večeri a zazpívav si, usnul jsem pak velmi tvrdě. Noc klidně minula. Ráno se mi ani vstávat nechtělo. Byla mlha a chladno. Rychle jsem se omyl, rozdělal oheň a postavil na kávu a za necelou půl hodinu jsem snídal. Toho dne došel jsem až do Opatova. Další zastávka Dobruška. Co mne tam táhlo? Jiráskův román, hrdina F. L. Věk, kterouž knihu mám velmi rád. A tak chodil jsem ruku v ruce s ním a kouzlil si celý děj — krám s věncem pomorančů a vodní ženkou nad pultem. — — Byl to opravdu krásný den. — Babiččino údolí, Ratibořice, okolo Viktorčina splavu. Tu delší dumka. Mám také rád hukot jezu, miluji kouzlo měsíčné noci a omšelé skály.

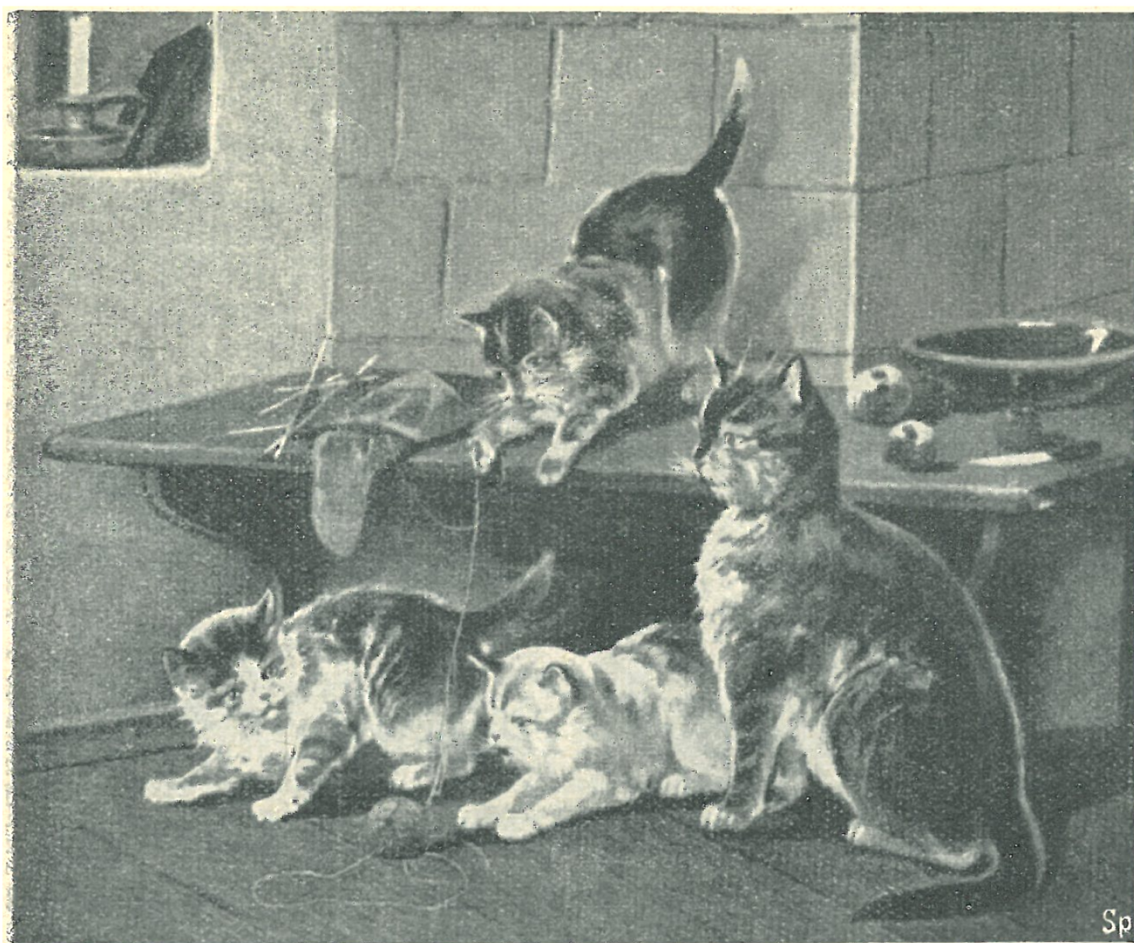
Náchod, Úpice — třetí noc. V pátek Úpice, Sněžka přes Trutnov, Janské Lázně.

Na Sněžce jsem spal. Byl nádherný východ slunce. Byla tma. Náhle rudá záplava a v zápětí vyhouplo se slunce jak ohnivá koule. Bylo pozorovati, jako kdyby ubíhalo. Vše trvalo pouze chvíli. Převalily se mlhy a bylo po veškeré té kráse. Výška 1605 m nad mořem. Tam jsem chodil již v samých mračnech. Zima tam byla a studený vítr mne celého důkladně profoukal. Není ani možno vypsati všechnu tu nádhuru nedotknutých takřka lesů, hlubokých a hustých. Nerad loučil jsem se s tím vším a ještě jednou vrátil jsem se do Náchoda, opět po stopách Jiráskových románů, kouzlil jsem si hrdiny a vžíval se do dávných dob našeho poddanství. Z Janských Lázní odjel jsem pak domů.

31. VIII. 29. Po tom výletě se Sněžky byl jsem celý zničen. Ono to není jen tak venku spát pod širým nebem s hlavou na kameni, v čase i nečase. Uhnal jsem si pořádný kašel — myslím, že z těch ranních koupelí.

3. XI. 29. Pochmurný listopadový den. Jen neustále prší. Příroda zavání tlícím listím a i to ptactvo smutně hledí na odumírající přírodu. Však jaro zase nastane. Zas usměje se slunko a ozlatí svými paprsky vrcholky stromů a vleje nový život do veškeré květeny. Jak nádherný je pak les a jak překrásné noci v něm ztrávené. Říčka rozpustile bublá a třpytí se ve stříbrných paprscích měsíčních. Svatojanské mušky rejdí vzduchem a občas zahouká výr. Teplý větřík ovívá naše stráně a unáší s sebou do dálky naše písně. Táborový oheň uhasíná. — — Les je pln kouzla, pln tajů v noci. Je mi nyní někdy smutno a teskno po lese. Ale až zase z jara vrátím se na naši louku v Bílovicích, tu bude již stráň na pokraji lesa modrati se podléštkami, bělati sasankami a louka, svažující se k řece, bude zase plna nádherných, velkokvětých petrklíčů, jakých sotva kde jinde najdeš. A pak opět oživne les, rozjásá se sluncem každá paseka — a i smutek můj pomine.

3. X. 30. Podzim nastal v přírodě. Listí se stromů padá a pokrývá zemi. V mém životě také nastal podzim. Listy mého života opadávají. Cítím svůj konec a ubývání sil. Dříve tak rád jsem chodil ven a nyní jenom sedím doma. Vše mne unavuje. Naši mne posílají k lékaři, ale já vím, že mi už nic nepomůže. Mám tuberkulosu, vím to jistě. Kašlu pořád, někdy i krev. Bude lépe, když zemru dříve nežli maminka, aspoň nebudu mítí vzpomínek, a ona snad zapomene. Je nás víc. Však vina je moje. Já sám jsem se zničil nerozumným pobytem venku. Má

Hravá koťata najdou si i u kamen v kuchyni živou zábavu.

Láska, ba vášeň k přírodě zavedla mne až do hrobu. Jen jedno bych si přál: Až umru, aby mne pochovali v Bílovicích na tu naši louku. Vím, že to není možné, ale tam pod tou kamennou mohylkou a rozložitým dubem, na místě mi tak nevýslovně milém, by se mi pěkně dřímával věčný sen. Poslední naděje na záchranu padla. Blížím se zkáze vstříc

K tomuto poslednímu zápisu pojí se pak nejsmutnější obrázek. Klidně tu leží pod vánočním stromkem mladý hoch, jehož čistou duši odnesl anděl smrti do nebeských výšin.

A proč to píší? Abyste si zapamatovali to, co napsal právě tři měsíce před svou smrtí 19letý hoch: „**Já sám jsem se zničil nerozumným po-
bytem venku.**“ — Proto všeho s mírou!

Maminka přes to, že je nás tolik, nezapomněla. Každé neděle kanou na jeho rov, kam přenesli jsme veškeru květenu lesní počínaje sněženkami až po ocún, bohaté slzy, a málokdy zasvitne úsměv na její líci.

Al. Dostál:

Za léčivé byliny.

(Pokračování).

Namířeno měl do kuchyně lovčího, jenž tu sídlil, nebo k panu purkrabímu. Ten neb onen by mohl dáti něco vydělati. Jindy snadno proklouzl branou a nebyl ani zastaven, teď však do cesty se mu postavil statný muž a přísně se ptal, co tu hledá.

„Chci nabídnouti houby. Už dříve jsem je také odbyl,“ vypovídal chlapec, ukazuje na košík.

„Tamo!“ ukázal branný rukou.

Oto nechápal, tam nebydlil ani purkrabí ani lovčí, v těch místech byl přece palác.

„Tamo nikdo není,“ odporoval.

„Jak to, že není?“ durdil se muž. „Vždyť na hradě je přítomen král náš Karel.“

Oto vytřeštil zrak. To jistě přijel, když chlapec prodléval v lese. Jinak by viděl průvod. A v královské kuchyni že by odbyl hříbky? No, zkusí to. Nebude-li jich kuchtík potřebovat, nabídne je jinde.

Pacholík šel udaným směrem a srdce mu mocně tlouklo. Věděl, že s králem se nesetká, ale už i těch, kteří kolem panovníka byli, se obával. Ne beze strachu vstoupil do jizby, která se mu zdála býti kuchyní. Proti němu vešel muž celý bíle ustrojený s bílou čapkou na hlavě a otázal se: „Co tu hledáš?“

„Pane, přinesl jsem hříbky,“ řekl Oto.

„Ukaž!“ velel kuchtík.

Chlapec otevřel víko košíku.

„Pěkné,“ pochválil muž, „a co za ně chceš?“

„Když budou pro našeho krále, zcela nic.“

„Hleďme, jak jsi přející, ale my tu zdarma ničeho nebéřeme.“

Oto už vybíral hříbky a rovnal na stole.

„Nevím, bude-li je moci královská milost jísti, poněvadž churaví,“ řekl kuchtík.

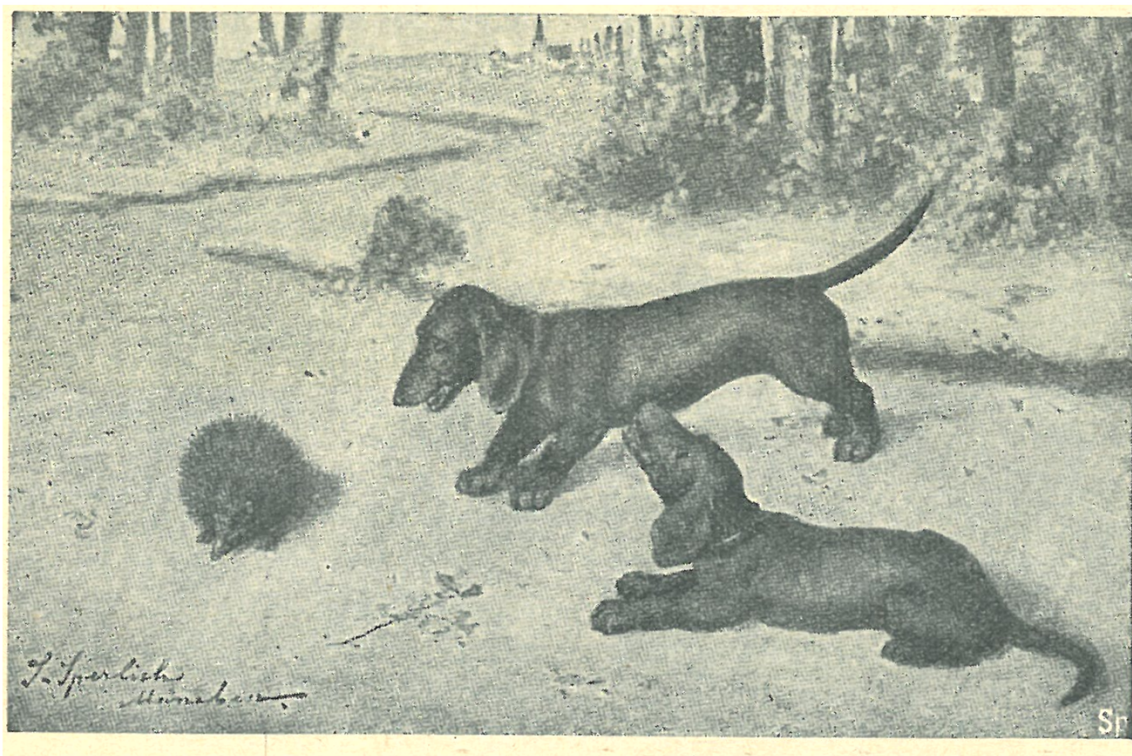
Oto ustal rovnati hříbky.

„Náš milovaný král Karel že nemocen?“

„Ano, proto jsme sem přijeli, aby se pozdravil.“

Pacholík vyndal poslední houbu.

Kuchtík ocenil hříbky a chlapci dal peníze. Tento marně se zdráhal co vzíti. Raději by se ještě zeptal na chorobu Královu, ale kuchtíkovi se zdálo, že dosti času věnoval chlapci. Otovi nezbylo nic jiného, než vzíti košík a odejít. Na nádvoří se hodnou chvíli otáčel, kterýsi zbrojnoš kolem přešel, ale chlapce si ani nevšimnul. Aspoň kdyby někoho známého viděl! Neukázali se venku a dovnitř jíti si netroufal, když nemá nic na prodej. Snad mu něco bližšího poví vrátný u brány. Šel kolem, pozdravil a uctivě se ptal: „Dobrý muži, nemohl bys mně něco říci o králově nemoci?“

Loveckým psům stačí k zábavě třeba — i ježek.

„Jsi felčar a můžeš churavého uzdraviti?“ s posměchem odpovídal starý muž.

„Nejsem, ale každá zpráva o králi zajímáti bude sousedy v Dobříši.“

„Ať si hledí svých polí a živností, ať jsou dobrými poddanými královské milosti a to stačí.“

Ale Oto se nespokojil s takovou odpovědí.

„Kdyby tu byl pan lovcí, více by sdělil.“

„Ten by s takovým hochem ani nemluvil. Ostatně běž si za ním do lesů, kde shání něco na stůl královský pro posilnění.“

Branný se otočil na znamení, že řeč skončil. Oto ubíhal domů se smutnou zprávou, že sem do Brdských lesů přijel král Karel, aby se zde vyléčil z jakési choroby.

Smutnou roznesl Oto zprávu po Dobříši, že na hradě dlící král postonává. Karel tu býval často, s menším větším průvodem, na hony i na odpočinek sem přijížděl, ale posud ne za tím účelem, aby se léčil. Pravda, bylo tu zdrávo prostřed lesů, volněji se tady dýchalo než v Praze, Karel jezdil do lesů, i když nelovil zvěř. Jeden dva zbrojnoši ho doprovázeli.

Nyní posud neopustil hrad, zdržuje se v komnatách, hledí do okolí, vdechuje čistý, vonný vzduch otevřenými okny.

„Zdalo se mně, že někoho vidím vyhlédati z hradu,“ vzpomínal Mácha, otec Otův. „Tedy král, náš panovník!“

„Co mu asi jest?“ ptala se žena dřevařova.

„Což my víme? Má mnoho starostí, jest unaven, někde se nachladil, kašel ho trápí,“ hádal Mácha.

Nebezpečná cesta s jarními květy . . .

jenž chtěl hodně odtud vyzískati. Už dříve Lucemburský, jenž potřeboval mnoho peněz na cesty do ciziny, poddané vyssával, ale Karel všemu rázem udělal konec. Teď je nám o mnoho lépe. Velice bychom litovali, kdyby tento dobrotivý král se nevyléčil.“

Sousedé horlivě přisvědčovali. I na hrad se odebrali, aby se na zdraví královo zeptali.

Oto zase vyprovázel stařenku do lesů na sbírání léčivých bylin a se vyptával, k čemu ta ona jest. Trhal nejlepší květy a ukládal do koše.

Junáka napadlo, nenalezla-li by se zde bylina, která by králi posloužila. Nikomu se s tím nápadem nesvěřil, ale stále jej měl na mysli. Možné by to bylo. Kolika lidem stařenčino koření pomohlo, kolika se po nich ulehčilo? Slyšel, že má Karel při sobě učeného muže z Prahy, ten že radí a ošetřuje nemocného, ale kdoví, rozumí-li onen učenec všemu, nemohla-li by mu stařenka pomoci svým užitečným kořením? Co pomáhá jednomu, proč by neprospělo druhému?

Oto o tom uvažoval. Což aby léčivé koření na hrad donesl? Ovšem

Oto dobře naslouchal. O chorobách se tu povídalo často, vždyť stařenka léčila a k tomu mnoho měla různého koření na půdě. Teď právě byla volána ke kterémsi sousedce, která těžce dýchala a chtěla si odvarem bylin krk propláchnouti.

„A že králi nepomohli v Praze?“ ozval se Oto.

„Jistě ho léčili, ale časem nepomůže ani vyhlášený lékař,“ mínil otec. „My si obyčejně pomůžeme sami.“

„Se stařenčiným kořením,“ vzpomněl chlapec.

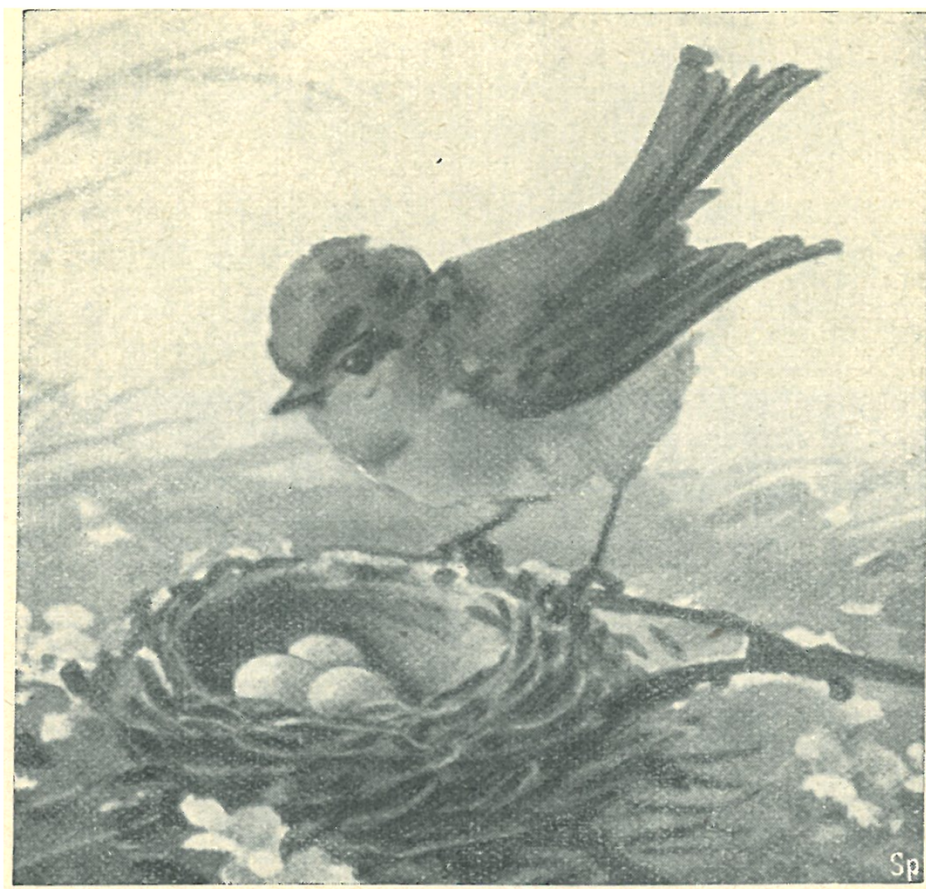
„Ano, buď s ním nebo bez něho,“ příkyvoval Mácha. „Dá Bůh, že se i dobrému našemu králi uleví.“

„Za jeho zdraví musíme i Boha prositi,“ dokládala Máchová.

Oto vzpomněl, jak se denně modlí za babičku, aby ji Bůh ještě dlouho při zdraví zachoval.

O churavém králi rozmlouváno u Máchů a jinde dosti často a projevováno přání, aby se mu v Brdském kraji ulevilo.

„Velice nám prospěl, když hrad s okolím vykoupil,“ tak vykládal Mácha. „Byl zastaven od Jana Lucemburského Štěpánu z Tetína,

I ten ptáček se raduje z jarního požehnání v osamělém hnízdečku.

musil by vzítí každého nějakou hrst, když nemoc královu nezná. A nesmí se prozraditi, jinak by ho domácí nepustili.

Nepozorovaně vybíral byliny, ukládal do košíku a víkem uzavřel. Když rodiče prodlévali na poli a stařenka cosi kutila na půdě, rychle se ustrojil do lepších šatů, sebral košík a pádil k hradu. Ptali se ho co nese, kam pospíchá, vymluvil se a hned běžel zase za svým cílem.

Otovi se podařilo, že právě nebyl strážce v bráně a pacholík nezastavil. Ten se snadno dostal na nádvoří, ale nešel v tu stranu, kde byla kuchyně, kde hříbky odprodal; nějak směle bral se k paláci, ku vchodu, kudy, jak věděl, chodí se do komnat králových. Už byl na schodech a nikdo ho nezastavil. Až na chodbě pojednou proti němu šel vysoký muž v černé říze.

„Co tu chceš?“ prudce vyjel na chlapce. „Jak jsi se sem dostal?“

„Nesu královské milosti koření,“ oznamoval Oto zaraženě.

„Jaké koření?“ nerozuměl muž.

„Koření pro nemocné. Královská milost prý stůně a naše stařenka sbírá léčivé byliny pro churavé lidi.“

„Tedy ty's přinesl ty byliny také našemu králi?“

„Ano, zde je mám v košíku,“ ukazoval Oto.

Učeného lékaře napadlo, že by mohl králi způsobiti potěšení a před něj předvésti tohoto chlapce. Kázal mu, aby počkal, že ho představí.

Čekal tedy hodnou chvíli, než muž přišel.

„Můžeš vejítí,“ kynul a dveře otevřel.

Pacholík přepadla bázeň, ale přece se vzpružil a vstoupil. Na křesle koží potaženém seděl král poněkud přepadlý. Laskavě hleděl na vstupujícího hochu.

„Prý mně neseš nějaké byliny?“ řekl. „Přístup blíže.“

„Se stařenkou je sbírám po lesích a pláních, už mnohé lidi vyléčily,“ oznamoval Oto.

„Tedy myslíš, že by pomohly i mně?“

Pacholík přisvědčil.

„To je přání všech poddaných.“

„A kdo tě sem poslal? Rodiče, ona stařenka?“

„Nikdo o mé cestě na hrad neví,“ sděloval Oto. „Ani by mne sem nepustili.“

„Tedy sám jsi to usmyslil?“ divil se král. „Tolik ti na mém zdraví záleží?“

„Mně i všem jiným.“

Karel významně pohleděl na svého společníka. Tento přistoupiv k chlapci, řekl: „Ukaž tedy, jaké koření neseš?“

Oto odkryl víko a vůně zavanula komnatou.

„A znáš ty byliny?“ tázal se Karel.

„Se stařenkou naší na ně chodím, je suším a ukládám,“ vypovídal hoch a hned jmenoval mateřídoušku, rmen, jalovec.

„Nemohou škoditi,“ pravil lékař, pokrčiv ramenem.

„Víš co,“ obrátil se král k chlapci, „necháme si zde toto koření a uvidíme, jaké budou jeho účinky. Sbírej dále se stařenkou byliny a doma pěkně poslouvej. Potom se ti odměním.“

Lékař vybral obsah košíku a Oto ukloniv se, pospíchal po schodech na nádvoří.

„Co's tam dělal?“ osopil se na něj zbrojnoš, jdoucí nahoru a chytil chlapce za rámě.

„Donesl jsem královské milosti léčivé byliny.“

„Blázníš? Ty chceš našeho pána uzdraviti?“ smál se muž.

„Zeptej se nahoře a přesvědč se,“ jistil Oto a vytrhnuv se z ruky pelášil dolů.

Ještě v bráně byl zastaven, ale strážce vida košík, ptal se: „Jak jsi pochodil?“ Domníval se, že pacholík byl v kuchyni.

„Dobře,“ krátce odpověděl Oto a vyběhl z brány.

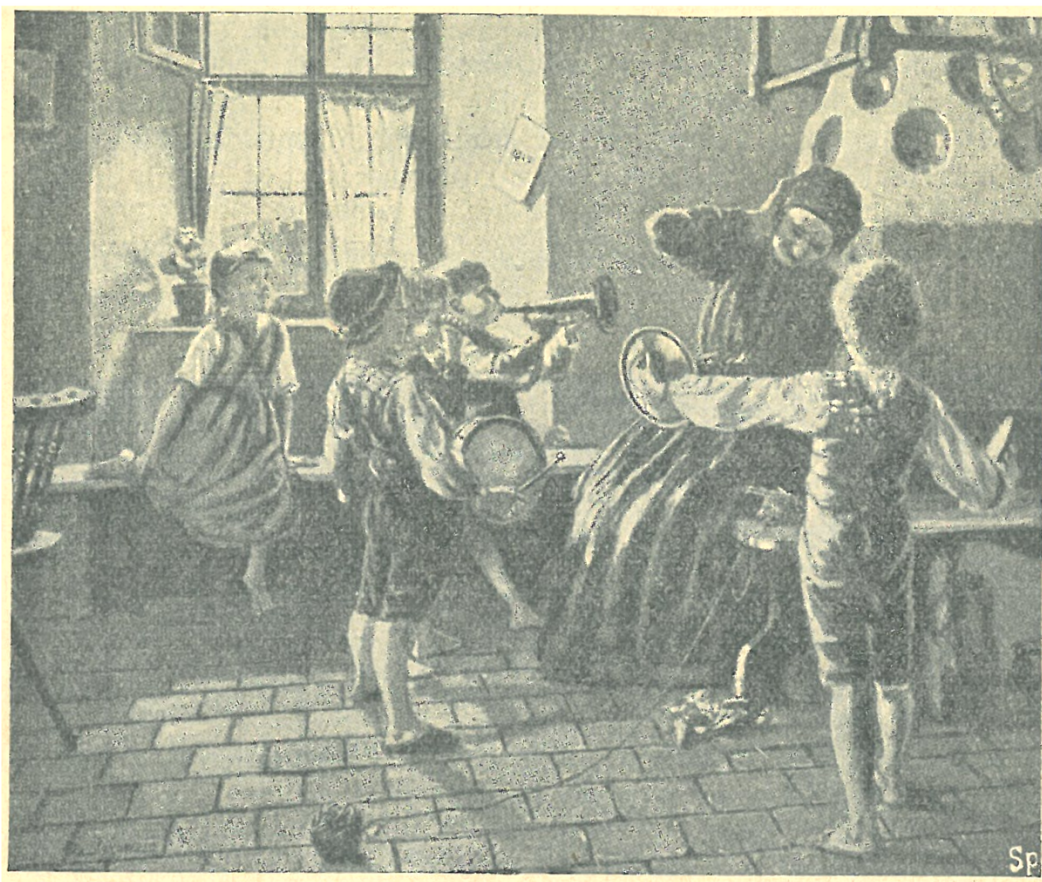
Ale i doma musil vypravovati, kde byl a rodiče spínali ruce. „Hledme, on se odváží na hrad a nese tam koření!“

Oto musil několikráte opakovati, co a jak bylo, o čem s ním král mluvil, aby se poznalo, nepohněval-li se tou smělostí chlapcovou. Ale Máchovi rozpoznávali, že se král nerozlobil.

Stařenka pronášela přání, aby se churavému králi lépe vedlo. Ve své důvěřivosti měla zato, že skutečně jejího koření užije a dá si svařiti léčivý odvar.

Syn se jenom nad tou důminkou usmál.

Rozneslo se, za jakou příčinou sem Karel přijel, že nechce loviti

Ani babičce není smutno, zvláště má-li svátek . . .

v lesích, a sousedé čekali, kdy panovník vyjede do lesů. Posud prodléval jenom na hradě. Nebylo žádné veselosti, zbrojnoši přecházeli jako zařezaní, všude poroučel onen muž v dlouhé říze, o němž bylo známo, že je vyhlášeným lékařem.

Hradní kaplan, který také mládež přiučoval posvátným zpěvům a jiným vědomostem, po mši svaté se modlil za uzdravení nemocného. Přítomní věděli, kdo tím nemocným jest. V Dobříši právě nikdo nestonal.

Tak to trvalo několik dnů a poddaní zvědavě upírali zrak ke hradu. I Máchová stařenka s vnukem na cestách po stráních mnohdy obrátila zrak k vysoké věži.

„Mohl bych zase donést do hradu koření?“ tázal se pacholík.

„Však by si pro ně poslali. Branný ví, kde bydlím. A zanesl jsi ho plný košík.“

Hoch by rád šel na hrad, tam by jistě zvěděl, jak se vede králi.

Za krátko v Dobříši viděli, jak z hradu vyjíždí zbrojnoši a mezi nimi král Karel, jež dobře znali, i onen vážný muž, jenž všudy svého pána doprovázel.

Lidé vybíhali ze stavení, zastavovali se na cestách a srdečně krále pozdravovali. Jevili radost že se tak dalece pozdravil, že může vyjeti

z hradu. Karel děkoval za pozdravy, usmíval se na poddané. Také se naklonil k lovčímu, jenž ho doprovázel, a na něco se ho tázal.

Lovčí ukázal na chatrč, kolem níž právě jeli, kde stál na zápraží Mácha se ženou a Jitkou. Podál na lísku ukládala stařenka léčivé byliny a Oto jí pomáhal. I tito se obrátili od své práce a hleděli na průvod. Oto uctivě posmekl.

Král se na pacholíka laskavě usmál a stařence kynul rukou. Sousedé si toho všimli a když průvod se vzdálil, dotazovali se, co ta přízeň znamená.

„Ale náš Oto zanesl do hradu léčivé byliny,“ sděloval dřevař.

„Že se odvážil?“ divili se lidé.

„Vzal si tu smělost, šel bez našeho vědomí.“

„A užil král stařencino koření?“

„To my nevíme, co ho vyléčilo a dovolil-li onen jeho průvodce užiti odvaru z bylin.“

„Jistě by mu to neškodilo, ale prospělo.“

Toho dne se v Dobříši mnoho mluvilo a uvažovalo o smělém Otovi a jeho skutku. Některým bylo s podivením, že nebyl Oto rázně odmítnut a zapuzen.

„Král by mu toho neučinil, o tom jsme přesvědčeni, a chlapec proklouzl do paláce bez vědomí strážných.“

Panovník vyjel z hradu častěji a už vypadal zcela svěží. Do Dobříše dostavovali se vznešení návštěvníci, kteří nejenom blahopřáli k uzdravení, ale radili se s ním o záležitostech vladařských. Rozneslo se, že brzo zase Karel Brdsko opustí a do Prahy odjede. Dalo se tak čekati při králově starostlivosti o zemi.

Dříve než panovník odjel, zbrojnoš vyhledal chatrč Máchovu. „Máš se zítra se synem dostaviti na hrad k našemu pánovi,“ oznamoval.

„Já? Nemýlíš se? Snad rychtáře si dává královská milost volati,“ řekl drvař.

„Tebe, otce toho chlapce, který na hrad donesl koření.“

„Ale my tím nemyslili nic zlého.“

„Do toho mně nic není. Vyřídil jsem svoje a jdu. Ale jak to zde voní,“ rozhlížel se zbrojnoš.

„Naše stařenka suší byliny, vaří výbornou mast. Kdybys potřeboval, ráda poslouží,“ nabízel Mácha.

„Chvála Bohu, teď jsem zdrav. Kdybych někdy stonal, vím, kam se obrátiti.“

Zbrojnoš odešel, ale dřevaři vrtalo v mozku, proč je volán na hrad. A Oto má jíti s ním. Ani nebyl práce schopen. Kdyby něco měl v lese vykáceti, houštiny probrati, to by ho volal lovčí a nařídil, čeho třeba. Ale král? K tomu přece dojíždějí jinší lidé než je drvař.

Také Oto se zájmem vyslechl zprávu. Není to návodem hradního kaplana, k němuž s jinými dětmi docházel pro poučení? Někdy vynechal, časem nedal správnou odpověď, ale celkem slušně prospíval a učitel na něj rodičům posud nežaloval.

Mácha se synem svátečně se ustrojili a brali se do hradu. Sousedé zvědavě se dívali za nimi.

(Dokončení.)

Klema Květenská:

JARNÍ.

Jaro už ťuká zdaleka,
víc že se zimy neleká,
sluníčko vstává ze spánku,
tvář kryje v zlatém červánku.

„Ťuky ťuk!“ klepe na vrata,
„nesed'te doma, děvčata!
Vyběhněte si do polí,
kde vše tajemně šveholí.

Šveholí v tiché modlitbě:
„Bud' pochváleno jméno Tvé,
všemocný Tvůrce, Bože náš,
Jenž všecko ve Své ruce máš!“

Hle, sedmikráska na stráni
v pokoře se Ti uklání
a skřivánek moc Tvou hlásá:
„Toť dílo Tvé!“ vděčně jásá.

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování).

Věc nešla však tak rychle, jak doufali. Bylo třeba ozbrojiti se ještě trpělivostí a překonati dva dlouhé, nudné měsíce — říjen a listopad.

Zatím se Lukas dále pilně připravoval. Nashromáždil již značné množství rozličných tkaniv a ve chvílích, kdy byli zcela bezpečni, pletl z nich tajně pevný provazový žebřík. Petr ovšem rád pomáhal při této práci a radostně si oddechl, když s ní byli hotovi. Podivil se však, když přítel pojednou prohodil: „Tak, už bychom měli připraveno všechno, až na jednu věc, které budeme ještě potřebovati — deštník.“

„Deštník? A k čemu to, prosím tě?“

„Jen pro tebe! Abys nezhltal tolik vody!“ smál se Lukas.

„Což pak chodím v dešti s otevřenými ústy?“ zlobil se trochu Petr.

„To vím, že nechodíš. Ale vím také, že neumíš plovat. A musíme se přece dostat přes řeku Garonnu, která teče dole pod hradbami. Hleď si tedy zaopatřit brzy nějaký deštník, aby ti pomáhal držet se aspoň nad vodou.“

Petr to uznal a brzy se mohl pochlubiti příteli, jak šťastně pořídil. Požádal strážce vězení, aby mu opatřil deštník. Nebylo v tom nic podezřelého, mohl přece upotřebiti deštníku při svých procházkách po nádvoří. A hlavně ovšem působilo, že Petr vtiskl strážci do ruky současně pěknou odměnu za tuto službu.

Lukas pak hned připravil deštník, aby se hodil k jejich zvláštnímu účelu: potřel jej několikrát důkladně smíšeninou vosku a oleje, aby jím nepronikala voda. Potom deštník ukryli.

A již za tři dny nato mohl Lukas Petrovi oznámiti, že se přiblížila dlouho očekávaná a připravovaná chvíle . . .

Byl to den pro ně jakoby stvořený. Sluníčko se za celý den ani neukázalo, neboť nedovedlo proraziti hustých černých mraků, které se již od rána honily po obloze poháněny prudkou silou divokých větrů. Z mraků padaly stále proudy vod, jako by se chystalo k potopě. Brzy odpoledne bylo už tma skoro jako v noci.

„Jdi si lehnout, Petře,“ pravil Lukas příteli. „Bude ti brzy třeba svěžích sil a pevných nervů, proto se posilni ještě naposled v tomto žaláři spánkem. V noci pak vyrazíme.“

Petrem tato zpráva trochu zachvěla, ale přes to poslechl a za malou chvíli už spal. A spal tak klidně, že se tomu i sám Lukas divil.

„Oddychuje si spokojeně, jako by spal doma u maminky,“ šeptal si, pohlížeje na mladého přítele. „Ale je to tak dobře, ukazuje, že dovede ovládnout své rozčilení a že z něho bude konečně přece jednou muž statečného srdce . . .“

Sám nespal. Bděl a dokončoval poslední přípravy. Teprve krátce před půlnocí vzbudil Petra a vybídl ho, aby se potichoučku oblekl a stejně tiše aby přišel brzy za ním na dvůr.

Nebylo to nic tak těžkého a nebezpečného, protože žalářní stráž ne-

hlídala nikdy přede dveřmi zajatců. Zámky na dveřích uměl již Lukas obratně otevřít.

Počasí bylo právě nejpříznivější k podniku, do něhož byl Petr svým přítelem podrobně zasvěcen. Vichor burácel a tlumil tak každý jiný zvuk. Celý dvůr byl ponořen do úplné tmy. Proudly vod lily se ustavičně z neviditelných mraků a měnily nádvoří v jakési malé jezero.

Oba mladí Angličané neztráceli ani chvílku nějakým vyčkáváním. Třebas jim vichor metal vodu i do obličejů, dali se ihned do svého díla. U hradební zdi měli již složeny nástroje i všechno ostatní, čeho potřebovali.

(Pokračování.)

Karel Doubravský:

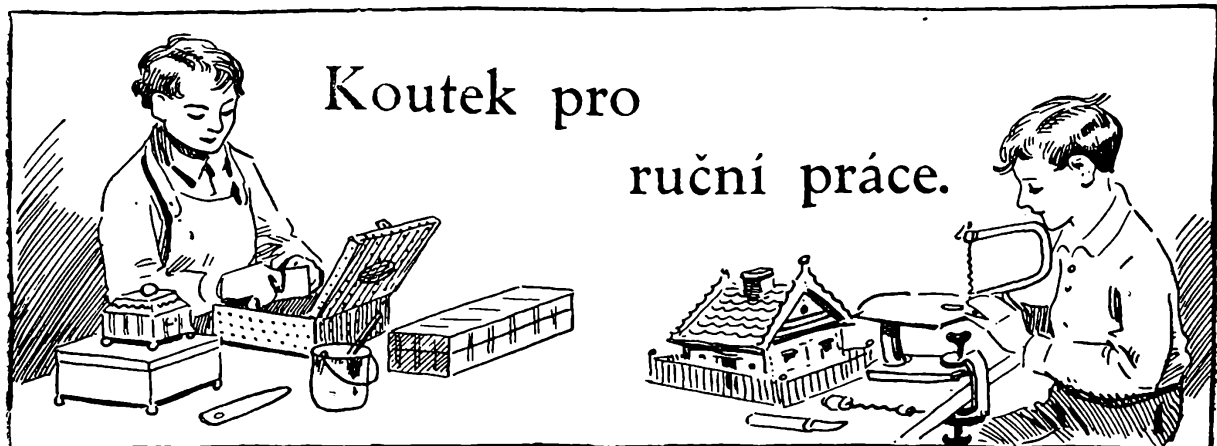
DÝCHLO JARO.

Dýchlo jaro do kraje,
dýchlo jenom málo,
jako by se probudit
zemi ještě bálo.

Protáhla se jehněda
na olšině zdlouha,
ze spaní ji vytrhla
po sluníčku touha.

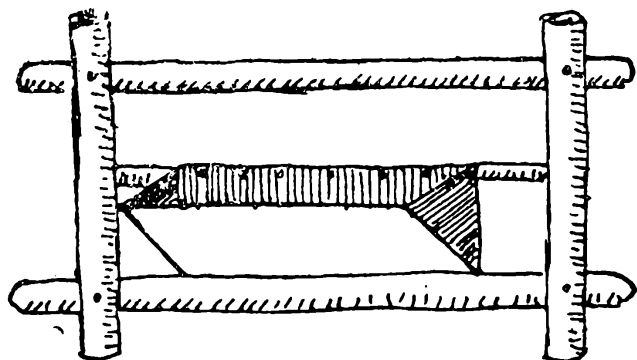
Vyskočila fialka,
promnula si oči:
„Ach, to jsem se vyspala,
až se hlava točí!“

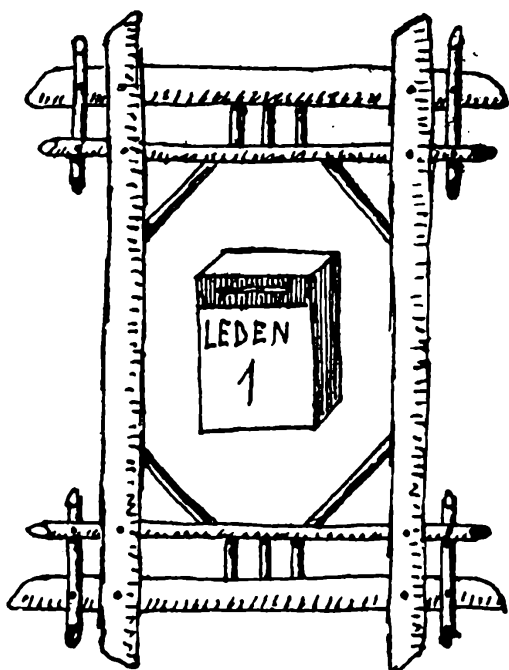
Vyskočila Ančička,
smíchu plné zraky:
Přistrojila panenku:
„Půjdeme ven taky!“

Milé děti! Budeme pokračovati! Zhotovíme si dnes **nástěnnou schránku na hřebeny** (obr. 1.).

Je to věc v domácnosti potřebná a může býti též ozdobou příbytku, pěkně-li ji uděláme. Nejdříve uděláme rámec ze silnějších větví, jak jsme jej hotovili minule. Vodorovné větve budou dlouhé 30 cm, svislé pak 20 cm. Potom přeplátováním zapustíme zezadu slabší větve do obou svislých právě uprostřed. Na tuto prostřední větev přibijeme tenkými hřebíčky schránku na hřebeny, kterou

jsme si zhotovili z tenkých prkének. Délka schránky bude 20 cm, výška, aby se dotýkala spodní větve, a odklon asi 5—6 cm. Vzádu připevníme buď dva kroužky nebo dvě sko-
bičky na pověšení.

Ještě si zhotovíme **nástěnný kalendář** (obr. 2.).

Opětne počneme práci rámcem ze silnějších větví. Rozměr rámce jest 30×20 cm. Ostatní podrobnosti udělejte si již dle obrázku sami. Když budete mít vše hotovo, tu do vnitřního osmiúhelníku přibijete zezadu tenké prkénko a na ně pověsíte útržkový kalendář.

Zdraví Vás -všechny

strýc Vojtěch.

Záhonek mladých.

Moje první gratulace.

Slunečko krásně svítilo do oken a paprsky sluneční mě probudily ze spánku. Je tomu již dávno, ale mně to všechno připadá, jak by se to včera všechno přihodilo. Tak když mě to krásné slunečko políbilo v tvář, vstal jsem z postýlky a zavolal jsem matičku, aby mě oblekla, neboť jsem byl ještě tuze malý, ale myšlenky moje se toulaly ani nevím kde, stále se však vracely k jednomu bodu, utkvěly mně v paměti řeči, které jsem včera slyšel. Vzpomínám, jak matka pravila: „Zítřka má náš důstojný pán svátek, všichni mu půjdou přát k jmeninám!“ Ta věta mně stále probíhala mojí malou hlavíčkou a umínil jsem si, že také půjdu

důstojnému pánu blahopřát. Ale jak to provést? To jsem věděl, že mě matka nepustí, přes to, že slunečko pěkně svítilo, mráz štípal do nosu a zima probíhala tělem. Bylo to začátkem února. Ale již to mám. Šťastná myšlenka mně napadla. Povídám: „Maminko, já půjdu k babičce.“ Matka k tomu svolila. Nebylo to daleko, jen pár set kroků a již bych byl u babičky. Matička mě zamotala do vlnáku, abych prý jí nezmrzl, a vypustila mě z domu.

Studený vítr se do mě opřel, div že mě neporazil, ale od mého úmyslu mě neodvrátil. Moje malé nožky putovaly místo k babičce ke kostelu a k faře. Půjdu ke dveřím chrámovým a chci jít dovnitř. Však běda, nemohu dosáhnout kliky! Jak se tam dostanu?

Záblo mě v nožky, v ručky, pláč tlačil se v oči. Jen hudba chrámová mě unášela v jiný svět. Náhoda mně pomohla. Přicházeli lidé do chrámu a nesli malé děťátko. Byli to kmotrové. Nesli malého kloučka k sv. křtu. Otevřeli dveře a zároveň s nimi vešel jsem do kostela sám a sám, bez dozoru matky, kterou jindy držívám za sukni. Samou radostí zapomněl jsem smeknouti. Hudba byla překrásná a což oltář, na kterém přebývá ve dne i v noci Ježíšek! Kněz právě vystavoval nejsvětější Svátost oltární. Velebný okamžik — a ta světla na oltáři jak překrásně svítí! Byl jsem jak u vytržení, prohlížel jsem si obrazy svatých a nezapozoroval jsem ani, že již jsem v kostele sám. Lidé již odešli a mě také nutil kostelník k odchodu.

Vyšel jsem ven a zima mně připomněla, proč jsem zde. I namířil jsem k faře. Zase nové zklamání: jsem stále tak malý, že nemohu dostat na kliku u dveří.

Chvilí stojím, přemýšlím a pak začnu bušiti na dveře co mé síly stačí. Ještě tluču a již se mně dveře otevřely a v nich se objevila taková malá slečinka. Udiveně na mě hleděla a ptala se, co bych rád. Povídám: „Jdu vinšovat důstojnému pánu!“ Slečinka byla moc hodná, vzala mě za zmrzlé ručky a vedla mě po schodech nahoru. Vpustila mě do světnice a již stojím tváří v tvář důstojnému pánu.

Zarazil jsem se trošku, ale již jsem začal: „Pochválen buď Ježíš Kristus!

Veledůstojný pane: Já su malé poupě, já sedávám v koutě, já vinšovat neumím, já se za vás pomodlím!“

Důstojný pán se na mě usmál, jak by ne! Vždyť slavil svoje jmeniny, dnes byl svátek jeho sv. patrona, toho velkého světce sv. Ignáce, biskupa mučedníka. Divil se tomu, jak jsem se dověděl o jeho svátku? A že byl v dobré náladě, vytáhl peněženku a daroval mi celou korunu s úsměvem: „Na, Pepíku, žes to tak pěkně uměl!“

Z radostí jsem ani nevycházel, napřed krása v kostele mě okouzila a teď ke všemu ještě mám v ruče korunu, toť celé moje bohatství! Ani nevím, jestli jsem poděkoval, dal jsem s Pánem Bohem a utíkal domů. Rodiče z údivu ani nevycházel, když jsem jim to vše vyprávěl. Nevěděli, mají-li tomu věřit či nevěřit, ale koruna důstojného pána to potvrdila.

To bylo mé přání z dob dětství. Dnes také přeji našemu důstojnému pánu. Letos z jara bude tomu 30 roků, co blahodárně působí v naší vesnici, proto k jeho třicetiletému pobytu mezi námi přeji:

Veledůstojný pane!

Bůh žehnej Vám při každém Vašem kroku,
Bůh dopřej Vám žítí ještě mnoho roků!
Bůh daruj Vám mnoho zdraví, síly,
by k věčnému jste nás vedl cíli!

B. J., Borkovany.

Mezi dětmi. Matka: „Děti, jsem s vámi nespokojena, vy jste mne oklamaly. Slíbily jste mi, že si své pomoranče sníte až po obědě a zatím jste je snědly hned.“ Mařenka: „Neoklamaly jsme vás, maminko. My jsme nesnědly pomoranče své. Já jsem snědla pomoranč Bertíkův

a on snědl můj.“ (M. Sekyrová, ž. 5. tř. Č. Budějovice.)

Ze školy. Pan řídící se nás tázal, co uděláme, když hospodář sel, hospodář oral a hospodář vláčel. Nepozorný žák odpověděl: „My to sníme!“

Přání. Učili jsme se „přání“, kde

stálo: „Srdce skočí vesele!“ Jedna nepozorná žákyně řekla: „Srdce skočí s postele!“ Byla přerušena velkým smíchem. (Marie Ježová, žák. v Prostř. Poříčí.)

Příliš šlechetný. Překládali jsme z němčiny článek o smrti sv. Václava. Jeden žák přeložil větu: „Das möge dir Gott verzeihen, Bruder!“ takto: „Kéž by ti to Bůh odplatil, bratře!“ (Místo odpustil!) Se smíchem jsme se divili, jak byl sv. Václav příliš šlechetný. (Vojtěch Bezpalec, stud., Č. Budějovice.)

Z měřictví. Měli jsme měřictví. Pan učitel si vzal pravouhlý trojúhelník a ptal se žáka J., jaký je to trojúhelník. J. řekl: „Tupouhlý!“ Pan učitel se dozlobil a řekl: „Tupohlavý jako ty!“ Pak se zeptal žáka V., jaký je to trojúhelník. V. řekl: „To je trojúhelník tupohlavý!“ Potom jsme se smáli s p. učitelem tomu „tupohlavému“ trojúhelníku. Když si na to vzpomeneme, musíme se všichni smát. (F. Cívela, I. tř. měšť. v Napajedlích.)

Z náboženství. Pan farář vyvolal žáka K., aby řekl, jaký křesťanský svátek je v září. K. odpověděl: „Největší křesťanský svátek jsou závody.“ Vesele jsme

se zasmáli. (M. Havlíčková, ž. 2. tř. ob v Ostrovačicích.)

To je chyba. „Babičko, je slunce i v noci horké?“ — „Je, Liduško.“ — „Ó já, to musí spálit přes noc postýlek!“ (Cyril Pavlas, ž. VI. tř. ob., Ostrožská Lhota.)

V dějepise. Učitel: „Kdo to byl Sám?“ Žák (přemýšlí): „Sámo byl jistě nějaký vrátný, protože na mnohých dveřích bývá napsáno: Zavírá samo!“ (Fr. Sochorová, Strážnice.)

Dětský rozum. „Tati, podívej se, ten ptáček, chudinka, tam na tom stromě nemá ani klec!“

Nerozuměli si. Motocyklista k domkaři: „Odpusťte, pane, přejel jsem vám kočku, ale chci vám ji nahradit!“ Domkař: „To asi nepůjde, vy přece neumíte chytat myši!“ (E. Smékal, stud., Olomouc-Hodolany.)

Z přírodopisu. Učili jsme se o letounech. Pan učitel vyvolal nepozorného žáka Ř., který na otázku, kam patří netopýr, odpověděl: „Netopýr patří mezi hmyzožravce a létá nad rybníkem a loví ryby.“ (Lad. Svoboda, žák II. tř. chl. šk. m. v Jihlavě.)

Vsuvka.

95.

Hádanka milá.

Vanda Borkovcová.

Jan Mydlář pohltil ptáka —
rostlinka oko Tvé láká.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ

Maminčina tichá hodinka.

Al. Dostál:

Za léčivé byliny.

(Dokončení).

„Co ti od Máchů stále mají s hradem?“

Nikdo jim nebránil v bráně, nikdo jich nezastavoval na nádvoří, hned byli vedeni do komnat palácových. Jenom na krátko čekali, než propuštění byli občané, kteří sem přišli za jakousi žádostí.

„Á, roznášeč koření!“ s úsměvem řekl Karel, vida pacholíka. „Dobře děláš, že se stařenkou léčivé byliny sbíráte a lidem jimi pomáháte.“

„Odpusť, pane, že i sem se odvážil,“ prosil Mácha.

„Měl o mé zdraví starost. Jsem mu za to povděčen. Můj lékař se o bylinách těch s pochvalou vyslovil. Také jsem jich užil a zbytek si odvezu do Prahy. Ale posud jsem se za ně neodměnil.“

„Velice rádi jsme posloužili,“ řekl Mácha.

„Už jsem mluvil s lovčím o tobě. Máš málo pozemků, abys mohl rodinu řádně obživiti. Proto daruji ti onen lán, který se táhne od tvého stavení k lesu. Budeš nucen také stavěti. Dostaneš tolik dříví, kolik spotřebuješ.“

Mácha vlastnímu sluchu nevěřil a hned se ani nemohl k slovům díků vzpamatovati. Oto přiskočil a králi políbil ruku.

„Ty pak dobře se uč a chovej. Až sem přijedu za čas, zeptám se na tebe. Tu máš nějaký peníz na šat a stařence posílám růženec, aby se i za mne modlila.“

Mácha měl bohaté slzy v očích a hlas se mu třásl, když děkoval.

„Ostatní s tebou vyjedná purkrabí, s nímž jsem o tobě už jednal. Obrať se na něj,“ ještě dodal panovník a Máchu se synem propustil.

Dřevař na nádvoří potkal správce hradu. Hned mu oznamoval, co má slíbeno od krále.

„Stane se po odjezdu panovnickově,“ sliboval purkrabí. „Ještě letos budeš na láně tom obilí síti.“

Branný žertem se ptal Oty, kde má košík s léčivými bylinami.

„Až bude někdo potřebovati, rád přinesu,“ nabízel se pacholík.

„Lépe jest, když je člověk zdrav.“

Mácha se nechlubil v obci, že bude rolníkem a hospodařiti na pěkném lánu polí. Posud není jeho majitelem. Jenom odpovídal na dotazy, že byli odměněni.

Stařenka, jdouc v neděli do hradní kaple, měla růženec ovinutý na ruce a kdekomu jej ukazovala, vykládajíc, od koho pochází.

Rozneslo se, že král Karel opustí Dobříš. Jeho lékař už dříve odjel, aby jiným pomáhal v nemocích. Na hradě nastal šum a zbrojnoši se chystali doprovodit krále. Za této návštěvy nepořádaný hon v Brdských lesích.

Obyvatelé měli práci na polích, ale přece čekali, až pojedou král, aby mu vzdali čest. Také u Máchů byli všichni připraveni. I stařenka seděla na lávce před chatrčí.

Oto sháněl nějaký praporec, připevnil k tyči barevnou látku a zatkl do hradby. Mácha byl svátečně ustrojen, Jitka vzala na sebe, co měla nejlepšího. Už se vědělo, že Karel před polednem pojedou.

Zazněly lesní rohy, král opouštěl hrad. Půda duněla pod koňskými kopyty. Už se ukázali první jezdci vedeni lovčím. Uprostřed družiny jel král Karel. Děkoval na pozdravy, usmíval se na poddané. Tito snímali čapky a volali slávu.

Podobně i Máchovi před stavením. Stáli v řadě, Oto u praporce. Uctivě se klaněli, stařenka si protírala oči, aby lépe viděla.

Král přátelsky kynul na pozdravy. Za obcí jezdci přidali do klusu. Daleko je rohy s hradní věže doprovázely, až se průvod ztratil v lesích.

Obyvatelé Dobříše, kdysi trhové vsi, potom městečka, velice se podivili, když hradní odměřovali Máchovi lán pod lesem. Zvěděli záhy, že je to dar krále Karla za koření, jež Oto pro nemocného donesl. Také Mácha hned přestavoval a rozšiřoval stavení. Všechno dříví k tomu dostal zdarma z panských lesů.

I stařenka vydala, co si uschráněla za léčivé byliny, aby si syn všechno poplatil a dobytek do většího hospodářství prikoupil. Též Oto nabízel peníz, který na hradě obdržel.

Mácha mohl se nyní rovnati rolníkům, ale máti jeho nadále procházela polem i lesem, aby sbírala léčivé byliny, ze smoly vařila mast a roznášela koření po okolí.

Občas ji doprovázel vnuk Oto, který se pilně učil u hradního kaplana a s otcem vzdělával darovanou půdu, aby celá rodina měla slušné žítí...

K l e m a K v ě t e n s k á :

ANIČČINO PŘÁNÍČKO.

Ač jsem ještě maličká,
nad vše je mně matička,
za 'ni já se modlívám,
Pána Boha prosívám,
zdravíčko vždy by jí dal,
dlouho pro mne zachoval.

Přijmi toto přáníčko,
drahá moje matičko,
vždycky ty mne ráda měj,
v štěstí jen se usmívej!
Sláva naší matičce!!!
— Teď dej pusu Aničce!

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Pokračování).

Bylo to především několik železných tyčí, na jednom konci zašpičatělých, na druhém pak opatřených jakousi rukovětí. Lukas vzal jednu z nich a zavrtal ji hluboko mezi dva silné balvany hradební zdi. Pak na ni vyskočil a začal zavrtávat druhou podobnou tyč o několik kamenů výše. Šlo to jen pomalu, bylo třeba velké námahy, než mohl i na ni vystoupit. Petr mu pak podal ještě čtyři podobné tyče a Lukas je všechny postupně vpravil do tvrdé hradební zdi.

Když vystoupil na poslední tyč, dosáhl již rukou na horní okraj hradeb. Nyní přivázal na tuto nejhořejší oporu hedvábný provaz a po něm pak sestoupil opět do dvora, kde ho čekal Petr.

„První kus práce máme již za sebou!“ šeptal Petrovi. „Stráží se nemusíme dnes nijak bát. Není možno, aby nás zahlédli v té hluboké tmě a v tom hustém, rozvichřeném lijáku. Ale přes to budeme ostražiti a opatrní. Počkáš ještě zde, já vylezu nahoru a vezmu tam s sebou všechny naše věci, nástroje i tvůj vak. Kdybys snad zpozoroval zatím nějaké nebezpečí nebo kdyby se stalo něco mně, spěchej rychle do cely a lehni si, jako bys o ničem nevěděl. Spustím-li však provaz dolů, chop se ho a vyšplhej se za mnou.“

Bylo toho hodně, co nyní Lukas na sebe naložil: dva vaky, provazový žebřík, nepromokavý deštník, různé nástroje a páčidla — a přece hedvábný provazec udržel celý ten náklad, když se po něm Lukas šplhal namáhavě, ale statečně nahoru.

Petrem zachvěla jakási horečka. Vyleze tam šťastně? Objeví se umluvené znamení? Nebo snad zahřmí za ním znenadání hlas vojenské stráže? Konečně — po několika trapných minutách čekání viděl, že se spouští před ním opět provazec. Chopil se ho hned, začal po něm rychle šplhati a za několik okamžiků vylézal již na horní plochu hradební zdi.

Lukas vytáhl hned provazec a vyzval potichu Petra, aby si lehl na břicho a lezl opatrně za ním. Po vojenských strážích nebylo ani zde stopy, jistě se někde ukryli, aby tak ušli chladnému větru a lijáku. Tak se dostali oba přátelé až k hradnímu náspu.

Bylo nyní třeba vypátrati, kde je nějaký most přes hradní příkop. Lukas jej po chvíli našel. Hned zarazil do země silné železné páčidlo, uvázal na ně provazový žebřík a spustil se po něm do neznámé, jako propast tmavé hloubky. Na štěstí nebyla hloubka tak veliká, že by provazový žebřík nedostačoval. Jakmile stanul na pevné zemi, zatřásl žebříkem a dal tak Petrovi znamení, že se má spustiti také dolů.

Čekala je tu nebezpečná překážka: most byl vytažen do výše. Ale Lukas nebyl nadarmo námořníkem, aby si nevěděl v takovém případě rady. Pod mostem byl přes příkop napjat silný řetěz, po kterém bylo možno přeběhnouti. Bylo však třeba k tomu zvláštní odvahy a opatrnosti, zvláště v takovém nečase, za husté tmy a za návalu větrů.

Lukas měl obojí a dovedl tyto vlastnosti vnukati také příteli. Šeptem

Maminka bude zašívát . . .

ho vyzval, aby se chytil jeho kabátu a plížil se obezřele za ním. Petr se chvěl hrůzou a přivřel oči — ovšem zbytečně, neboť ve tmě neviděl ani na píď před sebe a kolem sebe. Ale odvážný čin se zdařil . . .

Než za mostem postavila se jim v cestu nová překážka, které se nenadáli: přišli k těžké zavřené bráně.

Lukas měl několik pakličů. Našel je rychle ve svých věcech a začal jimi pracovat. Namáhal se dlouho, až se mu objevily na dlaních krvavé mozoly, ale zámku neotevřel.

„Co teď?“ zahučel. „Jsme zavřeni jako v kleštích!“

„Nešlo by to snad vylámati dlažbu pod branou?“ zeptal se Petr zkušenějšího druhu.

„Vidíš, to mně nenapadlo!“ zaradoval se Lukas. „A je to přece docela rozumné a jednoduché. Máš dobrý nápad, Petře, jsi chlapík!“

Dali se hned oba do nové těžké práce. Trvalo to dosti dlouho, než vyvrátili první veliký kámen z dlažby, ale pak už to šlo rychleji. Za hodinu mohli již prolézt pod branou, celí ovšem umazaní a zablácení.

Jakousi krytou chodbou ubírali se nyní k dolejšímu pevnostnímu náspu. V kryté chodbě ustalo již burácení vichru, zato rozléhaly se hlasitě jejich vlastní kroky. A to bylo nebezpečné, vždyť jak snadno mohli tu někde státí na stráži voják! Proto Lukas šeptem nabádal Petra, aby šel jen po špičkách a co nejtišeji. Každou chvíli pak se oba zastavili a naslouchali.

Při jedné takové zastávce zaslechli zvláštní jakýsi zvuk.

„Co je to?“ vyděsil se Petr.

Lukas brzo objevil pramen podivných zvuků.

„Voják na stráži. Ale spí a chrápe. Opravdu věrný obránce pevnosti!“

„Projdeme vedle něho? Nevzbudí se?“

Lukas chvíli přemýšlel a pak pravil šeptem mladému příteli: „Přišel okamžik, kdy se musíš ukázat pravým mužem. Bylo by velmi nebezpečno chtít proklouznout kolem vojáka. Jistě se probudí a zle by se nám vedlo. Musíme tedy zabránit, aby nedělal hluku. Já mu zacpu ústa a ty mu vyrveš pušku, sice by vystřelil na poplach a byli bychom ztraceni!“

„Udělám, co mi kážeš!“ šeptal Petr. „Můžeš na mne spolehnout.“

S největší obezřelostí plížili se ke spícímu vojínovi. A pak v jediném okamžiku provedli zamýšlený plán. Lukas vrhl se na vojáka, přitiskl ho celou tíhou svého těla k zemi a ucpal mu ústa. Zatím již Petr vytrhl přepadenému pušku, odhodil ji a pomohl svému příteli svázat vojákovy ruce a nohy. Nechali ho pak ležet a spěchali rychle dále.

„Chudák vojáček!“ politoval po chvíli Petr. „Nic nám přece neudělal, a my jsme ho tak násilím ve spánku přemohli a nechali...“

„Je to snad kruté, ale nemohli jsme přece jinak. A ani jsme mu tak moc neublížili. Je sice v nepříjemném položení, ale za chvíli ho osvobodí nějaký jiný voják, který ho přijde vystřídat. Jest ovšem možno, že bude velitelem pevnosti potrestán, poněvadž nekonal své povinnosti a usnul na stráži. Ale to je jeho vina, za kterou přece zasluhuje trestu. Nám ovšem jeho vina jen prospěla...“

Za chvíli došli oba zajatci k dolnímu náspu. Podobným způsobem jako prve spustili se po provazci do hloubky a octli se na břehu řeky. Nyní teprve došlo na nepromokavý deštník: Lukas jej rozevřel a položil na vodu převráceně. Na spodní hrot uvázal dva motouzy a delší provaz, zakousl se do cípu provazu a skočil neohroženě do studené vody, když se dříve Petr chytil motouzů.

Asi čtyři sta kroků táhl tak Lukas deštník a Petra po proudu. Teprve, když měli pevnostní valy za sebou, zahrnul na protější břeh a vytáhl z vody i Petra.

Oba byli nesmírně znaveni rozčilením a námahou i plavbou ve studené vodě. Nějakou dobu leželi nepohnutě na břehu a odpočívali. Te-

prve doušek koňaku rozeřál jim trochu krev a promrzlé údy, takže se mohli dát na další cestu.

„Díky dobrotivému Bohu, že nám dosud pomáhal a přivedl nás až sem!“ modlil se vřele Lukas. „Ale za nějaké dvě hodiny se rozední, proto musíme co nejrychleji utíkat, abychom se dostali do bezpečí.“

Štěstí jim přálo. Jak prchali, uviděli při břehu uvázanou lodici. Lukas hned přesekl lano a chopil se vesel, kdežto Petr usedl vzadu, kde ležela dlouhá tyč: nahradí trochu kormidlo.

Řeka Garonna byla právě rozvodněna. Hučela rozdivočenými vlnami, které se řítily v neznámou temnotu. A po nich teď uháněla lodice, jež se dostala brzy až do prostřed proudů. Byla to divoká, hrozně nebezpečná jízda. Jen pěny na hřebenech vln se chvílemi zatřpytily po stranách loďky, jinak panovala všude bezedná tma. Lukas hleděl do ní ztrnule, třímaje v ruce křečovité vesla. Za ním seděl Petr všecek mokrý a chladem promrzlý. Odevzdal se již úplně do vůle Boží. Zmocňovala se ho jakási mdloba. Přestával cítit a kdyby se loďka převrátila, nebyl by snad ani hlasu vydal.

„Haló, Petře!“ probudil ho náhle výkřik Lukasův. „Nezmrtni tam, vzchop se! Nemůžeme přece takhle dál letět, to je zrovna pekelná jízda! Musíme se dostat na břeh. Musíš k tomu pomoci svou tyčí, ale tak, abys nepřevrátil loďku! Pozor! Ted’!“

Petr se rychle vzmužil, zabral svým kormidlem, vzepřel se celou silou narážejícím vlnám a pokus se podařil: za chvíli vyhoupla se loďka na rovný břeh.

„Jsme zachráněni!“ zvolal radostně Lukas, vyskakuje již na zemi. „Sláva ti, Petře, statečně jsi to provedl. Poručík Lukas je s tebou zcela spokojen a nezapomene na to.“

Přitahoval loďku a přivazoval ji zbytkem lana k vyčnívajícímu pařezu. Mezitím mluvil dále k Petrovi, na něhož ve tmě blíže neviděl: „Tamhle v dálce bliká nějaké světélko a láká nás k teplým kamnům. Vyskoč, Petře, podíváme se tam. Možná, že ještě dnes si odpočineme v měkkém lůžku...“

Královna máje.

Ale Petr nevyskočil. Na loďce se nic ani nepohnulo.

„Co se stalo?‘ lekl se Lukas. „Nevidím nic — snad nespadl do vody?“

Skočil sám do loďky a všecek rozčilen hledal na dně rukama. Za okamžik nahmatal tělo Petrovo — ale bezvládné.

„Omdlel, chudák!“ zahučel Lukas. „Nezbývá, než zanést ho tam, kde tak svůdně bliká světlo. Ať jsou tam již lidé dobří nebo zlí — děj se vůle Boží!“

Nechal všechno v loďce, uchopil Petra do náručí a spěchal s ním k místu, kde viděl blikat světélko. Krok jeho slábl, sil ubývalo, tělo chlapcovo připadalo mu stále těžším, ale konečně přece přišel k osamělé chatrči na břehu řeky. Oddechl si na okamžik a pak zmužile zaklepal na dveře.

Otevřely se po chvílce a uviděl v nich staršího zarostlého muže se svítilnou v ruce. Pozdvihl ji, aby se podíval příchozímu do tváře.

„Jdu prosit o odpočinek pro ubohého hochu, který vysílením klesl,“ vysvětloval Lukas. „Máte-li trochu lidského citu, dovolte, abych ho zde na chvíli uložil. Královsky se vám odměním!“

Vousatý, lehce jen oblečený muž něco zabručel, ale pokynul, aby vstoupil. Vešli do vyhřáté světnice, kde u kamen seděla nějaká stařena. Byla zřejmě vyděšena. Lukas jí však nedbal, položil přítele na podlahu a začal mu třít ruce a spánky.

„Pomozte mně!“ zvolal na vousáče. „A vy, matko, zapůjčte mně kus suchého prádla! Hned vám to zaplatím, abyste se nebála!“ Ze sáčku, který nosil bezpečně ukrytý ve spodním kabátě, vytáhl zlatý peníz a dal jej stařeně do ruky.

„Vy jste angličtí námořníci!“ ulekl se náhle muž a odstoupil stranou.

„Jsme — nejsme, po tom vám teď nic není. A nebudete-li se na nic ptáti, dostanete ještě více.“

Zlato působilo. Za chvíli ležel již Petr na lůžku a slabě oddychoval. Stařena přinesla také Lukasovi suché prádlo a pohnula ho, aby si lehl na lůžko k Petrovi.

Lukas poznal brzy, že jsou to dobří, chudí lidé. Muž byl převozníkem, ale protože řeka byla již kolik dní rozvodněna a nemohl tedy převážet, trpěli bídu. Proto jim peníze cizinců přišly tak vhod. Jen jedné věci se stařec bál: pochopil, že jsou to zajatci, kteří uprchli. Kdyby se to prozradilo, že je u sebe skrýval, neušel by přísnému trestu! Upokojil se však trochu, když mu Lukas přislíbil, že nejdéle za dva, za tři dny zase odejdou. Nesmí se ovšem nikomu ani slovem zmíniti, že tam jsou . . .

Když si Lukas trochu odpočinul, poručil stařeně, aby přinesla všechny věci zanechané v loďce, loďku pak aby pustila po proudu. Zatím, než to vykonala, uradil se s převozníkem, co dále podniknouti. Stařec odešel ještě téhož dne do města, kde ho lidé neznali, a koupil tam dva nové venkovské obleky pro oba jinochy, potraviny i jiné potřebné věci na cestu.

Lukas měl radost, že se všechno tak pěkně podařilo, zvláště pak, že Petr nabýval odpočinkem nových sil a sám také nepociťoval na sobě žádných následků po onom nebezpečném útěku. Svě uniformy darovali převozníkovi, který je zatím pečlivě ukryl, převlekli se do venkov-

ských šatů a tak v přestrojení opouštěli čtvrtého dne chaloupku. Děkovali srdečně oběma starým lidem za to, že se jich ujali. Převozník i se svou ženou zase doprovázeli kus cesty oba mladíky s tlumoky na zádech a holemi v rukou, v nichž by nikdo nepoznal anglické námořní kadety, a byli plni vděčnosti za bohatou odměnu, které se jim od cizinců dostalo.

Za čtrnáct dní dorazili oba přátelé k zálivu Biskajskému. Šlo nyní o to, jak se dostat na nějakou anglickou loď. Napadla jim odvážná myšlenka, ale šťastně se jim podařila. Zbylo jim ještě několik zlaťáků a jimi si získali francouzského rybáře, aby jim pomohl dorozuměti se s anglickou válečnou lodí, která křižovala nedaleko pobřeží. Rybář dal znamení anglické lodi, že má odevzdati důležité zprávy od dvou příslušníků anglické námořní moci. Tak byli Lukas a Petr přijati na palubu, vypověděli veliteli všechny své příhody a dostalo se jim pak již před celou posádkou veřejné pochvaly za statečnost.

Za několik dní setkala se válečná loď s anglickou rychlou lodí plachetní, která jela do přístavu Portsmouthu. Oba naši uprchlíci přestoupili na ni a již dne 15. prosince stanuli na anglické půdě.

Každý z nich ovšem toužil již po svém domově. Bylo tedy třeba se rozloučiti. Loučení nebylo snadné pro přátele, kteří se společným osudem tak sblížili, a zvláště pro Petra, který měl tolik děkovati staršímu obětavému druhu. Tuto bolest zahnal však shledání s rodiči, s nimiž mohl opět oslaviti v tiché domácnosti vánoční svátky.

V.

ZNOVU NA MOŘI.

Oba přátelé nezapomněli při všem rodinném štěstí na své povolání a na svou povinnost k vlasti. Za čas přihlásili se opět do služby u kapitána Mistrala. Přijal je velmi vlídně a vzdal jim také veřejně pochvalu za statečnost. Lukasa povýšil za druhého poručíka a Petra přidělil k jeho službě. Poněvadž válka stále ještě trvala, měli oba dosti příležitosti, aby se vyznamenali. Tak se stal za několik let Lukas kapitánem plachetní lodi a Petr na ní poručíkem.

Tato loď o dvou stožárech, pojmenovaná „Mořský pták“, byla zcela nová, velmi rychlá a schopná manevrování. Lukas dostal rozkaz, aby s ní odplul přes Atlantický oceán do Západní Indie a tam křižoval před ostrovem Martiniquem. Ostrov byl v moci Francouzů, proto měl Lukas chytati nákladní lodi, které zásobovaly francouzskou posádku.

Cestou do Indie setkali se s americkou kupeckou lodí. Její kapitán svěřil Lukasovi důležitou zprávu, že se v martinickém přístavu skrývá nepřátelská lapací loď. Její důstojníci prý však v noci chodí vždy do města a tam se ve společnostech vesele baví.

Lukas této zprávě příliš nedůvěřoval, neboť věděl již ze zkušenosti, že američtí kapitáni rádi podvádějí Angličany. Proto vyslal nejprve na zvědy tři čluny a přikázal jejich velitelům, aby si počínali velmi opatrně.

Velitelem jednoho člunu byl Petr. Za husté tmy odloučily se čluny od „Mořského ptáka“, a pluly zlehounka po hladině, až se octly těsně před městem. Tam také zpozorovaly onen lapací koráb, kterého se chtěl Lukas zmocniti nebo jej potopiti.

Petr pamětliv příkazu Lukasova, aby si počínali s největší obezřetností, chtěl právě dáti povel k návratu, ale vtom již velitel nejpřednějšího člunu přirazil až ke korábu, domnívaje se, že podle vypravování amerického kapitána všichni důstojníci baví se v městě. V této naději šplhali se již za okamžik angličtí lodníci na palubu francouzského korábu.

Ale jaké zklamání! Francouzští důstojníci byli všichni na svých místech a celá posádka byla rychle připravena k boji. Nastal hrozný boj. Angličané marně se snažili vniknouti na palubu, odkud zněly stále salvy mušket a pistolí a odkud byli sráženi ranami kopí. Bojovnou vřavu zvyšovaly občas i rány z děla. V člunech bylo již plno raněných i mrtvých, takže Angličanům nezbylo než dáti se na ústup. Byli doprovázeni ještě krupobitím střel, než zmizeli v husté tmě.

Všichni byli stísněni nad tímto špatným začátkem a nejvíce ovšem Petr, třeba sám ničeho nezavinil a marně jako lev bojoval, aby napravil neopatrnost jiného velitele. A jak tak zamyšlen hleděl do tmy před sebou, zahlédl tam obrysy plující lodi.

„To přece není náš Mořský pták!“ pravil zkušenému kormidelníkovi, vedle něhož stál. „Jaká je to loď?“

„Francouzská!“ vykřikl kormidelník. „To bude naše kořist, pane poručíku! Musíme se jí zmocnit náhradou za to, co jsme teď ztratili.“

„Ano,“ zvolal Petr radostně, dal znamení i ostatním dvěma člunům a zavelel nadšeně: „Útokem kupředu!“

(Dokončení.)

ElplEdv.:

KE SVÁTKU MATEK.

V den významný, jenž matkám zasvěcen jest,
já přicházím Ti, matičko má, přát,
a chtěl bych Tobě srdce Tvoje zlaté
radostí, blahem, štěstím rozehřát.

Za všecko, co's mi v životě kdy dala,
za lásku Tvoji, starost, dobrotu,
dnes ruce Tvoje něžně zlíbám vroucně
a poděkuji za vši ochotu,

s kterou jsi vedla světem mě, ó matko,
vždyť štěstí mé byl žití Tvého cíl;
já vzpomínám dnes mateřské Tvé lásky,
jež skytla v žití tolik šťastných chvil.

Jak v náruč Svoji, vinula's mne teplou,
jak zřel jsem v oči Tvoje nejkrasší,
já chtěl bych Tobě veliký dluh splatit,
Ty duše dobrá — matko nejdražší.

Ó, vyslyš dnes mé tisícere díky,
já obrázek Tvůj v duši svoji vryl,
co konala jsi, matko moje, pro mne,
vzpomenu vždy, byť kraj světa bych byl.

J. K. B a b y :

Lovec Wabh.

Věnováno strýčkovi Bohumilovi.

Skautík „Wabh“ měl mimo jiné tu zajímavou vlastnost, že pro ni nastoupil v šik „tichých bláznů“ a myslím, že tu zápolil dokonce o primát. Bylo to, jak jsme již zajisté všichni uhádli, rybaření. Znal všechny ryby našich řek a jezer od tlouště (lid. jelec) až po sumce a zpět; znal všechny rybářské potřeby od A až do Z, a konečně znal všechna nařízení o lovení a hájení ryb, takže i sám vůdce, byť ne přímo, rád se od něho leččemus přiučil.

Wabh seděl a lovil . . .

Wabh vydržel seděti na břehu řeky s „prutem“ a koukat se na břeh celé hodiny, ba co dím celý den, aniž spustil s břehu zrak. Jen jednou seděl Wabh celý den s prutem na břehu. Bylo to tehdy, když se vsadil, že to bez nejmenšího přemáhání vydrží. A přesvědčil tehdy o tom všechny. Plných dvanáct hodin seděl na břehu řeky a lovil a lovil.

V poledne nedonesli mu oběd, aby vyzkoušeli jeho temperament, a Wabh seděl a lovil, aniž si všímal, že už jsou ostatní všichni po obědě. Teprve o 4. hod., když poznali, že nic ho od lovení neodradí, donesli mu oběd. A Wabh i při jídle nespouštěl zrak s břehu. O šesté hodině končila jeho lhůta. Sázkou vyhrál: od šesti do šesti ustavičně lovil. A divte se mu: po šesté hodině chtěl ještě stále lovit! Teď však má stále nějaké jiné zaměstnání. Vůdce mu dává různé práce, aby

ho odvykl oné náruživosti. Ale Wahb to má bohužel v krvi. Když nemůže být stále u vody, tak jsou tam alespoň jeho udice. Jak má volnou chvíli, už letí podívat se na ně. Řekne-li mu vůdce: „Uděláš-li to a to, můžeš jít půl hodiny lovit,“ můžeme si býti jisti, že práce bude stoprocentní.

Je právě letní den. Chýlí se k poledni. V kuchyni to syčí, šumí a praská. Líbezná vůně se šíří vřkol. Někteří skauti obcházejí zdaleka kolem kuchyní, nosy vtahují prudce vzduch, aby uchvátili něco z vůně vycházející z kuchyně. Kdo nevaří nebo nepomáhá při vaření, nesmí do kuchyně. Jest to přísný zákaz a vařiči ho vždy horlivě hájí. Dnes vaří družina „Hadů“ a mezi nimi význačná osoba Wahb. Ohání se

Táhl a najednou objevila se nad vodou . . .

zuřivě vařečkou, lítá po kuchyni a hned nadává nováčkovi, že málo topí, že oheň vyhasne a hned zase, že to a to se mohlo hned připálit. Teď se žene ke kuchyni skaut br. Haro, jeden z nejpodarenejších vtipkařů.

Wahb shlédli ho již zdaleka. Kam se žene? Sem, do kuchyně? Tady by leda pokoušel a kritisoval a konečně není v družině „Hadů“, tedy dnes nevaří, ergo nemá a nesmí tu nic dělati. Wahb naň houká: Dále od kuchyně, dále, ať se nestane neštěstí nenadále!

Ale Haro neslyší, nebo lépe: slyší, ale nedbá. Spěchá,spěchá a už je v kuchyni. Wahb ho poučoval, že nemá v kuchyni co dělati, když nevaří. Ale jak se Haro zmínil, že mu dohlédli na udice, hned mu nabízel to a ono na ochutnání.

Když tak Haro okusil několikrát všech jídel, pravil Wahbovi, že

se mu zdálo, že se na jedné z udic něco chytlo. Brk prý se chvílemi ponořoval, až nakonec zmizel úplně pod vodou.

„Cože?“ zasmál se Wahb a vyskočil. Nováček vedle něho se strašně ulekl. Wahb by se měl mírnit. Teď zanechal všeho kuchaření a letí k řece k svým udicím. Těsně za ním letí Haro a za nimi ostatní hoši. Právě stanul Wahb na břehu u svých prutů. Dívá se, a skutečně jeden brk zmizel a prut se napíná pod tíží nějaké velké ryby. „To bude pořádný kus, myslím ale půlkilový kapr, viděl jsem jich tu již několik,“ pravil k právě přiběhnuvšímu Harovi.

„To jistě,“ přitakal tento, „tady v řece jsou vůbec báječné ryby,“ „Běž a řekni br. vůdci, že dnes budeme mít prima večeři, teď se mi chytil nejméně půlkilový kapr na udici,“ poroučel Wahb jednomu nováčkovvi, který se přiběhl podívat, jak to bude Wahb tahat. Zatím co toto vzkazoval, shromáždili se kolem skoro všichni hoši. Za chvíli přišel s ostatními i vůdce, aby se podívali na onu slibnou rybu.

„Máme-li velkou rybu chycenou na šňůře,“ počal přednášet Wahb, „tu nesmíme zatrhnout prutem, chceme-li ji dostat ven z vody, neboť by se nám šňůra mohla přetrhnout. Musíme jít po břehu s prutem a najít si vhodné místo, kde rybu, která jest na konci šňůry, přitáhneme pomaličku k břehu a zvolna vytáhneme až . . .“ salva smíchu přerušila jeho učenou přednášku. Wahb dělal totiž vše názorně, táhl, táhl a najednou objevila se nad vodou domnělá ryba v podobě roztrhané boty, kterou nějaký zlomyslný šibal mu navěsil na udici. Celý zrudlý hanbou praštil Wahb prutem a utíkal, co mu nohy stačily, do kuchyně. Přivítala ho nelibá vůně připáleného jídla. — — — — —

Slyšel jsem, že už Wahb zanechal rybaření. Alespoň od oné doby jsem ho s prutem nikdy neviděl.

S. H o u s k o v a :

ANDULIČKA.

Anduličko, zlato moje,
která kvězdička je tvoje?

Žádná, matičko má drahá,
žádná není moje pravá.

Hvězdičky, které mi září,
jsou, mamičko, na tvé tváři.

Jsou na tvójí vlídné líci
úsměvy tvé milující.

Když tvůj úsměv vstříc mi kyne,
hned mne smutek všechn mine.

Fr. B á r t e k:

Chrám Páně sv. Andělů Strážných v Nivnici.

Nivnice jest městečko v čistě slováckém kraji moravském, jižně od okr. města Uh. Brodu 5½ km vzdálené. Leží mezi dvěma pahorky, východně „Čupí hora“ a západně „Hurka“ zvanými. Na temeni obou těchto pahorků stojí krásné kaple, na východní straně nejsv. Trojici B., na západní straně P. Marii Růžencové zasvěcené. Tento městys leží na řece Bystřičce, která vtéká u Uh. Brodu do Olšavy. Při posledním sčítání lidu měla 2685 obyvatel (katolíků). Uprostřed osady se vypíná krásný kostel, zasvěcený sv. Andělům Strážným, o kterém podávám krátkou zprávu.

Jest postaven v letech 1741—1752. Do toho času od pradávna stál nad osadou na hřbitově kostel, zasvěcený sv. Michalu archandělu. Jest v okolí mnoho starších kostelů, které jsou uprostřed hřbitova. Tak to za pradávna stavěli, z úcty ke svým zemřelým. — Také fara stála u hřbitova, kde je nyní pustá zahrada farní.

Duchovní správcové bývalého kostela mnoho, ba přemnoho utrpěli krutými válkami a vpády loupeživých Kuruců a Turků i Maďarů ve století 17., i na počátku 18. stol. Mnohý duchovní i životem to zaplatil.

Ke stavbě nového kostela bylo přikročeno proto, že starý byl již zchátralý a malý pro tak rozsáhlou farnost, jaká tehdy byla. A že se nestavěl na místě starého, stalo se proto, že příchod k němu za nepohody byl obtížný.

Dle ústního podání nynější chrám Páně stojí na místě, kde do toho času stála kaple zasvěcená sv. Andělu Strážci. Zakladatel a hlavní nakladatel jeho byl tehdejší farář Nivnický P. Václav Černochoch.

Když povážíme, jaké byly tenkrát poměry, časté válečné nepokoje, nakažlivé nemoci a k tomu lid venkovský zatížený robotou, pak různé nedostatky z toho pošlé, tedy uznat musíme, že to byla velká oběť našich předků, když postavili kostel tak velký i farní budovu.

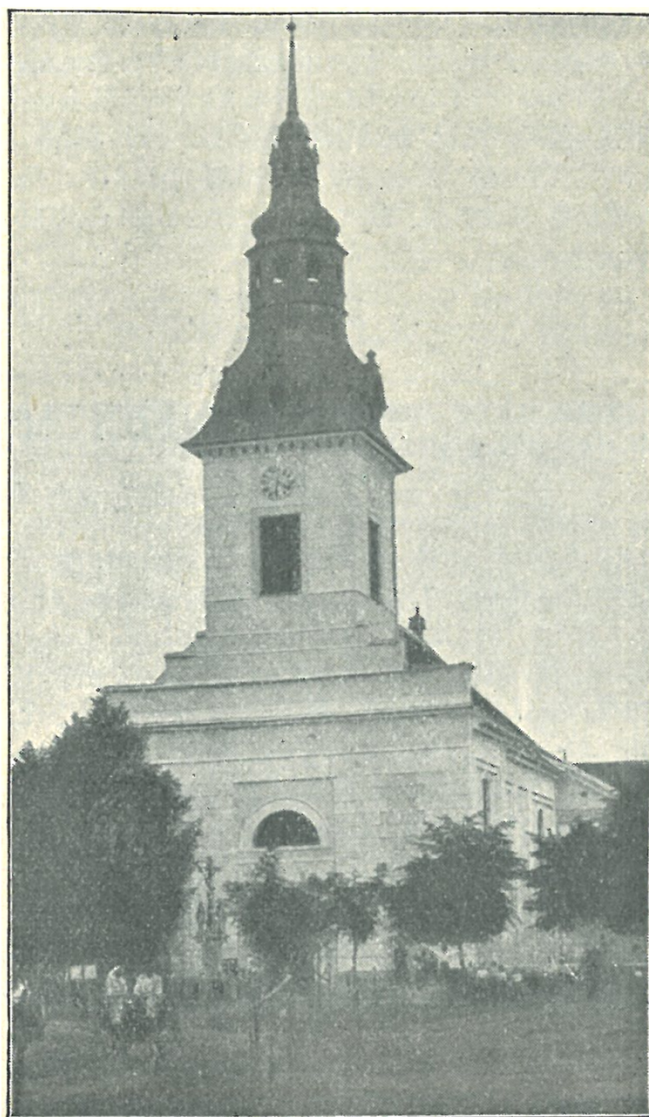
Půdorys tohoto kostela má podobu kříže, jest 50 kroků dlouhý a v průčelí 25 kroků široký. Vpředu vypíná se krásná věž, jaké v okolí na vesnicích rovné není. Jest 42 m vysoká a od r. 1860 ozdobena štíhlou špicí, pokrytou břidlicí. Uvnitř 4 krásně laděné zvony. Dne 24. června r. 1906 snesla se nad Nivnicí velká bouře s hromobitím, při níž uhodil blesk do věže na špicí a zapálil, pak sjel do varhan a značně je poškodil. Požár hrozící byl v čas rychlou pomocí místních hasičů uhašen. Tato katastrofa dala podnět ke stavbě nové věže r. 1907, také varhany byly tenkrát nově postaveny. Za světové války byly nám násilně sebrány 4 zvony, jen umíráček nám zůstal, až do r. 1923, kdy se k velké radosti všech obecní úřad s úřadem farním postaraly o nové zvony.

Vnitřek kostela je stavěn ve slohu románském. Má tři oltáře: hlavní představuje Anděla Strážce, an levou rukou vede pacholátko a pravou ukazuje k nebi. Do roku 1877 bylo tam sousoší anděla v letu se

vznášejícího, an uchvacuje pacholika od nestvůr, které byl přemohl, a pravou rukou ukazuje na horu, kde bylo oko Boží v trojhranu. Za tímto sousoším bylo žlutě sklené okno, zastřené bílou rouškou. Býval na to pohled úchvatný, obzvláště při východu slunce. V tom roce byl celý vnitřek opraven a při té příležitosti i tento oltář z důležité potřeby přeměněn, a to tak, že postaven nový svatostánek, i dva klanějící se cherubové. Pak ono okno v oltáři zazděno a upraveno ve výklenek, do něhož anděl upraven na anděla stojícího. Aby nevymizela památka na to, že dřívější kostel byl zasvěcen sv. Michaeli arch., jest usazena nad oltářem jeho socha v oděvu rytířském, držící v pravici plamenný meč, na pravém boku jeho je andílek držící váhu spravedlnosti. Dva poboční oltáře jsou zasvěceny sv. Rodině: oltář na levé straně představuje sv. Annu, Joachyma a dítko Marii, a kolem symbolické znázornění: zbožnost, mateřská ochrana a střídmost. Oltář na pravé straně představuje smrt sv. Josefa v přítomnosti P. Ježíše a P. Marie, kolem symbolicky víra, naděje a láska. Na levé straně je kazatelna, nad ní krásný baldachýn nesoucí sochy sv. Petra a Pavla a P. Ježíše. Na pravé u křtitelnice jest sousoší křest P. Ježíše, nad ním baldachýn nesoucí Toho, který tehdy vydal hlas: „Tentož jest Syn můj milý.“

Jak již dříve poznamenáno, má kostel půdorys podoby kříže; v pravém rameně tohoto kříže jest kaple Mariánská, která bývá v pašijové dny upravena v Boží hrob. Na levé straně je sakristie. Tato je značně výše než půda kostela, a to proto, že pod ní jest krypta (hrobka). Když r. 1845 byla dávána mramorová dlažba v celém kostele místo zchátralé kamenné, byly také dřevěné schody mezi sakristií a kostelem nahrazeny kamennými. Při tom objevil se vchod do této krypty, dosud neznámé, v níž byla prý pochována jedna osoba. Byl to asi zakladatel i hlavní nakladatel tohoto chrámu Páně.

R. 1921 postarala se duchovní správa na všeobecnou žádost farníků

Kostel sv. Andělů Strážných v Nivnici
s novou věží.

o výzdobu vnitřní. Přes polovici nákladu sešlo se od farníků na milodarech. Taktéž z milodarů pořízena r. 1922 zimní dřevěná dlažba. Z tohoto vidno, že si farníci váží svého chrámu Páně a o jeho zvelebení dokonale pečují. Kéž milý Bůh na přímluvu sv. Andělů Strážců a sv. Michaela arch. chrání tuto farnost od zhoubné nevěry a lhostejnosti u víře v této nebezpečné době!

Zbožná trpitelka.

Věnováno Zdeničce Kudové z Brna.

Ve světě jest mnoho lidí krásných, zdravých, bohatých a přece přes všechno pohodlí a možnost všeho si dopřáti jsou krajně nespokojeni, ba často jejich omrzelost vrcholí hrozným činem, že zbavují se dobrovolně života. Schází jim opora, ztratili víru. A jest také mnoho lidí, kteří často nemají čím se nasytiti, ba co víc, trpí tělesně i duševně celé své žití a nikdy si nestěžují, jen trpí a mlčí.

A k těmto druhým patřila sl. M. Melkusová, která od útlého mládí stíhána byla jednou nemocí za druhou. Ač trpěla dlouhá léta a mnohdy velká muka, nikdy nereptala, ale s odevzdaností do vůle Boží tiše trpěla. Ve svém utrpení nacházela síly jen a jen v pevné víře v Boha a u Jeho Božské Matičky. Velice ráda, jak jí nemoc dovolovala, chodila na májovou pobožnost. To byly snad nejkrásnější chvíle jejího života. Když jsem se s ní seznámila a ona poznala, že jí dobře rozumím, řekla mi: „Za svá utrpení mám jediné přání. Chtěla bych zemřít jen v květnu. Já též pevně věřím, že mne Královna Máje vyslyší. Modlete se za mne!“ A vskutku, neoslyšela Královna Máje přání jejího a 29. května 1931 právě k večeru, kdy v kostelích se konají pobožnosti májové, vzala si její duši k sobě do nebe.

A jelikož její neteř Zdenička odebírá milý časopis „A. S.“ a zesnulá jej také ráda četla, proto tato malá vzpomínka k jejímu úmrtí.

M. Kosíková.

STARÝ KŘÍŽ.

Kříž starý na rozcestí
a na něm Kristus Pán —
ten obraz k nepoznání
je deštěm ošlehán.

Jen s čela, boku, dlaní
a nohou prosvítá
dál živě barva rudá
jako krev nesmytá.

Bedřich Pflieger.

Před tiskárnou.

Byla jsem si vyřídit něco v Občanské tiskárně. Vyjdouc z obchodu, vidím u výkladu, v němž bylo mnoho sešitů „Anděla Strážného“, stát ještě dosti mladou, ale nějak ustaranou venkovskou ženu s hochem. Hošík proti ženě ruce spínal a plačky neodbytně žebroul: „Maminečko, prosím vás, já to doma schovám, všechno vám udělám, co budete chtít, nebudu vás ani Věrku zlobit, jen mi jej kupte.“ A tak prosil jak malý cigánek. Přihlížím opravdu zvědavě, oč tak urputně prosí.

Tu mi ta paní tak nějak trpce pravila: „Divíte se asi, co to mám za zlého kluka, že? Neustále mne takto trápí. Chce stále koupit ‚Anděla Strážného‘.“

„Nu tak mu jej kupte, jest to milý a laciný časopis, neznám opravdu něco vhodnějšího pro děti. Můj syn jej také odebírá a já jej znám už z dětství a stále se mi líbí. Udělte mu tu radost, kupte jej hochovi,“ pravím ženě.

Hoch při mých slovech na mne tak mile hleděl, jakoby ode mne čekal jistou pomoc.

Však ta paní mi tiše řekla: „O peníze se zde, milá paní, nejedná, ale já mám muže nevěrce. Zkazili mi ho, býval moc hodný, ale teď jsou u nás stále různice. On chce děti vést po svém a já je potají vedu k Bohu.“ Mávla rukou a ještě dodala: „Ach, co vám mám víc povídat? Hrozný je takový život!“ A slzy jí stékaly po tvářích.

A já jsem si nesla domů o jednu bolest v srdci více.

M. Kosíková, Brno.

Macecha.

Srbská národní povídka.

Pocestný potkal hezké, ale otrhané dítě a pozdravil je:

„Pomáhej Bůh, chlapče!“

„Bůh ti pomáhej, kmotře!“

„Máš-li ty, chlapče, maminku?“

„Mám.“

„Ale mně se zdá, že ti maminka loni zemřela.“

„Zemřela, ale tatínek mi přivedl druhou.“

„A která pak je lepší, chlapče, ta, která zemřela, nebo ta nyníjší?“

„Inu, lepší byla ta, která zemřela, jenom že mnoho lhala.“

„Jakpak lhala, nešťastníče?“

„Když se pohněvala, vždycky říkala: Já tě zbiju! já tě zbiju! — a nikdy mě nebila. Ale tahle mi nikdy nic neřekne, jenom mě popadne a bije!“

Přel. Otto F. Babler.

Medvěd a pěnka.

Tyrolská národní bajka.

Mladý medvěd šel lesem a plakal a řval. Slyšela ho pěnka, zavolala na něho a řekla mu: „Proč pláčeš a řveš, můj milý medvídku?“

Medvěd odpověděl: „Ztratil jsem maminku a už nedostanu mlíčko.“

„Ach, co na tom?“ odvětila pěnka. „Já jsem taky nikdy nedostala mlíčka a přece žiji!“

„Pěnkavo, pěnkavo,“ pravil medvěd, „však je to na tvých nožičkách taky znát, žeš nikdy nepila mlíčka! . . .“

Přel. Otto F. Babler.

Martin Greif:

HVĚZDNÁ ÚTĚCHA.

Víc ještě slz a stesku
zde bylo by než jest,
kdyby tam na nebesku
nebylo zárných hvězd.

Kdyby se nedívaly
za jasných nocí k nám
a zvěst nám nedávaly,
že kdos bdí ještě tam.

Přeložil Bedřich Pflieger.

Josefa Goričanova:

Vděčný kohout.

Žil chudšas, který neměl při své chalupě jiného bohatství než jen — kohouta. Měl pak jej velmi rád a dělil se s ním o každé sousto. A kohout byl velmi krotký a opravdu vděčný svému hospodáři. Stále jen se točil okolo něho.

Stalo se pak, že chudšasovi došlo živobytí. Byl už velmi hladov. Proto se rozhodl, že zabije kohouta.

„Hospodáři, daruj mi přece život!“ prosil kohout chudšasa, který držel nůž, aby jej zabil. „Chci ti opatřiti více peněz, než má cenu moje maso.“

„Dobře,“ odpověděl chudšas. „Odejdi mi s očí, aby mne nepřemohl hlad a já tě nezabil, třeba nerád.“

Kohout se vydal do světa.

Tu potkal zajíce.

„Kam pak, kmotříčku, kam?“ ptá se zajíc.

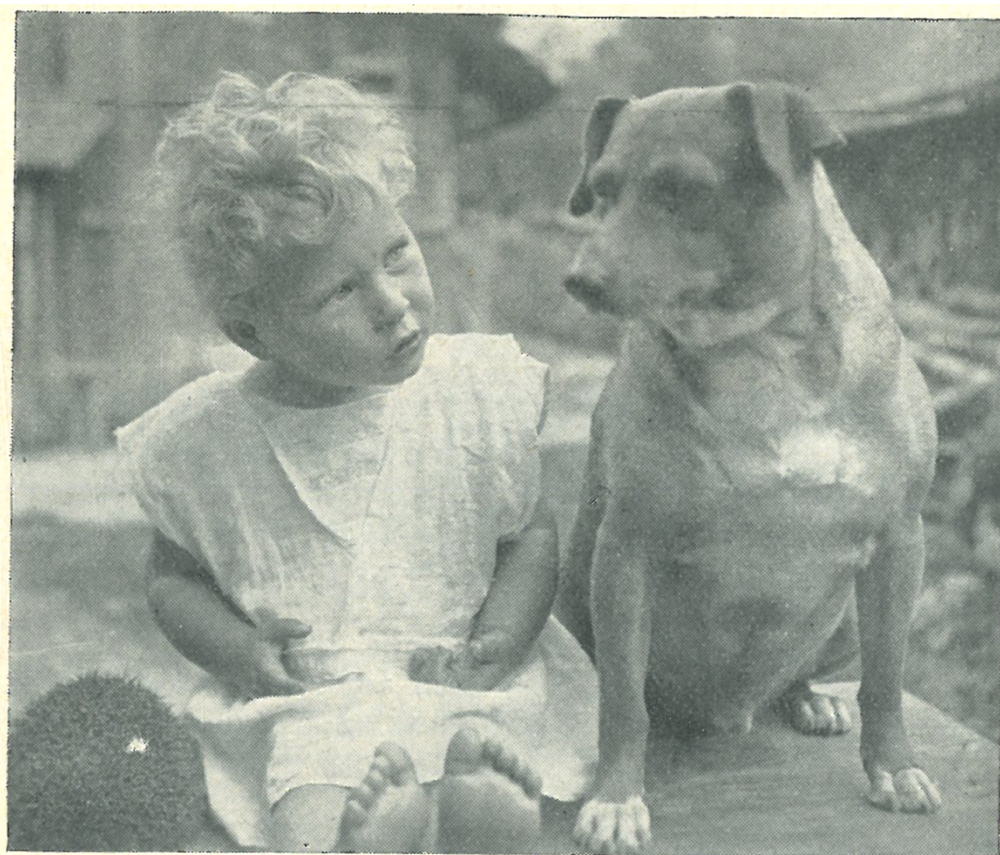
„K zlaté studánce.“

„A co u zlaté studánky?“

„E, co: skočím do ní a budu zlatý.“

„Joj!“ divil se zajíc, který by byl také rád zlatým. „Rád bych šel s tebou, kmotříčku. Zdalipak mne vezmeš s sebou?“

„Pročpak ne,“ odpověděl mu kohout. „Můžeš jíti, ale vezmi s sebou ještě padesát svých druhů, aby nám bylo lépe.“

Malá Mařenka dobře si rozumí se svými přáteli, ježkem a psem.

Kohout maličko počkal. Zajíc pak odběhl v houštinu. A vbrzku se vrátil a hnal před sebou opravdu padesát svých druhů.

Tak putovali společně po světě a jednou přišli do královského zámku. Kohout zanechal zajíce na nádvoří a sám šel přímo ke králi.

„Pane králi! Padesát zajíců mám na prodej, chcete-li je koupit. Jsou velmi pěkní.“

„Odkud pak máš ty zajíce, kohoute?“ divil se král.

„Eh, můj hospodář jich má doma ještě stokrát více, za něho je prodávám.“

I shodli se a kohout dostal za zajíce dva zlatníky. Jeden dal vůdci zajíců a s druhým pustil se přímo domů.

„Přinesl jsem ti zlatník,“ praví kohout hospodáři-chud'asovi. „Myslím, že jsi se mnou spokojen.“

Arciť že byl chud'as spokojen. Nakoupil za zlatník živobytí a tak žili nějaký čas s kohoutem velmi spokojeně. Ale co! Konečně živobytí došlo a hospodář chtěl opět z nouze zabít kohouta.

„Daruj mi přece život, hospodáři!“ opět prosil kohout. „Opět ti chci opatřit více peněz než má cenu moje maso.“

Chud'as mu opět poshověl. Kohout pak po druhé pustil se do světa. A potkal divokou svini.

„Kampak, kohoutku?“ zachrochtala svině.

„K zlaté studánce, tetka.“

„A co u zlaté studánky?“

„E, co! Skočím do ní a budu zlatý,“ odsekl mužně kohout.

„Hle, hle! To se mi líbí. Já bych také šla ráda s tebou, když dovolíš,“ pravila svině, která by také ráda byla zlatá.

„Proč pak ne?“ odpověděl kohout. „Můžeš jít se mnou, ale vezmi s sebou ještě padesát druhů, aby nám bylo lépe.“

Opět nějakou chvíli počkal a svině odběhla v houští. Za krátký čas se vrátila a hnala před sebou padesát svých kamarádek.

Tak šli dále. Kohout již znal dobře cestu a hnal je ke královskému zámku jako prve zajíce. Svině nechal na nádvoří, sám pak stanul před králem a nabídl mu svině ke koupi.

Král si myslel, že kohoutův hospodář musí býti velmi bohatý člověk, když prodává najednou tolik sviní. Proto nějakou chvíli přemýšlí a potom praví, že koupí svině, a nechť kohout jde se otázat svého hospodáře, že král chce za něho provdat svou dceru.

Kohout se ihned obrátil a běžel domů.

„Hospodáři, vypravte se ihned na cestu, jdeme ke králi.“

Chudšas se zprvu brání a kohout mu tolik domlouvá, že skutečně se vypraví na cestu a jdou ke králi. Když pak přišli do lesa blízko zámku, pravil kohout chudšasovi, aby tam počkal, že jde sám ke králi.

A tak se i stalo.

„No, jak se rozhodl tvůj hospodář?“ ptal se král kohouta, který byl jaksi sklíčený.

„Oh, měli jsme neštěstí!“ vzdychal kohout.

„Jaké neštěstí?“

„Považte! V lese nás přepadli loupežníci a vše mému pánu odnesli. Vzali kočár a všechn drahocenný jeho oblek. Chudák musel zůstat v lese, když tak, jak je, nemůže mezi lidi. Jej, jej, joh!“ utírá si kohout hojné slzy, které mu stékají po zobáku a podbradku.

„To nic nedělá, jen když zůstal živ a zdrav,“ těší jej král. „Svůj oblek mu půjčím a nejlepší kočár pošlu pro něho.“

A tak se stalo. Když se chudšas oblekl v krásný královský šat a seděl v měkkém kočáře, každý by byl myslil, že je skutečně královským princem, takovým švarným byl mládencem. Radost nad ním měl král a ještě větší radost měla dcera, krásná princezna.

Pak začaly přípravy k svatbě. Připravili velikou hostinu a pozvali na ni mnoho hostí a rytířů i prostého lidu. Vše bylo na hostině spokojeno a veselo. Jen ženich byl zamyšlen a sklíčen od té chvíle, co král rozhodl, aby novomanželé jeli po hostině do ženichova domu.

Do jeho domu! Kam to? Do té polozbořené chaty má jít královská dcera a ještě snad nějakí hosté a dvořanstvo! Pěknou kaši mu to zavařil ten prokletý kohout!

Ženichovi bylo horko a vlasy se mu ježily od strachu.

„Nic se nestarej!“ těšil jej kohout. „Já už spravím, že bude dobře.“

Po skončené hostině odejeli ženich a nevěsta — do ženichova domu. Vzali s sebou jen malý průvod a ovšem kohouta, který seděl u kočího neobyčejně hrdě a ukazoval mu cestu. Jeli už více dní a konečně

přijeli do velikého lesa. A tu pravil kohout, aby na něho počkali, že se jde podívat, zda je radno jeti tak rozsáhlým lesem.

V tom lese měli loupežníci svůj hrad. Kohout šel do loupežnického hradu, vyletěl na hřeben střechy a zakřičel: „Utecte, jde celý zástup ozbrojenců! Zvěděli, kde býváte!“

Právě toho bylo ovšem zbojníkům třeba.

Tak se přestrašili tou zprávou, že se rozběhli na dvanácte stran, kdyžtě bylo právě dvanáct loupežníků.

„Jen nechodte zpět!“ křičel za nimi kohout. „Já nikomu nepovím, kam jste utíkali.“

Potom šel kohout do loupežnického hradu, který byl pln zlata a stříbra. Vše prohlédl a místnosti uzamkl. A potom si pomyslí, že musí býti při dobrém domě mnoho dobytka. Proto šel po lese a přišel k pastýři, který pásł veliké stádo.

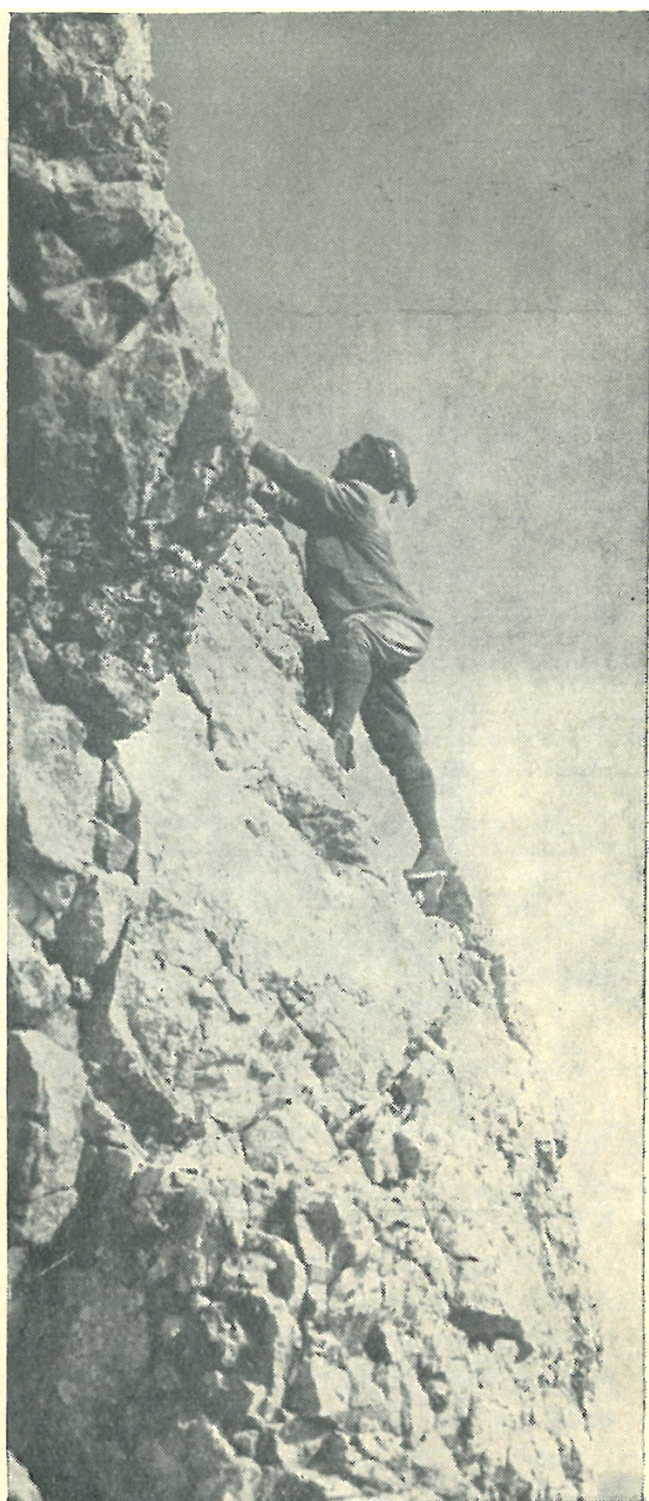
„Utíkej, příteli!“ pravil kohout pastýři. „Čtrnáct loupežníků přichází. Zabijí tě a dobytek odeženou. Ubrániti se jim nemůžeš. Přece je lepší, když utečeš a zachrániš aspoň život, než abys podstoupil tak strašnou smrt.“

I utíkal pastýř, pokud ho nohy nesly, a opustil své stádo.

Kohout pak zahnal stádo do hradu a šel pro svého hospodáře a jeho mladou ženu. Když přišli do hradu, našli plno bohatství.

„Hrad není nějak zvláště pěkný,“ pravil bývalý chud'as své ženě. „Neměl jsem v úmyslu tak brzy se oženiti. Ale máme peněz dosti, tedy postavíme, jak jen si přeješ.“

„K čemu?“ odpověděla mu žena. „Můj otec má stejně dosti hradů.“

Smělý horolezec.

Nyní zůstal na stará léta sám. Bude mu dlouhý čas. Proto zde nezůstane dlouho a vrátíme se k němu.“

A tak také bylo. Několik dní zůstali v onom hradu a potom pobrali peníze a vrátili se ke králi.

Také zpět dlouho putovali. Po cestě pak kohout byl tichý a zasmušilý. Cítil, že se mu blíží poslední hodina. Chtěli jej rozveseliti, ale nemohli.

„Mé dílo je skončeno,“ zašeptal svému hospodáři. „Když se vrátíte do královského zámku, nebude mne více mezi živými. Poctivě mne pochovej, jako jsem poctivě tobě sloužil. Na hrob pak mi dej pomník.“

Kohout opravdu umřel ještě dříve než dospěli do královského zámku. Hospodář pak vzal jej s sebou a pochoval jej v královské zahradě. Na hrob mu postavil kámen s nápisem:

Tu odpočívá svému hospodáři vděčný kohout.

Když přijdete do onoho zámku, ještě nyní uzříte tam onen pomník, jestli se ovšem nesesul.

Ze slovinského přeložil Izram Chětjov.

Temný kraj.

Srbská národní povídka.

Vypravuje se, jak kterýsi král přišel se svým vojskem na konec světa a vešel do temného kraje, kde nikdy nebylo nic vidět. Nevěděli, jak se dostanou ven a proto nechali venku hříbata, aby je pak kobylky z oné tmy vyvedly.

Když vešli do temného kraje a procházeli se jím, stále pod nohama cítili jakési drobné kamení a z tmy se ozval hlas: „Kdo si toho kamení nabere, bude litovat, a kdo si ho nenabere, bude také litovat!“

Někteří si tedy pomyslili: „Budu-li litovat, proč bych to bral s sebou?“

A jiní zase: „Tak si tedy vezmu alespoň jeden kamínek!“

Když vyšli z tmy na světlo, viděli, že to bylo samé drahé kamení. Ti, kteří si nic nevzali s sebou, litovali, proč tak neučinili, a ti, kteří vzali, litovali, že nevzali ještě více.

Přel. Otto F. Babler.

**Fotogr.
soutěž
č. 6.**

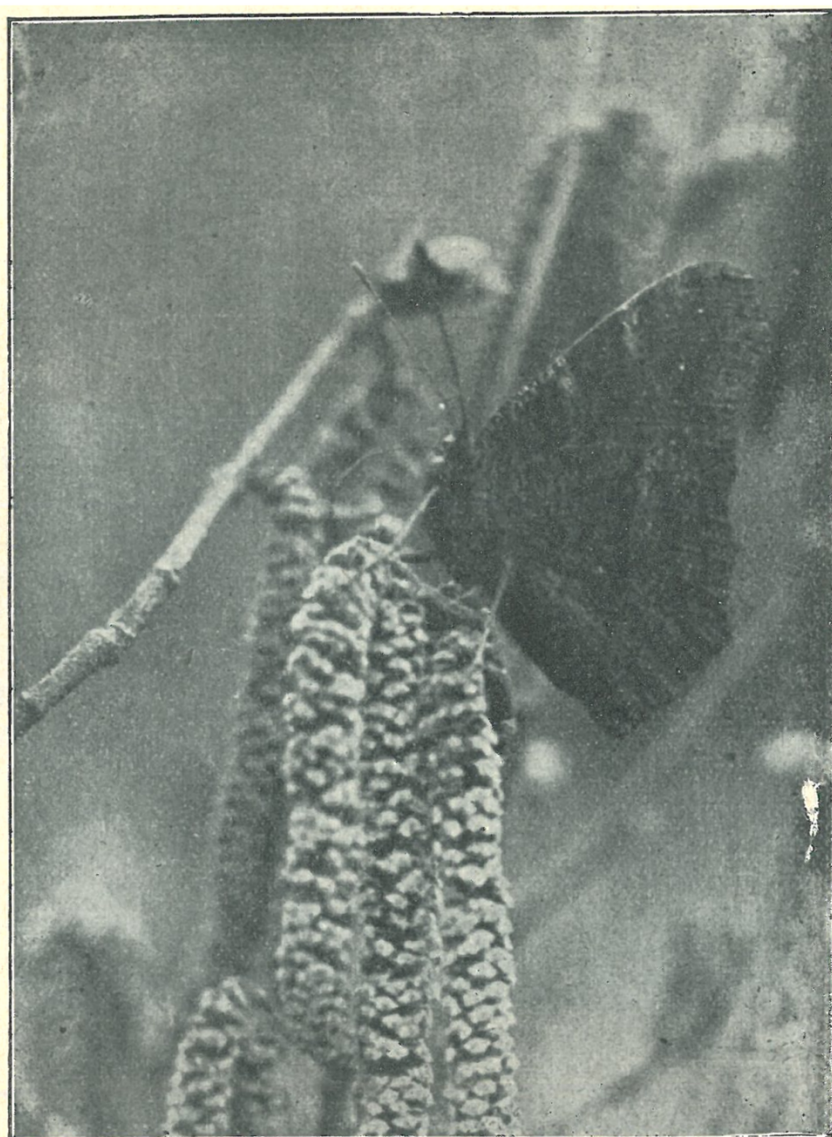

Foto „Baby“

Hle, jak krásná je „Babočka páví oko“, i když má zavřená křídla.

Fr. V š e t e č k a :

První školní rok na ostrově Flores.

Dle zpráv misionářů.

Ostrov Flores má krásné jméno. Jeho název znamená tolik jako „ostrov květů“. Jest značně rozsáhlý, náleží k t. zv. Malým ostrovům sundským a rozprostírá se směrem jižním od strova Celebes. Do dědin tamních domorodců, nalézajících se poblíže misijní stanice Lengko Adjang, přišla zpráva, že budou tamní děti chodit do misijní školy. Dosud uměly sice dobře zacházeti s parangem, t. j. velkým nožem, ale pero, tužka a slabikář jim byly věcmi neznámými. Najednou — prý do školy! A dokonce i děvčata! Kdo to jakživ slyšel? Náčelník konal „odvod“ dětí pro školu. Kluci se konečně jakž takž našli, ale děvčata se šmahem rozutekla a první rok se nedalo polapit ani jedno.

Nechme však mluvit misionáře o těchto prváčcích:

„Tak tedy seděli v lavicích zhotovených prostě z bambusu. Vypadali velmi vystrojeně. Jeden měl kazajku tatínkovu, jejíž rukávy mu sahaly daleko přes prsty, a jejíž límec mu přečnival hlavu. Druhý měl vojenský kabát, který si koupil na jarmace v Ruteng. Třetí měl na sobě pouze „baadje“, t. j. košili, dosahující jen po boky; čtvrtý měl na sobě jenom kalhoty. Všichni však — bylo jich asi 30 — byli nejen špinaví, nýbrž špína s nich přímo kapala, jak byli umatlaní. Vlasy měli rozkořipané jako houštiny pralesa, a to „obydlené“ houštiny, vlasy se jim kolem uší na vše strany rozlézaly, jako když nějaký vlasáč vyleze ráno z postele.

První den se naučili velmi mnoho, jak se totiž mají každý den mýti. Po škole je zavedl učitel ke studni. Nejhorším z nich ostříhal sám vlasy, ostatní se směli jeho vlastním hřebenem učesat. Za čtrnáct dní bylo radost na ně se podívat. Dřívější divoši byli docela změněni, čisti, vymyti, učesáni a někteří měli dokonce košili i kalhoty.

Tohoto prvního roku přišli do školy poměrně velcí hoši a nikoliv jako v Evropě děti pěti, šesti a sedmileté. Někteří hoši byli deset, jedenáct, dvanáct, ba až i třináct roků staří. Jejich zralejší rozum chápal snadno, jejich duch se vyvíjel zdárně. Zvláště náboženství se jim líbilo. Slyšeli již o „Serani“, t. j. o křesťanech v Ruteng a okolí, nyní pak se mohli státi křesťany i sami...¹⁾

¹⁾ M. B. 1931/12.

Karel D o u b r a v s k ý :

Radinovský poklad.

Českomoravská vysočina není tak chudá, jak by se zdálo. Každý kraj má své poklady a naše chudé hory mají bohatství starých zkazek a pověstí, které se pěkně poslouchají.

Na Habrsku blíže vesnice Chrtiče je dvůr zvaný Radinov. Má svůj kostelíček s hřbitůvkem. Byla jednou jedna babička, jmenovala se, myslím, Vaňourková, a ta objevila veliký poklad. Víte, že v adventě, když se slouží Rorate, objevují se světýlka na těch místech, kde jsou poklady. Milá babička se jednou ráno opozdila. Zastavily se jí doma hodiny. Když přicházela ke kostelu, byl již kněz u oltáře. Babička zrychlila krok, vstoupila na hřbitov, zbožně se pokřižovala, a tu hrůza hrůzoucí, vidí před sebou tři světýlka. Lekla se, až jí nohy zdřevěněly, pokřižovala se znovu a světýlka zmizela. Ten den babička v kostele velkou pobožnost nevykonala. Pořád se jí před očima honily bludičky, až jí z toho hlava rozbolela.

Přišla domů a nikomu nic nepověděla. Večer po 11. hodině se vypravila znovu na hřbitov a před vchodem do kostela vidí tři veliké kádě. Jedna plná mincí měděných, druhá stříbrných a třetí zlatých. Poslední kád' hlídal kocour s plamennýma očima.

Kurážná babička nabrala z každé kádě hrst mincí a utíkala domů, co jí nohy stačily. Teď teprve pověděla všechno sousedkám, které kvapily s ní ke kostelu. Ale přišly pozdě; tlouklo právě dvanáct. Druhý den pokoušeli se lidé vykopávkami přijíti k nějakému pokladu, ale marně. Nenašli ani kocoura, ani kádě . . .

J i ř í S a h u l a :

Všecko k něčemu dobré!

Žaloval v zimě kos: „Jak mne souží mrazivý, nemilosrdný sníh! Jeho dech je smrtící. Ten bílý povlak zakrývá potravu, které potřebuji k nasycení!“ — Pod sněhem libovalo si žitné stéblo: „Dík tobě, sněžná pokrývko! Než ses zabělala na zemi, bylo jsem nemilosrdně šleháno mrazivým severákem. Nyní se mi však leží pod tvým příkrovem pohodlně jako v peřince.“

Když začalo pršet, slepice rozčileně zakrákoraly a skryly se v kolně. Zato husy vyběhly s radostným kejháním a máchaly svá křídla v dolíčkách, jež se vodou naplnily.

Zahučel silný vítr. „Jaký to urputný nepřítel?“ šeptaly květiny. „Jeho prudký dech sklání naše hlavičky skoro až k zemi; div že se naše stvoly nepřelomí.“ Holub přitakal: „Věru bezohledný, odporný to host. Vždyť se bojím vzlétnouti, aby mne svou zuřivostí nesrazil k zemi.“ — Vyšel ven rolník a řekl svému synkovi: „Dobře, že konečně přilétl osvěžující vítr, aby se pročistil vzduch. Vždyť bylo před chvílí tak veliké dusno, že se těžko dýchalo. Vítr také smete mnoho obtížného prachu se silnic do příkopů a do lesa, takže cesta do města bude zdravější.“

Velice prudká bouře snesla se nad krajinou. Lidé, kteří se venku opozdili, silně promokli. Děti v chalupách třásly se velikou bází. Stařeny toužebně vzdychaly, aby hromobití brzy utichlo. — Bouře však překvapila také v lese čtyři lupiče, kteří nevěděli, kam se rychle skrýti. Schoulili se do křoví. Když však právě do okolních stromů sjel třikrát blesk, zděsili se; hlasitě Boha odprošovali a slibovali, že se po lepší, budou-li zachráněni.

„Kéž by všecky mouchy zmizely!“ vzdechl si kůň, který byl od nich týrán. „Ale čím bych se pak živila?“ tázala se poplašeně vlaštočka.

Kočka vrazila do kopřiv; ucítivši na nozdrách veliké pálení, žalostně mňoukala: „Měly by se všecky kopřivy vytrhat a hodit do ohně.“ Husa však odporovala: „Nelez tam, kde nemáš nic na práci! Čím by se živila má housátka, až by mladé listy kopřivy všude zmizely?“

Když uhodil v listopadu prvý mráz, reptaly na jeho krutost mladé pupeny na bezích a kaštanech. Starý jasan je však napomenul: „Buďte vděčný vzduchu mrazivému; v pravou chvíli váš vzrůst za-

razil. Připomněl vám, že není vhodná chvíle k obnově jarních listů. Kdyby přišel mráz později, spálil by lupení, které by příliš zvědavě do světa hledělo. Vracejte svou mízu větvíčká, abyste jí lépe a bezpečněji užili na jaře.“

„Noci temná,“ žalovala kvícala, „jsi chladná, potměšilá a zrádná. Kde své černé peruti rozprostřeš, všude šíříš zádumčivost. Kéž by sluneční záře nikdy nehasla!“ Odpověděla noc: „Kdyby byl neustále den, vedra by dostupovala síly nesnesitelné; málokdo by si slunce vážil, tvory by jímala nuda. Beze mne by lidé sotva co zvěděli o třpytu nejkrásnějších hvězd. Jsem živitelkou nočních ptáků a motýlů i netopýrů, kteří se ostrého světla slunečního bojí. Z mého roucha kanou perlivé krůpěje rosy na květinky zemdlené žářem denním. Přináším občerstvující spánek a sladký klid.“

J a r o v s k ý E.:

K volbě povolání.

Blíží se prázdniny a mnozí z vás opustí školu, aby se do ní již nevrátili. Snad některému bolest sevře srdce při vzpomínce na krásný život, který uplynul jako pohádka, a nyní vstoupíte do skutečného života.

Nejdůležitější okamžik, na němž závisí budoucí zdar a životní štěstí — je volba povolání. Každý člověk má od Boha různé schopnosti k určitému povolání, proto nedejte se zlákatí různými výhodami, nýbrž pamatujte, že každé povolání má své výhody i nevýhody, které přemáhá láska k povolání.

Poradte se se svými rodiči nebo s pány učiteli a ti vám jistě správně poradí, neboť znají nejlépe vaše sklony a záliby.

Vy máte ovšem největší právo určití svoje povolání, a proto je nesprávné, když rodiče nutí hochy k povolání, ke kterému nemá potřebných schopností a necítí lásku.

Následky nesprávné volby ukazují se záhy a trpí jimi nejen rodiče, ale i děti. Proto je v dnešní době tolik nešťastných lidí, zničených existencí a ubohých proletářů, kteří se nemohou nikde uchytit.

Povolání je život. Nešťasten a ztracen pro život, kdo nemůže zvolati, že miluje své povolání.

Před svátkem matek má
i květinářka hojný odbyt.

Něco o vlčatech.

V neděli v listopadu jsme vyšli po stopách. Dnes měla vlčata (= skauti mladší než 12 let) velkou úlohu: sama si uvařit, stopovat, zkouška na první hvězdu, to bylo něco. Uviděli jsme na obzoru se mihnout skauty, kteří nám dělali stopy, a zatím již br. vůdce vyzvídal, jaké vědomosti které vlče má.

Bylo toho dosti, vlčata byla teprve kratičkou dobu ve smečce. Vědomosti někdy až podivné. Tak na příklad: Kde se vyvěšuje státní vlajka?

„Na škole, poště, některých domech a n a h o s p o d ě!“

Vůdce kroutí hlavou a opravuje: Kolik má naše republika znaků státních? — Odpověď: „Č t y ř i.“

Když čtyři, tak jaké tedy jsou? „No malé a — a každá země střední.“ Opravuji a pomáhám, že jsou tři státní znaky, malý, střední a velký.

„Ano, ano,“ vzpomíná vlče K., ze školy to ví.

A co je na těch znacích znázorněno?

„Na středním uprostřed malý znak a vedle něho dvě sestry pana presidenta.“

Vůdce žasne: „Opravdu?“

„Nu ano.“

Opravuji a poučuji. Zase další: Proč máme dýchatí nosem?

Vlčata z 1. Bo na výletě s „tátou“ Dlouhým Billem.

„Protože, kdybychom dýchali ústy, dostal by se nám tam bacil, který by se zachytil na dýchací trubici v krku.“

Zase vysvětlování a opravování. Zatím jsme však ztratili stopu a musíme ji hledati. Šťastně jsme ji našli a dostali se na tábořiště, kde nám skauti připravili ohniště. Vaření vlčatům trvá dlouho, ale té radosti, když bez pomoci uvařili plný kotlík „šulánků“. I skautům chutnaly, a to je něco!

Bill.

Sbor katolických skautů v Brně.

Jest skutečně pozoruhodné, jak poslední dobou rozvíjí se „Katolický skauting“ v Brně. Za poslední dvě léta vznikly tu tři oddíly, a to tak pevné a dobré oddíly, že Svaz Skautů-Junáků dovolil, aby v Brně vznikl sbor „Katolických skautů“. Sborovým vůdcem byl ustanoven b. Mr. enšík, vůdce 21. oddílu Brno.

Katoličtí skauti 22 Bo na Říčkách.

21. oddíl jest nejstarší, tedy první oddíl „Katolických skautů“ v Brně a snad mimo znojemské oddíly první na Moravě. Jeho zakladatel a první vůdce J. Weigel staral se o něho v jeho počátcích jako rodný otec a dal mu pevné základy. Dle jeho příkladu a s nadšením počal budovati ve středu Brna br. Žampach, poměrně mladý hoch, nový oddíl „Katolických skautů“. Jest to nynější 22. oddíl Brno. Právě nedávno, jak jsme již psali, vznikl oddíl „Katol. skautů“ v Brně-Kohoutovicích zásluhou katolického smýšlení tamních jinochů i „Katolické omladiny“. Dovídáme se, že má vzniknouti na Starém Brně nový oddíl, který ponese číslo 18. Bude tedy stavět na troskách zaniklého svazového oddílu. Povede prý ho dr. Drobný. Přejeme mu mnoho štěstí.

—by.

*

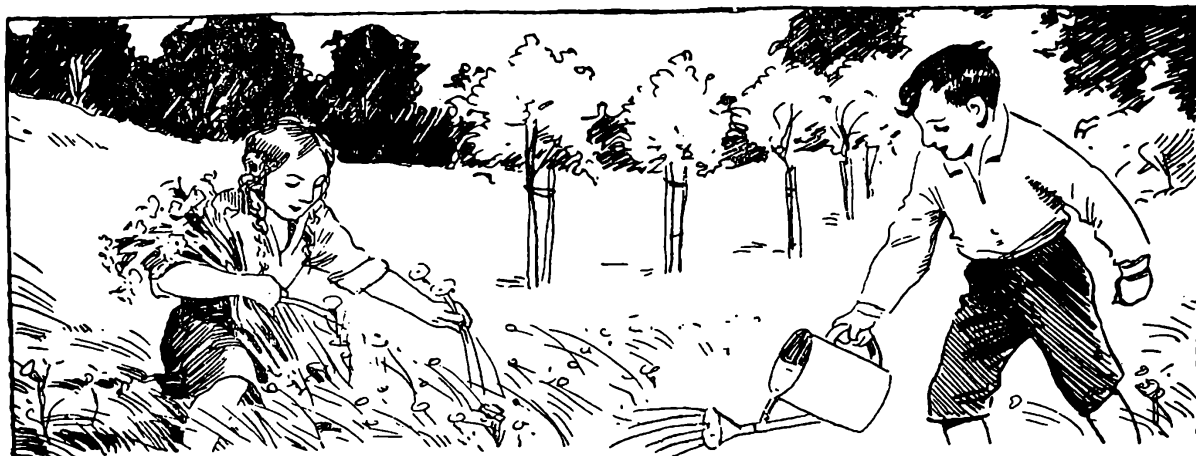
21. oddíl Katol. skautů v Brně pořádal dne 9. dubna skautskou besídku. Program největšíně vyplňovaly veselé výstupy. V přestávkách mezi jednotlivými výstupy hrál skautský orchestr 22. Bo. *) Besídka byla zahájena recitací: „Buď připraven!“ Po ní promluvil nám všem krásně do srdce dr. Bukvář o katolickém skautingu. Besídce byl přítomen i náčelník Ligy katol. skautů br. Zelenka. Přinesl brněnským skautům pozdrav a několik srdečných slov od bratří z Čech. Řeč obou byla provázena bouřlivým potleskem.

„Uzlování“, komický výstup, který následoval, vzbudil všeobecné veselí. Pak nám krásně zazpívali „Kocourkovští pěvci“ a sklidili nemalý úspěch, který se téměř rovnal úspěchu jejich, když zpívali v ústavu hluchoněmých. Radiový poslech pro herce i obecnostvo řízený brem Dostálem vzbudil všeobecnou sensaci.

Odlišného rázu od všech dosavadních výstupů byla jednoaktovka „Sirotci“, kterou sehráli skauti 20 Bo. Zachytili tu jemně názor takových venkovanů na skautské hnutí. Ani skauti 22 Bo nezůstali pozadu, neboť uvedli kromě skvělé hudby i dva výstupy na scénu.

Besídka byla zakončena ukázkovým táborovým ohněm a ukázkou skautského slibu. Zdař Bůh!

*) Bo = je zkratka Brno.

Záhonek mladých.

Zemřelé matce.

Měl jsem kdysi krásnou duši,
jež mne milovala
a úsměvy plné lásky
denně rozdávala.

Znal jsem kdysi dobré srdce —
láskou vrchovaté —
v dobách zlých pro vřelý soucit
bylo rozehřáté.

Hledíval jsem v jasné oči —
měla je má máti —
našel jsem v nich utajené
něhy přisvit zlatý.

Slychával jsem velké slovo!
Co v něm kouzla snilo!
Toto nejvzletnější slovo —
moje ... matka ... bylo .. !

Ach, už nemám krásné duše!
Srdce dobušilo —
zavřely se k spánku oči —
pouhé slovo zbylo! — — —

A. V. K.

Jaro.

Zima nevlídná odchází,
jaro krásné k nám přichází.
Pojďte, děti, ze světnice,
pojdte hrát na ulice.

Hoši, koulejte kuličky,
zatančete si, holčičky,

vždyť je jaro u nás zas,
a začíná nám radost, špás!

Jaro přišlo v květové sukénce,
přineslo pozdrav i choré stařence;
na sluníčko, stařenko, spěchejte již,
vždyť zima se skryla v ledovou chýš!

Pojďte již ven, dědečku, babičko,
ohřátí se na teplé sluníčko!
Větríček vlašný před domem věje,
motýlci lítají, — všechno se směje.

Palouky zelené plné jsou kvítí,
nám dětem oči radostí svítí,
všechno se s námi nad tím raduje,
že zavítalo jaro do našeho kraje!

Věra Dočekalová a Adela Rösslerová,
žákyně V. tř. obec. školy v Olomouci.

Pasáčkova písnička.

Kolkolem po kraji
plno je travičky,
přiženu, napasu
na ní své koníčky.

U lesa pod strání
tůň plná vodičky,
ochladím, napojím
znavené koníčky.

Večer až k soumraku
přiženu v dědinu,
matičku v náruč svou
radostí přivinu.

Vilém Otoupalík, Troubsko.

Tichá noc.

Tichá noc, krásná,
po kraji spánek se rozloží,
světla hasnou v dědince bílé
a Boží mír se snáší k ní!

Však jedno světlo neuhasne,
a to tam, kde vesmíru přebývá Pán,
tam jeho srdce stále láskou plane,
kde stánkem jeho těsný svatostan!

Ticho ve svatyni,
však před oltářem někdo dlí,

své srdce chce Pánu v obět dát,
a proto dnes tu bdí!

Ach, Pane, Ty léčíš srdce chorá,
i já chci Tobě svoje srdce dát,
bys vyléčil je znova
a ráčil povždy zachovat!

Pán vyslyšel prosby vroucí,
do srdce vlil oheň své lásky;
dík Tobě, Pane, za dar tak skvělý,
a pokoj Tvůj sladký!

Al. Till, Brno.

Z náboženství. „Kterí jsou po andělich nejznamenitější tvorové Boží, Nečásku?“ — Nepozorný Nečásek neví. Vtom spatří největšího uličníka ze třídy, jak ukazuje na sebe a tedy bezmyšlenkovitě vyhrkne: „Po andělich jsou nejznamenitější tvorové Boží — tamhle Franta Vonásků.“ (Jar. Štuka, Č. Hora.)

Z přírodopisu. Učitel: „Proč má velbloud na zádech dva hrby?“ — Žák: „Aby cestovatel, který na něm jede, dal si do jednoho jídlo a do druhého pití.“ Další jeho slova přehlušil náš hlasitý smích. (Rejtar Jar., Studenec.)

Nejlepší lék. Pavel, který se svalil se schodů, velice naříkal, ačkoliv si neublížil. „Mám ti připravití obvaz?“ ptala se matka. — „Áh ne, dej mi raději malinové šťávy,“ odpověděl chlapec se slzami v očích. — Matka: „Ale malinová šťáva není pro nohu, nýbrž jen pro žaludek.“ — Pavel: „Maminko, vždyť přece žaludek válel se také se mnou po schodech.“

Z náboženství. Pan katecheta se ptá žáka: „Frantíku, pověz mi, kdy odpadá

v pátek půst?“ — Frantík ne a ne si vzpomenout a tedy kamarád napovídá: „Chodíme taky do kostela na kázání a na mši svatou...“ Frantík radostně tedy odpovídá: „Když na pátek připadne neděle, půst odpadá...“

(J. Štuka, Č. Hora.)

Marně čeká. Malý Jeníček rád ukradne mamince cukr. Když byl několikrát pokárán, usmyslil si, že ho naseje do zahrádky. Vysel ho tam celou kabelku. Když se ho potom maminka ptala, kam dal tolik cukru, odpověděl, že ho zasel, aby mu rostl. (J. Rejtar, Studenec.)

Z vlastivědy. Pan učitel se ptal: „Proč padá sníh?“ — Žák odpověděl: „Abychom mohli sáňkovati.“

(V. Brabenec, Pelhřimov.)

V dějepise. Žák dostal otázku: „Čím stříleli Husité z houfnic?“ — Žák nedával právě pozor a pravil: „Husité z houfnic stříleli puškami.“

Z přírodopisu. Slečna vyvolala žáka, aby řekl, co mají někteří ptáci v krku?“ Žák odpověděl: „Někteří ptáci mají v krku ocas.“

V náboženství. Velebný pán vyvolal nepozorného žáka a ptal se, proč se nedělají prsteny z pravého ryzího zlata. — Žák odpověděl: „Nedělají se, protože by lidé oslepli.“ (A. Sedlák, Ostrovačice.)

Ze školy. Pan učitel se ptal žáka, nač se prodává petrolej. — On odpověděl: „Na svícení.“ Všichni jsme se srdečně zasmáli. (B. Šíkula, Doubravník.)

Špatně pochopil. „Tatínku, náš pan učitel nezná barvy.“ — „Jak to?“ — „On nám vyprávěl, že mšice růžová je barvy zelené.“

(František Vrba, Frenštát p. R.)

Naučení. Učitelka vykládá bajku o husě a labuti: Husa záviděla labuti její peří a ladný krk. Snažila se ji napodobiti, ale učinila se směšnou a husy se jí vysmály. Jaké naučení dává nám, Holečková, tato bajka? — Žačka: „Že nemáme chtít býti ničím jiným než husami!“

Ze zeměpisu. Pan řídící vyvolal žáka J., aby řekl, co je Budapest. — J. odpověděl: „Budapest je sopka.“ Vesele jsme se zasmáli.

(M. Friedrichová, Ostrovačice.)

Cikán a hospodář. Hospodář: „Cikáne, umíš robit?“ — Cikán: „Umím.“ — Hospodář: „Tak půjdeme do lesa.“ — Cikán: „Napřed dajce sa mi najest, aby som mohol kyjaňú búchať.“ — Hospodář mu dal snídaní. Jak cikán posnídal, řekl: „Dajce aj oběd, nebudem sa v lesy meškať.“ Jak poobědval, řekl hospodáři: „Dajce aj večeru, bude to s jednú obsluhú.“ Dostal ji, a pak řekl: „Vjete, čo sa robí po večeri? Chodí sa spať.“ — Skutečný případ zde u jednoho hospodáře. (Fr. Sedlák, Malé Karlovice.)

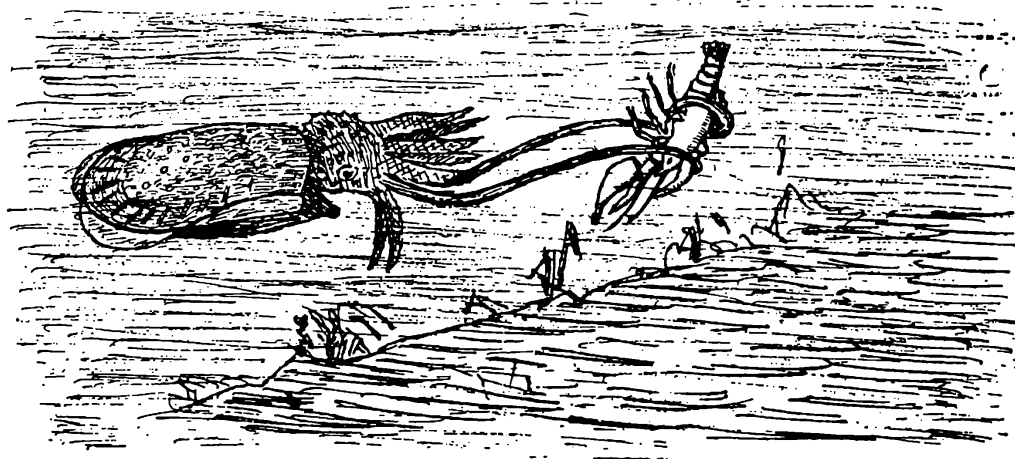
Co je ve škole nesprávné? Pepinky, která byla po prvé ve škole, ptá se matka: „No, Pepinko, jak bylo ve škole? Že je tam pěkně?“ — „Nic zvláštního,“ odpovídá Pepinka, „dvakrát jsme se modlili a nejedli jsme ani jednou.“

Z přírodopisu. Učitel: „Krtek sežere denně tolik, kolik sám váží.“ Malá Lojzicka (z prvního oddělení): „Prosím, pane učiteli, kdopak poví krtkovi, kolik váží?“

Důkladná mýlka. Žák 5. třídy čte v katechismu: „Tak působili apoštolé zprvu v Jerusalemě, později v celé plastelině (místo Palestině).“

106. Vsuvka.

Dr. Fr. Borkovec.

*Obrácené vodní zvíře vlezlo do jiného z moře;
tím změnili se ve světce známého na Sv. Hoře!*

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

Vstříc slunci!

Jeník startuje k první prázdninové jízdě.

K. Vojen:

Mladý hrdina.

Povídka z napoleonských válek.

(Dokončení).

Útok se skvěle podařil. Posádka lodi pozorovala napjatě pobřežní baterie, které dosud pálily, a proto neviděla člunů, které letěly tichounce s opačné strany. Až když je konečně postřehla, bylo již pozdě: Angličané se střelbitě vyšplhali na palubu, přemohli francouzskou posádku, obsadili loď a rychle s ní unikali z dostřelu přístavních děl.

Když se Francouzi poněkud vzpamatovali ze svého překvapení, požádal nějaký pán v občanském oděvu, aby mohl promluvit s velícím anglickým důstojníkem. Vyhověli mu a přivedli jej k Petrovi. Tam pán jal se vysvětlovati, že na lodi jede několik francouzských dam, které se vydaly na cestu po moři, aby navštívily své rodiny, prodlévající na ostrově. Jsou nyní v kajutě a doufají, že nebudou pokládány za válečné zajatce, nýbrž že budou vysazeny na břeh.

Slušně přednesenému přání Petr vyhověl a rozkázal, aby nejen dámy, nýbrž i ostatní cestující, kteří nenáleží k posádce, vystoupili i se svými zavazadly na zemi. Dal také hned spustiti na vodu dva čluny, patřící k ukořistěné lodi a vybral pro ně z francouzského mužstva posádku, aby je převezla na zemi.

Francouz jménem všech vroucně poděkoval a odešel do kajuty oznámit to svým spolucestujícím. Tito pak přišli za chvíli na palubu a jali se Petrovi rovněž děkovati za jeho laskavost. Petr povšiml si při tom jedné mladé dámy a všecek překvapen zvolal: „Slečno Pavlo, jste to skutečně vy?“

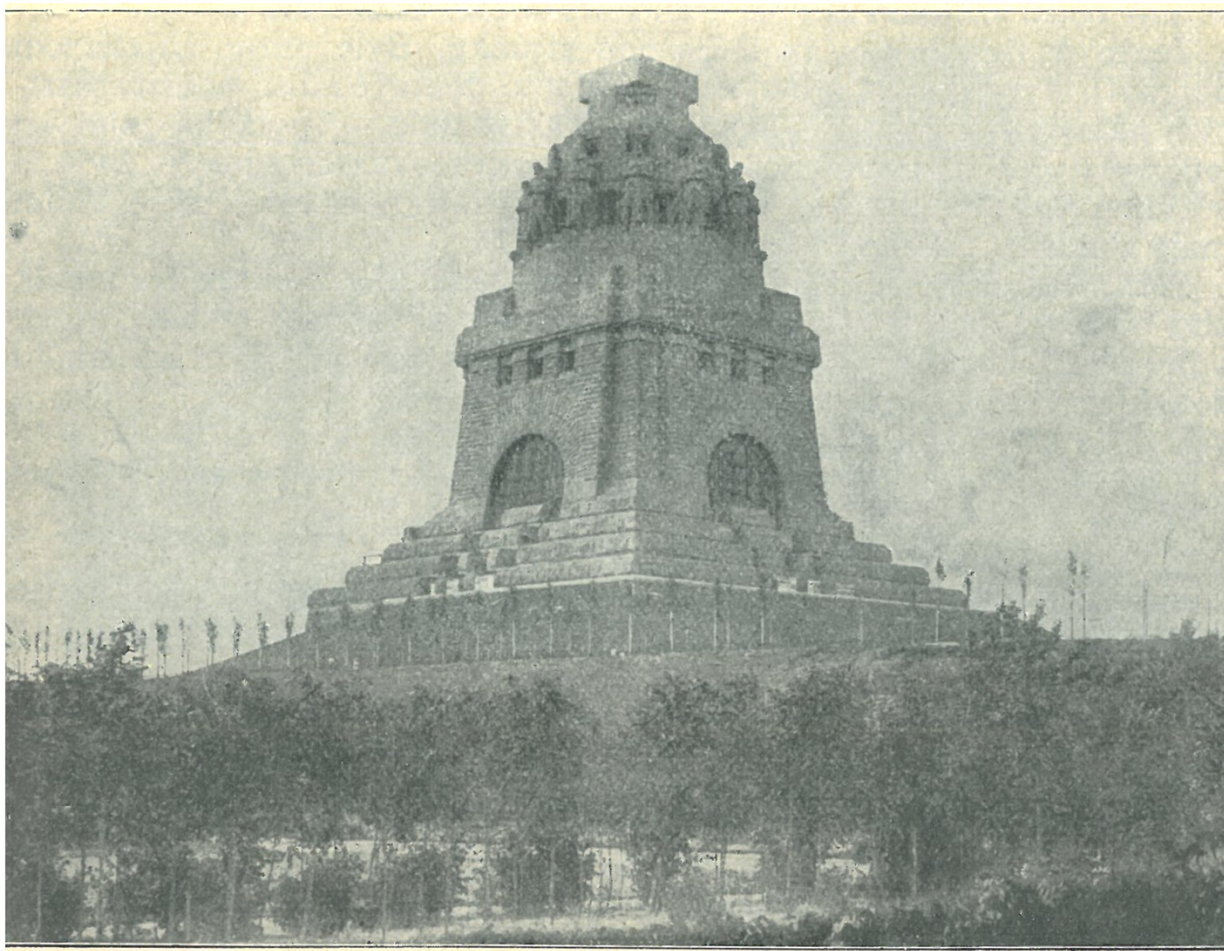
„Jmenuji se opravdu Pavla,“ odpověděla dáma a prohlížela si vyjeveně anglického důstojníka, začerněného v obličeji čmoudem ze střelného prachu.

„Zapomněla jste na Petra, anglického zajatce, kterému jste kdysi v nemocnici přinášela různé pamlsky, když jste tam chodívala se svým otcem plukovníkem?“

„Ach, to jste tedy vy? Ano, už vás také poznávám! Vyrostl jste a zmužněl za tu dobu! Buďte mi srdečně vítán!“ Podala obě ruce Petrovi.

„A jak se vede vašemu otci, panu plukovníkovi?“ ptal se Petr. „Kde je nyní?“

Ukázala prstem k ostrovu. „Je teď jako generál vrchním velitelem martinického vojska. Je tu již několik let, ale mne nechal ve Francii, abych tam dokončila své vzdělání. Vracím se právě k němu, abych tu s ním zůstala již trvale. A kde je váš tehdejší přítel pan Lukas?“

Pomník Napoleonské bitvy u Lipska.

Petr jí pověděl, že je velitelem válečné lodi, na níž on sám je poručíkem. A poněvadž zatím čluny byly připraveny k odplutí, rozloučil se s dívkou, vyprošuje si, aby svému otci vyřídila od něho uctivý pozdrav.

Lukas byl velmi překvapen zprávami Petrovými. „Nepodařilo se ti sice zajmouti lapací loď francouzskou, ale za to ukořistils jednu loď se čtrnácti děly. Oznámím to admirálovi a jsem přesvědčen, že bude s tebou úplně spokojen!“

6. PETR HRDINA.

Ještě několik let prožili oba naši přátelé v těchto tropických krajích, nezdravých a častým zemětřesením stíhaných. Se svým „Mořským

ptákem“ vykonal Lukas několik skvělých činů. Mimo jiné se mu konečně podařilo ukořistiti také onu lapací loď francouzskou, o kterou se marně pokusil Petr se svými třemi čluny u přístavu martinického.

Lukas dal ji nyní opravit, takže byla opět schopna plavby. Na rozkaz admirálův dal na ni také část své posádky a velitelem jejím ustanovil Petra, jemuž k radě přidělil svého zkušeného a opatrného kormidelníka.

Byl to pro mladého důstojníka projev veliké důvěry a Petr dovedl si jí také vážiti. Byl mu dán rozkaz, aby křižoval ve vodách kolem francouzských ostrovů. Vyplul směrem k ostrovu Trinidadu a brzy se mu podařilo ukořistiti tři francouzské lodi obchodní.

Tento úspěch měl však i špatnou stránku. Bylo nutno zajaté lodi dopravit do přístavu barbadosského. K této dopravě musil použiti vlastních námořníků, jichž měl Petr málo. Tak se stalo, že posádka zajatých lodí byla proti Petrovu mužstvu co do počtu dvakrát silnější. Byli to většinou Španělé, divokého zevnějšku a hrubého chování, takže budili málo důvěry.

Petr si oddechl, když byli usazeni do dvou člunů a odrazili od lodi, aby veslovali k ostrovu. Za úplného klidu v ovzduší rychle zmizeli s dohledu. Na hladinu mořskou ulehlo mrtvé bezvětrí. Petr se uchýlil do kajuty, aby si po námaze odpočinul ve visutém lůžku. Hlídku a velení na lodi svěřil zatím přidělenému zkušenému kormidelníkovi.

Nevěděl, jak dlouho spal, když jím náhle kdosi silně zatřásl. Bylo již tma vůkol.

„Co se stalo? Kdo tu je?“ zvolal Petr.

„To jsem já, pane poručíku,“ poznal hlas kormidelníkův. „Pojďte rychle na palubu, čeká vás tam práce!“

Kormidelník zase odběhl, aby zburcoval ostatní námořníky. Petr přikvapil rychle na palubu a ptal se kormidelníka, co se vlastně stalo.

Kormidelník ukázal rukou směrem k ostrovu: „Nic neslyšíte?“

Petr okamžik napjatě naslouchal. Zaslechl skutečně nárazy vesel.

„Dám za to hlavu, pane poručíku, že jsou to Španělé, které jsme dnes odeslali na ostrov. Našli si tam patrně pomocníky, přemohli stráž a teď se vracejí, aby se zmocnili naší lodi. Vždyť je jim dobře známo, že je nás tu jen deset.“

Petr nepozbyl rozvahy. Poručil hned, aby všechny muškety byly nabity, sám pak se vrátil do kajuty, aby se ozbrojil dýkou a pistolemi. Když se vrátil na palubu, pocítil v duši jakési posvátné vzrušení. Ve strastech válečného života dávno si již odvykl strachu — ale nyní dotkl se ho mocně pohled na tmavou oblohu posetou hvězdnými drahokami, jejichž lesk se odrážel na tiché hladině mořské. Všude kolem vládne mír — a v tom tichu velebné přírody blíží se víc a více příšerný pleskot rozrážených vln. Srdce mu zabušilo.

„Námořníci!“ promluvil ke svým druhům na palubě. „Je nás jen deset — nepřítel, vlastně loupežníků, jest aspoň dvakrát tolik. Ale neustoupíme a statečně vytrváme! Útočníci budou jistě nemilosrdní, jsou to lidé, kteří neznají citu. Je úplné bezvětrí, nemůžeme se zachránit útekem, ale ukážeme, že se dovedeme zmužile bít! Muškety jsou nabity, děla připravena. A nepřítel se již blíží!“

Rozeznávali již dobře čluny. Černala se v nich hlava vedle hlavy. Petr a jeho námořníci na palubě ani se nepohnuli. Španělé patrně se domnívali, že posádka bezstarostně spí. Jejich čluny pluly za sebou.

Když se přibližovaly k lodi, Petr dal tiše rozkaz, aby všechny muškety byly namířeny na první člun. Dal povel: „Palte!“ — a tichým ovzduším zahřměla hlučná salva.

Na člunu svalilo se několik mužů na zad nebo do moře. Ale na jejich místě objevili se hned noví mužové.

„Palte!“ velel Petr po druhé.

Člun se zakymácel — ale přesto přiblížil se rychle až k lodi.

Nádvoří hradu boskovského.

„Přivítejte je, hoši!“ zazněl nový povel. Do toho ozval se radostný výkřik kormidelníkův: „Pane poručíku, zavanul větrík — můžeme ku předu!“

Skočil ke kormidlu, loď se pohnula. Ale v tom objevilo se na okraji paluby několik divokých obličejů. Než jenom na okamžik — námořníci smetli hned útočníky do moře.

Do plachet opřel se vítr — a loď ujela rychle hodně daleko od člunů.

„Zpátky!“ dal náhle Petr nový rozkaz.

Loď se vrátila prudkým útokem, vjela na čluny a — přejela je . . .

Na chvíli zavládl na moři opět úplný klid, jen hvězdy na nebi se třpytily.

„Co to?“ zvolal náhle kormidelník uděšeným hlasem. „Loď se naklání! Pane poručíku, jsme ztraceni!“

Petr zaslechl již také příšerný sykot a poznal, že se to tak voda žene do vnitra lodi.

„Přece nás zničili!“ zaúpěl kormidelník.

Petr stál zmužile na velitelském můstku a zavolal na své námořníky: „Zachraň se, kdo můžeš!“

Poslechli a zachytili se člunů, které náhodou vypluly nad hladinu. „Dá Bůh, že se všichni zachrání, k břehu není daleko,“ těšil se Petr, setrvávaje stále ještě na svém místě. Vtom viděl, jak kormidelník chopil se sekery a jal se prudce bušiti do stožáru. Chytil tedy jinou sekeru a pomohl mu sraziti stožár. Přesekali ještě lana, ale vtom se už loď pojednou převrátila — a Petr, kormidelník i stožár zmizeli v rozvířených vlnách . . .

Trvalo to však jen několik vteřin. Pojednou stožár vynořil se opět na povrchu a s ním objevili se nad hladinou také Petr a kormidelník. Oba z hluboka vydechli.

„Jak je vám, pane poručíku? Nejste zraněn?“

„Myslím, že ne, aspoň necítím bolesti. A vy?“

„Stejně tak. Jen aby nás tu nezastihli žraloci! Ti neznají slitování s člověkem!“

„Kde jsou naši námořníci?“

„Těžko říci. Když se loď převrátila, byli patrně odhozeni rozvířenými vlnami. Snad se drží ještě překocovaných člunů. Ale nemusíme si závidět. A myslím, že se s nimi neshledáme tak brzy. Vítr roste . . .“

„A žene nás k břehu,“ dodal Petr. „Pro nás je to rozhodně dobré.“

„Nic jiného bych si také nepřál, pane poručíku! Až nohy mně trnou, když si pomyslím, že se snad na ně chystá příšera žraloka . . . Dovedu se postavit proti otevřenému jícnu děla a nehnu ani brvou. Ale představím-li si žraloka . . .“

„Slyšel jste?“ přerušil Petr povídání starého kormidelníka. „Z dálky se ozývá jakýsi řev . . .“

Oba naslouchali. Opravdu, hustou tmou před nimi pronikal jakýsi divoký jekot.

„Už vím, co to je,“ pravil po chvíli kormidelník. „Jsme už blízko země. Ta černá hradba před námi — to je les na břehu. A ten řev vychází odtud. Čekají tam na nás — jaguáři . . .“

Petr se zachvěl vzrušením a hrdlo se mu zadrhlo.

„Máte u sebe nějakou zbraň, pane poručíku?“

„Bambitku. Ale co s ní, když nemám prachu? Než přece — mám také dýku!“

„Zaplať Pán Bůh! Snad postačí. Rána z bambitky ovšem zažene spíše jaguára. Jen tedy foukej, větře, ať jsme konečně na pevné zemi.“

Trvalo to však ještě celé dvě hodiny. Nad mořem objevila se právě ohnivá koule sluneční, když zavanul znovu silně vítr — a oba ubozí trosečníci byli jeho nárazem vrženi na písčité břeh.

Z blízkého lesa zněl dále řev jaguárů a vráskot opic i hulákání papoušků. Ale naši trosečníci nevnímali těchto příšerných zvuků. Úplně vysílení leželi na svahu jako dvě mrtvoly . . .

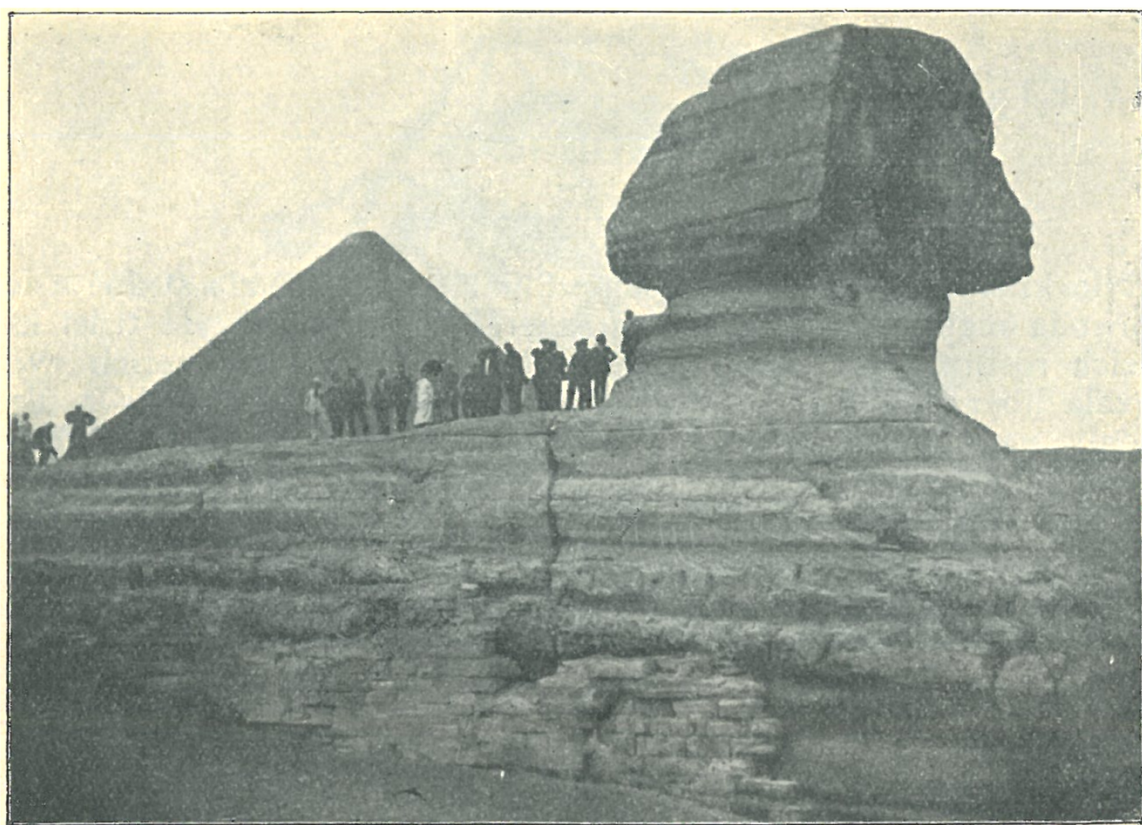
Kormidelník první se probral ze mdloby. A hned vykřikl hrozným hlasem, až se to rozlehlo v hlubokém lese. Křikem probudil se také Petr a zadíval se zemdleným zrakem na starého, dobrého muže: „Proč tak křičíte?“

„Pane poručku, podívejte se jen na ty mořské obludy! Mají jistě vztek, že přišly pozdě.“

Petr se posadil a pohlédl naznačeným směrem k moři. Jen několik málo kroků od břehu zmítali sebou dva — ohromní žraloci.

A děkoval znovu Bohu, že je zachránil i z tohoto nebezpečí.

* * *

Sfinx a pyramida.

Zachránili se také ostatní námořníci ze zničené lodi. Ještě téhož dne se shledali s našimi dvěma trosečníky a společně jali se pak všichni opravovat poškozené čluny. Poněvadž se moře zase utišilo, dali se na cestu jižním směrem a večer dorazili šťastně do přístavu barbadosského.

Byli ovšem všichni k smrti znaveni, proto je dal Lukas dopravit do nemocnice. Tam brzy se zotavili — za dva dny mohli již nastoupit zase svou službu.

Tehdy právě přišel rozkaz od admirála, aby se Lukas odebral se svou lodí do Anglie, kde měl vyřídit důležité poselství. Petr jel ovšem s ním — a tak po mnoha letech uviděli oba přátelé zase vlast i své nejdražší.

Brzy na to byly ukončeny dlouholeté války napoleonské. Petr zůstal ovšem dále ve službě námořnické, dospěl ve zralého, rozvážného muže a stal se brzy kapitánem.

Tehdy setkal se v Londýně s francouzským generálem martinickým a jeho dcerou Pavlou, kteří přijeli podívat se do Anglie. Zakrátko pak konal se slavný sňatek kapitána Petra s Pavlou. Mezi hosty vynikal zvláště bývalý kapitán Petrův Mistrál, nyní už admirál a Lukas, velitel krásné lodi.

A všichni rádi vzpomínali na mladá léta — léta plná útrap a nebezpečí, ale také věrné přátelské lásky a obětavosti. Obojí vytvořilo z hochů mladé hrdiny a pak i silné muže.

Edv. Elpl:

Roháč.

Přírodopisný obrázek.

Bylo krásné červnové odpoledne. Sluníčko rozechřívalo stráně a lesy a příroda rozplesala se hýřivou nádherou. Lučiny pokryté tisíci květoucích rostlin činily dojem překrásného koberce a na mezích vydechovala líbeznou vůni mateřídouška. Zlaté včelky vyletovaly z úle a usedaly na vonné květy, aby z nich vyssály medné šťávy. Pestrobarevní motýlové honosili se pestrým šatem, kterým oděli se na podiv ostatním, mušky kroužily v čistém vzduchu jako o závod, a lesem i sadem zaznívala rajská hudba ptačí, plnicí srdce lidská radostí a veselím.

Seděli jsme ve škole. Pojednou hlásí se Klimešův Pavel a oznamuje panu učiteli, že Frantík má v krabičce od sirek zavřeného roháče. Tento nijak se nad prozrazením svého tajemství nepozastavil, vyndal z kapsy krabičku a drže v prstech krásného brouka, sebevědomě ostatním jej ukazoval. Byl černý, kovově lesklý a na hlavě měl velká, rozvětvená kusadla. Vyhlížely jako malé jelení parohy. V kusadlech svíral třešeň, kterou Frantík roháče obdaroval, aby netrpěl hladu. Někteří ze žáků pokoušeli se mezi kusadla vložit prst. Ale se zlou se potázali. Bolestí hlasitě vykřikli a hleděli prst co nejrychleji z kusadel vybaviti. A roháč měl se k životu! Chvillemi rozepial tvrdá horní křídla, pod nimiž bylo viděti jiná, blánitá. Zdálo se, jako by toužil po drahé mu svobodě a proto snažil se vzlétnouti.

Dvoje křídla připomínala nám chrousta, jenže roháč vypadal se svými rozvětvenými kusadly a lesklým šatem mnohem vznešeněji. Kromě ústrojí ústního viděli jsme ještě na hlavě tykadla a dvě složitě oči.

Druhého dne podnikli jsme vycházku do blízkého lesa. Hoši rozběhli se po lese. Po chvíli přiběhl jeden z chlapců a oznamoval, že na dubovém keři odpočívá si pěkný roháč. Pan učitel rozpovídal se o životě podivného brouka.

Dověděli jsme se, že roháč rád přebývá na dubových stromech, kde živí se šťávou vytékající z větviček a kmenu. Ssaje ji dlouhým, žlutým jazýčkem. Nenajde-li na stromě takového zraněného místa, od-

kud šťáva se prýští, rozškrabe kůru silnými kusadly, při čemž počíná si velmi obratně a vytrvale.

Dubové lesy jsou mu domovinou. Zde se roháč rodí a krátký život ztráví. Samička, která je menší a nemá rozvětvených kusadel, nýbrž jen jednoduchá a krátká, snáší několik vajíček ve starých vyhnílych dubech. Z vajíček vylíhnou se ponravy podobající se housenkám. Tyto živí se prohnílým dřevem. Rostou pomalu a teprve v pátém roce dospívají. V této době bývají tlusté jako prst i délky jeho dosahující

Na prázdniny!

Dospělá ponrava připraví si lůžko z nahnílého dřeva a hlíny, načež se v něm uzavře. Z toho vznikne kukla. Z kukly prodere se v témže roce na světlo boží roháč, který je s počátku těla měkkého a bílého. Teprve až krovky a krunýř nabudou náležité tvrdosti a kovové barvy, vylézá ze svého úkrytu. Počíná si hned čile a obratně. Po stromech leze bezpečně a rychle, neboť může se kůry přidržeti silnými, ohnutými drápkami. Chce-li vzlétnouti, roztáhne tvrdé krovky, potom rozepne blánitá křídla a pouští se v let. Při něm bzučívá silně, dle čehož můžeme ho snadno poznati.

Jako chrousti, mají i roháci život krátký. Po čtyřech nedělích hynou a tělo jejich stává se potravou mravenců a ptáků.

Za teplých červených večerů lítá jich hojně kolem dubových stromů, kde je možno nejsnadněji se jich zmocniti. Roháč je náš největší brouk,

proto ve sbírkách brouků vidíváte jej zpravidla na místě prvním. Chytne-li roháče, udrží se i v domácím zajetí, ovšem musíme se o něho starati. Krmíváme jej rozmočeným cukrem nebo sladkým ovocem, zvláště třešněmi, z nichž spokojeně ssaje šťávu. Ale jako sami milujeme svobodu, přejme ji také roháči, který je nejšťastnější, když za teplých večerů může se účastniti veselého reje se svými druhy v mladých doubravinách.

Bylo k večeru. Zvonek na kostelní věži se rozhlaholil po okolí. Zvonili klekání. Na trávě usedla rosa a soumrak tlačil se do kraje. Ještě se dvěma kamarády vypravil jsem se do mladého dubového lesa, který jako tmavá hradba rýsoval se na mírném návrší za osadou. Úzká polní cesta vinula se mezi obilím a večerní vzduch plnil se vůní rozkvetlého ligrusu. Růžově červené pole bylo dnes dostaveníčkem pilných včel od časného jitra. Někteří opozdilci ještě teď vraceli se ke svým zahradním příbytkům, barevným včelínům. Doufali jsme, že se nám podaří zmocniti se roháčů, což už sliboval krásný teplý večer. A nemýlili jsme se. Netrvalo to dlouho a hlasitý bzukot prozradil místo veselého reje vznešené této společnosti. Již hvězdičky mihotaly se na obloze, když vraceli jsme se s pěkným úlovkem k domovu. Ráno byli jsme hrdiny ve třídě, neboť jsme se mohli pochlubiti krásnými velkými roháči, z něhož největšího vybral si pan učitel pro školní sbírku.

Bohuslav Brožek :

Král = ukrutník.

Pohádka.

V daleké říši za horami vládl před dávnými časy starý král Věslav. Tenkrát se poddaní i okolní susedé cítili zcela spokojenými a bezpečnými. Věslav byl panovníkem mírumilovným, jehož největší péčí bylo starati se o to, aby říše zkvétala, aby občanstvo mohlo klidně věnovati se své práci. Byl jimi za to též milován, u susedních vladařů ctěn a vážen. Nikdy nezatoužil po cizím, válek nevedl, až na to reptával jeho jediný syn, princ Stěch.

„Meče našim rytířům v pochvách zrezavějí,“ vytýkal kdysi otci nevrle. „Ani rytířských sedání nedopřeje královský můj otec výkvětu svého panstva. Kam tohle povede? Naposledy budeme nuceni usednouti jako ženy ku přeslici a s unylými vzdechy naslouchati popěvkům potulných pěvců o hrdinských činech našich předků.“

Král Věslav usmál se shovívavě tomuto horlení synovu.

„Mluvíš nerozvázně,“ řekl klidně. „Mám snad pro větší čest a slávu svého rodu hnáti tisíce nejlepších synů svého národa na bojiště, snad dokonce i pro nic a za nic, pro věc, o níž prostí lidé nemají zájmu? Či pro pastvu vzrušení chtivého panstva pořádati zápasy s krvavými zakončeními? Tak nebudu nikdy jednati, neboť vidím v tom pouhé mrhání majetkem a co horšího, i drahocennými lidskými životy.“

Poslední slova pronesl s takovým důrazem, že Stěch neodvážil se další námitky.

Bohužel, starý, dobrý Věslav podlehl náhle prudké, zákeřné chorobě a princ Stěch ujal se vladařství. Hoj, jaké tu nastaly změny. Sotva uplynula predepsaná doba smutku, jal se pořádati hlučné hostiny a rado-

Kdy spadne první jablíčko?

vánky, rytíři se všech stran sjížděli se ke krvavým zápasům, peníze tekly proudem a poddaní záhy s lítostivými vzdechy vzpomínali starého, dobrého nebožtíka krále. Poněvadž Stěch byl výtečně zpraven svými slídiči o nepříznivé změně smýšlení v lidu, jal se sestavovati silné vojsko, v jehož čelo postavil sobě na smrt oddané důstojníky a tak zajistil si náležitou oporu svého trůnu. Vojáci byli svému králi oddáni na

život a na smrt a chudý lid, tlačěn k zemi těžkou botou vojáctví, neodvažoval se volně vydychnouti. Daně a dávky stále vzrůstaly, nikdo se však neopřel, věda dobře, že za sebe menší odpor následovaly by nejkrutější tresty.

Král Stěch ovšem dobře znal tuto pro sebe málo slibnou náladu v národě. Věděl, že jeho vladařská moc spočívá jen a jen na hrotech zbraní jeho armády, neuznal však za hodno obrátiti. Co mohli mu udělati ubozí, bezbranní lidé? Žaláře se plnily nevinnými oběťmi a král, obklopen silným vojskem, smál se pohrdlivě výčítkám starého, bývalého rádce otcova, který jediný měl odvalu jeho počínání mu vytknouti. Byl by se rád i tohoto starce zbavil, tento však byl velice ctěn a vážen i u vojska a jeho uvěznění bylo by asi vyvolalo mnoho zlé krve. Nechal ho tedy mluvit, věda dobře, že nepodnikne, mimo svých káravých slov, nic, lnulť příliš ku královskému rodu, a vládl dále svým způsobem.

Špatní rádcové přiměli ho dokonce i k válce se sousedem, s nímž jeho nebožtík otec vždy žil v nejlepším přátelství. Pro nepatrnou příčinu vypověděl mu válku, zaplavil žírné kraje jeho země svým vycvičeným vojskem a porážel napořád nepřátelská vojska. Co zbývalo konečně sousedovi, než prositi o mír? Dostalo se mu ho, ale za podmínek tak potupných, že z jeho říše nadělaly otroků na celá příští desetiletí.

Král Stěch vracel se z vítězné výpravy zahrnut slávou a bohatou kořistí. Tenkrát ani poddaní nereptali, neboť přemožený král byl mírem donucen ku značnému ročnímu poplatku, který ovšem znamenal i úlevu jejich vyčerpaným kapsám.

Král tonul na vrcholu blaha. Jeho pýcha neznala mezí. Kde kdo se mu kořil. Jednou večer seděl sám ve své přepychové komnatě a přemýšlel o své moci a slávě.

„Kdyby se mohl můj nebožtík otec podívati, co já jsem dokázal,“ zahovořil pojednou sám k sobě. „Rád bych znal, je-li ještě vůbec někoho na světě, kdo by se přede mnou postavil a řekl mi do očí, že se mě nebojí.“

„Já se tě nebojím, králi Stěchu,“ ozval se vtom z temného kouta komnaty dutý hlas. „Já tě přemohu, a kdybys dobyl celého světa, přede mnou se neuchráníš.“

V králi se zatajil dech. Nechtěl se sám doznati, ale cítil to jasně, že neurčitá bázeň projela mu tělem, že ve svém paláci, střeženém vybranými muži své obávané armády, se bál.

Přemohl se však za chvíli. Dříve, než chtěl přivolati strážce, mínil se sám přesvědčiti, kdo se odvažuje drze rušiti jeho klid.

„Hej, kdo jsi ty, který si na mne troufáš?“ houkl směrem, jímž neznámý hlas přišel. „Z úkrytu a bezejmenně se naparovati není uměním. Vystup, ať ti mohu pohleděti tváří v tvář!“

Drsný chechtot byl mu odpovědí.

„Chceš mě tedy viděti? Dobrá, ač tvůj čas dosud nevypršel, vyhovím tvému přání, abych zkroutil poněkud tvoji domýšlivost.“

Po těch slovech král strhl se stěny pádný, ozdobně pracovaný meč, aby se mohl postaviti neznámému protivníku na odpor.

„Na mne si, králi, nepřipravuj zbraně,“ slyšel zřetelná slova. „Nebojím se tě, viz jenom —“

Stěchovi stanula krev v žilách a meč zděšením pustil z ruky. Uprostřed komnaty stála vysoká ženská postava, zahalená v šeré roucho s vyzáblým obličejem, posměšně pozorujíc zděšeného vladaře.

„Nu, králi, kde máš své vojáky, abys je na mne zavolal?“ zaskuhrala posměšně příšera. „Nemáš slov k odpovědi? Nuže, tedy já ti něco ukáži.“

Vyňala ze záhybů roucha jakousi nádobku, až po okraj naplněnou jakousi tekutinou.

„Znáš toto, králi Stěchu?“ volala nyní přísně. „Neznáš, vid’? Jsou to slzy tvých poddaných, jimž je tvoje krutovláda vynutila. Mám ti ještě ukázati jezero krve, jež byla prolita jenom k vůli tvé libůstce?“

Král stál všecek zdrcen. Pojednou vztáhl ruce k příšere a zaúpěl: „Kdo jsi, že přicházíš mi připomínati moje provinění?“

„Jsem nevítaným hostem,“ skuhrala příšera. „Mně jsou všechny dveře a zámky otevřeny, jsem totiž — Smrt.“

Král se zapotácel.

„Přicházíš pro mne?“, tázal se úzkostlivě.

„Propadl jsi sice soudu,“ skuhrala Smrt, „ale nejvyšší Soudce již pro zásluhy tvého zvěčnělého otce míní ti dopřáti ještě času k obratu. Kaj se a naprav svá provinění, pokud to bude v tvých silách. Neboť až přijdu po druhé, bude pozdě.“

Rozplynula se jako mlha —

Strašná návštěva dokázala u Stěcha více, než nejlaskavější domluvy. Jeho srdce promluvilo. Ihned odpustil svému sousedovi všechny válečné pokuty, nařídil snížení daní, rozpustil valnou část vojska, omezil radovánky a sám žil životem příkladným. Lenošivým, potulným rytířům přestala u jeho dvora pšenice kvésti, ale zato chudí a potřební nalézali zde vždy ruku otevřenou.

Ve všem spravoval se radou bývalého otcova důvěrníka. S bázní očekával opětný příchod Smrti, leč tato se neobjevila až po dlouhé, dlouhé řadě let, kdy bývalé jeho ukrotenství bylo již lidem dávno zapomenuto a jeho jméno bylo tak oblíbeno, jako kdysi jeho nebožtíka otce, dobrého krále Věslava.

K a r e l D o u b r a v s k ý :

DO PAMÁTNÍKU.

Nikde v celém světě širém
není štěstí bez bolu.
Všude slzy mírní tření
v žití těžkém zápolu.

Povzdychneš snad také sobě,
setřeš slzu potají,
kolem sebe šíř však teplo,
kterým žaly roztají,

Tak nám velí víra, láska,
naděj, moudrost odvěká:
„Šťastným být a jiné blažit,
toť jest úkol člověka.“

Svatý Petr a tři bratři.

Dalmatská národní povídka.

Byli tři bratři, kteří v životě neměli nic než starou hrušeň. Tu řadou dle svých let hlídali a opatrovali. Jednoho dne přišel svatý Petr a řekl staršímu bratru: „Pomáhej Pán Bůh“ a může-li mu něco darovat?

On mu odpověděl: „Nemohu ti dát nic a nesmím ani k vůli bratrům, nýbrž zde máš s mé větve jednu hrušku.“

Druhého rána přišel svatý Petr zase jako žebrák k prostřednímu bratru, pozdravil ho: „Pomáhej Pán Bůh!“ a může-li mu něco darovat?

On mu odpověděl jako starší, že mu nemůže dát nic než dvě hrušky se své větve. Utrhl je a dal mu je.

Třetího rána přišel světec zase jako žebrák k mladšímu bratru, pozdravil ho: „Pomáhej Pán Bůh!“ a nemohl-li by mu něco darovat na Boží cestu.

A on mu odpověděl jako oba starší, že mu nemůže dát nic než tři hrušky se své větve. Dal mu je a rozešli se.

Minula zase nějaká doba a Bůh poslal svatého Petra, aby se podíval, co ti bratři dělají. Přišel svatý Petr a našel je všechny tři pospolu u jakési studánky. I otázal se jich, co by který z nich měl nejraději? Nejstarší řekl, že by nejraději, aby se tato studánka proměnila v krčmu. Svatý Petr učinil znamení kříže, a ihned tam byla krčma, v níž ten bratr zůstal majetníkem. Prostředního se také otázal, co by měl nejraději? Odpověděl, že by nejraději, aby se z těch holubů, kteří tam byli na poli, staly ovce, a on aby tam měl hospodářství. Svatý Petr učinil znamení kříže, holubi se proměnili v ovce a na poli stálo jeho hospodářství. Pak přišla řada na nejmladšího, který byl nejpošetilejší, aby se ho zeptal, co by měl nejraději? Ten mu řekl, že by měl nejraději královu dceru za ženu. Svatý Petr mu řekl, že by snadněji proměnil hlávku v ryzí zlato, než vymohl tuto věc, neboť o ni se teď uchází sedm císařů — „a co bychom tam dělali my dva chudáci? To ti nemohu učiniti.“ Ale nejmladší bratr trval na svém: buď ji — nebo nic.

Tu řekl svatý Petr: „Nelze-li jinak, pojďme ke královu dvoru; sedm císařů už se uchází o jeho dceru, jděme tam také, buď jak buď!“

Šli tam.

Když tam přišli, otázal se jich král: „Co vy tady chcete, chudáčci?“

Odpověděli mu otevřeně, že se přišli ucházeti o jeho dceru.

Král pravil: „Což nevidíte, že se o ni uchází sedm císařů, ale ona nepůjde za žádného — jak by šla za vás chudáky?“

Oni odvětili: „Dobrá, když je to sedm císařů, tak pojďme, ať oni zasadí sedm prutů révových a já zasadím osmý; a čím prut se přes noc ujme tak, že na něm budou zralé hrozny, za toho ať tvá dcera jde. Ale nejdříve postavte kolem prutů dvojitou stráž.“

Král s tím byl srozuměn a nařídil, aby každý z nich zasadil prut révový; pak tam postavil dvojitou stráž, aby snad někdo něco nepodvrhl. Když ráno svitlo a slunce vyšlo, na chudákově révě bylo listí a hroznů dost a ostatní, jaké byly zasazeny, takovými je zastihlo svítání. Když

to viděl král, hned mu dal svoji dceru a kočáry, aby ji zavezl, kam chce. Chudák ji odvezl do své chaty, která byla listím pokryta, a k jídlu neměli nic než shnilou červotočinu, z níž králova dcera mísila a pekla chléb. Tam zůstali a žili, jak žili.

Svatý Petr odešel a když minula dlouhá doba, Bůh zase řekl, aby obešel ty tři bratry, co dělají. Tu se svatý Petr proměnil v jiného žebráka a šel k nim. Když přišel k nejstaršímu, který měl krčmu, poprosil ho, aby mu něco daroval. On se vymluvil, aby šel k jeho ženě; dá-li mu ona něco, ať mu dá, nedá-li, on za to nemůže.

Žebrák přišel k ženě a ona mu řekla: „Táhni odtud, kdybys měl štěstí, jako můj muž, měl bys sám všeho dost!“

Když to žebrák uslyšel, učinil holí znamení kříže: krčma zmizela a tekla tam jen voda ze studánky, jako dříve.

Pak šel k prostřednímu bratru, pozdravil ho: „Pomáhej Pán Bůh!“ a poprosil ho venku před statkem, aby mu daroval krajíček sýru, že je hladov. Jeho žena mu odpověděla: „Já jsem sýr nedělala pro tebe a nedám ti! Chceš-li se uživit, pracuj! Už jste mě vy darmošlapové — omrzeli!“

Žebrák učinil holí znamení kříže, ze statku se stala louka, z ovcí holubi, kteří odletěli do vzduchu.

Pak svatý Petr v podobě žebráka přišel také k nejmladšímu bratrovi a pozdravil ho: „Dobrá večer!“ a může-li mu dáti nocleh?

On mu řekl: „Dej Pán Bůh dobrá večer! Vezmu tě k nám, ale nemohu tě nikam jinam položit, než na suché listí a nic jiného ti nemohu dát k jídlu, než chléb z červotočiny a vodu; to je všechno — a co mám, to dám.“

Kašpárek je můj, já ho nedám!

Žebrák pravil: „Jen upečte takového chleba; mám hlad, budu jíst, ať je, jaký je. Máš-li chléb, nestyd' se hosta žádného.“

Upekli chléb, on učinil znamení kříže a do vrchu pece se udělaly jakési koláče. Poprosil o vodu, přinesli mu ji, on učinil znamení kříže a bylo z ní víno.

Večer si lehli na listí; když se ráno probudili, leželi na měkkých postelích. Z chaty, pokryté listím, se stal veliký bílý palác.

Přel. Otto F. Babler.

L. Kulička:

Bůh neopouští.

Norbert byl veselý, hezký hoch. Byl vyučen na dvoře královském v umění rytířském, že málokdo se mu vyrovnal. Byl pravým dítkem světa. Držel se s těmi, kteří mu radili: „Pojď, užij světa, dokud jsi mlád, nech se zasypat růžemi a vezmi si vše, čeho tvé srdce žádá.“ Ale v tichých chvílích slyšel hlas svého svědomí: „Norberte, nezapomeň na svou ubohou duši!“ Ale vzpomínka na brzké dobrodružství zaplašila takové myšlenky.

Jednoho jasného letního jitra roku 1114 jel Norbert doprovázen svým sluhou na místo, kde se měl sejít se svými druhy. Najednou se nebe začalo zatahovat černými mraky, zahučel vítr, zaburácel hrom a nad krajem snesla se prudká bouře. Blesk za bleskem, hrom za hromem burácel. Vtom se prudce zablesklo, třeskla hromová rána. Kůň Norbertův se vzepjal — a Norbert ztrativ vědomí spadl na zemi. Za chvíli ho probudil déšť. „Bože, co se to stalo? Pane, čeho si žádáš ode mne?“ zvolal Norbert. Před jeho duševním zrakem se objevil celý jeho hříšný život. Proud slz mu vytryskl z očí.

Nadarmo čekali druhové toho dne na Norberta. Ten nastoupil jinou cestu, stal se novým člověkem. Bůh slyšel jeho volání a neopustil ho! Norbert počal žít životem pokání a odříkání. Po několika rocích přípravy stal se knězem a později založil řád Premonstrátů, který se rozšířil po celém světě. A sv. Otec Řehoř XIII. prohlásil zakladatele řádu Premonstrátů Norberta za svatého. Jeho svátek se slaví 6. června.

Fr. Všetěčka.

Několik drobností z katolických misí.

Dne 8. prosince 1931 byl v Africe v zemi Basuto posvěcen na kněze jeden domorodý černoch. Jmenoval se Rafael Mohasi. Z téhož kmene byli sice i jiní již posvěceni, ale jejich svěcení bylo vykonáno v Římě. Tento byl ale vysvěcen ve své domovině.

Svůj život popisuje takto:

„Byl jsem malým pasáčkem, jenž musil svoje stádečko denně pásiti

v horách. Přál jsem si ale vždy chodit do školy. Rodiče však o tom nechtěli nic slyšet. Když jsem jednou našel kousek staré břídicové tabulky v jednom rozvaleném domku, nemohl jsem toho déle vydržeti. Tajně jsem se vykradl z domu a utekl do školy asi 10 km vzdálené. Pln strachu a úzkosti jsem se večer vrátil. Kdo však popíše můj radostný úžas, když mne rodiče na místo trestu pochválili! Od té doby jsem směl do školy chodit denně. Bylo to téměř zázrakem, neboť se otec jinak při nejmenším odporu strašlivě rozhněval.

Naučil jsem se znáti i milovati také pravdy svaté víry. Po křtu mne neopustila více myšlenka, abych se stal knězem a mohl pak na obrácení mého kmene pracovati. Dobří kněží se ujali mého vyučování a výchovy. Jak jsem jim za to vděčným!

Náš chlapecký seminář je docela udržován od evropských dobrodinců. Domorodí křesťané na to nemají naprosto žádných prostředků.

Kněží naši však žijí v největší chudobě. Naším studentským šatem je ovčí kůže. Všem dobrotivým dárcům, kteří pomáhají náš ústav udržeti, jsme zavázáni k největším díkům. Ovšem můžeme se odměnit jediným toliko způsobem; můžeme se za ně modliti. Bůh, jenž slíbil, že ani číše vody ochotně podaná nezůstane bez odměny, bude Vám bohatým odplatitelem.

Pozdravuje Vás mnohokráte Rafael Mohasi, jenž je nyní z milosti Boží knězem a modlí se za Vás u oltáře.“

* * *

Chceš vědět, jak mnoho je dosud pohanů? Dejme tomu, že by pohané šli kolem tebe řadou a každou vteřinu by přešel jeden, a že by se jejich pochod ubíral kolem tebe ve dne i v noci, pak bys musil státi a počítati je celých 31 a půl roků. Okrouhle počítáno je jich jedna miliarda čili 1000,000.000 t. j. tisíc milionů.

(Z časopisů Oblátů.)

O Božím Těle.

Andělé i lidé v úctě se koří Svátostnému Spasiteli.

Chytrost nejsou žádné čáry. V jednom budhistickém chrámě žil pohanský bonc (mnich) se svým žákem. Jednoho dne dostal bonc od jednoho svého příznivce rýžový koláč, pravou pochoutku. Věda, že jeho žák je na takové věci jako posedlý, ukryl koláč pečlivě. Ale hoch byl neméně prohnáný, koláč vypátral a když bonc odešel z domu, vzal koláč z úkrytu a snědl jej. Jak to ale zařídit, aby ušel podezření? Šel do pagody a pomazal modle tam postavené zbytkem ústa. Hladový bonc přišel domů a hnal se za koláčem. Ten byl ale pryč. Podezření ovšem padlo na žáka. „Vzal jsi můj koláč?“ tázal se přísně. „Nevím ničeho o koláči,“ lhal hoch s nevinnou tváří, „ale slyšel jsem jakýsi zvláštní hluk z pagody. „Bonc odešel do pagody a ejhle, uzřel zamazaná ústa modly. I rozhněval se velice na mlsnou modlu . . . Chopil ji a hodil do studně. Voda zažblunkala po japonsku: „Kutta, kutta“, t. j. česky: „snědl jsem, snědl jsem.“

(Z Mis. Ř.)

O t o n Ž u p a n ě i ě :

BŘÍZA A DUB.

Břízo, břízo tenkovlasá,
kdo ti vlasy rozčesává,
že tak pěkné sluší ti?
Zdali matka, čili sestra,
nebo víla z houštiny?

Ani matka, ani sestra,
ani víla z houštiny:
tichý deštík odpolední,
lehký větřík zdaleka. —

Dube, dube kučeravý,
kdo ti husté vlasy cuchá,
že je máš tak zčechraný?
Macecha zda tvoje zlobná,
nebo sto tvých nepřátel?

Ani zlobná macecha má,
ani sto mých nepřátel:
cuchávají mi je vichry,
prudké vichry půlnoční.

Přel. Otto F. Babler.

S v a t a v a H o u s k o v á :

UKOLÉBAVKA.

Spi už, mé děťátko, hlavičko zlatá,
ve snu tě opatruj matička svatá.
Zaleť si s andílky v nadhvězdný kraj,
uzříš tam, miláčku, nebeský ráj.

Ráno, až skřivánka vzbudí tě hlas,
matička políbí tvůj zlatý vlas,
otevři očka svá, usměj se, zlato!
Teď už spi! Matička prosí tě za to.

A kvítečka plakala...

Šla jsem parkem, jehož střed je upraven za hřiště pro děti a po stranách jsou dosti velké plochy porostlé travou. Přirozeně, že tam nechybí ani velké stromy, bezové a jasmínové keře. Bylo to v květnu, kdy jsem tudy šla. Den byl tehdy nádherný a všude kolem jak na keřích, tak i na zemi tolik kvetoucí krásy, že při pohledu na to vše ani nevědouc jsem se zastavila a mimoděk ruce sepjala a ústa moje šeptala jakousi modlitbu k Tomu, který tuto krásu stvořil pro nás, kteří mnohdy toho ani nezasluhujeme a nikterak neceníme.

Nevím, jak dlouho jsem v takovém duševním pohnutí stála, když mne náhle jako ze sna probudila slova jedné maminky dosti ostře pronesená k jejímu asi 2letému děťátku: „Fuj, ty prasátko, zahodíš to svinstvo!“ a s velkým opovržením a ještě mnoha štavnatými slovy házela na zemi a šlapala na kvítečka pampelišek, jichž ono děťátko mělo plné ručky natrhaných.

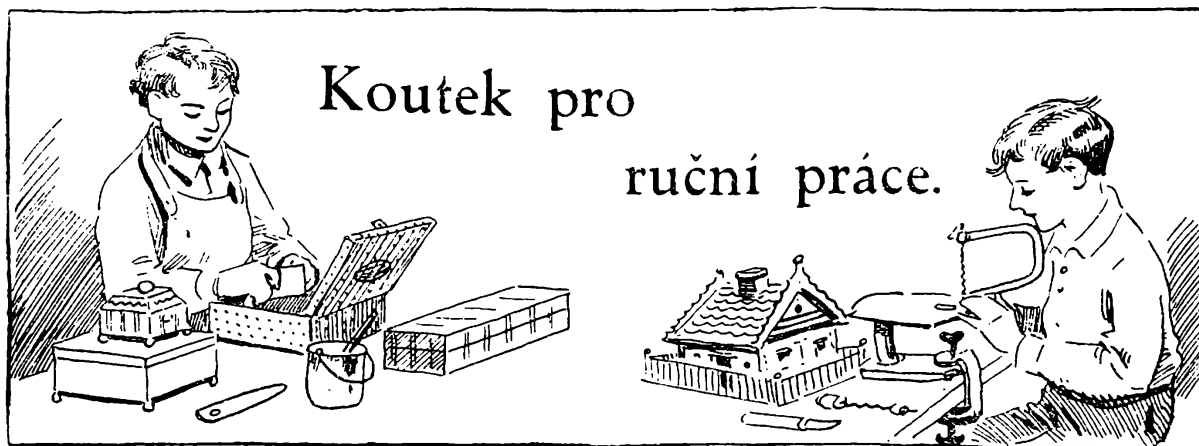
Děťátku se asi ona kvítečka líbila, neboť se dala do velkého pláče. Tu maminka rychle utrhla z jednoho keře pěkný bezový prut květu a podala děťátku se slovy: „Na, toto je lepší, vid’?“ A tak děťátko už spokojeně po mamčině příkladu šlapalo také na květy pampelišek na zemi ležících.

Velmi uboze poučila maminka svého miláčka. Kdyby mi ona paní bez příčiny byla dala políček, snad by mi nebylo v duši tak hrozně, jak po tomto výjevu. S hrozným zmatkem v hlavě jsem utíkala odtud, jako by mne někdo hnál. Ale nemohouc toho zapomnět, vrátila jsem se po chvíli opět k tomu místu a jelikož tam už nikdo nebyl, chtěla jsem aspoň částečně zmírniti křivdu na kvítečkách spáchanou tím, že jsem je sesbírala (ten prut bezu také tam ležel pošlapán) a chtěla je položit na trávník, by se jim měkčeji umíralo. Jak jsem je vzala do rukou, věřte nebo nevěřte, ale bylo na nich několik kapek jako od rosy. Ale rosa to nebyla, nýbrž slzy, kterými ona kvítečka plakala nad svou nedůstojnou smrtí.

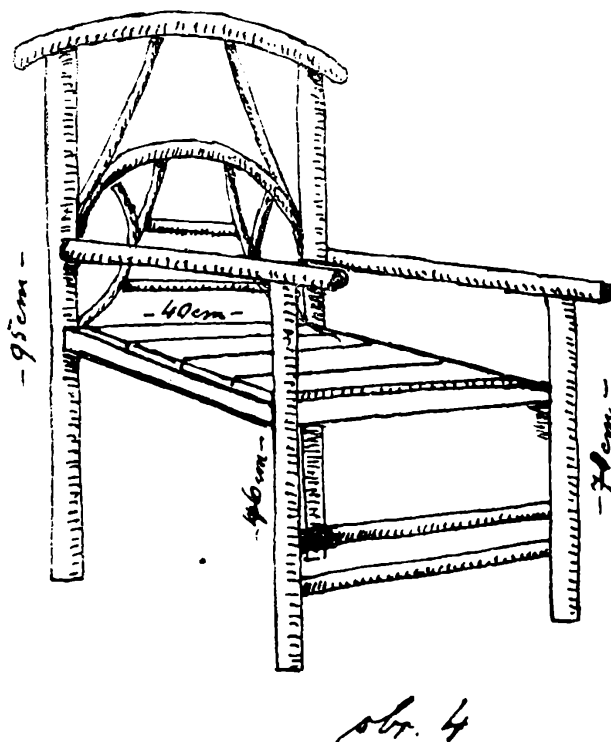
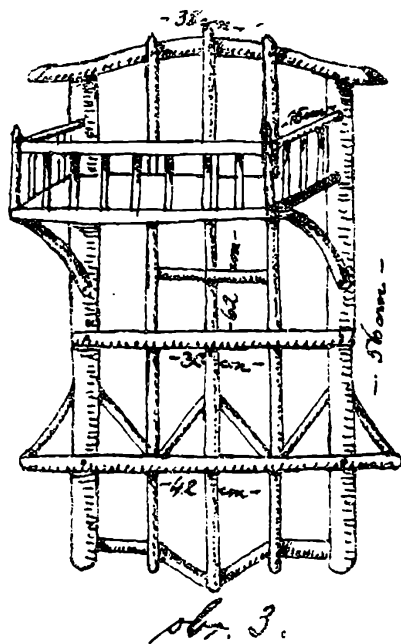
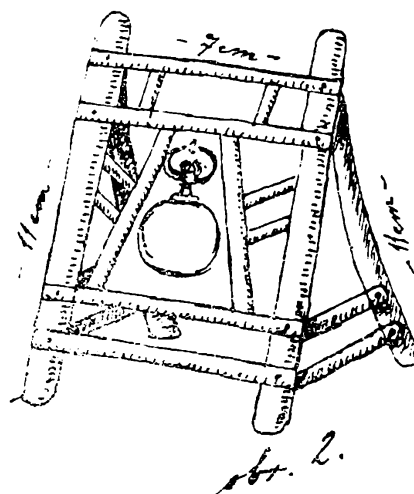
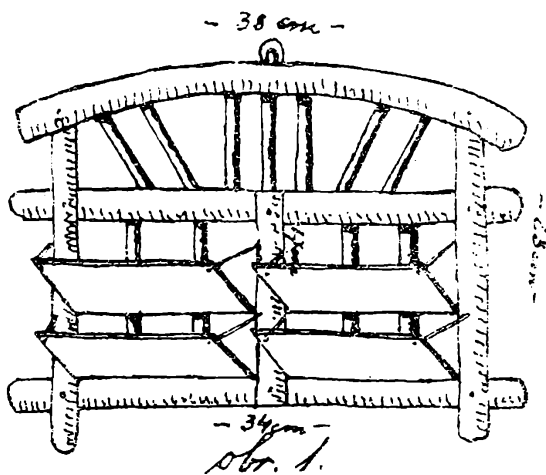
Prosím všechny snažně, radujte se i z nepatrných kvítečků a neničte jich nadarmo, trpí tím — pláčí.

Božský Spasitel! láskou svou objímá celý širý svět.

Dnes jenom vám předložím několik nákrešů, dle nichž budete pracovat sami. Tyto nákrešy našel jsem v knížce od Bedřicha Brosmana: Kurs prací z haluzí, latěk a z prkének. Jest tam ještě mnoho nákrešů pro různé předměty ozdobné i užitečné. Kdo by tuto knížku chtěl mít, objedná mu ji nejbližší knihkupec u nakladatele J. F. Bučka v Prostějově. Cena knížky je 5 Kč.

Musím vám však ještě dáti malé poučení o tom, jak ohýbáme větve: nejprve větev napaříme nad parou, pak ohneme dle potřeby; takto ohnutou větev přibijeme tenkými hřebíčky na nějaké prkénko a necháme na něm tak dlouho, až uschne a podrží žádaný tvar. Suché větve ohýbat nemůžeme, lámaly by se.

Obraz 1. Nástěnná schránka na dopisy.

Obraz 2. Podstavec na hodinky.

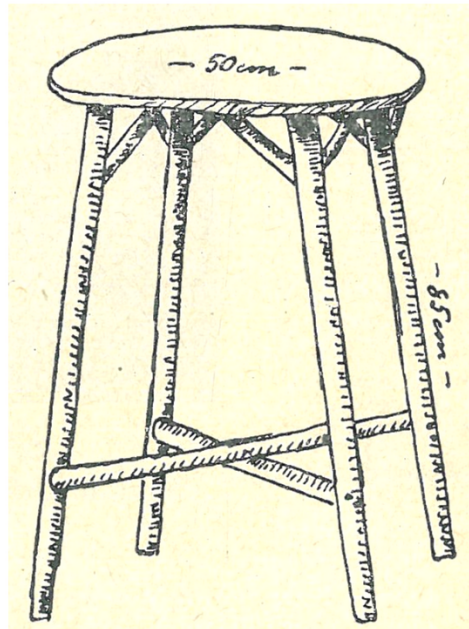
Obraz 3. Nástěnná polička.

Obraz 4. Křeslo do besídky.

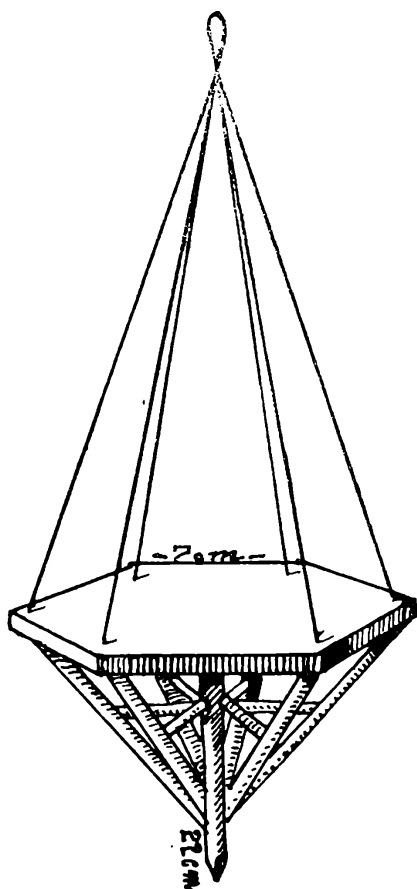
Obraz 5. Visutý koš na květiny.

Obraz 6. Stolek.

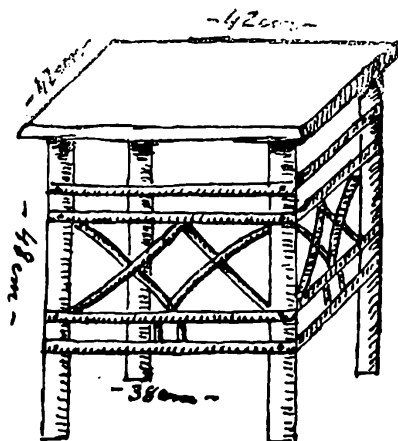
Obraz 7. Ozdobná stolička.

obr. 6.

obr. 5.

obr. 7.

Rozměry udány jsou na obrazích.

Tedy pokuste se nyní zhotovit všechny zde zobrazené předměty!

Tímto se s vámi loučím a přeji vám všem příjemné zotavení o prázdninách a mnoho štěstí a božího požehnání v dalším životě. Vzpomeňte si někdy při modlitbě na vašeho strýce Vojtěcha.

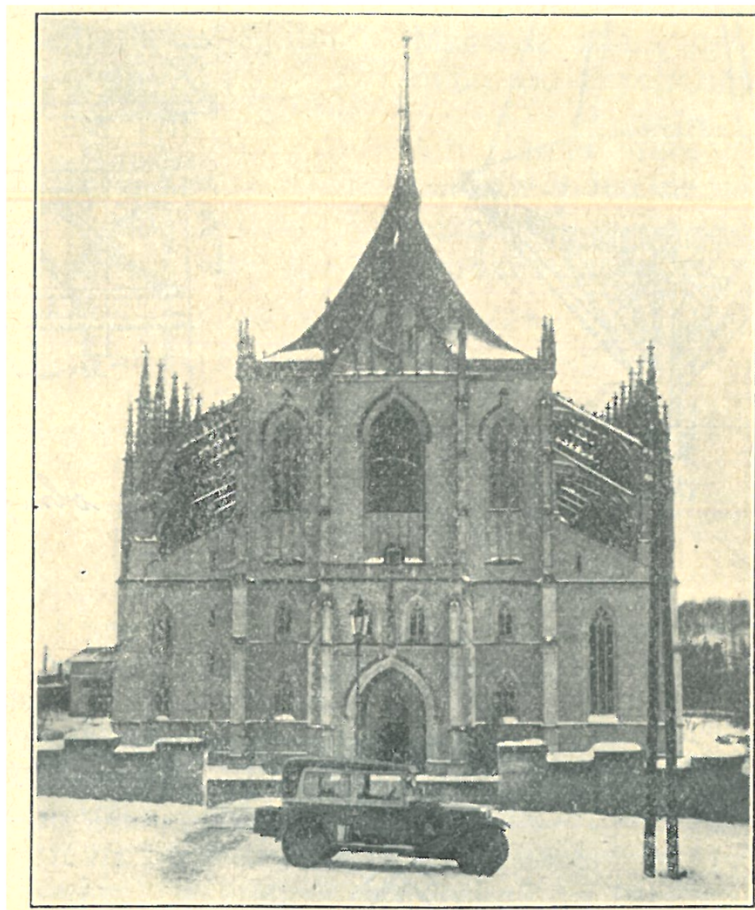

Ze života našich skautů:
Smažení řízků. (18. Brno). — Foto: „Baby“.

□□□

Fotografická soutěž číslo 7.

Lubomír Koželuha, žák III. měšťanky, Brno-Královo Pole.

Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.

Ze života našich skautů.

Krátký odpočinek. 18. oddíl Brno, o němž jsme se zmínili v 9. čísle, již existuje. Vede ho dr. Drobný.

Záhonek mladých.

Dědeček a vnouček.

Bylo to začátkem jara. Slunce již mile hrálo, jen vítr ještě stále pofukoval studený. To prý z hor, jak se říká.

U Dohnalů na výměnku bylo hlučno. To Toník Dohnalů dovedl si sem zase svoje kamarády, aby se s nimi poveselil. Zítra je čtvrtek, mají prázdnou a úlohu prý žádnou nemají, jak Toník ujistil dědečka. Ó dědeček, ten zlatý dědeček, toho měl Toník nadevše rád. A na výměnku byl Toník skoro víc než doma. Proto svoje kamarády vodil vždy jen na výměnek. Tam mohli skotačiti a povoliti svojí bujnosti. Žádný jich tam neokřikoval ani se s nimi nevadil a proto sem rádi chodili. A ještě něco. Dědeček uměl vyprávět takové pěkné pohádky. Hned veselou, že se jí nemohli dosti vynasmát, pak zase smutnou, že všem vstoupily slzy do očí, ale v každé bylo něco poučného. Dědeček to s nimi uměl.

A tak také dnes, když se dosti navydováděli, sesedli se kolem dědečka a aby prý jim vypravoval pohádku. Dědeček se k tomu jaksi neměl, ale slíbil, že jim něco poví. Nacpav si svoji dýmečku, zapálil a začal vyprávět. Hoši ani nedutali a mnohý i pusu otevřel, aby mu nic neušlo. Na konec dědeček pravil: „Tak jen hoši nejprve teplou, pak vlažnou a

naposled studenou, a až budou listy hodně rozvité, může se dát kytka do sklepa, aby nepovadla. Zítra máte prázdnou, tak přijďte všichni sem, uřežem si z našich líp pruty a to ostatní už víte.“

Ráno sotva dědeček posnídal, už byli hoši zde. Dědeček oblékáje si kožíšek s beránkem, bylot' ráno hodně zima, poručil Toníkovi, aby donesl malou pilku a už cupali za „humna“. Tam stálo několik vzrostlých líp, „Ty Jeníku,“ pravil většímu chlapci, „vylezeš na lípu a nařežeš nám pěkných prutů.“ Jeník vzal pilku na rameno a už lezl. Nařezal každému 5—6 prutů a celý zkřehlý slezl dolů. Prý je tam ještě zima. Dědeček rozdál pruty a připomenul ještě vodu, aby nezapomněli, jak mají dávat. Hoši celí radostní pelášili se svými pruty domů, aby je měli do Květné neděle rozvité.

*

Je Květná neděle. Po prvé odzvonili a ze všech chalup spěchají na „velkou“. Z každého domu vychází s matkou neb otcem klouček a nese krásně rozvitou „kytku“. Některý krásně nastrojenou, jiný zase jen prostě upravenou, ale všichni jsou na ně hrdí a vykračují si s nimi jak praporečníci s korouhvemi. Také od Dohnalů vychází Toník

s krásnou kytkou a za ním usmívaje se dědeček s hůlečkou v ruce. Toníkovi sestřička udělala několik růží a pentliček z papíru na kytku a maminka dole ovinula poviánem až radost. A jak voněla! Mělt mimo lípy také střeňmchu a třešni krásně rozvitou. Proto tolik vůně. Však mu to dalo starostí. Stále se dědečka ptal, jakou tu vodu má dát. Skoro celý týden musel vynášet ze sklepa vodu a nosit čerstvou, aby mu kytka nezvadla. Ale za to ta radost, vždyť má nejkrásnější „kytku“ z celé vsi. A to všechno ten jeho milý dědeček pro něho chystal. Však když šel v průvodu malým kostelíčkem, neopomenul se podívat na místo, kde sedával dědeček. Oba se na sebe usmáli. A Toník si hned umínil, že dnes musí zvláště zbožně prosit Ježíška, aby mu dědečka dlouho zachoval. A dědeček? Ten zase prosil Pána za vnoučkovo štěstí. Toník i dědeček byli v té chvíli šťastni. F. Ch. K.

Naše chaloupka.

Ta naše chaloupka
pěkná je,
třeba je staříčká,
milá je.

Na konci vesničky
ona stojí,

Ze strýčkovy mošničky.

Ze školy. Měli jsme dějepis a pan profesor vyvolal jednoho žáka, aby mu řekl některé starořecké učence. Ten vyskočí a praví: „Pythagorova věta.“ — (T. Šof, I. st. čl. reálka v Brně.)

Z dějpisu. Pan učitel dával otázky a také se zeptal jistého žáka, jaký měl titu. Boleslav II. Žák odpověděl: „Boleslav III měl titul ubohý.“ — (Zasílají žáci V. třídy obecné školy v Bučovicích.)

Chytrák. Jeník: „Někdy si přeji, abych byl maminkou.“ — „A kdy je to?“ táže se matka zvědavě. — Jeník: „Když jdu kolem cukrárny a vzpomenu si, jak bych mohl učiniti šťastným svého syna, kdybych mu přinesl dortu.“ — (J. Sobola, Troubsko.)

Z chemie. Pan profesor vyvolal žáka V. J., aby mu něco řekl o síře. Ten řekl: „Síra se vyskytuje v podobě sirného květu, kde se zahřívá a spouští do forem, zvaných kedlubna (místo kadlub).“ (T. Šof.)

stromy jak kytičky
kol ji strojí.

Ta naše chaloupka
dívá se v kraj,
třebas je maličká,
můj je v ní ráj.

V tobě jsem, chaloupko,
kdysi se zrodil,
v tobě jsem radostné
mládí své prožil.

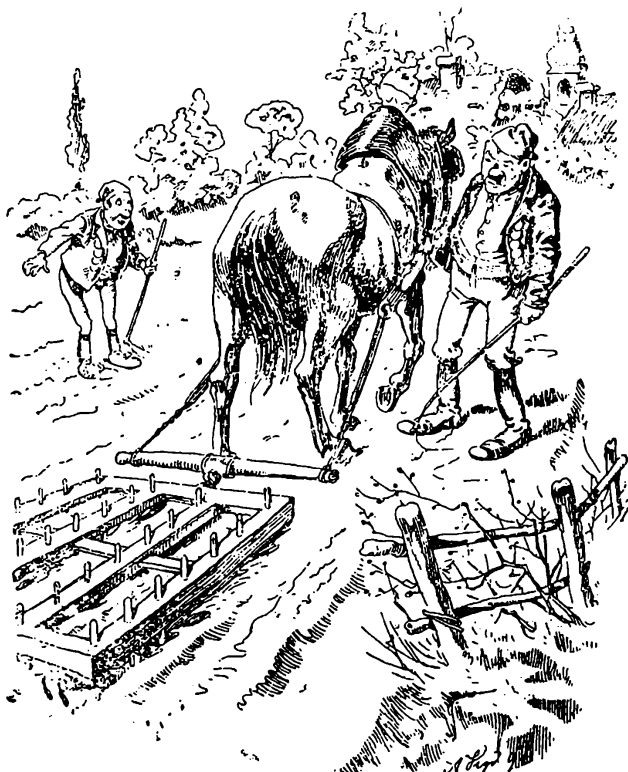
Kdybych však ve světě
štěstí snad ztratil,
k tobě bych, chaloupko,
pro ně se vrátil.

Václav Tatranský.

Při slunce západu.

Slunce již zapadá za lesy modravé,
slavík svou písničku v háječku píše,
lístek ni nehne se, ticho je nad krajem,
měsíček vychází, na zem se směje.
Za vsí jsi na vršku, pohlížíš do dálky,
vlast tvá to před tebou milená leží,
kolik to stálo slz otců tvých nejednou,
abys stál nyní zde čilý a svěží!
Kolik let úpěli v přehrozné porobě,
avšak ty svobodně kupředu spěj!
Za to, že milý Bůh svobodu vrátil nám,
vřelý dík radostně znovu Mu vzdej!

Frant. Pěničik,
stud. v Brně.

Skrývačka.

Hledejte malého Jeníka! Někde sedí a nic neříká!